1 DAMI AN STANOIU
CASINO VICTORIA sau
PARADA NOROCULUI
Coperta : ADRIANA IONIȚA
I.S.B.R 973-63018-1-2
DAMIAN STÂNOIU

CAZINO VICTORIA

sau

PARADA NOROCULUI

Roman

EDITURA ELITI

Motto î

Mulți generali ttf • pierdură sufletul in accl loc blestemat,

Anonimus Geneza 1$ : «9

I

— Faceți jocurile, domnilor !

Zeci de mâini urmară înfrigurate invitația crupieruluî şi în câteva secunde masa verde fu împestrițată cu fise în diferite culori. Jucătorii care nu ajungeau să-şi marcheze singuri numerele favorite, sau pe care le bănuiau că vor intra imediat în grațiile zeiței Fortuna, însărcinară cu aceasta pe şefii şi pe capii de masă.

— Douăzeci şi trei, în plin.

— Şaptesprezece cu cai.

— Treizeci şi doi — treizeci şi cinci ă cheval,

— Premiers quatre.

— Douăzeci şi trei cu careuri. >

—• Opt — doisprezece.

— Unsprezece en plein,

— Derniers six.

— Treisprezece — optsprezece.

— Ultimele trei

— Zero !

In acest timp, crupierul face operația de clasare a fiselor recoltate din jocul precedent, mai repetând odată invitația la încercarea norocului.

— Mizați, domnilor !

Apoi, cu o agilitate ce stârneşte admirația lui Gură- cască, aruncă bila în sens invers pe marginea cilindrului mobil, colorat şi numerotat, ce răspunde la numele da ruletă, în atenția încordată a jucătorilor, făcând şi constatarea "obligatorie :

— Jocurile sunt făcute.

Când bila dă semne de oboseală şi îşi caută loc de aterizare, crupierul — solemn şi tranşant — pronunță în

$



ton major cele patru cuvinte, menite să oprească circulația universului :

— Nimic nu mai cade !

Bila albă şi capricioasă mai face două tururi pe luciul circular, apoi, după câteva ezitări, închide ochii şi cade într-un clămpănit uşor pe care-1 simt desigur toate inimile celor care au mizat. Crupierul reține numărul, observă dintr-o ochire situația de pe masă şi strigă tare — de data aceasta degajat, aproape ironic :

— Nouă — roşu — impair — manque ! Transversală simplă, plină; nimic la număr.

Apoi, cu o vădită satisfacție, deşi va fi având poate motive să nu-şi iubească patronul, întinde ratoul şi adună sute de mize — de un pol şi de cinci — care refuzaseră să se reîntoarcă împuiate în buzunarele de unde ieşiseră. Rămân câteva

răzlețe şi fără curaj să se arate prea triumfătoare. Crupierul răsplăteşte pe „fericiții" lor posesori cu gesturi care ar vrea să spună : — Felicitările mole... S-a întâmplat aşa, dar nu mai pupați curînd...

. — Duzina plătită. Manque plătit. Impair plătit. Simpla verde plătită.

Şi ciugulind, pe culori şi pe mărime, din grămada adunată, reîncepe după tipic :

— Marcați jocurile, domnilor !

Jucătorii, deconcertați «> clipă de „seria" prelungită a „neşansei", îşi revin la chemarea domnului în ne^ru — hotărîți „să mai încerce odată". Nu fac jurământ, din lipsă de timp, dar energia cu care-şi pronunță în'gând acest ultim „odată", se citeşte lămurit pe fețele crispate, pe ochii injectați şi pe gestul voit regal sau disperat cu care aruncă „cele din urmă" fise. Iar cei trei, patru câştigători, uitând pierderile suferite, mizează tot ce au primit, siguri că au intrat de acum în „pasă bună". De ce să scape prilejul ?

In câteva clipe dreptunghiul numerotat se umple din nou de monede care şi-au pierdut valoarea... Se formează — nu pe teren, ci în capul jucătorilor — cai, careul ttuzini, etc...



Numerele mari sunt favorizate, ~cu toate că bila preferă de o jumătate de ceas pe cole sub douăzeci. De ce ? Mister.

Un domn burtos şi chel, sosit in momentul când crupierul slobozi bila, aruncă, aproape sfidător, o. fisă de o mie în fața capului de masă :

-— Treizeci şi doi cu cai, câte două sute J

— Merge treizeci şi doi cu cai ! repetară pe rând capul de masă şi crupierul respectiv.

Siguranța de sine cu care noul venit mizase suma maximă pe o şansă minimă, stârni interesul celorlalți jucători. O tânără brunetă, care filosofa într-un colț de masă, probabil .asupra nestatorniciei norocului, tresări aproape speriată şi scoțând repede ultima monedă de argint pe care va fi oprit-o pentru prânz sau pentru bacşişul cuvenit, la plecare, servitorilor de la hotel, o trânti, fericită, pe placa de o mie :

— Treizeci şi doi în plin !

ₛ Apoi, îşi îmbujora obrajii, lăsă poşeta deschisă ca să pună câştigul de lei trei mii cinci sute, încercă să-şi do- molOQHCă inima cu mâna-i gingaşă şi nervoasă — şl aşteptă, mulțumită că avusese prezența de spirit să urmeze pe domnul cel gras şi chel dar presupus bine „inspirat". De altfel toată lumea era convinsă că va ieşi 32. Prea ieşiseră numai numere mici şi prea se lăcomise de la o vreme ruleta. Şi prea hotărât şi sigur riscase chelul una de-o mie. Toți îşi uitară propriile mize şi speranțele puse în „ultima încercare", şi urmăriră liniştiți şi satisfăcuți oscilările bilei.

— Zero ! — anunță crupierul, mulțumit şi mirat totodată.

Acelaşi sentiment îl încercară şi jucătorii. De unde până aci vedeau cu plăcere douăzeci şi una de plăci mari şi roze trecând în buzunarele celui „inspirat", acum fură satisfăcuți că pierderea e generală — şi căutară să se amuze pe socoteala hazardului.

— Extraordinar !

— Şi când te gândeşti că 0 e lângă 32 (

— Ai văzut, ma ch£re ? Cât pe aci să cadă pe 32 !



— Cine riscă o mie pe 32, e obligat să rişte măcar o sută şi pe 0 1...

— Desigur, dragă.

— Marcați jocurile domnilor !

Cu dispoziția refăcută, jucătorii mizară din nou — ca „să se refacă", „să mai încerce", „să se amuze", şi „pentru ultima oară". Iar domnul cel cu burta mare şi cu

inspirația proastă plecă decolorat la față şi cu sm6cul de păr rătăcit în mijlocul cheliei, sbârlit şi încruntat. Doamna brunetă, care la auzul lui 0 primise o lovitură de stilet, avu un şoc nervos, nările i se dilatară, buzele-i tremurară într-un colț, vinele de pe față ieşiră în relief şi mâinile se crispară pe poşetă. Se ridică după câteva minute —» palidă, moale, fără demnitate.

II

Din toată această răvăşire de bani şi de nervi, Liță Boare, care nu văzuse în viața lui alte jocuri de noroo decât cele de la Moşi, reținu numai două lucruri : că crupierii sunt oameni foarte îndemânatici şi că norocul ruletei e mult mai mare decât al jucătorilor. Mai' înțelese el că numărul pe care binevoieşte bila să cadă e câştigător, dar nu-1 tăie capul pentru care motiv câştigă şi numerele alăturate şi altele încă de la capătul şi de prin colțurile mesei, ce rost au culorile şi ce însemnătate inscripțiile franțuzeşti de pe masa verde. Nu căută însă să afle mai mult. Nu vedea niciun cunoscut ca să-i explice,'nu-1 interesa şi nici nu era curios din fire. Privi ironic după omul chel care se curățase de o mie de lei într-o secundă şi avu un sentiment nelămurit când pricepu că doamna ocheşică pierduse mult. Poate tot.

Părăsi masa la care se oprise întâmplător şi făcu ocolul principalei săli a cazinoului. Timid cum este, nu-şi permite să ridice ochii în plafon şi nici să pătrundă în alte încUfceri. Calcă prudent ca să nu alunece pe par



chetul lustruit şi priveşte sfios şi mirat la figurile grave care ocupă pâlcurile de fotolii orânduite de-a-lungul pereților. Un domn scund şi mustăcios, cu capul roş şi cu ceafa ᵥreliefată — ca şi burta, frământă între dinți o țigară de foi şi pare a nu se simți destul de comod pe canapeaua de subt el. Răsturnată- pe un fotoliu din dreapta lui, o doamnă cam de aceeaşi etate îl priveşte când ironic, când desamăgită, numărându-şi boabele de chihlimbar, din şiragul ce-i împodobeşte pieptul sec şi liniştit.

Dincolo — trei cucoane din acelea care nu se cântăresc, după cum altele ezită să-şi revadă extractele de naştere, stau ca trei grămezi de carne dedesubtul unor pălării caraghios de mici, alese parcă într-adins ca să nu strice ci să completeze forma conică a trupurilor lă-* bărțate. Nu mişcă, nu fumează, nu-şi vorbesc. Din ro-- şeața vie a cefelor s-ar părea că funcțiunile organice s-au îngrămădit toate aci.

In altă parte, .un tânăr lung şi bine îmbrăcat îşi muşcă buzele-1 livide în fața scrumierei fumegândă şi pline de ^țiturl de țigări; O blondă îmbrăcată în culoarea macu- ltll — de la pălărie şi până la pantofi, s-a întors cu spatele spre public şi socoteşte restul din_ poşetă fără să arate prea îngrijorată.

Alta, tot aşa tânără, şi-a lăsat geanta în capătul opus al canapelii şi trimit* în plafon, cu gura şi cu nasul» tiluri lungi de fum, într-o poziție care aci nu poate provoca pe nimeni.

Liță Soare abandonă bucuros pereții şi se întoarse printre mesele de joc.

Nu e lume multă. E zi de lucru şi ora plimbării. Trei din cele şase mese însă tot sunt ocupate. Unii îşi caută norocul de pe scaune, alții din picioare. Câțiva privesc. Toți însă gravi şi preocupați. Din mobilitatea nărilor, din.' priviri, din culoarea fețelor, din respirația agitată, se cunoaşte că întreaga lor ființă se găseşte acum în funcție de capriciile bilei.

— Nimic nu mai cade 1



Liță -Soare se opri când la o masă, când la cealaltă, mai examină figurile jucătorilor, mai admiră agilitatea crupierilor, remarcă încă de vreo zece ori lăcomia ruletei şi plecă în clipa când căutătorii de noroc ieftin... şi scump, îşi dublară mize'le, la invitația, ce căzu ca o sentință, a crupierilor :

— Faceți jocurile pentru ultimele trei lovituri. Jocul reîncepe la ora 16.

Se înclină îndoielnic în fața portarului galonat, mai achită încă odată -taxa la garderobă, deşi nu-i ceruse nimeni, şi ieşi grăbit şi hotărât să nu se mai întoarcă acf Nu se teme de ispită dar se simte foarte strâmtorat ori de câte ori are prilejul să treacă printre servitori în livrele şi să caşte gura într-un cadru a cărui eleganță depăşeşte prea mult sărăcia şi modestia lui firească.

Dar nici în paro nu se simți la largul lui. Ii călca potecile proaspăt pietruite pentru întâia oară. Desigur, mai văzuse el astfel de grădini : Cişmigiul, Parcul Carol, dar' nici în acestea nu intrase decât după mari ocoluri prin străzile mărginaşe şi numai după ce s-a convins că sunt accesibile tuturor muritorilor.

Sosise în Sinaia cu personalul de 10. Îşi rostise repede o odăiță în-mansarda unei vile, din apropierea parcului şi după un ceas era gata să facă prima cunoştință cu frumuseţile atât lăudate ale Perlei Carpaților. Dar n-a intrat de-a-dreptul în parc. S-a oprit câteva minute în fața porților dinspre Bulevardul Ghica, a examinat cu interes lumea ce se perindă pe aci, a numărat etajele Parc-Hotelului, apoi a luat-o agale spre „Caraiman". A cercetat şi acest hotel tot de la distanță, a descoperit poşta, depozitul de benzină — şi neştiind încotro s-o maț apuce s-a amestecat într-un grup de excursionişti, şi aşa s-a pomenit pe negândite în cazino.

Făcu vreo douăzeci de paşi şi se opri, după cum obişnuia prin meleaguri necunoscute, să examineze situația. Apoi îşi luă aerul unuia familiarizat cu astfel de locuri şi păşi cu mâinile la spate în fața statuii. Citi inscripția de pe soclu, cerceta,.fără multă competență, valoarea artistică a bustului, »țprecie greutatea, măsură înăl



țimea, apoi înaintă cu pas forțat către barometru. După ce luă cunoştință, de data asta cu mâinile în buzunarele pantalonilor, că va fi timp frumos, se văzu într-o grea alternativă. Trebuia să se hotărască pentru una din cele două alei care străbat parcul de la un capăt la altul. Şi erau amândouă pline de lume. Îşi examină cu amă-nuntul pantofii, hainele, poziția pălăriei, făcu comparații cu alți pantofi, cu alte haine şi cu poziția altor pălării, îşi aruncă privirea tocmai sus pe Vârful cu Dor, o coborî pe vila „Ungarth" — şi în sfârşit se hotărî să atace cărarea din fața „Palace"-ului. Dar numai de-a-curmezişul. O traversă pe nerăsuflate, trecu repede prin fața cofetăriei marelui hotel — şi se pomeni la o masă în restaurantul ele peste drum.

Îl favorizase într-adevăr norocul. Nu se împiedecase, nu-1 prăfuiseră automobilele ce goneau pe şosea şi nimerise l'a o masă dîn colț. Avea o preferință bolnăvicioasă pentru colțuri — fie că se găsea în biserică, la teatru sau în restaurant.

LJpq, ,1)$, străin ce era, în Sinaia şi în acest local, îşi flese de pef liStă mâncări pe caretă le poată ridica din farfurie şi introduce în stomac, fără prea mari dificultăți. [Renunță la ciorba de pui ca nu cumva să sufle din greşeală în lingură sau să facă sgomot când va sorbi-o, şi nu comandă nici „boboc de rață" pe varză, deşi' îi lăsa gura apă. Astfel de fripturi se mănâncă mai uşor şi mai cu gust când nu te observă nimeni. Se mul-.urni aşa dar cu „pilaf de ficăței" şi caşcaval pane. Nu bău însă nimic. Vin — nici nu obişnuia şi nici nu era înscris în bu^et, iar apă îi fu ruşine să ceară. Şi de vecini de pe la rn^sQ, care toți se mângâiau cu sângele Domnului, şi ele... chelner.

— Ah, dragă, — izbucni o mignonă ocheşică de la masa din față, ~— am avut azi un ghinion teribil. Nu m-a servit nici 11, nici 33 ! închipuiți-vă ! Când puneam pe 33', ieşea 3, ori 2! Adică vecinii lui ! Sau — lucru de necrezut — ieşea 11 ! Iar când pontam pe 11, ieşea — ori 30, ori 36 din coastele lui. Sau 35. Iar când puneam şr



pe 11 şi pe 35, ieşea 0 sau caii, ori careurile lor. Aşa neşansă mai rar.

— Bilanțul ? — încheie un domn slăbănog, cu glas de bariton.

— Una mie şase sute, deficit,.,

— Lasă că ai câştigat ieri, 0 consolă ironic o şatenă cârnă şi buzată de lângă ea.

Bărbatul tuşi a îndoială, iar păgubaşa opri gura şj furculița să mai funcționeze şi păru că face 0 şodotealaL

— E drept că ieri am câştigat... dar numai cât si acopăr o parte din pierderea de alaltăieri.

Apoi ridică din umeri şl preferă o înghițitură zdravănă de bere, în locul unei socoteli precise.

Surprins de nepăsarea cu care vecina anunța pierdere», unei sume destul de însemnată pentru un Om sărac, Liț! Soare opri furculița cu pilaf la jumătatea drumului ş privi oarecum duşmănos spre masa celor trei. O mi<i şase sute de lei era o sumă cu care putea să trăiască e vreme de două săptămâni de zile.

La masa din stânga ospătau cele trei grăsune pe carş le văzuse înțepenite pe fotoliuri, în cazino. Vorbeau nemțeşte. Nu era însă greu de ghicit, pentru unul cât dş puțin prieten cu limba lui Schiller, că discuția se învârtea tot în jurul ruletei.

Liță Soare, tot mai surprins şi mai curios, îşi ascuți urechea ca să se încredințeze dacă şi la altă masă mal îndepărtată la care ospăta a familie întreagă : tata, marna, un tânăr de prin clasata şasea, două domnişoare mai mari şi o tanti sau o bunică — se vorbeşte tot despre jocurile de noroc. Şi bănuiala lui se adeveri.

La spatele celor trei Săsoaice, un domn cam de cinci- zeci-cincizeci şi cinci de ani, slab, cu nodul lui Adam scăpat printre guleru-i înalt şi demodat, cu haine negre şi cu fruntea brăzdată, urmărea ceva, cu creionul în mână, pe o bucățică de hârtie colorată cu roşu şi cu negru. După mutra-i oarecum distinsă şi gravă, Liță Soare bănui un om de ştiință care, uitând pentru moment că se află în Şinaia şi la masă, verifică probabil rezultatele obținut® de Piccard în ultima-i ascensiune în stratosferă, sau în-



fearcă să afle cât a slăbit Gandhi în cea de a şasespre- ecea zi de grevă a foamei.

— Mai doriți ceva ? — îl întrerupse chelnerul, pe omul cu socoteli, fără prea multe menajamente.

— Douăzeci şi trei, la tavă ! — comandă el fără să-şi ridice ochii de pe hârtia din față-i.

Liță Soare înțelese că presupusul om de ştiință îşi frământă mintea tot. cu roata de la cazino — şi făcu 6chii mari la chelner. Acesta, obişnuit, se vede, cu astfel de... confuzii zâmbi discret şi-i ceru lămuriri :

— Să fie de vițel sau de purcel ?...

— De porc, îl satisfăcu clientul plictisit, şi se afundă din nou în calcule.

Liță Soare îşi stăpâni o poftă prostească de râs şi amânând reflecțiile de rigoare, înfipse furculița în friptura de caşcaval.

După masă, se abătu în debitul din apropiere ca să-şi pXJOCUTi una din cele două „regale cu carton", pe care If fUltlft în timpul odihnei. In uşă întâlni pe. doamna care-şi Jertfise ultima sută pe altarul norocului. O salută involuntar, în schimbul unui zâmbet mirat, şi o privi lung din urmă.

— Şi-a lăsat verigheta amanet, zise debitantul, ispitit să mai examineze bijuteria încă, odată. Pentru o sută de lei... Şi-a făcut rost de masă... Dacă mănâncă bine, îi ține douăzeci şi patru de ore...

— Apoi ? — întrebă Soare, speriat-.

— A, nu ! Nu se împuşcă, îl linişti tutungiul râzând semnificativ. E prea tânără... A mai pățit ea...

Prietenul nostru îşi aprinse ţigara şi ieşi să cugete la aer. În stradă însă îşi aduse aminte că, grăbit să facă măi repede cunoştinţă cu Sinaia, încă nu-şi desfăcuse geamantanul şi nici odaia nu şi-o întipărise bine în minte i şi plecă spre gazdă.



HI

Li • ă Soare n-a făcut versuri niciodată. Şi nici vreo schi;ă sau nuvelă Prin urmare nu e poet. Are însă uncie gar.Utri care-1 apropie de lumea visătorilor. Ii place mai ales sâ privească totul de la distanţă : oameni — pe cât posibil, natură, decorurile de pe scena unui teatru şi slujba din altar. De aci şi preferinţa lui pentru caselc cu[1] etaj. De la 'înălţime vezi oamenii mai mici, verdeaţa pomilor mai vie şi respiri aer mai curat. Dar nici tocmai la mansardă [ Locuinţele de sub acoperişul marilor clădiri sunt prea călduroase vara şi prea friguroase iarna. Dar aci, în Sinaia, nefiind vremea nici prea caldă, nici prea rece na s-a sfiit să ocupe camera cea. mai modestă diii mansarda unei, vile cu trei etaje în faţă şi cu două la spale. E suficient de luminoasă ca să-şi permită a citi o gazetă şi destul de încăpătoare ca să-şi întindă în libertate toate membrele. Şi nici gol prea mare nu-i face în bugetul de "vilegiaturii,. Plus marele avantaj că poate privi de sus o parte a Silişi şi drept' în faţă muntele, Piscul-Câinelui.

•îşi aranjă rufăria în duiâpiorul stâlcit din colţ, săpunul şi periuţă de dinţi pe lavoarul mic şi scorojit de rugină, iar cele vreo şase cărţi de literatură, din lipsă de spaţiu, le lăsă . În geamantan. Privi apoi pe fereastră masivul de fag care acoperă muntele din faţă, îşi plimbă ochi prin aburul ce icnea din veşnic fumegânda Vale-Rea, îi coborî spre miazăzi ca să înfrunte soarele ce se aşezase deasupra mahalalei Izvor, pesemne că se asculte mersul Prahovei şi gâfâitul locomotivelor, căscă involuntar deasupra parcului, apoi îşi îmbrăcă pijamaua şi se lăsă, mulţumit de: sine, în patul îngust, nu prea solid. Dar nu ca să adoarmă

— Cum o să darmi în prima zi de şedere la Sinaia ? — ci ca să cugete. Nu Ia viaţa viitoare, deşi se găsea la doi paşi de sfânta mănăstire, ci la cele văzute în această zi

— Într-adevăr memorabilă pentru un om neumblat ciim era el. Are acest obicei de mic copil, de.când se juca cu căţeii şi cu pisoii,- şi îl păstrează şi astăzi, deşi e moda- ca tot tânărul să se dedice unui sport în :aer liber. Nu



cunoaşte nici foot-ball-ul, nici boxul. N-a mai călărit-de când era printr-a patra de seminar şi nu înnoată decât in bazinul unde-şî face baia săptămânală. Gândeşte însă şi chiar citeşte ori de câte ori dispune de răgazul necesar.

O singură dată îşi petrecuse vacanţa afară din Bucureşti şi din satul său natal. Şi atunci nu pe cont propriu, ci la un fost coleg de Universitate, care studiase — ca şi el — chimia industrială şi devenise, prin căsătorie, mare producător de prune şi de ţuică. Şi nici acum n-ar fi îuat-o razna, mai ales că zăpuşeală prea mare nu era, dacă n-ar fi izbutit, cu toată criza şi leafa modestă, să încherbeze suma necesară.

Trei localităţi îi făceau mai abitir cu ochiul: Sinaia, cu frumuseţea munţilor şi cu titlul de reşedinţă de vară a Regelui; Constanţa, cu imensitatea mării şi cu va-poarele ; şi Băile Herculane cu renumele izvoarelor şi cu pitoreasca vale a Cernei.

După multe socoteli şi chibzuieli, s-a hotărât pentru Sinaia. Fiindcă la munte natura e mai variată decât la mare şi fiindcă… şi Maiestatea Sa tot aci îşi petrece lunile de vară. N-are altă ambiţie, Liţă Soare, decât să-şi facă datoria şi să trăiască liniştit; cu toate astea nu e de mirare că-1 încântă şi pe el vecinătatea unui castel regal. Căci nu e lucru puţin să calci pe aceleaşi cărări pe care au umblat regi şi prinţi şi miniştri, cu libertatea şi indiferenţa celui caie şi-a plătit acest lux şi această plăcere.

Cine se zăreşte pe terasa castelului ? M.S. Regele şi M.S, Regina ! Cine priveşte raţele şi gâştele ce se bălăcesc în gâtlanul uzinei electrice,? Domnul Liţă Soare, şefi de birou în Ministerul Cultelor. Şi numai la două sute de paşi!

Nu şi-a făcut însă geamantanul până nu s-a convins de mai multe ori, prin calcul şi deducţii, că-i poate îngădui punga, fără să se golească până în fund, o recreaţie de douăzeci de zile la Sinaia. Casă, masă şi ziare. Pentru a nu duce şi grija altor articole, îşi procurase din Capitală : cremă de ghete, şireturi suplimentare, săpun, colonie, aspirină, bicarbonat şi patru hapuri purgative. Rufe avea curate pentru o lună, iar cele două ţigări



destinate a fi incinerate cotidian, intrau în socoteala prânzului şi a cinei.

— La .revedere, coană Tinco !

— La revedere, domnule Liţă. Petrecere frumoasă.

— Mersi. "

— Să vii sănătos.

— Mersi, mersi.

La început se hotărîse pentru Rapid. Când te urci odată în doi ani în carul cu foc, face să ai un loc sigur şi confortabil şi să <ignorezi gările mai. mici şi haltele. Apoi s-a decis pentru accelerat: Ca la urmă de tot să treacă în program personalul. Acest tren se . potriveşte de minune cu firea lui . domoală şi economicoasă.

Şi astfel a pornit din Gara de Nord la ora regie-, mentară şi pe drum de dimineaţă. A sorbit aer din goana trenului, a admirat câmpul cu cirezi şi cu lanuri negre de porumb, s-a încrucişat cu trenuri de toate calibrele, a văzut oameni noi, locuri pe unde nu mai trecuse, dar n-a băut nici lapte bătut la Periş, nici limonadă la Ploeşti, n-a cumpărat nici smeură la Câmpina. Astfel de cheltuieli nu erau prevăzute în bugetul de vilegiatură.

S-a uitat cu jind — nu chiar aşa de mare — la coşu- lcţele cu smeură care treceau din mâinile aspre ale vânzătoarelor, în ale călătorilor dispuşi să le mănânce prăfuite, fără vin şi fără zahăr, dar a rezistat ispitei. Nu se cădea să-şi nesocotească bugetul atât de îndelung chibzuit, din chiar prima zi de călătorie. Nu şi-a regretat acest exces de prudenţă nici când fu silit să asiste la clefăitul molcom cu care duduiţa de 'alături îşi golea coşu- leţul cu smeură. Economisise zece lei. Fără nici o pagubă pcnlru stomac. Ba poate chiar în folosul lui.

— Dar ce s-o fi făcut fata aceea ? — se întrebă Liţă Soare înlierupând şirul gândului. Împărţise cu ea o fereastră de pe culoar, din Gara de Nord şi până la Sin "ia Era tânără, nnlticuţă, cuminte şi visătoare...

Se ridică să şi revadă bugetul. Ştia acum precis cât îl costă camera şi cât o să-I coste stomacul. Ziareie şi ţigările aveau şi aici acelaşi preţ ca şi la locul de producţie.



BUGET PROVIZORIU (pentru-20 de zile)

1. Tren personal ci. Il-a (dus şi întors) . . . Lei 350
2. Camera ............ „ îl 000
3. Masa * . „ 2 000
4. Ziare, reviste ......... „ 200

Total Lei 4 550

BUGET DEFINITIV (iot pentru 20 zile)

1. Trenul ............ Lei 350
2. Camera „ 1600
3. Masa . „1.740
4. Ziare, reviste * 200
5. Taxe . . . . ■ ......... „ 200

Total Lei 4 090

Cif restul de 460 lei — minus 40 pe care-i dăduse pe bUabul de intrare. În cazinou,. formă al 6-lea articol: Diverse. Apoi îşi numără banii din portmoneu,; se încre- dinţă că biletul de jo mie, pus în altă despărţi tură şi destinat a fi. atacat numai. În caz de accident sau de prelungire a vilegiaturii, există, — şi se bucură că prevederile lui de acasă se dovediseră aproape exacte.

Se răsturnă din nou în pat şi încercă să-şi reconstituie îxy' minte impresiile pe care i le lăsase drumul dintre Câmpina şi Sinaia, dar nu reuşi decât să revadă staţia Breaza în plină reconstrucţie, tunelurile de la Comarnic, . crâmpeiul de Prahova de la Valea-Largă şi câteva colţuri de stânci însorite sau umbrite de fagi, căci gândul se grăbea să se întoarcă la Sinaia şi să intre în cazino.

Îşi îndoi perna sub cap şi se aşeză mai bine. Jocul de ruletă pe care îl văzuse pentru prima oară îi oferea posibilităţi îmbelşugate de reflecţii şi autopreţuire.



— Ciudat ! exclamă el după ce făcu din nou cunoştinţă cu agilitatea crupierilor, cu lăcomia caniotei şi «cu figurile fierte sau sângeroase ale jucătorilor. Cât de slabă se dovedeşte voinţa omului în faţa perseverenţei de a se îmbogăţi repede şi fără muncă ! îşi dă perfect de bine seama că merge singur şi sigur la ruină şi totuşi nu găseşte puterea necesară să se sustragă chemării seducătoare a ruletei. Sau poate nu ajung decât prea puţini în halul doamnei care şi-a amanetat verigheta ? Oricum, pericolul îi pândeşte pe toţi şi crima de a pierde măcar o monedă de 20 de lei, din agoniseala ta, pentru o şansă iluzorie şi pentru a-ţi căuta norocul pe alte căi decât prin muncă cinstită, nu se poate iertă.

Reflectă puţin şi asupra frumoşilor ochi ai tinerei doamne care se curăţase, apoi asupra lui însuşi. Nu s-ar putea zice că era îndrăgostit de propria-i persoană, dar ori de câte ori avea prilejul să iasă onorabil dintr-o comparaţie, o făcea cu satisfacţia omului sigur de soliditatea caracterului său.

Liţă Soare este într-adevăr un tânăr moderat şi cumpătat. Nu ştie ce e datoria (de bani), nici jocul de cărţi, nici luxul, nici beţia, nici nopţi pierdute prin localuri de petrecere. Şi niciodată nu i-a trecut prin minte să-şi îmbunătăţească soarta pe căi anormale. E mulţumit cu ştarea prezentă, cu împlinirea datoriei de slujbaş al statului şi cu speranţa unor vremuri mai bune.

E jşef de birou în Ministerul Cultelor şi primeşte — mari şi laţi — 5 600 de lei pe, lună. Îşi întocmeşte un buget pe care nu-1 corectează decât nu'mai în caz de schimbare prea sensibilă a salariului şi a indicelui de scumpete.

Şi nu se poate plânge că duce lipsă. E, îmbrăcat bine, are odaie curată şi sănătoasă, nu se ridică flămând de la masă şi nu prea duce jind după teatru şi după cinematograf.

Nu-i lipsesc nici femeile. Toate însă cu chibzuinţă şi numai în limita prevederilor bugetare.

Dar acestea îi erau lucruri cunoscute şi nu insistă prea mult ~#*u*)ra lor ca să nu-şi confirme însuşi păcatul pe



care 'i-1 atribuiau colegii : să nu fie adică încrezut. Aşa că se îmbrăcă şi porni să descopere Sinaia.

IV

Când pui piciorul .într-o localitate pe care n-ei mai văzut-o şi unde urmează să hălăduieşti* mai mult, e de preferat şă nu te serveşti de călăuză. decât de la gară până la hotel. Încolo — să cauţi s-o cunoşti singur. Va li mai greu, dar locurile şi lucrurile interesante pe. care lo vei întâlni la întâmplare vor fi tot atâtea surprize plăcutc.

Liță Soare avea, după cum ştim, nu mai puțin de douăzeci de zile înainte. Timp prea suficient să vadă şi- oraşul şi îhiprejurimile, ‚să se urce pe Pisc, să caşte gura In'Vârful cu Dor şi să meargă şi mai departe până hăt țkpiytera Ialomicioarei.

pe nimeni de nimic. Se chibzui puțin la paărta'.şt o luă pe bulevardul Ghica, fără să scuipe în palmă- ca vestitul Popa Duhu. Apo, bănuind că oraşul

0 să fie mai interesant la deal decât la vale, se abătu pc Lascăr Catargiu şi urcă fără oprire până sus la grajdurile regale. Abia aci avu o surpriză — fără adjectiv. Nu se miră de palatul foştilor cai împărăteşti — îşi închipuia

01 mai' dinainte c-o să fie mai arătos ca al lui Toma Dlându, — dar întâlni figura plăcută şi mirată a domnişoarei din tren. Se priviră întrebători şi după ce se re-cunoscură se salutară fără să-şi zâmbească şi se depărtară privind înapoi pe furiş.

— Drăguță fată ! — gândi Soare abandonând grajdurile Maiestății Sale. Apoi,* o luă rara la vale, pe şoseaua curata şi Umbroasă care leagă . grajdurile cu locuințele slujbaşilor de la castel, fără să ştie dacă o să iasă la Sf. Ana. la Stâna Regală sau la Popicărie. Dar ieşi, cum nu se aştepta, chiar în fața castelelor domneşti.



Salută cu un prietenos „bună-ziua" pe gardian şi pe santinelă, şi după ce ghici care castel e „Peleş" şi care e „Pelişor", se opri în fața celui mai mare — în etate ca şi în rang. Îl admiră lung şi extaziat, după cum se şi cuvenea. Dar pur şi simplu. Adică fără să descopere dacă aparține cutărui stil, din cutare epocă, dacă e o combinație măiastră sau arhitectul s-a condus numai după propria-i fantezie.

Îi plăcu, fireşte, şi poiana din fața castelului, dar n-o cercetă cu amănuntul, ca să mai -aibă şi altădată ce să admire. Mai ales că zgomotul din spate îl făcea să bănuiască apropierea pârâiaşului Peleş. _ Se grăbi să-1 privească de pe pod. Aci însă dădu peste silueta sveltă şi cam şifonată a brunetei care-şi amanetase verigheta. Privea peste pălimarul podului, palidă şi fără țintă. Liță Soare bănui imediat că nutreşte gânduri rele... B.un la suflet, amâna pentru mai târziu momentul atât de mult dorit când să-şi reamintească de „Poveştile Peleşului", privind însuşi pârâul iubit de regina-poetă, — şi se hotărî să-i vină în ajutor. Dintr-o ochire însă îşi dădu seama că înălțimea podului e prea mică pentru a înlesni doamnei să se mute în lumea fără jocuri de noroc.

Îi observă seninătatea — turburata de puțină* tristețe — cu care-privea apa, pietrele, brazii sau nimica şi se convinse că tot la moarte se gândeşte. Şi-a îndestulat stomacul* pentru ultima oară, cu banii pe bijuteria ce-i mai rămăsese, a ticluit o scrisoare pentru familie şi alta pentru autorități, iar acum îşi ia rămas bun de la locurile pe unde a visat altceva decât moartea de bunăvoie...

Soare se decise să sacrifice, de va fi nevoie, toată suma de la articolul „Diverse", pentru a-i da un răgaz de două, trei zile, în care timp ar putea să primească bani de acasă, sau de la vreo rudă, ori de la instituția unde va fi slujind.

Îşi făcu repede planul cum să intre în v.orbă şi se apropie timid. Doamna îşi întrerupse o clipă starea în care o imobilizase poezia Peleşului sau teoriile lui Einstein şi-1 fi*i cu ochii-i mari, negri şi trişti. Liță Soare' se



trase intimidat spre capătul celălalt al podului ş| privi salturile sgomotoase ale apei. Dar nu întârzie să prindă curaj. Era vorba să ajute o femeie, nu să-i facă propuneri galante. Doamna ghici că-1 frământă ceva în legătură cu prezența ei şi zâmbi unei păsărele ce se aşezase pe o creangă şi ciripea tare — probabil tot de dragul Peleşului.

— Trebuie să fie un grangur, îndrăzni Liță să intre în vorbă.

— Ba e chiar vrăbiuță, îl încredință doamna — simplu şi fără să se arate surprinsă că un bărbat necunoscut îşi permite sâ-i vorbească. Soare respiră uşurat şi-

i făgădui în gând recunoştinţă veşnică. Îşi vâriMn buzunar batista pregătită să-şi şteargă o eventuală sudoare forţată şi căută un nou pretext de vorbă.

—r Doamnă, sunt novice pe aceste meleaguri… şi-mă lot întreb, dacă pârâiaşul acesta să fie Peleşul de care se îndrăgostise răposata regină… — vru să zică el, dar i sş păru fraza prea lungă şi-i fu teamă că n-o s-o poată rosti clar până la capăt. Şi căută ceva mai scurt. . — îmi pare că vă place mult, apa, doamnă…

—- S-o privesc, da, îmi place, răspunse bruneta zâmbind ironic şi acru totodată. .Apoi, văzând încurcătura tânărului, adăugă':

Cu condiţia să fie limpede şi să facă puţin sgomot.

.AÎtul în locul eroului nostru ar fi plasat aci un spirit şi ar fi uşurat convorbirea, dar Liţă Soare nu-şi permite glume decât cu coana Tinca, onorabila dumisale proprie- tăreasă, şi nu pricepe viclenia cuvintelor decât cu două ceasuri întârziere.

— O, da, zise el, când e limpede şi zgomotoasă ş minunată. Mai ales dacă ai şi un ochi de poet. Numai' artistul poate pricepe această muzică pe care n-o găseşti nici în Wagner, nici în Beethowen, nici în Bach…

Doamna râse de-a-dreptul batjocoritor,

— Ba eu, drept să vă spun că nu găsesc în urletul acestui puhoi — nici acorduri de pian, nici triluri de arcuş, nici clarinetă, nici saxofon. De altfel n-am auzit zgomotul apei decât în momentul când mi-ai amintit





dumneata că ne aflăm în faţa unui pârâu. Altceva mă preocupa.

i „Tot la sinucidere se gândea, nenorocita", cugetă Soare emoţionat. Zise :

— Curios ! Când v-am văzut cu câtă uitare de sine priveaţi peste podişcă, aş fi putut să jur că vă amuză graba Peleşului de a scăpa de protocol şi de ochii iscoditori ai sentinelelor; vă încântă jocul spumos stârnit de pietre şi de rădăcinile brazilor din cale .; vă vin în minte crâmpeie aromate din legendele pe care Carmen-Şylva le-a creat în jurul originii acestui pârâiaş…

Doamnei îl privi cu interes şi-şi arătă fără regret lipsa firească de înclinaţii contemplative.

[1] — Nu sunt nici poetă, nici amorezată, zise ea, ca să văd mărgăritare în nişte simpli stropi de apă, şi instrumente muzicale în colţuri de pietre şi în rădăcini desgolite de puhoaie. Văd întotdeauna exact ce am înaintea ochilor şi percep sgomotele în forma în care se produc!

Atunci — la ce vă gândeaţi? o atacă Soare cu îndrăsneală. Dacă ar fi podul mai înalt… şi apa mai adâncă… , >

— Aţi presupune că mă pregăteam sărmi fac de petrecanie, — îl completă doamna privindu-1 aproape sever. Când ai numai treizeci şi doi de ani, un bărbat care te iubeşte şi doi copii ca doi îngeraşi, nu te gândeşli la moarte…'

Liţă Soare tresări şi o privi duşmănos. „Bărbat care te iubeţte", „doi copii ca doi îngeraşi" — şi totuşi îţi dai ultimul ban la ruletă şi-ţi amanetezi verigheta, ca să mănânci…

— Doamne fereşte ! — grăi el după ce-şi muşcă buzele. Te poţi găsi la un moment dat într-o astfel de situaţie,.că tocmai faptul de a avea un soţ iubit şi doi copii adorabili îţi arată ieşirea… spre lumea cealaltă.

\ Doamna deveni bănuitoare şi-1 privi cu amănuntul.

— Sunteţi de mult, în Sinaia ?

—- De cinci ceasuri numai.

Dof*aia îşi îmblânzi privirea şi-i râse prietenos.

— Ei bine, domnule, ca să-ți satisfac curiozitatea şi să te conving că n-aveam gânduri negre, să-ți spun ce mă preocupa în momentul când ai venit dumneata. Vezi aceste cinci pietroaie, dintre cei doi brazi care stau față-n față ? Dumneata, ca poet, — eşti poet? adevărat ? — ai fi dispus să vezi în ele un quiniet muzical, cu vioară primă, secundă, violină, violoncel şi bas ; iar eu, săracă de gusturi artistice, dar pasionată de ruletă, văd numărul meu favorit: 8 cu cai.:. În umbra ovală pe care pinul acela infirm, o proiectează deasupra pietrelor, şi în care dumneata, vei fi căutând reminiscențe din „Poveştile Peleşului", eu văd pup şi simplu cilindrul bicolor al ruletei, iar în cei doi brazi care-şi dau mâna peste apă, pe care dumneata îi vei fi luat drept martori în stare să autentifice basme şi legende, eu văd crupierii de la mijlocul mesei gata să strige cât îi ține gura :

- Opt — negru — pair — manque ! Cai, careuri şi plin…

Liță Soare o privi înmărmurit, abia rezistând ispitei, de a scoate o exclamație întovărăşită de semnul crucii. Dar tânăra râse voios şi-1 molipsi şi pe el.

— Scripcă.

— Soare.

Liță îi strânse degetele cam lungi şi calde, fără să i le sărute, pa şi când s-ar fi atins de-o leproasă.-Doamna Scripcă nu se arătă jignită. Dimpotrivă : râse şi mai voios şi continuă.

— Când dumneata, domnule Soare, te vei fi chinuit să descifrezi pe fața mea gânduri de moarte sau satisfacție de artist, eu făceam', ce-i drept, fără nicio speranță, următoarea socoteală : dacă iese 8, mi se cuvine exact două mii şi şasezeci de lei. Mizând câte o şută, atât pe 8 cât şi pe caii lui, aş încasa zece mii trei sute… (ar dacă, printr-o fericită inspirație, aş ponta câte două de o sută, aş umple poşeta cu frumuşica sumă de aproape două zeci şi una de mii lei. N-ai idee ce fericire emoționantă simte un jucător când îi întinde crupierul o grămadă întreagă de fise de o mie. Din contra, lipsindu-mi curajul şi chiar banii, aş pune câte un pol pe 8 şi pe



careurile respective, şi aş încasa numai una mie trei sute patruzeci… * * '

Bun şi atâta ! îmi ziceam nu tocmai bucuroasa. Iar când mi-am aQus aminte că n-am în poşetă 'decât 17 lei •— da, da : exact şaptesprezece lei ! — am devenit mult mai modestă. De-aş mai avea trei lei, gândeam eu, supărată că n-am mâncat mai puțin, ori şă fi rupt din bacşişul chelnerului, aş arunca numai pe 8 şi aş încasa şapte suti- şoare în cap… ori m^aş fi resemnat la un cal şi aş fi luat trei sute patruzeci… La urma urmei, e bun şi un careu. Şi chiar o simplă transversala. Cu micul câştig poți să acaparezi din nou pe 8 cu, cai şi să' câştigi mii, zcci de mii…

Liță Soare uită că e băiat politicos — şi se închină de două ori. Nu spre răsărit, ci spre uzina din față.. Doamna Scripcă râse cu atâta poftă ăe parcă ar fi avut în poşetă întregul-câştig pe care îl poate realiza „8 cu cai", iar nu şaptesprezece lei mari şi lați.

— E de necrezut ! exclamă Liță Sdare ca un puritan Veritabil.

— Că am şaptesprezece lei şi. totuşi râd ?

— Că ați rămas fără' bani şi totuşi nu blestemați ruleta…

— Adevărat! Ruleta e ca o femeie frumoasă şi nestatornică, pe /Care o sudui când te înşeală şi uiți tot) în momentul, când revine candidă şi savuroasă. M-am împrietenit cu ea numai de două săptămâni. In. acest timp am-avut multe ocazii. s-o bârfesc şi s-o blestem, cum zici dumneata, şi tot atâtea ş-o laud şi s-o îndrăgesc. Până m-am obişnuit cu capriciile ei. Acum o iubesc aşa cum e : delicioasă şi infidelă. Nu ți s-a ivit în cale o femeie pe care în cele din urmă, s-o iubeşti,, iertându-i zece cusururi pentru o singură calitațe ? ;

Liță Soare se cutremură tot. Doamna Scripcă zâmbi ironic 'şl continuă :

— In prima zi de, cunoştinţă, a fost foarte drăguţă cu mine. I-am aruncat în treacăt douăzeci de lei şi mi-a înapoiat aproape trei mii! Â doua zi însă, curtată, cum e, de atâtf> teme, — îi fac ochi dulci prinţi: şi prinţese, foşti



şi actuali mari demnitari/fete abia ieşite din pension şi babe bogate," donjuani irezistibili şi bătrâni craidoni, săraci şi bogaţi,- escroci şi cinstiţi, — s-a făcut că nu mă recunoaşte şi s-a agăţat de gâtul unui Ungur burtos şi chel — astăzi 1-a lăsat lefter, — a trecut în braţele unui tânăr ca'monoclu, a înserat la sânii /tari ai unei duduiţe fâstâcită de aşa supees — a, e foarte perversă'! — ca să rămână în cele din urmă cu un băcan prost, brutal şi fudul. - •

Âm pierdut, aşa dar, tot ce câştigasem'şi am ieşit din inpactul ei hotărâtă să nu-i mai trec nici pe la poartă. Aşa insultă nu mai îhtâmpinasem până atunci. Am ocărât-o faţă de cunoscuţi şi i-am întors spatele, când înainte să adorm a venit să-şi ceară iertare. Duhnea a rachiu şi a-tutun prost... ~ .)

Dimineaţa, judecând mai liniştită, âm găsit că am fost nedreaptă cu ea. Căci, în definitiv, nu mă costase nimic cele două zile petrecute împreună. Ba eram chiar în câştig. Mă amuzasem aproape douăzeci de ceasuri fără s-o tratez măcar c-o îngheţată ori cu un sirop. De ce dar s-o bârfesc şi să-i port pismă ? Cu ce o obligasem.ca să-i pretind să nu mă înşele ?

Mi-am recunoscut deci greşeala şi, ca o femeie binecrescută, m-am'dus să-i cer iertare. Am întâlnit în. uşă pe bietul băcan cu părul zbârlit şi cu ochii injectaţi — îl dăduse gata ! — iar pe ea" am găsit-o în braţele bărbatului —-respectiv patronul — dar flirtând cu toată lumea. La urma urmei, mi-am zis^eu, are şi patronul drepturile lui. Îi dâ casă —ce palat! — îi plăteşte secretari şi lachei şi-i suportă pe deasupra toate nebuniile şi toate toanele.

Cum m-a zărit, m-a recunoscut de data - asta şi mi-a făcut cu ochiul. L-am-zâmbit prietenos" ca să-i dovedesc că nu sunt supărată. Ba, ca s-o încredinţez şi mai bine de sentimentele mele, am scos din buzunar , un. pol şi M-am arătat. Ea mi-a zâmbit dulce, răutăcios şi compătimitor totodată, şi m-a îndemnat să-i fac curte. Eu ezitam. Vream's-o văd mai întâi debarasată de dragostea pentru patron, dacă preferă tineri sau bătrâni, adică numere;



mici sau mari, şi numai după aceea să-mi înccrc norocul. Dar ea — o, e foarte rafinată ! — continuă să-şi îmbrăţişeze patronul şi să provoace pe toată lumea. Îmi face cu ochiul, îmi mai şopteşte, îmi reproşează lipsa de curaj

— Până când mi-a luat moneda din mână şi mi-a pus-o pe numărul opt. Sunt sigură că ea mi-a luat-o, fiindcă eu eram ob'işnuită să mizez pe duzine şi pe culori. Până să mă desmeticesc, era prea târziu.

— Nimic nu, mai cade ! — ţipă crupicrul cu o voce feminină.

Ce să vezi dumneata ? Iese 8 ! Am simţit că mi se urcă sângele la cap. Apoi mi-a venit să râd singură de aşa noroc necăutat şi neaşteptat. Încasez şapte sute de lei şi, fireşte ocup un loc la masă şi mă aşed cu temei pe joc. Aveam de unde să pierd. Mă amuzam cu banii băncii.

Şi am jucat până seara : când cu ai băncii, când cu ai mei. Ruleta a fost în ziua aceea pur şi simplu delicioasă. A împărţit ochiade, a risipit şoapte şi strângeri de mâini, a zâmbit cu graţie, dar de pe genunchii patronului nu s-a ridicat decât aproape de închidere. Ne-am trezit cu ea — hodoronc-tronc — în braţele unui domn uscat, solemn şi calculat. Am aflat mai pe urmă că e profesor de matematici la un liceu din Bucureşti şi că juca pentru prima oară.

Am încheiat bilanţul cu două mii şi ceva pierdere şi cu nervii groaznic de răvăşiţi. Eh, mi-am zis resemnată, mi-am încercat şi eu norocul. Cine nu încearcă

măcar odată în viață ? Să-mi închipui că aceşti bani nu i-am avut, sau mi-au fost furați, ori i-am dat doctorului pentru yn tratament neprevăzut, şi basta ! Dă-o păcatelor de ruletă ! Nici nu vreau să mai aud de ea. Fac economie şi-mi scot paguba. Ori îmi reduc vilegiatura cu câteva zile.

Dimineața însă am judecat altfel. Ce-am gândit: să mai sacrific o sută de lei. La rigoare chiar două. Mai ştii ?

— Poate îmi scot ÎDaguba. Iar dacă pierd, ce mai contează două sute când s-au dus de zece ori mai mult?



Şi iar m-am antrenat .la joc. Rezultatul : încă zece mii duşi pe apă. Mai rămăsesem cu vreo trei sute 'de lei în poşetă... După trei zile de... vilegiatură la Sinaia !

Liță Soâre pu-şi putu stăpâni indignarea.

— Imposibil !

•— Şi totuşi spun adevărul. Pentru prima oară în viață pierdeam bani la un joc de noroc. Bine înțeles, daca nu contează celc câteva sute de lei pe care' le-am sacrificat la un revelion sau — când şi când — la un poker nevinovat, între prieteni.

Vă închipuiți disperarea mea. Bărbatul meu nu c om bogat. Se sbate din greu să întrețină măcar o parte din luxul pe care l-am pomenit —■ şi eu la părinții mei şi el de la ai lui. Şi nu i-a fost tocmai uşor să facă o gaură de douăzcci de mii de lei într-un buget destul'de şubred, ca să-mi înlesnească mie şi copiilor, o şedere dc o lună la Sinaia. "

Noroc că achitasem camera — locuiesc într-o casă; particulară. Dar ce te faci acum cu celelalte cheltuieli ? Ce să mâncăm ? Nu-mi rămânea decât să telegrafiez soțului sau să mă sinucid... Aveți o țigară ?

Liță Soare găsi în buzunar, printre bani şi chei, o „regală[a] mototolită şi i-o întinse cu sfială, cu silă şi cu mila. Doamna o luă ca pe un obiect 4e valoare, o îndreptă alintând-o cu degetele,şi trase primul fum prelung şi cu o satisfacție rară.

— Şi cum ați rezolvat problema ? — o zori Soare, sigur că nu s-a sinucis şi bănuind că nici soțului n-a îndrăznit să-i ceară. Doamna Scripcă mai trase odată din țigară; aspiră fumul ca un-om în pericol de asfixiere, îl slobozi cu regret pe ambele nări — şi continuă şagalnic.

— După cum vedeți, — nu m-am sinucis, adică vreau să spun că încă nu m-am sinucis, şi nici' la bărbat n-am apelat, — adică încă n-am apelat, deşi s-^-au scurs de -atunci două săptămâni. Am amânat hotărârea pentru a doua zi. La nuit porte conseil.

După o noapte. de sbucium, cu somn sfârtecat de vise groaznice, m-am decis să telegrafiez soțului; Dacă nu erau



copiii la mijloc, probabil că mă hotărâm pentru cealaltă alternativă. Nu atât din pricina banilor cât de ruşine.

Fac ultima socoteală : usa sută şasezeci de lei. Achi-' tam telegrama şi-mi mfai rămânea ceva şi pentru un prânz sărac. În drum spre poştă însă aud pronunțâm du-se numărul 8 — era vorba probabil ,de vreo adresă Parcă m-a furnicat ceva în tot corpul. * Am blestemaj ruleta şi pe inventatorul ei,' şi pe cei care au adus-o la Sinaia, dar n-am putut să rezist ispitei de a-i mai facfl o vizită. Toate încercările pe care le-am făcut să intrig in poştă au fost zadarnice. O forță irezistibilă mă atrăgea spre cazino. Nu vedeam şi nu auzeam decât 8 şi mereu 8 La' intrare, am încercat din nou să fug, dar mi-a fost cu neputință. Mă aflam în situația amantului .înşelat care t.otuşi cedează simțurilor exagerat de exaltate în astfel dc împrejurări.

Plătesc doi poli intrarea, ca şi când mi-aş fi rupt din carne, mă apropii —^ trebuie să fi fost oribilă —■ de singura masă la care se" juca şi arunc douăzeci de l£i pe 8, aşa cum ai arunca unei slugi care te-a furat sau unui cerşetor mai sănătos decât tine.

—: Opt — negru — pair — manque ! — anunţă eru- piorul enervat de distrat.

Nu-mi venea să cred ochilor şi urechilor." Când primesc fisele — respectiv şapte sute de lei, am avut aceeaşi senzaţie delicioasă pe care se zice c-o au amanţii după o îmbrăţişare precedată de reproşuri şi de păruieli.

Ce să zic — în ziua aceea ruleta a fost foarte dră- gu ă cu mine. Cu toate pierderile pe care le-am suferit mai spre închidere, din cauza imprudenţei cu care mizam, am ieşit din cazinou cu frumuşica sumă de treisprezece mii de lei ! îmi scosesem paguba şi încă o mie pe deasupra...

. Liţă Soare căscă gura :

— Extraordinar !

Doamna râse ca şi când ar fi avut aceşti bani în poşetă şi mai trăise odată din mucul de ţigară, cu riscul Să-şi frigă buzele. Apoi avu un moment de tristeţe.-Liţă bănui imediat unde se gândtfjj-.e.



— Pe urmă ?

— Pe urmă — adică chiar după două zile, am pierdut ţot. Dar absolut tot. Ca să mănânc seara cu copiii, am fost hevoită să amanetez o brăţară...

Şi iar râse cu poftă.

— Apoi aţi telegrafiat soţului...

— Deloc ! Am mai amanetat un ceas de aur — se obişnuieşte omul cu toate, o broşă, am jucat din nou, am câştigat, mi-am scos bijuteriile de pe la negustori, iar am Jucat, iar am pierdut, iar leram amanetat — şi astfel au trecut două săptămâni de zbucium şi de plăcere...

— Plăcere?! exclamă Liţă Soare, foarte dispus, dacă i-ar fi fost spţie sau soră, s-o ia de-o mână şi de-un picior şi s-o arunce de pe pod. Asta numeşti dumneata plăcere ? Să-ţi rişti onoarea, hrana copiilor şi însăşi viaţa ? Să tc umileşti în faţa unui debitant de tutun, ca să binevoiască a-ţi împrumuta o sută de lei în schimbul inelului de la logodnă ? Eu cred că glumiţi, stimată- doamnă. Altfel mi-aş pierde orice încredere în inteligenţa şi în puterea de yoinţă a omului. Trebuie să fie cineva cu totul lipsit de aceste facultăţi, ca să-şi arunce banul agonisit cu sudoare, şă-şi tocească sistemul nervos şi să rişte foamea şi umilinţa de dragul unui noroc iluzoriu şi a unui amuzament — cum zici dumneata — periculos şf degradant.

Doamna Scripcă îl privi cu ochi mari şi avu o clipă de reculegere, ca în faţa unui predicator neîmblânzit, dar rezonabil.

— Şi totuşi aşa este, confirmă ea oarecum jenată. Am avut şi eu momente când am judecat ca dumneata, dar îndată ce mi-a fost posibil să reîncep jocul, am uitat tot şi iar m-am aşezat la masa verde. E un joc extrem de antrenant şi de distractiv. Te amuză mutrele şi gesturile jucătorilor, te amuză gravitatea de ciocli a crupierilor, te amuză mai ales capriciile misterioase ale ruletei. Când eşti mai sigur de noroc, îţi goleşte buzunarele până la fund, iar când ţi-ai pierdut orice nădejdei i se face milă şi-ţi vine în ajutor...

Am ajuns să cred că această ruletă nu e o roată fără viaţă, ci o fiinţă care se amuză bătându-şi joc de toată



lumea. Oricum, e delicioasă. Ah, aşa de dulce că în apropierea ei uiţi tot : şi bărbat şi copii şi onoare. Eşti în stare să amanetezi nu numai bijuteriile, dar şi pe tino însuţi...

Liță Soare făcu un gest de scârbă şi de mare dispreț. Dar guraliva şi entuziasta doamnă se sinchisi prea puțin şi continuă înfrigurată :

— Vă dau cuvântul m.eu de onoare că dacft aş avea acum o sută de mii de lei, m-aş duce direct la cazino şi .i-aş pierde "fără cel. mai mic regret. Ba chiar cu voluptate. Cu,o voluptate pe care nu şi-o poate imagina cine nu cunoăşte gustul ruletei. Din nefericire însă n-am decât şaptesprezece lei... Nici măcar douăzeci, ca să pot miza odată... • -

— .Mai amanetați ceva$_t$ o sfătui Soare batjocoritor şi duşmănos. Doamna - Scripcă zbârci clin "nas, privi în- gol şi râse sec.

— Nu mai am ce.

Apoi râse bine.

„Inconştientă!", gândi Soare enervat. Şi vru s-o lase în plata Domnului. Dar îşi aminti că are doi copilaşi în primejdie să se culce drseară flămânzi şi se mai îmbună.

— Iar acuma? — întrebă el pe un ton puțin cam jignitor. Doamna^îşi muşcă o buză şi ridică din umeri.

— Acum... aştept să găsesc trei lei — în drum sau la un cunoscut, — să completez polul şi să- mă duc la bunul meu amic 8..-.

Şi dacă-1 pierdeți ?

— Nici nu mă'omor, nici nu voi telegrafia bărbatului...

Soare o privi întrebător. Ea râse sfidător.

— Ducă mi-aş permite să vă împrumut trei lei ?

— V-aş fi recunoscătoare, îl asigură bruneta împur- purându-şi obrajii,

— .Şi clacă v-aş împrumuta mat mult?

— O, v-aş fi şi mai recunoscătoare? îl încredința tânăra doamnă clipind din ochi si râzând prietenos. Liță Soare făcu din. nou o mişcare să plec e, dar iar îsi aduse aminte de copii, şi scoase portmoneul.



— Doamnă, dacă-mi dați voie, v-aş împrumuta bucuros două sute de lei, ca să vă transportați bagajele la gară şi să plătiți hamalilor. Biletele îmi închipui că le păstrați. Mi-i înapoiați îndată ce veți avea posibilitatea.

Doamna Scripcă făcu ochii mari, apoi îl privi duşmănos — şi la urmă găsi de cuviință să râdă puțin.

— Mersi, domnule...

— Soare.

— Mersi, domnule Soare, pentru bunăvoință... dar primesc numai banii nu şi sfatul. Rămân în Sinaia — orice s-ar întâmpla — până împlinesc o lună de zile. Ba, mai ştii ? — e cu putință să stau şi mai mult. Tainele ruletei şi ale hazardului sunt-nepătrunse. Să am acum o sută de lei — numai o sută, sunt sigură că până diseară voi dispune din nou de câteva bilete albastre. Din nefericire, însă, n-am. Iar prietenii făcuți aci, se găsesc, întâmplător, cam, în aceeaşi situație.

— Pentru plecare vă dau, dar pentru ruletă nu, hotărî Soare ca şi când ar fi avut vreun drept asupră-i. Bruneta îl privi răutăcios dar îl scuză pentru tinerețea şi ne- experiența lui.

Se apropie şi-i spuse încet :

— Vi i-aş înapoia cu dobândă... Sunt dispusă sâ accept orice condiții...

Liță Soare o privi cu dispreț şi scoase din buzunar o monedă de-o sută. Mai făcuse el pomeni. Dar gestu-i filantropic şi cavaleresc fu împiedecat de apariția bruscă a burtosului care pusese o mie de lei pe „32 cu cai". Sc apropia ştergându-şi chelia şi suflând din greu.

— Conițe draghe ! Conițe draghe !

— Ce vrei cu mine ? In apostrofă conița cu un gest violent de scârba.

— Conițe draghe, nu superați, am cheştigat... loiir, ioiu, conițe draghe !

Ochii doamnei străluciră drăceşte, obrajii i se împurpurară, iar buzele si nările prinseră "să tremure. Abandonă pe Liță Soare, ca şi când n-ar fi existat, şi so repezi în calea ungurului.

— Ce spui ?... Ai cheştigat ?...



Eu nu minți, coniţe draghe. Eu cheştigat chiar acum şi plecat mintenaş găsesc la dumneata...

— Ah, gemu doamna Scripcă de bucurie. Dă-mi repede o mie de lei !.

Şi fără să mai aştepte răspunsul, îi vârî mâinile în buzunare şi le scoase pline de fise. Dar omul se supăra şi o apucă zdravăn de brațe !

— Ioiu, nu se poache ! Eu cunoşteam la marfă şi nu dam aşa...

— Ne vedem diseară, nu fii idiot! — gemu doamna făcând o mişcare să-i trimeată un picior în burtă. Dar chelul nu se lăsă convins.

, — Se poache sene mai vedem* şi aseară, dar până atunci ai să-i pierzi şi. iar mai vrei. Na ! Şi dacă pierdem şi io, tu, draghe coniţe, faci nu cunoaşte...

— Ei, bine, dacă-i aşa, mergem acu la tine, la hotel... Dar dă-mi o mie de lei.

— Cu foarte mar® plăcere, coniţe draghe dar acolo, la hotel, după ce întoarcem la cheie...

Doamna Scripcă îl privi sălbatic, îşi muşcă buzele, strânse în pumni fisele pe care le înhăţase şi-1 trase după sine. Era prea mare distanța până la hoțel şi se pierdea mai multă vreme ducându-se acolo.

Uitând sau ignorând prezența unui martor care-i cunoştea situația, îşi înhăță omul şi dispărură pe cărarea din marginea de răsărit a poienei castelului...

Liță Soare rămase înmărmurit. Atâta neruşinare la o femeie instruită, căsătorită şi cu copii, nu şi-ar fi închipuit să vadă vreodată. Şi atâta cădere... Din pricina şi de dragul ruletei... Sau poate că n-a fost poamă bună nici mai înainta ? E posibil să cadă o femeie cinstită în aşa hal numai în timp de două săptămâni ?

* Cine ştie ?

Îşi făcu o sfântă cruce şi merse de sfe aşeză pe o bancă din apropiere în astfel de dispoziție nu mai era chip să Stea de vorbă cu Peleşul. Dar regretă Că nu se depărtase mai mult, când, după un sfert de ceas, doamna Scripcă apăru ca o ştrengăriță, ce-i drept ruşinată, cu obrajii aprinşi, cu pantofii murdari şi foarte grăbită. Îl salută cu



un zâmbet plin de grație şi se depărtă aproape fugind, în urma ei, ca la vreo treizeci de paşi, venea domnul cel gras şi de două ori norocos, gâfâind, cu cravata strâmbă şi cu chelia asudată...

V

În trei zile, prietenul nostru a făcut cunoştință cu toată Sinaia. S-a plimbat pe bulevardul Ghica, până la capăt, a trecut pe la fabrica de şuruburi, a urcat pe Lascăr Catargiu şi a coborît pe Furnica şi pe alte străzi, s-a suit şi în deal, la cazarma Vânătorilor, a trecut şi dincolo de Valea Iancului, pe muntele Păduchiosul,, dar mai mult s-a oprit la sfânta mănăstire. A vizitat muzeul şî bisericile, prin bunăvoința părintelui Cornilie, şi a cunoscut pe cuviosul Macarie, prin mijlocirea simpaticului motan la Sfinției Sale.:

A schimbat toate restaurantele, a intrat prin toate debitele de tutun şi, deocamdată, numai într-o singură frizerie. Şi a constatat Liță Soare, cu' surprindere şi cu durere, că în acest colț de rai, care e Sinaia, nu domneşte nici muntele cu brazii şi cu fagii, nici valea cu apele, nici mănăstirea cu călugări şi cu sfinți, nici cerul cu nori şi cu soare, nici primarul,, nici popa, nici eforii, nici polițaiul, nici Vodă, nici Dumnezeu. Stăpână absolută este aci, Maiestatea Sa Ruleta..»

Toată lumea — şi care joacă şi care nu — e preocupată aproape exclusiv de roata norocului, care se învârteşte la cazino. N-a auzit pe nimeni — Liță Soare — vorbind de măreția naturii, de bogățiile artistice ale castelului, de slujbele de la mănăstire, de ur^ii de pe Valea Rea, sau de turmele de pe Piscul-Câinelui. La masă, la frizer, în parc, pe peronul gării, pe terasa mănăstirii, discuția revine mereu în jurul celor ce se petrec la cazino. Unii se plâng că n-au noroc, alții că nu ştiu să-1 folo-sească ; unul câ-şi pierde cumpătul la câştig, altul că 3 — c. 740

nu se poate înfrâna la pagubă. Apoi — bârfeli, şoqpțe, murdării.

S-a dat în vorbă cu negustorii locali şi s-a îngrozit de ravajele pe care le face ruletă în pungile şi în viața celor care se îndrăgostesc de ea.

— Trebuie să fie cineva nebun, idiot, orb, zăpăcit, ca să vină aci să se recreeze şi să se expună singur, nesilit de nimeni, la lipsuri şi la umilințe de tot felulᵥ — 2icea şi gândea el, fără să uite a-şi da o notă bună.'

— Să văd eu că pierd întruna şi totuşi să arunc ultimul ban, cu riscul de-a muri de foame şi de ruşine ? Imposibil! Absolut imposibil! N-aş mai merita să trăiesc în rândul oamenilor. Fiindcă omul, spre deosebire de animale, e dotat cu judecată şi cu prevedere.

Ceea ce se poate îngădui unui porc sau unui elefant, nu se poate admite unui om în toată firea.

Şi tot ascultând, vorbind şi făcând morală, s-a pomenit şi Liță Soare preocupat... tot numai de ruletă. Altul, cu tinerețea şi cu fizicul lui plăcut şi distins, ar fi lăsat pe al doilea plan — şi oraşul şi munții şi cazinoul — şi ar fi căutat chiar din prima zi sa observe cum e reprezentat sexul slab, dar "frumos, în cea mai de vază stațiune climaterică a țării.

Numai când a reîntâlnit — a doua oară de când a descălecat aci — pe şatena drăgălaşă cu care a împărțit fereastra vagonului, a uitat un moment de „porcăria" de la cazino, a roşit, a îndrăznit chiar să ducă mâna la pălărie, şi-a lungit um răstimp ochii după ea, ca să revină cu gândul iarăşi şi iarăşi la ceea ce pasionează pe mai toată lumea de aci. Altul, încurajat de privirea prietenoasă a fetei, de roşeața uşoară ce i se ivise în obraji şi mai ales de singurătatea ei, ar fi urmărit-o discret, ar fi $flat unde locuieşte, unde mănâncă, şi n-ar fi zăbovit, |ără pericol de-a rămâne mofluz, să-i iasă „întâmplător" în cale, într-un loc mai puțin umblat, s-o salute ca pe-o Cunoştință de acuma veche şi s-o întrebe cu simplitate :

— Vă place Sinaia, domnişoară ?

Dar fiindcă el — domnul Liță Soare — \e guguman, şi fiindcă din toată atitudinea fetei se observă un începu'

de duşmănie pentru acest să-i facem plăcerea şi s-o şi pentru drăgălăşenia ci.

tânăr mut, timid sau tâmpit, urmărim noi. Pentru decepția

A ieşit din parc pe poarta din spre cimitirul eroilor, traversează grăbită şoseaua şi urcă pe cărarea spre mănăstire. E mai mult mijlocie decât înaltă şi mai mult slăbuță decât slabă. Rămâne surdă la solicitările unei țigănci vânzătoare de smeură, dar se opreşte şi cercetează un pachet de ilustrate oferite de un pui de.olteân desculț şi vioi. Reține una, două, trei şi porneşte tot aşa grăbită.

În fața clopotniței pare că vrea să-şi facă o cruce, dar nu face, Coteşte la stânga, urcă apoi pe şirul de trepte botezat „strada Tache Ionescu", traversează drumul* urcă mai departe într-o înfundătură şi se opreşte la poarta unei case cu trei rânduri. Respiră lung, fără să deschidă gura, priveşte melancolic înapoi — nu se vede Liță Soare !... — îşi vârî o buză Intre dinți, fără s-o muşte, şi se repede pe scară câte două trepte.

Şi-a luat odaia cea mai de sus — nu-i place nici ei să întâlnească obstacole când priveşte pe fereastră, — cu balcon şi cu vederea drept în mijlocul Păduchiosului. Aruncă poşeta în pat, aruncă o uitătură piezişă în ciompul de oglindă de deasupra lavoarului, apoi ieşi îngânând o melodie, în cerdac.

E ceasul către seară. Soarele s-a ascuns după munţi, ori s-a lăsat cu Prahova la vale, lucrătorii,de.la vilele ce se ridică în faţă se pregătesc ele plecare, un automobil coboară plin de oameni şi ele cufere, un ofiţer între două vârste trece cu soţia, cu doi copii şi cu vistavoiul, către casă.

Domnişoara noastră a cuprins un stâlp în braţe şi priveşte atentă şi amănunţit spre strada Tache Ionescu — şi mai departe spre mănăstire şi spre parc. Se pare că nu caută nici soare, nici fluturi. Un domn năltuţ şi tânăr îi coborî privirea brusc, ia cotitură. Dar tot aşa de bruso



Închise ochii,. Încreţi uşor sprâncenele şi întoarse capul. Nu era cel dorit…

E neliniştită. Vrea să-şi fixeze gândurile şi privirea, dar nu izbuteşte. Se uită la norul ce-a avut prostul gust ăă se încurce printre stânci şi arbori, numără câţiva brazi care aii avut ambiţia să depăşească fagii de pe Pisc, caută o asemănare „vilei" fără niciun stil, din coada ochiului stâng, dar nu reuşeşte decât, târziu de tot, să caşte lung şi leneş.

Se desface brusc de stâlpul cerdacului şi intră sărind în casă. Pune mâna pe-un caiet ca de două sute de pagini şi citeşte tare ce-a scris pe copertă :

VERSURI

Apoi îl deschide şi citeşte, cum s-ar zice în limba tipografilor, pe coperta dinăuntru :

Dorina Doru PARFUM DE BRAZI Poezii

Editura…

Reflectă puţin asupra titlului care .probabil va fi schimbat, asupra editurii care deocamdată îi lipseşte, şi Întoarse foaia. Dincolo, pe faţa clin dreapta, scrisese cu slove frumoase, caligrafice :

Scumpilor mei părinţi, bunului meu unchi, iubitelor profesoare, dragilor colege şi adorabilei mele surioare — Închin aceste stihuri rupte din suflet pur, la poalele IBucegilor, pe cărările parfumate cu miros de cetini, pe unde mai pluteşte încă duhul Carmen-Syl vei.

Pe Verso acestei pagini a scris mai întâi : Toate exemplarele vor purta semnătura autorului. Apoi, în dubiu fiind, a adăugat dedesubt : Toate drepturile rezervate. Rămârtfind să-şi aleagă la transcriere sau la corecturi.



Pc faţa următoare a spârzurat, în colţul din dreapta, cifra 7, iar ceva mai jos a însemnat data şi locul, aşa ca să ştie posteritatea unde a dat primul examen mai serios în faţa muzelor. Apoi, titlul primei poezii 2 întinderi

Se aşeză mai comod pe scaun, muiă tocul în sticluţa cu cerneală, îşi rezemă coatele de masă, îşi vârî capul între mâini şi aşteptă inspiraţia. Până una alta numără dungile dulapului din faţă, ciubucele uşii de la balcon şi examină, fără competenţă, smalţul ligheanului.

Muza întârzia să-i sufle la ureche.

Îşi lăsă fruntea în palma stângă şi închise ochii. Poate că muza nu vrea să fie văzută Repetă în gând, de câteva ori, titlul destinat primelor strofe, făcu apel la şoaptele Peleşului, la muzica militară din parc, la huruitul din gară şi se fixă, netam-nesam, la tânărul în faţa căruia clefăise un coşuieţ de smeură şi pe care-1 mai întâlnise de două ori de când coborîse în Sinaia. E năltuţ, poartă mustaţa tunsă, are ochi buni şi eăprii, şi probabil douăzeci şi şase — douăzeci şi opt de ani.

— ...întinderi . Întinderi., în-tin-deri... Dar pare cam timid. Se cunoaşte şi după mersu-i nesigur...' Ori poate că e aşa tăcut de felul lui...

— Întinderi... întinderi... N-o fi oare însurat?

Se scarpină lângă ureche şi citi tare şi apăsat :

— În- tin deri !

Apoi făcu gura mare şi se pocni cu mijlociul în: frunte. Ar fi fost în drept să-şi tragă şi câțiva pumni, căci nu ți-e permis dumkale, poet, să cauți muza printre stânci şi brazi şi să pui un titlu care miroase a şes şi a bărăgan.

— Ah ! — făcu Dorina când descoperi pricina care o (inea pe loc.

Muiă tocul din nou şi trase o linie peste titlu. Apoi, dibuind ru sârguință în vocabularul munților, înființă şi desființă vreo cinci : — Coaste - Vârfuri — Creste — Adâncuri — Prăpăstii, — pân) găsi pe cel mai potrivit! Suişuri.



Acuma, lucrul putea să meargă mai uşor. Te sui cu gândul pe o cărare, observi grosimea brazilor, noianul văilor, culoarea stâncilor, îți mai arunci ochii şi pe cer — şi nu-ți mai rămâne să te îngrijeşti decât de ritm şi de rimă.

— Suişuri... suişuri... suişuri... curmezişuri... frunzişuri... măruntişuri... albuşuri... gălbenuşuri... culcuşuri...

. Bătu cu pumnul în masă şi strânse din măsele ca să se dezbare de .titlu. Izbuti, — cu puțină voință ce nu e posibil ? — dar nu putu să galopeze mai departe, pentru motivul binecuvântat că încă nu trecuse de castel şi de ultima casă de pe Furnica.

Îşi dădu dreptate şi puse tocul unde se cuvenea. Nu poți, oricâtă imaginație ai avea, să cânți frumuseți şi sălbăticii pe care încă nu le-ai văzut.

. Ieşi în balcon să vadă cum arată cerul pe înserat, deasupra Bucegilor. Dar nu văzu înaintea ochilor decât negru. Se pitiseră după nori : şi cerul şi luna şi stelele.

- Nu regretă, căci mai era vreme înainte. Şi se pregăti să se culce. E ceasul numai 9, dar poetesei noastre îi place să cugete în plapomă. Sau mai bine zis să viseze. Munți, dealuri, vai, copii, câmpii, mirişti, porumbişti, băieți, fete, muzică, dansuri, aur, sărăcie, glorîe, mizerie ~ dar să viseze. Să se îngroape în perne, să-şi tragă pla- poma până dedesubtul nasului, să închidă ochii şi să-şi dea drumul gândului — aici se cam potriveşte cu Liță Soare să cotrobăiască şi pe unde e poezie şi pe unde se întâlneşte proză de cea mai proastă calitate.

Fată pudică — îşi puse pijamaua fără să se strâmbe goală în oglindă, şi nu intră în plapomă. până nu-şi făcu un fel de cruce. Nu e aşa credincioasă dar respectă tradiția. Lucru ce şi-1 impune şi în materie de artă. La fel şi în ceea ce priveşte îmbrăcămintea. Are douăzeci şi trei de ani, e profesoară de limba română, e şi frumuşică, dar nu adoptă, imediat şi fără anume ajustări, toate năzbâtiile model.

Şi «cum e gata să înceapă călătoria gândului.

La ce poate cugeta o fată de. vârsta ei când se găseşte singurică la Sinaia ? Desigur că nici la conflictul cu credi



tor ii externi, niei la conferința dezarmării, nici la încheierea, unui pact de neagresiune cu Prusia. Îşi cerne cunoştințele — de ambele sexe — făcute în cursul zilei, îşi memorează din conversații crâmpeie cu dublu sens, doreşte obrazul a cărui atingere a încălzit-o în vârtejul unui dans, face o incursie răutăcioasă în diversitatea toaletelor văzute în parc, în restaurant şi în cazino, şi se opreşte, cum e firesc, mai mult asupra întâlnirilor sau numai proiectelor mijlocite de vicleanul Cupidon. Toate acestea, bineînțeles, numai în cazul când se află singură In plapomă şi deci în situația să mediteze.

În prima seară, Dorina a reflectat asupra drumului şi asupra celor văzute în Sinaia : parc, mănăstire, castele, oprindu-se mai mult la tânărul cu care călătorise alături.

În cea de a doua seară şi-a reamintit vag crâmpeie din legendele create de. Carmen-Sylva în jurul Peleşului şi a munților de aci, apoi la regina-poetă însăşi. O vede albă, blândă, visătoare. Apoi cernită, mai îmbătrânită parcă, dar cu aceeaşi bunătate şi blândețe radiind din toată făptura ei. A preferat să ignoreze istoria acolo unde se ocupă de alte regine, care şi-au înțeles altfel menirea şi să se închine pretențiilor chinuitoare ale muzelor perfide şi capricioase.

O, e frumos, e sublim, e dumnezeiesc, să ai puterea de a concentra viața în strâmtoarea unui ietăcel, s-o scuturi de tot ee-i tulbură frumusețea şi armonia şi s-o idealizezi aşa ca şi când n-ai s-o mai vezi niciodată în realitate. Dar să fii un simplu muritor. Să nu porți coroană. Unei regine nu-i este îngăduit să fie decât regină, pe când unei oarecare Dorina, Dora, fiica unui oarecare pensionar, i se îngăduie să facă şi versuri şi proză, i se recunoaşte talentul — dacă-1* are --■ si i se ridică statui de către admiratorii postumi...

Astfel a gândit Dorina în cea de a doua seară sina&ă, şi a adormit hotărâtă mai mult c£ ornând să prefacă în versuri de pomină — Bucegii cu stâncile, cu brazii şi cu vulturii; parcul cu muzica... şi cu guvernantele ; mănăstirea cu călugării şi cu sfinții; gara cu trenurile şi cu



bagajele ; castelul cu minunățiile şi cu amintirile şi cazi-. noul cu jocurile de noroc şi cu luxul.

Uite aşa !

În seara aceasta, a treia, nefiind în stare să aducă Sinaia şi Bucegii deasupra patului, deoarece nu era încă bine documentată, aduse pe Liță Soare în plapomă. Era şi patul lat, iar gazda îi aranjase pernele ca şi când ar fi fost în prima săptămână după nuntă. Dar nu-1 reținu decât timpul necesar să-1 privească în ochi şi să-i atingă mustața. Apoi îl izgoni ca pe un intrus şi recită tare din „Luceafărul" lui Eminesfcu :

O, lasă-mi capul meu pe sân, Iubito, să se culce. Sub zarea ochiului senin Şi negrăit de dulce...

Fireşte ! Decât pe Liță Soare, ce-i drept băiat simpatic dar om pământean, preferi în pat un luceafăr transformat de dragul tău într-un Făt-Frumos cu plete şi cu buzdugan. Să auzi afară un zgomot uşor, ca o adiere de zefir tomnatic, apoi să priveşti înspăimântată cum se deschide fereastra singură şi în loc de tâlhari, cum ai[1] bănuit, să vezi intrând un tânăr chipeş, cu ochii azurii şi cu plete de aur, să îngenunche lângă patul tau şi să ofteze de la bojoci:

— Ah, Sofico — Dorina Doru e pseudonim literar, — te iubesc! Am părăsit luna; am trădat stelele, m-am furişat printre milioanele de frați şi de surori şi am venit să-ți depun la picioare omagiile mele de sinceră admirație. Ah, Sofico, iubita mea, lumina ochilor mei şi stăpâna vieții mele, nu zici nimic ? Văpaia dragostei care-mi prăjeşte ochii şi-mi împiedecă răsuflarea nu o simți cum îți încălzeşte sângele şi-ți turbură simțurile ? Sofico, fără tine nu-i chip s-o mai duc pe cer. Dă-mi numai un semn de iubire şi sunt gata să devin — din luceafărul mândru şi răsfățat, sluga ta smerită şi credincioasă. Mă lipsesc de locul atât de invidiat pe care îl am în lumea aştrilor şi iau trup de muritor numai pentru fericirea de.



a-ți trage pantofii şi. a respira, în plapomă, la sânul tău neprihănit şi cald...

Sau :

— M-am bătut cu zmei şi cu scorpii, cu păduri de metal şi cu lacuri de smoală, âm ucis balauri cu câte douăzeci şi patru de capete şi uriaşi de nouăsprezece coți, am

scăpat teafăr de vicleşugurile Sfintei Vineri şi am venit ca vântul şi ca gândul, călare pe ducipalul furat de la Furtună-Impărat. Mi-a şoptit o zână despre ochii tăi de diamant, despre părul tău de mătase şi despre buzele tale de heruvim şi — lăsând pe Ileana Cosânzeana plângând, am plecat să-mi îndoi genunchiul în fața celei mai frumoase şi mai fermecătoare femei din lume şi din basme…

Ah, porumbița mea, din clipa în care ți-am văzut căpşorul visând pe pernă şi sânii svâcnind subt ogheal, de dorinți nesatisfăcute, mi-am dat seama că frumoasa şi binevoitoarea zână nu s-a înşelat. Eşti un înger! Eşti un luceafăr, un soare, un paradis !

Sofico, iubita mea, te ador, te divinizez ! Fii soția mea dragă şi-ți voi pune la picioare un castel de argint, răduit de Sfânta Vineri ca s-o las în viață ; unul de cris| tal, dăruit de muma smeilor ca să nu-i ucid copiii; şl unul de sidef pe care mi l-au făcut zânele cadou de nuntă. Dar mai presus de toate îți dau tinerețea mea, voinicia mea, viața mea…

Ah, iubito, dă plapoma la o parte, scoate-ți pijamaua, despleteşte-ți cosițele (dacă nu cumva le-ai retezat) şi lasă-mă să mă îmbăt de dragoste lângă cea mai temută rivală a celor mai frumoase dintre zâne…

Atunci, înduioşată de rugămintea voinicului, de fru* musețea lui şi de atâtea primejdii ce înfruntase ca s-0 găsească, înlătură plapoma încet cu picioarele şi aşteaptă/ cu ochii închişi şi cu nările tremurând, să-i scoată el pijamaua…

Dar Făt-Frumos dăduse birul cu fugiții…

Dorina râse desamăgită şi se vârî toată în aşternut. Bine e să fii vizitată de.luceferi şi de fețl-frumoşi, dar



dacă nu ți se iveşte ocazia, te mulțumeşti şi cu muritori de rând De pildă cu tânărul acela simpatic şi timid… Apoi îşi mută gândurile din nou în lumea basmelor. Acceptă propunerea lui Făt-Frumos, încălecară pe armăsarul cu aripi de diavol şi cu nări de jar, şi porniră ca vântul, apoi ca gândul… Trecură peste Prahova, peste Pisc, peste Dunăre, peste mare, apoi peste alte piscuri, peste alte Dunări, peste alte mări, până ajunseră la palatul zânelor şi, obosiți cum erau, adormiră buştean…

VI

Când vine ceasul la 10, se petrec în Sinaia două evenimente foarte importante : se deschide cazinoul şi soseşte trenul cu ziare din Capitală. Cum însă de la gară şi până în parc e o distanță de cel puțin cinci minute, plus alte cinci sau zece cât le trebuie vânzătorilor să se aprovizioneze, îndrăgostiții de ruletă, care aşteaptă reînceperea jocurilor cum aşteaptă mirele momentul să intre în camera nupțială, sunt puşi la grea încercare. Ar vrea să afle ştiri noi, dar n-ar vrea să piardă nici un minut măcar de la cazino. S-ar putea ca norocul să se prezinte înaintea lor şi să cadă în brațele altora.

Totuşi, unii au puterea de voință să aştepte mai întâi gazetele. Iată-i cum se plimbă din ce în ce mai nervoşi, privind când în direcția gării, când spre scara cazinoului, pe care au început deja să se suie cei mai grăbiți, până sosesc puştii cu gurile pline de titluri gâfâite şi ciopârțite. Atunci le smulg un ziar, îl frunzăresc înfrigurați pe prima şi pe pen-ultima pagină, fără să afle lucru mare, şi intră plini de nervi şi de speranțe să mai dea odată ochii cu roata norocului.

Cei care nu joacă, dar au în Sinaia oarecare vechime, aşteaptă ora 10 numai pentru noutăți. Când a plecat de unde au~ venit, au pus jurământ că o lună de zile nu vor face altceva decât să numere pietre^ să măsoare stânci



şi brazi, să asculte şoaptele Peieşului şi să înghită aer şi pe gură şi pe nas. Să nu mai ştie ce se petrece pe-a lume. Să nu mai audă de politică, de crime, de

sinucideri, de accidente şi de ordonanţele Ministerului de Finanţe. Ori te recreezi în toată puterea cuvântului, ori mai bine stai acasă şi nu te mai trambala pe drumuri cu atâta cheltuială.

După câteva zile însă, se declară sătui şi de stânci şi de brazi şi de murmurul pâraielor. Aerul nu-1 mai respiră decât în cantitate, obişnuită, turmele de pe Pisc nu le mai fură ochiul, aburul de pe Valea-Rea nu le mai spune nimic, iar la popicărie şi la stâna regală au fost. De-or mai avea gust de urcat şi de coborât, s-or mai osteni şi până la Sf. Ana. Aşa că li se face pe negândite dor de ziare şi de noutăţi.

Priviţi-i cum aţin calea vânzătorilor sau îi strigă de pe bănci, cu câtă satisfacţie deschid jurnalul şi cu câtă răbdare înghit coloană după coloană. Se citeşte pe faţă mulţunjirea celui ce şi-a asigurat existenţa, libertatea' şi liniştea pentru un crâmpei de vreme şi poate să ia cunoştinţă de frământările universului, fără să mai ducă grija biroului, a catedrei, a băcăniei. Când s-a apropiat ceasul stomacului sau le-au obosit ochii, îndoiesc ziarul cu grijă, ca să citească restul pe un scaun lung, în halat şi în papuci, trăgând alene de ţigară.

'Sunt, totuşi, aci în parc, doi inşi pe care nu i-a cutremurat la ora 10 nici deschiderea cazinoului, nici sosirea personalului^ din Bucureşti. I-aţi ghicit: Liţă Soare şi Dorina Doru. El a venit ceva mai de vreme şi s-a aşezat pe o bancă dintr-un grup izolat. A aruncat o privire duşmănoasă spre cazino, alta promiţătoare muntelui de peste vale şi s-a apucat să taie filele ultimului volum al domnului Stere. El a coborât în parc purtând povara titlului fără poezie şi, în căutarea unui colţ prielnic inspiraţiei, s-a pomenit vis-â-vis de Liţă Soare. Când a băgat de seamă, ar fi săvârşit o impoliteţă să se mai retragă.

S-au roşit, s-au salutat stângaci, şi-au examinat mâinile şi picioarele, apoi şi-au văzut care şi de treaba Iui.* Soare pregăteşte o carte pentru a. fi citită, Dorina — gata



să prindă o şoaptă a divinei Erato şi s-o aştearnă pe carneţelul din poşetă. Când şi când însă tot îşi mai amintesc .de prezenţa celuilalt şi se privesc pe furiş.

— Nu e urât… ba chiar e foarte drăguţ, gândeşte, printre picături, Dorina.

— Nu e frumoasă… dar e bine, constata şi Soare fără să se aprindă.

Şi fără să-şi întrerupă firul gândirii. Reflecta domnia sa, pe când tăia filele romanului, la… soarta Indiei. Ce-o să se întâmple, se întreba serios, dacă izbuteşte acţiunea lui Gandhi-? Vor fi capabili Indienii să se guverneze singuri ? Se vor împăca adepţii lui Budha cu ai lui Maho- med ? Odată independentă, ce formă de guvernământ va adopta India ? Se va proclama împărăţie ? Mai mult decât probabil. O republică ar implica desfiinţarea castelor şi alungarea maharadjahilor, lucru nu tocmai uşor…

Iar Dorina, venită în Sinaia cu scop precis : să-şi umple caietul de stihuri, încerca să se concentreze asupra bucăţii de saftea.

Dar, cu toate sforţările făcute, nu izbuti să… se suie cu nici un chip. În zadar îşi plimba ochii — deschişi sau închişi, pe vârfuri şi mai pe la poale, că nu vedea decât picioarele încrucişate ale tânărului de vis-â-vis. În cele din urmă fu nevoită să abandoneze şi suişurile şi membrele inferioare ale vizavi-ului şi să-1 privească drept în faţă. Momentul însă fu rău ales. .Liţă Soare terminase cu India şi cugeta acum, destul de îngrijorat, la soarta unei Anglii fără dominioane. ^

Văzându-1 atât de absorbit, fata bănui că are în faţă un tânăr savant pe cale de a uşura necazurile omenirii prin cine ştie ce descoperire genială —Nşi-1 fixă mai stăruitor, Tocmai când "Soare, îşi reconstituia în minte bătălia navală de la Abukir… Obosită şi oarecum jignită de această indiferenţă, se sculă brusc şi se .îndreptă spre aleea principală. Soare părăsi şi el câmpul de bătaie şi privi melancolic în urma

Dorinei. Are picioare subţiri şi cam lungi, mijloc plinuţ şi păşeşte rar. Regretă că n-a întrebat-o ceva şi se ridică să-i iasă în cale şi să-şi repare prostia.



Mergeau amândoi în direcţia cazinoului; fata pe aleea de sus, Soare pe cea din mijloc. Urmau deci să se întâlnească la contopirea celor două cărări. Se apropiară zâm- oindu-şi ca doi prieteni care se certaseră cu un ceas în Urmă, şi tocmai când Liţă deschise gura să pronunţe cuvântul salvator, îşi auzi numele strigat de o cunoscută voce de femeie.

— Bonjour, domnule Soare. Ce te-ai speriat aşa ? Nu mă recunoşti, sau "ţi-am lăsat ieri o impresie detestabilă ?

Liţă Soare n-avu încotro şi-i sărută dreapta, cu o politeţă forţată, fără să se arate prea surprins c-o vede cu inele în degete.

— Am avut o şansă extraordinară, îl lămuri bruneta apucându-1 de braţ şi râzând ca o exaltată. Am plecat aseară din cazino — ce-i drept obosită, dar cu un câştig de aproape paisprezece mii de lei! Extraordinar ! La o reîntoarcere năvalnică a norocului nu mă aşteptam. Mi-am scos bijuteriile, am cumpărat şi brăţara asta în plus, am trecut pe la croitoreasă de mi-am comandat o rochie de seară, şi acum mă duc din nou la ruletă. Presimt că Fortuna mă va iubi şi astăzi. Şi poate chiar cu mai mult elan…

— Şi… domnul cel gras ? — îndrăzni Soare, necăjit că scăpase din nou prilejul să vorbească cu tovarăşa din tren. Doamna Scripcă făcu o mutră plictisită şi un gest de scârbă. Ca imediat să râdă ca un drac.

— S-a curăţat! Pesemne că norocul lui a fost agăţat de banii pe care mi i-a împrumutat. Şi-a amanetat ceasul, apoi un costum de haine — şi iar a pierdut. I-am dat o sută de lei să mănânce, dar a pierdut-o şi p-aia. La închidere, mi-a ţinut calea şi i-am mai dat doi poli, că murea de foame.

— Nu i-aţi înapoiat împrumutul ? cuteză Soare o indiscreţie. Doamna îl privi cu dispreţ şi râse pe aceiaşi ton.

— Nu… că mai are acasa. Ş-apoi nu e bine să dai din câştig. S-ar putea să se supere norocul.şi să te părăsească. Mă tem şi pentru suta şi patruzeci pe care mi i-a scos ca un cerşetor şi ca un disperat. Ah, uite-1 cât e



ele plouat. Mă duc că n-am de loc. poftă să-1 întâlnesc. Hai, mergi cu mine ? Nu-i nevoie să joci, dacă nu vrei. Plăteşti intrarea şi priveşti ca la un spectacol.

— Acuma nu. Tocmai voiam să.-..

.— Aha, ţi-e frică de ispită ! râse doamna ca de un nevolnic. Bine, nu stăruiesc, dar aş vrea să te văd în timpul prânzului. Eu o să mănânc azi la Parc-Hotel. Vino să mă antrenezi. După masă poate că te conving să mă însoţeşti la cazimCIar diseară facem o plimbare în doi… La revedere. Mă duc că s-apropie boanghenul.

Liţă Soare privi lung în urma „norocoasei" cucoane, se uită cu milă la omul gras care în zadar încercă s-6 ajungă, ori să se facă auzit, ridică din umeri şi plecă în căutarea Dorinei. Dar n-o mai găsi. Indignată de ultima necuviinţă pe care tânărul o săvârşise, intrase în cazino. Nu cu scop să joace, ci numai aşa, ca să intre undeva. Poate are chiar prilejul să găsească un subiect nou şi interesant.

Enervat de acest ghinion, Liţă Soare, după ce cotrobăi parcul tcjfc, uită pentru moment toată repulsia pe care i-o inspira casa nojrocului — şi intră şi el.

## VII

Se joacă la două mese. Acelaşi amestec de rase şi un deosebit elan la pontat : e abia la început. Nu s-a ruinat încă nimeni. Ba doi, trei, sunt chiar pe cale să înhaţe nomeui şi de urechi şi de coadă.

La masa No. 1, domnul care ceruse chelnerului să-i servească „23 la tavă[44], joacă la duzină. Pesemne că favoritul 23 i-a cam jucat festa. Şi-a adunat înainte-i o grămadă respectabilă de fise şi joacă aşa cum e : grav, măsurat şi rece. Şi norocul îi surâde. Când mizează pe prima duzină, bila cade pe numerele mici ; când se mută la a doua, bila înnemereşte la cele mijlocii. Pe ultima duzină nu joacă. Şi nici bila nu se opreşte pe numerele mai mari



de 24. Mulți din jucători, care n-au preferințe pentru anumite numere, profită de „şansa în serie[44] a domnului cu duzinile şi-1 urmează de aproape. Fie la duzina pe care o alege el, fie la numerele corespunzătoare.

Doamna Scripcă joacă la aceeaşi masă. Şi-a fărâmițit un bilet albastru, „din câştig[44], în fise de 20 şi de o sută şi a căşunat pe număru-i favorit 8. Când simplu, când cu caii sau careurile respective.

E rumenă, frumoasă şi pare puțin distrată. Aşa sunt femeile : se plictisesc când sunt prea mult alintate. Fie de către un bărbat, fie chiar de norocul însuşi. Dar norocul — ca şi amantul îndărătnic sau politicos, se face că nu-i observă plictiseala şi-i aduce mereu bani de oase dinainte. Când de la un cal, când de la un careu sau două, când de la plin. Abia când îi ieşi numărul cu herghelia întreagă şi încasă două miişoare, lasă să i se vadă dinții ca două şiraguri de perle, gropița din obrazul stâng şi o licărire diavolească în ochi.

— Vezi cum se întoarce norocul ? se adresă ea lui Liță Soare, de la spate. Acesta o privi uscat, se roşi ca de obicei şi plecă la masa cealaltă, în căutarea domnişoarei care-1 interesa mai mult decât norocul nestatornic al Doamnei Scripcă.

Numărul de senzație îl forma aci o doamnă în etate, cunoscută ca jucătoare pasionată, mai ales prin sumele pe care le pierdea. Nu miza decât plăci de o sută şi numai pe .0 cu cei trei cai ai lui. Şi, spre deosebire de ceea ce se petrecea la masa de dincolo, nu ieşeau decât numerele din ultima duzină. Parcă se jurase bila să nu atingă pe 0, pe 1, pe 2 şi pe 3, până în momentul când venerabila doamnă se va fi curățat de suma din poşetă.

.Domnişoara Dorina, novice şi ea în ale jocurilor de noroc, ca şi Liță Soare, o privea aproape înspăimântată, din colțul opus, cu câtă nepăsare şi.largheță îşi risipeşte t> avere. Trebuie să fie ori cretină ori prea bogată, gândi ea, tocmai în clipa când se văzu descoperită de timidul şi necuviinciosul domn — din tren şi din parc. Ca să-1 dovedească un pic de ostilitate, îşi întoarse capul într-o



parte, scoase un pol din poşetă şi-1 aruncă la întâmplare pe rombul roşu de pe masă.

La -rându-i, Liță Soare făcu şi el pe îmbufnatul şi plasă o monedă de aceeaşi valoare în raionul însemnat cu cuvântul Impair. _Apoi, îşi duseră amândoi mâinile la spate şi aşteptară, ca doi duşmani, să vadâ pe cine ocheşte norocul.

— Unul — roşu, — impair — manque ! — anunță crupierul, cu ochii la doamna cea bătrână care, în sfârşit, câştiga şi ea un cal de o sută. Dar doamna îşi primi dreptul de una mie şapte sute lei, fără să arate o cât de puțin urcare de temperatură. '

Unii câştigători îşi lăsară pe loc mizele inițiale sau împreună cu câştigul realizat, alții şi le retraseră sau le mutară unde bănuiau că o să cadă bila după învârtitura ce urma.

' Necunoscători în materie de ruletă, Liță şi Dorina, deşi . Îşi văzuseră mizele dublate, dar neştiind că sunt în drept să le ridice, le lăsară pe loc. Ba încă le mai adăugară câte un pol, aşa mai la distanță, ca să nu comită vreo gafă care putea fi socotită drepț abatere de la legile jocului. Sau poate chiar înşelătorie.

— Nouă — roşu — impair — manque ! — anunță crupierul, ca şi când şi-ar fi cerut iertare doamnei care pierdea din nou patru de câte o sută.

În . lotul Dorinei se făcuse de data asta şase poli. În al lui Liță Soare aşişderea. Se priviră întrebători, fără să fie în stare să-şi dea un sfat. Bănui ră că vor fi câştigat, dar dacă nu-i invită nimeni să-şi ridice banii, nici ei nu îndrăzniră să întindă mâna. Mai ales că în aceeaşi situație se găsea un domn cu mustața stufoasă care juca pe prima duzină fără să ridice ceva. Ba mai aruncară din nou câte un pol.

O cucoană tânără, aşezată în fața prietenului nostru, crezând că domnul a din spate joacă „paroli masse en avant"9 fără să se afişeze prea mult, se oferi, nerugată, să-i fie de folos, şi-i strânse fisele la un loc. Mai ales că-1 văzuse „bine" şi ea nu mai avea altceva de făcut. La fel procedă un bătrânel monoclat, cu norocul Dorinei.



O privi prin ochiul de sticlă, o încuraja printr-un zâmbet şi-i grămădi cele şase ^ fise ca pentru a fi făcute fişic.

Neînțelegându-le intenția, cei doi tineri îngălbeniră puțin, se priviră galeş şi-şi luară rămas bun de la cei doi poli aruncați înainte, fără să spere prea mult că-i vor recupera cu cel de al treilea.

— Cinci — roşu — impair — manque ! — strigă a treia oară crupierul, privind oarecum dispreţuitor la doamna cu zero şi cu cai.

Alte opt fise luară loc în compartimentele tinerilor noştri jucători. Doamna cea binevoitoare ridică trei şi le înapoie lui Liță Soare, cu aer de dădacă. Adică tocmai cât scosese el din buzunar. Ca să joace de aci încolo numai cu banii băncii, fără să rişte ceva.

Liță vârî fisele îri buzunar, foarte mulțumit că şi-a scos paguba, şi privi cu jenă figura mirată a fetei. Dorina aşteptă o.lămurire clin partea domnului cu monoclu, dar acesta îi zâmbi amabil şi-i făcu semn să nu retragă nimic. Poeta înțelese că a pierdut şi se îngălbeni de ciudă. Cu şaizeci de lei îşi cumpăra un roman sau un volum de versuri. Totuşi, mai aruncă un pol, aşa ca să arate tânărului mai norocos că nu e cazul să se sinucidă. Acesta o mustră dintr-o privire, dar el nu mai aruncă nimic. Îşi strânse mâna în buzunar pe cele trei fise reîntoarse, ca o pecetluire definitivă a hotărârii de a nu mai risca niciun ban.

Lumea înțelese că a rămas la simplu paroli, şi-i apre- cie prudența ; tot a.şa după Cum înțelese că fata, continuând cu paroli masse en avant, dă dovadă de mai mult curaj.

— Trei — roşu — impair — manque ! — anunță iarăşi crupierul îm ciuda domnului mustăcios care tocmai părăsise duzina întâia, şi spre folosul doamnei cu 0 şi cu cai.

— Roşu plătit, manque plătit, impair plătit, calul de o sută plătit.

—- Faceți jocurile, domnilor !

Domnul cu monoclu mângâie cele trei plăci de o sută aruncate de crupier, zâmbi din nou fetei norocoase şi mai





ales curajoase şi le aşeză teanc lângă cele cincisprezece de câte un pol. Dorina bănui ceva bun, roşi ca în fața unei bucurii neaşteptate, dar se feri să ceară lămuriri. Şi nici nu mai scoase alt pol din poşetă. Lucru ce făcu pe cei care o urmăreau să creadă că a epuizat suma destinată sacrificiului şi că a rămas şi ea la simplu paroli.

Doamna care suplinea pe Liță Soare, trase şi ea câştigul hărăzit a patra oară de către capricioasa ruletă, apoi numără şi găsi în total patru sute optzeci de lei. Îşi întoarse capul ca să vadă în ce dispoziție se găseşte stăpânul banilor, dar acesta nu mai dădea nici o atenție fiselor care se îngrămădeau sub ochii lui. Era mulțumit că şi-

a scos paguba şi că a dat încă odată dovadă că are voință. Aceeaşi satisfacție o avu când văzu că şi tânăra de vis-â-vis îşi cruță banii, renunțând să-şi încerce mai departe norocul.

— Şapte — roşu — impair — manque ! — Nimic la număr. Transversală simplă, plină, duzina întâia.

În două secunde — patru sute optzeci se făcură nouă sute şaizeci, iar şase sute crescură la o mie două sute. Domnul cu monoclu îi grămădi cu o deosebită plăcere, fără să mai onoreze cu vreo privire ori cu vreun zâmbet pe posesoarea lor. Aceasta se întristă din nou socoti iarăşi pierduți cei patru poli pe care îi mizase şi se căi că nu s-a oprit după primul. Cât pe aci să arunce o uitătură duşmănoasă lui Liță Soare, adevăratul vinovat în această afacere. Şi vru să se depărteze. Văzând însă că lumea a devenit foarte atentă la grămezile de fise ce se dublează după fiecare învârtitură, rămase şi ea, din simplă curiozitate, să vadă ce o să mai fie.

— Şapte — roşu — impair — manque ! — Repetiție.

Grămezile de pe roşu şi de pe impair se dublară încă

Ddată.

Doamna din fața lui Soare îl privi veselă şi în acelaşi timp îngrijorată, şi-1 întrebă din ochi ce are de gând : mai joacă, nu mai joacă ? Nu i se pare că riscă prea mult ? Dar acesta, crezând că vrea să-1 facă atent asupra fansei care a lovit-o pe dumneaei» o felicită orintr-un

CASINO VICTORIA

fii

zâmbet şi printr-o uşoară înclinare din cap, şi privi în altă parte.

— Nouăsprezece — roşu — impair — passe ! — anuța crupierul spre disperarea celor ce jucau pe negru, la pair şi la duzina a treia. Domnul cu monoclu îşi întoarse capul spre Dorina şi îşi exorimă satisfacția şi surpriza prin viu grai :

— Extraordinar !

Dar fata îl privi enervată de această intimitate, ca şi când i-ar fi spus :

— Şi ce-mi pasă mie ?

Ştirea că doi tineri joacă cu>sistem şi câştigă mult, se răspândi în tot cazinoul şi curioşii se îngrămădiră în jurul celei de a doua masă. Doamna Scripcă strânse pe Liță de mână şi-i ceru informații. Acesta îi arătă pe domnul cu monoclu şi pe blonda din fața lui. Apoi :

— Ştii că am încercat şi eu ?

— Ei? !

— Parol! pierdusem trei poli, dar i-am luat înapoi. Tot am nițel noroc, nu ?

Doamna Scripcă strâmbă din nas — prea semăna a zgârie-brânză — şi-şi mută ochii şi… gândul la domnul cu monoclu.

— Marcați jocurile, domnilor !

Cei de față, ştiind din experiență că norocul are şi el o limită, erau convinşi că de data aceasta cele două grămezi, de la roşu şi de la impair, vor lua drumul caniotei. În consecință, pontară pe negru pe soț şi pe numerele mari.

— Jocurile sunt făcute ; nimic nu mai cade : Jucătorii uitară cu totul propriile mize şi priviră curioşi la cei doi tineri imprudenți. Ştiau că în astfel de cazuri bila nu mai sfârâie pe cilindrul concav, ci de-a-dreptul pe inimile celor amenințați - fie de un câştig prea mare, fie de o radere totală ; şi-şi ținură respirația. Deşi ignoranți în materie, dar nu atât de, proşti ca să nu-şi dea seama că se aşteaptă o lovitură, cam tot aşa judecau şi prietenii noştri situația celor două persoane care-şi asumaseră, amabil şi pe nepoftite, funcțiile onorifice de casieri-contabiH.

52

DA MIAN STĂNOIU

— Ce palpitații trebuie să aibă ! — se adresă Soare doamnei Scripcă de lângă el.

— Groaznice ! confirmă aceasta, însoţind vorba cu un gest care vrea să spună că şi «a a păţit-o.

— Unu, — roşu — impair — manque ! — silabisi crupierul, vădit surprins de atâta roşu şi de atâta impair.

O exclamaţie generală se produse — şi lumea aşteptă ca măcar unul din cei doi fericiţi câştigători să dea semne de alienaţie mintală.

— Splendid ! exclamă şi domnul cu geam la ochi, căutând mâna Dorinei ca să i-o strângă. Aceasta se irită de-a-binelea şi-J onoră cu o privire cruntă. Parcă ar fi zis : Ce, nu ţi-e ruşine ? Bătrânelul, încântat de atâta stăpânire de sine, îi zâmbi admirativ şi se întoarse să ajute capul de masă la numărătoarea fiselor.

Găsiră lei patru mii opt sute. O sumă egală fu împinsă de ratoul crupierului, în plăci de o mie şi de o sută. Monoclul împreună grămezile în una singură, mângâie fisele de o mie şi făcu Dorinei semn cu ochiul să mai rişte o lovitură.

— Ah, ce porc! gândi fata scrâşnind din măsele şi lovind cu cotul pe un bătrân nevinovat, din spate-i.

Grămada de la impair se ridică numai la şapte mii şase sute optzeci de lei. Doamna care îl seconda pe Liţă Soare îl privi foarte serios şi aşteptă să-şi^ dicteze singur sentinţa.

— Admirabil! zise el sincer şi mirat de atâta noroc ce căzuse pe capul necunoscutei.

— Ba e chiar extraordinar, îl completă blonda, dar cu sunt de părere să vă opriţi aici.

Lui Liţă Soare i se răsuci creierul în cap.

— Nu vă înţeleg...

Doamna regretă amestecul ei într-o chestiune care n-o privea, totuşi, cunoscând că în astfel de cazuri majoritatea jucătorilor îşi pierd capul, stărui să-1 salveze.

— Foarte simplu. Eu, în locul dumitale, m-aş mulţumi cu atâta şi m-aş retrage.

Liţă Soare îşi strânse fălcile ca să nu-i clănţăne dinţii Şl abia putu să bâlbâie :



— Cum... adică...

Blondina îşi dădu seama că tânărul a câştigat fără să ştie, şi abia reţinându-şi o poftă nebună de râs, se ridică de pe scaun, îl trase de mânecă şi-1 invită aproape poruncitor :

—. Ia-ţi banii repede şi bagă-i în buzunar !

— Repede, repede ! îl înghionti şi doamna Scripcă cu o bucurie de parcă i-ar fi câştigat ea.

Bietul Soare, aproape năucit, înşfăcă fisele cu amândouă mâinile şi-şi umplu buzunarul, spre satisfacţia generală.

Dincolo, domnişoara Dorina îngălbeni înspăimântată de aceeaşi perspectivă şi începu să tremure. Cei cu care îşi întâlni privirea o îndemnară din ochi să facă la fel. Ea căută scăpare la domnul cu monoclu.

— Ia-i ! o îndemnă şi acesta pe un ton brutal şi poruncitor. Dorina trase grămada chiar în clipa când crupierul, constatând că „jocurile sunt făcute", adăogă muzical şi agasant:

— Nimic nu mai cade !

Cei doi fericiţi, peste care dăduse norocul aşa orbeşte, se retraseră complet zăpăciţi, în momentul când crupierul anunţa pe jucători că bila a căzut pe „douăzeci şi patru — negru — pair — passe"..

Văzându-i că vor să iasă afară din cazinou cu fisele neschimbate, doamna Scripcă îşi asumă rolul de iniţiatoare.

— Felicitările mele, domnule Soare, i se adresă ea, cu glasul celui jinduit după bani şi după noroc. Dar Soare, turburat cum era, nu auzi nimic şi deci nu sesiză nici sensul felicitării. Făcu o plecăciune în fața casierului şi plecă după Dorina.

Poeta se oprise în uşa cazinoului şi trăgea văzduh şi pe gură şi pe nas. Liță Soare poposi şi el în acelaşi scop. Simțea atâta nevoie de aer că aproape uitase de. norocul cel pocnise.

Îşi refăcură plămânii, îşi curățiră fețele şi gâturile de sudoare, mai aruncară câte o privire aiurea, apoi cobo- râră scările, fără să găsească vreun cuvânt. Şi se despăr-



țirâ fără să se salute. Ea o luă grăbită în sus, iar el tot aşa de înfrigurat, direct către chilia din moțul vilei „Pomponea". Şi unul şi altul aveau nevoie, după aşa emoții, să-şi rumege singuri bucuria. '

VIII

Până să ajungă acasă, lui Liță Soare i se păru drumul prea lung şi răbdarea nesfârşită, aşa că făcu un mic popas în parc şi numără banii câştigați. Găsi exact şapte mii opt sute şaizeci de lei. Şapte hârtii albastre, opt piese de argint şi trei poli a douăzeci, li pipăi bine, îi mai socoti odată, aşa de plăcere, strânse bancnotele în mână, aşa ca să le audă foşnetul, şi abia acuma se convinse că într-adevăr l-a pocnit norocul şi cu pumnii şi cu picioarele.

— Mari sunt minunile tale, Hristoase ! exclamă el, inghcsuincl biletele în portmoneu. Apoi, ca şi când s-ar fi temut să nu fie urmărit de cei de la cazinou, pentru înşelătorie, se întoarse brusc spre templul Fortunei. O doamnă grăsună, ca de patruzeci şi patru de ani, se apropia gâfâind şi zâmbind amar şi jalnic.

— No, ve rog frumos nu superați indrăznesc felicităm. Cheştigat chit leafa al meu de la două luni. No, eu pierdem tot. Încasat leafa şi venit autobus de la. Braşov încercam norocul. Chind iuat leafa înainte cheştigat două mii, dar acuma pierdem tot Ioi, ioi, nu superați indresnim facem un mic rugăminte. Vrei plecăm înapoi şi nu avem plătim autobus. Este ruşine dar n-ai ce facem. Din cheş- tigul la dumneavoastră poate-ți da optzeci lei se dau la şofer şi să iei un cafeu cu lapte. Rog frumos incă un dată nu superați.

— Vai de mine ! se scuză Liță Soare, fericit că poate ajuta pe cineva, — nu numai că nu mă supăr, dar vă rog să-mi permiteți să vă dau ceva mai mult. Nu este bine să pleci pe drum fără niciun ban.



Şi scoțând două monede de argint, le dădu Unguroaicei, care nu-şi credea ochilor, de bucurie mare.

— No, domnule, nu ştim cum mulțam mai frumos. Ertaț che nu ştim bine rumeneşte. Ioi, merem la restaurant şi muncam bine, apoi merem la patru mintche cu autobus. S-o iei la dracu de ruletă !

Liță Soare, uitând de morala pe care o făcuse doamnei Scripcă, era atât de fericit că ajutase pe o ființă mai puțin norocoasă, că nici nu observă dinții prost crescuți pe care Unguroaica îi scotea întruna de sub buzele-i senzuale şi nici ochii-i verzi, ce-1 provocau de sub genele stacojii.

— La revedere ! îi ură doamna nedumerită, întin- zându-i o mână bondoacă şi fără niciun juvaer. Ana Şandor, văduvă, strada Porții No. 328, et. II. Chind veniți la Braşov, poftiți un ceai la mine.

— Încântat. Liță Soare, funcționar în Ministerul Cultelor şi Artelor.

— La revedere.

— Sărut mâinile.

Când să facă la dreapta, către casă, Liță Soare își aduse aminte că e vremea prânzului. Dar unde să mănânce ? La „Transilvania[44] mâncase, la „Nea Nae[44] idem, la lăptărie odată, aşa că se îndreptă spre Parc-Hotel. Îi dădea mâna să cheltuiască douăzeci, treizeci de lei peste prevederile bugetare.

Când ceti însă prețurile de pe listă, își luă seama. Nu se cade să risipească banul, chiar când e câştigat fără muncă. Dimpotrivă. Nu i-a surâs prea des norocul ca să-şi bată acum joc de el. În consecință, hotărâ să considere aceşti aproape opt mii de' lei ca făcând parte din însăşi economiile lui şi să continue a trăi în modestia de până aci.

Chelnerul aştepta cu carnetul şi cu creionul să ia comanda.

— Un bulion simplu ; şi apoi mămăliguță cu unt şi brânză.

După masă îşi dublă tainul de țigări şi se reîntoarse în parc. Ținea neapărat să reflecteze asupra soartei pe





care o va hărăzi banilor câştigați şi locul ccl mai potrivit pentru aceasta nu putea să fie decât o bancă din grădina publică.

Tot alegându-şi un loc mai izolat, ajunse în dreptul hotelului Caraiman, unde avu deosebita plăcere să întâlnească pe doamna care îl ajutase la ruletă.'

— Ah, domnule, ai avut o şansă cu adevărat extraordinară !

— Curat extraordinară ! Că dacă nu erați dumneavoastră de față, mă numeam şi eu un biet păgubaş de şaizeci de lei.

— Vasăzică e adevărat că jucați pentru prima oară ?

— Am mai încercat odată la Moşi, acolo unde se aruncă cerculețe, dar am pierdut zece lei, râse Soare cu multă bunăvoință.

-■Doamna îşi dilată ochii, apoi îi stârci între gene şi-1 examină preț de două secunde. Râse şi ea.

— Extraordinar !

Şi-i întinse mâna :

— Doamna deputat Fitil.

— Soare.

— Extraordinar ! Ați luat masa, domnule Soare ?

— Da, chiar acum viu de la restaurant.

— Eu am pensiune la „Caraiman". Extraordinar ! Dar vedeți să nu prindeți pasiune de joc, că pericolul e mare...

— A, nu ! se apără Soare, aproape jignit. Temperamentul meu e potrivnic oricărui viciu. Şi pentru mai bună siguranță, n-am să mai dau ochi cu ruleta decât în cazul când, Doamne fereşte, mă voi face crupier.

Doamna îl privi o clipă cu admirație, apoi râse batjocoritor.

— Bine, bine... Dar vezi să nu juri...

— Nu-mi calc niciodată jurămintele.

Doamna Fitil râse şi mai cu haz şi-1 invită să ia cafeaua împreună.

— Peste o jumătate de oră, în halul etajului I. Vino direct, fără să mai întrebi.

Liță Soare o privi... parcă ar fi fost el flămând, cum se depărtează cu paşi mărunți şi cu mijlocul legănat, şi



Înghiți în sec. E mignonă şi blondă. Aproape roşie.

Până a nu dispare pe uşa hotelului, doamna Fitil îşi întoarse capul şi-i trimise un zâmbet care-i dote fiori.

Se aşeză pe o bancă izolată din apropierea avuzului şi încercă să-şi fixeze gândul. Nu-1 silea nimeni şi nimic să decidă imediat destinul miilor câştigate, decât plăcerea nemărturisită de a-şi aminti mereu de numărul, de calitatea şi de sunetul lor.

Dar capul îi era aşa de încărcat, că nu izbuti să declanşeze din haos nicio idee, nicio țintă. Miile din buzunar se amestecau cu fisele înşirate pe culori, în marginea ruletei, vocea doamnei Scripcă cu glasul crupierilor, buzele cărnoase ale Unguroaicei cu nasul obraznic al doamnei Fitil, mâinile acestor doamne cu toate mâinile înşiruite la masa de joc, iar în centrul acestui mic ciclon care-i învârtea mintea în loc — figura palidă şi feciorelnică a fetei cu care — stranie coincidență ! — împărțise fereastra vagonului şi capriciul de un sfert ele oră al Maiestății Sale Norocului.

Când ceasornicul îi dovedi că a sosit termenul fixat de doamna Fitil, le lăsă toate baltă şi se îndreptă, cu inima agitată, spre hotelul „Caraiman".

IX

Domnişoara Dorina Doru nu şe mai opri până acasă, încetini puțin pasul când trecu de vila „Ungarth", ca să se încredințeze că a băgat banii în poşetă, când i-a primit de la casierul cazinoului, iar la cotitură, fiindcă auzise paşi şi o voce în urma ei. Credea c-o să fie Liță Soare. Când colo, domnul cu monocki.

— Un moment, domnişoară !

Cu toată • recunoştința ce-i datora, îi trimese o. salutare şi un zâmbet grăbit şi forță pasul fără să mai privească în urmă.



Când ajunse acasă, inima-i bătea să sară din piept. Venise'repede, urcase atâtea scări şi trecuse prin atâtea emoții.

Zvârli pălăria şi se repezi asupra poşetei. Scoase pachetul cu bancnote şi le înşiră pe pat, ca la defilare.

Părinții Dorinei nu sunt oameni bogați, dar nici săraci. Au casă proprie în Parcul Domeniilor, pensia tatălui de fost subdirector la Ministerul Agriculturii şi o vie ca de zece pogoane în apropierea Focşanilor. Prin urmare cei cloi copii ai lor — Dorina şi altă fată mai mică —■ n-au dus lipsă niciodată. Dar nici belşugul nu l-au cunoscut — mai ales de vreo câțiva ani încoace. Au mai scăzut pensiile,, iar via n-a dat rod după aşteptări.

Din pricina economiilor impuse de împrejurări, nu mai iese din Bucureşti de aproape trei ani. Nici măcar până la vie. Acuma însă ne mai depinzând materialiceşte de părinți, a putut să-şi permită luxul unei evadări la aer de munte. Cu şase mii de lei şi cu răbdare era sigură că va putea să viseze o lună de zile la poalele Bucegilor şi în vecinătatea Peleşului şi a castelelor regeşti. Să facă în fiecare zi o plimbare şi o poezie, aşa încât la sfârşitul lunii şi al banilor, să posede versuri pentru un volumaş şi să fie prietenă bună cu toate cărările, cit toate stâncile şi cu toate izvoarele clin jurul Sinaiei.

Căci Dorina Doru — alias Sofia Pârvulescu — e şi poetă. A debutat la şaisprezece ani într-o foaie de mâna a şaptea, apoi a publicat, tot în liceu fiind, un sonet într-o revistă de mâna a patra, iar în timpul celor trei ani de Facultate a colaborat la mai toate publicațiile literare din Capitală. Faima ei n-a depăşit încă cercul familiei şi ale prietenilor, critica literară n-a prea luat-o în seamă decât în „Revista Scriitoarelor" şi în „Cuvântul Femeii", dar ea, sigură că are talent, speră să-şi cucerească un loc de frunte în Parnasul național, şi să treacă chiar peste hotare. Nu se gândeşte să-şi facă un cămin, cât se gândeşte la o glorie literară. Cu versuri răspândite însă prin reviste nu-şi va ajunge niciodată scopul. Trebuie un volum. Apoi altul şi, de va fi posibil, al treilea şi chiar al patrulea. Şi Sinaia era de mult ursită să-i



Înlesnească această dorință care se întețise până la gradul unei obsesii. Cu poeziile mai bune pe care i le-au publicat revistele, cu cele douăzeci, treizeci pe care sigur Ie va fabrica aci, va încherba un volumaş tipărit pe hârtie bună şi astfel critica va fi nevoită să se ocupe de ea. Parcă citeşte : O nouă poetă, O nouă stea pe

firmamentul liricii româneşti. Un debut promiţător, O revelaţie. În sfârşit o adevărată poetă.

Îşi alcătuise şi ea un buget tot aşa de minuţios ca şi Liţă Soare. Atât pentru chirie, atât pentru masă, taxe, reviste etc. Şi, ca măsură de prevedere, achitase pensiunea înainte. Nu se ştie ce se poate întâmpla cu banii, îi pierzi, ţi-i fură, îi cheltuieşti — Doamne fereşte ! Te pomeneşti, când ţi-e lumea mai dragă, fără nici o leţcaie în buzunar. '

E uşor deci de priceput ce sentimente o năpădesc acum, când norocul, evadat parcă de la „Vatra Lumi- noasă", dăduse peste ea şi, în mai puţin de o jumătate de oră, îi triplase aproape finanţele cu care dejugase în Sinaia.

Strânse bancnotele grămadă, iar le înşiră la inspecţie, una lângă alta, apoi cap în cap, le făcu romb, apoi piramidă, trapez, triunghi — şi avu un moment când regretă că intrase în cazinou. Dar numai un moment. Prea erau multe şi prea erau... de-o mie.

Scoase şi pe cele două ce-i mai rămăseseră după achitarea pensiunii şi le amestecă laolaltă. Mai închipui iar câteva figuri geometrice, apoi le numără ca la ghişeul unei bănci, le înşiră ca în vitrina unui bancher — şi se lăsă pe pernă, respirând lung şi şuierat. Dar imediat îşi aduse aminte că n-a mâncat şi dădu de veste gazdei.

Lucru curios ! în loc să mănânce cu o poftă de lup, aşa cum ar fi logic după o bucurie mare, înghiţi ca o bolnavă de gâlci. Dar înghiţi tot: şi supa de găină şi rasolul şi o farfurioară de smeură. Habar însă n-avu când trecu de la supă la rasol şi de la rasol la desert. Şi nu simţi gustul niciuneia din mâncări.





Nervii îi erau încordaţi, în vine parcă îi circulau elemente străine furişate în sânge, stomacul îi era indispus şi capul nu-şi găsea stabilitate. -

Oricum însă, masa — chiar luată în neştire, tot îţi mai linişteşte organismul. Iar dacă îţi îngădui puţină siestă tolănit pe un fotoliu de paie, într-un balcon spânzurat în faţa unui munte cu vile şi cu brazi, ţi se luminează oarecum şi judecata.

Când îşi simţi mintea scăpată din lesă, Dorina încercă să-şi facă o idee despre drăcia aia de roată care, aşa netam-nesam, i-a dat posibilitatea, fără s-o roage, să-şi petreacă toată vacanţa la Sinaia. Dar întru cât habar n-avea de jocurile de noroc, se lăsă nedumerită şi râse ca de un lucru deosebit de ciudat.

Şi ce di acu' să facă ea cu atâţia bani, la Sinaia ? Nu-i lipsesc nici rochii, nici pălării, nici pantofi, pensiunea şi-a plătit-o, de buzunar, adică pentru cofetării şi pentru, reviste, îi ajungeau berechet cele două mii rămase.

Reveni ia ideea care-i Jncolţise o clipă, şi anume: şă rămână două luni în Sinaia. Timp extrasuficient — să se plictisească de izvoare, de brazi-şi de stânci şi să umple un caiet de o sută de file, cu versuri.

Mai ştii ? Poate că întâmplarea aceasta minunată va fi totuşi opera destinului. Cu versurile ticluite în răstimp de-o lună nu poţi aspira la mare lucru, dar în două luni de zile ai vreme rfiai multă să cucereşti bunăvoinţa muzelor şi să intri cu ele, braţ la braţ, în garsoniera lui ApoJ Ion...

Când ştii că, şaizeci de zile, nu e nimic pe lume care să-ţi stânjenească circulaţia minţii, te poţi opri mai îndelung asupra unei idei, asupra Unui cuvânt, unei rime/ Căci, în definitiv, ce e talentul — geniul — dacă nu răbdare, stăruinţă, selecţie, cizelare ? Şi cum această zână senină sau poate încruntată — care se cheamă Răbdarea, se simte mai Ia largul ei acolo unde stomacul e sătul, buzunarul plin, ^independenţa completă şi izolarea agreabilă, va avea deci toate şansele să viseze în voie, să lucreze liber si să producă genial.

Râse singură de bucuria unui viitor roz-alb, pentru care concurau atât de fericit împrejurările — şi, negreşit, talentul ei, şi se repezi după caiet. Nu mai era vreme de pierdut.

Citi cu multă însuflețire titlul pe care-1 hărăzise primului volum de versuri, îl văzu tipărit cu roşu pe o copertă albă-satinată, în vitrina unei librării — şi simți mâncărime la picioare. Apoi păşi către celălalt titlu sub care trebuia să potrivească primele însuşiri din răşină şi din văzduh ozonat. Suişuri.

— ...Suişuri ...Suişuri ...Suişuri.

...Hm ! Ce coincidență extraordinară î Să câştige amândoi aceeaşi sumă şi în aceleaşi condiții aranjate parcă dinainte — de cine ? De crupieri nu, de patronul cazinoului şi mai puțin.

— ...Suişuri ...suişuri ...suişuri... Te sui în deal... Cobori la vale... Prin cărările umbrite... Sus în vârf s-arată luna...

...Hm ! Stranie întâmplare ! Am luat bilete de tren unul după altul, s-au urcat amândoi în- acelaşi vagon, s-au aşezat în acelaşi compartiment şi, deopotrivă dornici de aer şi de câmp, au confiscat o fereastră de pe culoar şi n-au mai liberat-o până la Sinaia !

— . .Suişur i ...Suişuri ...Te sui în deal... Printre brazi şi printre pietre... De pe culmea însorită... Un cucui în vârful crestei...

...Şi amândoi aceeaşi țintă : Sinaia. Amândoi au pontat odată... Ba întâi ea... Apoi el... Poate numai aşa, ca s-o imite... în cazul acesta ea i-a fost purtătoare de noroc...

— ...Suişuri ...suişuri curmezişuri... luminişuri... frunzişuri... fisticuri.. Suişuri...

Sus, sus, sus, la munte, sus, Sus, Române, sus, hi ! C-acolo-i şi Iancu dus, Sus, Române, sus, sus, sus...

Văzând că nu poate s-o urnească din loc, lăsă caietul şi tocul să se mai odihnească şi se tolăni în pat. Şi pe





drept cuvânt. Nu era momentul potrivit pentru ticluit versuri. Acest sport se obişnuieşte mai mult amestecat cu... răbdări şi of-uri..:Cu bilete de-o mie mai rar şi mai greu.

Abandonă şi pe Liță Soare, ca să se concentreze asupra ruletei.

Cine dracu' o fi inventat roata aia aşa de simpatică ? Şi de ciudată ? Hm, te prezinți c-un pol, îl arunci aşa în neştire, se înmulțeşte din ce în ce mai vertiginos, fără să ai habar, şi deodată te pomeneşti cu poşeta plină de oase fasonate. Te miri ca prostul, te sprijini ca să nu cazi de amețeală, te duci la cassă, dai oasele pentru bani sadea, apoi ieşi la aer să goneşti năduful de pe tine şi să te convingi dacă minunea s-a întâmplat aievea sau în vis. Şi după ce te-ai încredințat că a fost realitate, vii acasă şi te apuci să faci... versuri!

— Asta e bună ! zise Dorina ironizându-se singură. Apoi îşi continuă firul.

Odată convins că te-a călcat norocul, fără să-1 pofteşti măcar, dacă ai puțin cap, se cade să reflectezi îndeosebi şi îndelung asupra acestei întâmplări fenomenale. Să vezi cum a devenit cazul, dacă până atunci ți-a mai zâmbit vreodată acest făt-frumos — sau monstru, sau zeu — ori zeiță, care se cheamă Noroc ! Apoi să cugeți serios şi stăruitor asupra acestor jocuri de la cazinou, să iei seama dacă procedezi mai cuminte înnodând cu şapte noduri aceste nouă miişoare, ori să mai încerci. Cu alte cuvinte, dacă una se numeşte frică sau laşitate, iar cealaltă imprudență. Şi dacă între aceste două noțiuni nu se poate intercala a treia. Încercare — dibuire — pipăire. Şi numai după ce epuizezi cu totul acest subiect la care te obligă să cugeți însăşi calitatea ta de animal capabil să raționeze, poți să faci semn muzei să se apropie. Ți-ai

uşurat sufletul de povară şi astfel eşti în stare să zbori prin nori şi prin zările albastre...

Se întoarse pe-o parte, îşi înfundă capul în mâini şi în pernă — şi închise ochii...

Prima dată i-a ieşit norocul în cale pe la vârsta de şase ani. Era într-o zi de sărbătoare. Plecase cu mama



ei la biserică şi pe drum cât p-aci s-o calce un camion. Dacă un trecător n-o trăgea repede la o parte, n-ar fi compus acuma versuri la Sinaia.

Când era în clasa a treia primară, a făcut prinsoare cu o colegă, pe o prăjitură, că doamna are să se prezinte în ziua aceea, la şcoală, cu galoşi. Colega susținea c-o să vie cu şoşoni. Şi a câştigat prăjitura. .

In a patra de liceu a avut iarăşi ocazie să dea ochi cu un dram de noroc. Profesoara de franceză — Dumnezeu s-o ierte, c-a răposat — era scundă şi grasă, cu părul roşcat şi cu picățele pe obraji. Foarte antipatică. Dar dreaptă. Notele ei exprimau exact relațiile elevelor cu limba lui Voltaire şi a dumisale. Şi totuşi, fetele o urau. Poate numai pentru antipatia ce se degaja din persoana ei, poate chiar şi pentru faptul de a fi fost dreaptă şi nepărtinitoare. Şi îşi arătau această aversiune desenând un boloboc pe tablă şi schimonosindu-i gesturile cu care îşi însoțea lecțiile.

Prima oară când a dat cu ochii de boloboc, madame Delbour s-a făcut că nu pricepe, a doua oară s-a înfuriat dar a tăcut, iar a treia oară a chemat pe directoare. Doamna Popescu, ca să evite un scandal, a făcut şi ea pe proasta şi a certat clasa numai pentru faptul de a fi mâzgălit tabla cu desene ce n-au nici o legătură cu lecțiile, Biata madame Delbour a înghițit găluşca şi a tăcut chitic. Dar fetele, ca fetele. După o scurtă pauză, atât cât era necesar ca să se uite avertismentul directoarei, au desenat din nou un boloboc. De data aceasta cu însăşi mânuşița colegei Pârvulescu D. Sofia. Ba a fost prinsă chiar asupra faptului. Dar madame Delbour nu numai că nu s-a supărat, dar 'a făcut încă haz. A ridicat-o uşor de ureche şi i-a reproşat, râzând, că n-are aptitudini la desen.

— Fundul de suş e mai mare decât sel de jos, iar distansa între sercuri nu este egală. Desigur, fetiso, că n-ai avut în familie nisi dogari, nisi cărsimari.

Apoi a comunicat clasei nedumerite motivul excelentei dispoziții; se logodise în ajun.

Nu se cheamă şi acesta noroc? Ba bine că nu,



Bar prilejul cel mai bun pe care i 1-a dat zeiLa Fortuna ca să-i arate că existenta ei pe pământ nu-i este indiferentă, a< fost la bacalaureat. E de închipuit că Dorina nu aşteptase greul şi emoționantul examen cu brațele încrucişa le. Tocise mult, se rugase şi sfintei Fecioare şi dăduse şi trei acatiste la sfânta Vineri. Nu e prea credincioasă, dar la un greu impas şi ateul se închină. Împrejurarea făcuse însă ca să prezideze comisia cel mai înverşunat duşman al tatălui său. Când i-a citit numele în ziare, a îngălbenit. Şi ea şi părinții. Nu mai spera nimeni nici în hărnicia-i de albină, cu care ciugulise nectarul şi polenul de prin cărțile îngălbenite şi prăfuite ale întregului curs liceal, nici în bunătatea Maicii Domnului.

S-au grăbit însă cu oftatul, căci chiar în prima zi, prezidentul comisiei, când să urce scările Şcoalei Centrale, s-a împiedicat — în baston sau în pantaloni — şi şi-a fracturat un picior. A fost imediat înlocuit — şi încă prin unchiul celei mai bune prietene a ei.

Întâmplarea, cu adevărat providențială, a influențat desigur numai asupra stării sufleteşti a viitoarei poetese, ceea ce nu e puțin într-o aşa de importantă răspântie a vieții.

Abia atunci a reflectat ea mai serios la ceea ce oamenii numesc noroc, hazard. Şi şi-a dat seama că aceste cuvinte nu sunt - inventate numai pentru îngroşarea dicţionarelor. Fără un dram de noroc n-ar fi trecut în istorie nici Napoleon, nici Alexandru, nici Pilat din Pont, nici amanţii Ecaterinei a Il-a, nici metresele lui Ludovio al XlV-lea. Iar acum, dărnicia ruletei a încredinţat-o şi mai mult că norocul există în chipul unui înger sau diavol, orb sau capricios, şi că ea, Dorina Doru sau Sofia D. Pârvulescu, nu se poate plânge de lipsa lui de atenţie. Din contra. Frate să-i ii fost şi n-ar fi rupt piciorul prezidentului de la bacalaureat. Tată sau chiar unchiu din America să-i fi fost şi tot nu i-ar fi înţesat poşeta de bani, fără să-1 roage măcar.

Aşadar, are noroc — şi pace. E lucru dovedit şi răs- dovedit. Ce mai calea-valea ? Şi cum, aci la Sinaia, no



rocul se pare că domiciliază în localul cazinoului, ea n-ar trebui să-1 caute prin nori şi prin crăpăturile munţilor. De trei zile se chinuie să încherbeze un vers şi n-a izbutit ; dar a fost suficient un sfert de ceas ca să se îmbogăţească.

Îşi dădu un bobârnac în frunte şi se ridică repede. Erau ceasurile 4. N-avea idee la ce oră reîncep jocurile după amiază, dar îşi închipui că dacă bila se mai odihneşte încă, până să coboare ea, cu siguranţă că-şi va relua oficiul de exponentă autorizată a Norocului.

Îşi îmbrăcă rochia de 'marocain bleu-pastel, îşi con- trolă sprâncenele şi buzele în faţa oglinzii, apoi închise caietul în dulap — mai rămânea vreme şi pentru el, — numără încă odată banii din poşetă şi ieşi grăbită. O grabă care trăda emoţia, frica...

X

— Fumezi, domnule Soare ?

— Nu sunt fumător, dar cu două ţigări pe zi tot uşurez şi eu depozitul Regiei.

— Eu fumez foarte mult, mai ales în Sinaia. Jocurile de la cazinou îţi tocesc nervii în aşa hal că eşti nevoit să cauţi un reconfortant în alte vicii. Bine înţeles dacă şi fumatul se poate considera un viciu. Dar nu întotdeauna după cum aş dori. Ieri, de pildă, am fumat „Ferdinand", alaltăieri „Regale" şi astăzi abia mi-am procurat câteva „Carpaţi". Dacă vreţi să le cunoaşteţi gustul...

Doamna Fitil întinse musafirului pachetul galben, cu gândul că-1 va provoca să scoată tabachera cu altfel de bunătăţi. Dar Liţă Soare nu are tabachere. Cumpără o ţigară la prânz şi una seara şi le arde proaspete în restaurant. Aşa că avu obrăznicia să se servească din provizia săracă a amfitrioanei.

— Mersi.





— Ah, dar să ştiţi că sunt nesuferite, făcu doamna Fitil neştiind ce să creadă : că într-adevăr nu are ţigări său că nu vrea s-o refuze.

— Eu nu prea ţin socoteală de calitate, o lămuri Liţă Soare. Întrucât nu trag în piept, mi-e indiferent dacă ţigara se cheamă „Carpaţi", „Ferdinand", „Rega*ă" sau „Bucureşti".

Doamna Fitil îşi privi ţigareta-i cam de trei ori mai lungă decât nasul, trase zdravăn în piept, revărsă fumul pe ambele nări şi privi ironic şi curioasă la cea maţ proaspătă cunoştiinţă masculină. Bănui în domnul făr£ tabachere un burghez cu ceasuri fixe pentru masă şi pentru somn, cu sume maxime pentru stomac şi pentrij. femei, cu termene precise pentru frizer, pentru baie şi. pentru primenit.

Scutură ţigara în scrumieră şi râse sec.

Liţă Soare îşi luă ochii de pe gâtul rotund şi încercuit de un şirag de mărgele şi râse la rându-i, şi mai sec. Apoi, doamna Fitil râse mai cu şic şi-1 privi drept în luminile ochilor. Liţă Soare roşi puţin, apoi mai mult şi-şi sorbi restul de cafea. Gazda îl imită şi la urmă răsturnă ceaşca pe farfurioară.

— Ştiţi să ghiciţi în cafea ?

— Nu tocmai.

— Proprietăreasa mea de la Bucureşti e neîntrecută. Nu vede pe pereţii ceştii decât păsări, animale, arbori, stele, drumuri, duşmănie, prieteni, femei, bani, etc. Cea mai mică albitură, cea mai neînsemnată figură îşi găseşte explicaţia în viaţa .celui care a băut cafeaua. Îţi spune precis când ai să încasezi bani, când va trebui să plăteşti, statura şi culoarea duşmanilor sau a prietenilor, gradul de dragoste al amantei, când ai să pleci la drum, şi dacă drumul e mai lung sau mai scurt. În cărţi şi bobi se pricepe şi mai şi. Atâta că... nu prea se împlinesc previziunile ei.

— Eu am învăţat de la călugăriţe. Tatăl meu a avut) moşie în judeţul Neamţ şi ne duceam adesea la Agapia şl la yăratec. Bine, însă, nu ştiu. Bunica mea după mamă ghiceşte minunat.



— În cazul acesta o să-mi permit să răstorn ceaşca...

Doamna Fitil râse de stângăcia cu care musafirul îşi

traduse intenţia în fapt şi-1 privi mai amănunţit. Îi fixă •cravata la o sută cincizeci de lei, hainele la patru mii, ciorapii la cincizeci, pantofii la şapte sute şi pălăria la cinci sute. Apoi îşi aduse aminte de norocul de la cazino — şi-i făcu cu ochiul. * '

— Vreţi poate să cunoaşteţi dispoziţiile de după amiază, ale ruletei ?

— Nicidecum. Pe la cazino n-am să mai dau niciodată.

Doamna râse batjocoritor.

— Sau sunteţi curios să ştiţi ce-o să se întâmple cu banii pe care i-aţi câştigat ?

— Nici asta, fiindcă sunt sigur că vor rămâne mult şi bine în portmoneu. Nici nu voi mânca mai mult, nici nu voi dormi la Caraiman ori Palace.

Doamna Fitil clipi nemulţumită, dar nu renunţă la scopul pentru care-1 invitase. Poate fi un om foarte cumpătat, însă nu lipsit de puţină naivitate.

— Bine, domnule Soare, am să vă fa6 plăcere să vă dezleg tainele viitorului apropiat, cu ajutorul hieroglifelor din ceaşcă, dar nu aci. Ne observă lumea. Dacă aveţi curaj să intraţi în camera unei cucoane singure, vă poftesc la mine.

Liţă Soare, om lipsit de gânduri necinstite, socoti că nu e nevoie de curaj să accepţi o invitaţie atât de graţioasă. Dimpotrivă. Se simţi foarte măgulit de încrederea ce i se acorda şi primi — gata să jure că nici cu ochii nu va păcătui.

În camera ocupată de doamna Fitil, cu toată aerisirea probabilă făcută de servitori, stăpânea încă un miros de tutun prost şi de cosmeticuri. Pe lângă geamantane, pantofi, rochii, sticle, cutiijşi cutiuţe, are dumneaei şi o carte : Amantul Doamnei Chaterley.

— Eu încă n-am citit-o, îşi mărturisi Liţă Soare ruşinea

— Nici eu n-am terminat-o, îl consolă amfitrioana. Am ajuns acolo unde s-a întâmplat... ceea ce trebuia să se întâmple între această lady Chaterley şi pădurar.



— Adevărat! făcu Liţă Soare. Chiar cu pădurarul ?

— Hm ! în pădure — vă asigur eu, că pâinea e mult mai gustoasă cu ceapă decât cu icre negre. Ar fi putut să fie şi un văcar. Când eşti tânără, izolată în codru şi cu bărbatul neputincios... Ah, şi trebuie să-mi schimb rochia. Fii drăguţ şi aşteaptă puţin în sală. Numai cinci minute. 0Ba două cred că sunt suficiente.

Liţă Soare ieşi scuzându-se, dar nu apucă să facă zece paşi înainte şi zece înapoi că fu rechemat. Doamna Fitil îşi înlocuise la iuţeală rochia cu un capot, îşi fixase părul numai într-o parte, lăsându-1 în cealaltă să se răsnească pe frunte şi spre ureche, îşi reînnoise pudra de pe obraji şi mai întărise culoarea buzelor. Tânără şi

mignonă, cu ochii mari şi verzi şi cu dinţi strălucind de albeaţă între buzele cărnoase şi senzuale, constituia o ispită chiar şi pentru cel mai îndârjit ucenic al sfântului Antonie.

Liţă Soare simţi "umed sub limbă numai cât îi zări mâinile slab acoperite de mâneca largă a capotului; iar când îşi închipui că ar fi tolerat şi chiar invitat să muşte din perele ce-şi iţeau vârfurile sub stofa japoneză, simţi că i se goleşte şira spinării ; şi se aşeză moale pe scaun. Doamna Fitil râse cu aşa satisfacţie că tot corpul din creştet şi până la genunchi se obrăznici în faţa musafirii-' lui. Rubinele din ochi se lipiră de nas, nările se lărgiră tremurând, buzele se subţiară şi dinţii se înmulţiră, perele dansară câteva secunde ca într-o scuturătură de jazz, gata să iasă cu zurbă de sub capot, iar burta — mică şi rotundă — tremură în acelaşi ritm, silind pe Liţă Soare să-şi înghită — gata, gata, limba.

Ca să-şi ascundă emoţia, întoarse ceaşca de cafea cu gura în sus şi-i examină interiorul zugrăvit cam tot în stilul capotului buclucaş,

— Văd numai drumuri şi supărări, zise el, deşi nu vedea decât corpul într-adevăr adorabil al gazdei.

— A, vasăzică pricepi şi dumneata, se .prefăcu ea eă se miră, şi se apropie ca să-1 controleze.

— Numai atâta ştiu : că dârele astea arată drumuri, iar luminişurile bani, dacă nu necazuri.



Doamna Fitil se mai apropie înca şi-şi rezemă o mână de masă, în aşa fel ca tânărul să-i simtă parfumul şi să-şi poată arunca ochii prin deschizătura capotului, în defileul format de sâni.

— Drumurile există, într-adevăr, dar sunt închise, ceea ce înseamnă că le faci pe aci prin împrejurimi. Supărări nu văd. În schimb — noroc şi bani berechet. Şi femei. Uite colea o blondă parcă-ţi ţine calea cu braţele deschise... îţi plac blondele ? Spune drept.

— Îmi plac.

— Uite şi una brunetă. Pare tânără şi supărată. Ai o prietenă oacheşă cu care te-ai certat de curând ? Ori că întâmpină niscai supărări fără ştirea şi fără vina clumitale ? Spune drept: îţi plac brunetele ?

— Îmi plac — şi brunetele şi blondele, răspunse Soare înghiţind din carnea descoperită sub capot.

— Imposibil să n-ai preferinţe... Nu muşti cu aceeaşi plăcere din merele creţeşti şi din cele domneşti. Ori... mere să fie ? — sbârci doamna cu dispreţ, din nas.

— Iată o chestiune pe care încă nu mi-am pus-o, gângavi Liţă încercând să înfrunte privirile mereu ironice din ochii cam injectaţi ai cucoanei de lângă el. M-a interesat numai calitatea, nu şi culoarea. De altfel, după cum singură mi-aţi mărturisit, nici dumneavoastră nu aveţi preferinţe pentru un anumit tip de ţigări. Ieri „Ferdi- nand", azi „Carpaţi".

Văzându-1 că se stăpâneşte, doamna Fitil se mută brusc pe un scaun mai îndepărtat.

—^ ...Şi e posibil ca mâine să nu fumez defel, îl completă ea aprinzându-şi ultima ţigară.

— Obişnuiţi să faceţi câte o pauză sau aveţi de gând să renunţaţi definitiv ?

Amfitrioana îl privi câteva clipe sever, apoi râse sincer şi-i spuse adevărul.

— Domnule Soare* se cunoaşte că dumneata eşti novice în Sinaia. În orăşelul acesta frumos şi elegant, numai locatarii pot să-şi păstreze tabieturile şi să-şi fixeze reguli stabile pentru trai. Majoritatea vilegiaturiştilor însă nu. Oricât de înţepenit ar fi cel venit de aiurea,

in obiceiuri transformate cu timpul în reguli şi în legi — sub imperativul temperamentului sau al împrejurărilor, îi e deajuns să se înfrupte de senzația necunoscută a jocurilor de noroc ca să-şi schimbe obiceiurile şi chiar firea.

Nu protesta, că deja eşti în delict. E posibil să nu fi mâncat azi mai bine ca ieri şi ca alaltăieri, să-ți fi fumat tot țigara obişnuită, dar n-ai putea să juri că eşti capabil să cugeți tot aşa de senin ca înainte de a fi intrat în cazinou. Sunt foarte convinsă că din clipa când ai dat ochii cu ruleta, gândul îți e mereu acaparat de misterele acestei roate care se învârteşte.

— E adevărat... şi foarte firesc, confirmă Soare roşind puțin. Mi-am dublat banii din portmoneu într-un chip cu totul senzațional şi până să-mi revin din emoția. pe care mi-a cauzat-o acest gest; de nabab, al norocului, nu-i de mirare că liniştea-mi din suflet s-a tulburat puțin. Asta nu înseamnă însă că peste două ceasuri sau mâine dimineață nu voi reintra în făgaşul senin pe care sunt deprins să circul. Nu credeți, stimată doamnă ?

Doamna Fitil râse tare şi scutură cutiuța în care lucrătoarele de la R.M.S. vârîseră țigări „Carpați", dar nu mai găsi decât praf şi dezertate fire. Liță îşi aduse aminte că e băiat gentil şi se oferi să se ducă să cumpere. Dar gazda îl opri şi apăsă pe buton.

— Un pachet „Ferdinand", porunci Soare comisionarului țeapăîi şi fercheş, după ce-i întinse o monedă de argint.

— Ei vezi ? îl încolți gazda după plecarea servitorului. -Dacă n-ai fi câştigat la ruletă, pariez că-i dădeai să cumpere — dacă nu „Carpați", în tot cazul „Regale",, de care fumezi dumneata. Faci parte din acei oameni gata pricând să fie cavaleri, dar fără să-şi primejduiască nodul de la cravată şi dunga pantalonilor…

— Sunteți nedreaptă, protestă musafirul fără multă convingere.

— Dar dacă aceşti bani i-ai fi găsit în mijlocul drumului, continuă doamna, i-ai fi pecetluit în fundul gea



mantanului şi ai fi cumpărat doua — cel mult patru țigări inferioare.

— Curios !

— Da. Şi să-ți explic dc ce : Găsind banii in. drum ai fi socotit acest chilipir o simplă întâmplare care poate nu se va mai repeta niciodată. Şi, om cumpătat, cum pari că eşti, i-ai fi pus la păstrare şi ți-ai fi continuat viața obişnuită. Cel mult dacă ai fi citit un jurnal în plus şi ai fi dat chelnerului un leu mai mult. Câştigând, însă, de la ruletă, unde norocul se mai întoarce, le acorzi banilor mai puțin valoare. Îi înnumeri, îi priveşti, îi mângâi, le dai destinații precise, până începi să-ți formezi convingerea că descoperirea făcută la cazinou e de natură să-ți înlesnească o descătuşare de cifra marcată pe biletul de bancă,

Şi atunci…

Până acum patru ani eu habar nu aveam de plăcerea pe care o găseau obişnuiții jocurilor de noroc. Am asistat la această crispare — comică şi tragică — după bani ieftini şi după falimeqt sigur, la Monte Carlo şi în alte localități climaterice, în nenumărate ocazii. Dar atât eu cât şi bărbatul meu nu simțeam nici o atracție pentru acest mod de a-ți cheltui bani, timp şi nervi. Dimpotrivă. Avem o adevărată aversiune pentru patima cu care oameni în toată firea răspund la invitațiile în formule universale, ale crupierilor. Căutam recreația în excursii, în jocuri de tenis, privind marea sau admirând un vârf de munte, un brad cocoțat în peretele unei stânci.

Acum doi ani, soțul meu fiind ocupat cu alegerile pentru Cameră, am venit singură la Sinaia. Ca să fiu mai-aproape de Bucureşti. Căci obişnuiam să ne petrecem vacanța — fie la Slănicul Moldovei, fie la Călimăneşti sau la Constanța.

E de prisos să-ți mai spun cât de mult m-a încântat frumusețea, acestui orăşel, în cele două zile cât am avut răgaz să-i cercetez împrejurimile. Şi abia aşteptam să întâlnesc cunoscuți sau să-mi fac, pentru a colinda toate cărările care duc în munți. Întâmplarea însă a vrut să-mi regăsesc aci o veche prietenă pe care n-o mai văzusem

din ziua când am părăsit amândouă institutul maicilor catolice din Galați. Dar în loc s-o conving eu să încăl- țăm pantofii țintuiți şi să ne împrietenim cu Bucegii, m-a convins ea să fac cunoştință cu ruleta. Era o pasionată a jocurilor de noroc.

A fqst deajuns să mă duc de două ori la cazinou şi să câştig câteva sute de lei, ca să zic adio plăcerii de a "colinda pe poteci umbrite de fagi şi de brazi şi bătăto rite în egală măsură de oameni şi de' urşi.

Am stat atunci mai bine de o lună în Sinaia', am venit şi vara aceasta încă de la jumătatea lui Iulie, (soțul meu apare sâmbătă seara şi luni dimineața pleacă) — dar de la mănăstire" în sus nu m-am mai urcat. Şi dorința de a ospăta măcar odată la hanul de pe Pisc încă nu mi-am realizat-o.

Ce să-ți mai spun — sunt nebună după ruletă. Ah, 'de-aş avea bani mulți, milioane, grămezi de argint şi de aur, să nu mai ies din cazino de dimineața şi până la miezul nopții. Şi nu numai aci, în Sinaia. La Constanța, la Varna, la Monte-Carlo, la San-R#mo sau în Groenlanda, în Europa sau în Australia — până acolo aş înnebuni ! — şi oriunde se află astfel de roate capricioase şi delicioase, în stare să te facă, în aceeaşi zi, din cerşetor nabab sau viceversa. Dar să călătoresc numai cu avionul. Chiar dacă ruleta s-ar afla la Ploeşti sau la Giurgiu. Nu poate exista mulțumire mai mare, mai desăvârşită, pentru un jucător, ca atunci când se aşează la prima masă, printre cei dintâi, şi aşteaptă cu buzunarul plin de jetoane glasul divin al crupierului :
— Jocul începe. Mizați, vă rog, pentru prima lovitură.

Din nefericire, însă, n-am bani. Soțul meu, cunos- cându-mi năravul de care, în treacăt fie zis, nici nu-şi mai bate gura să mă dezbare, mi-a achitat hotelul şi masa, iar pentru cazinou — adică pentru ceea ce era mai principal — mi-â lâsat la administrația hotelului o sumă fixă de două sute de lei pe zi. Ce să faci numai cu atâta ? Dacă norocul imi zâmbeşte cât de cât, şi dacă dispozițiai în care mă gjr>esc mă ajută să fiu mai prudentă, pot conta pe două, treîl ceasuri de bucurie. Poate chiar şi o zi

Întreagă. Dar dacă norocul e ursuz sau îşi plasează favorurile în altă parte, într-o jumătate de ceas m-am curățat. Nu-mi mai rămâne atunci decât să-mi muşc buzele; să-mi frâng degetele şi să-mi stăpânesc nervii privind la cei ce-mi jefuiesc numerele favorite, la bila care cade tocmai în locul pe care am pontat... vîn gând, şi să ascult invitațiile crupierilor, care-mi scutură carnea şi-mi urcă sângele la cap.

Şi iată pentru ce, stimate domnule Soare* fumez într-o zi țigări de lux, iar în cealaltă m-aş mulțumi să am. cât de ordinare. Ba se întâmplă adesea să trec de la o extremă la cealaltă chiar în aceeaşi zi. Ba chiar într-un. ceas !

Ah, şi e patru fără- un sfert! Peste cincisprezece minute se deschide cazinoul. Şi n-am o sută în poşetă ! Ba nici măcar una de douăzeci. Până mâine trebuie să rabd. Dispozițiile soțului sunt aşa de severe că măcar de aş cădea în genunchi şi administratorul hotelului nu-mi dă un bân. Bine că am țigări ca să-mi mai astâmpăr nelinîştea.

Liță Soare, deşi avusese prilejul să cunoască din-spo- vedania — şi din purtarea — doamnei Scripcă ce înseamnă a fi pasionat de ruletă, rămase totuşi aiurit de halul în care „moara dracului", cum botezase el ruleta, adusese judecata acestei femei.

Îşi făcu cruce în gând şi-i aprinse ţigara. Aprinse şi el una. O privi compătimitor cu câtă nelinişte se uită la ceas şi cu câtă voluptate înghite fumul de tutun, şi se hotărî s-o ajute. Era şi dator. Câştigase numai gratie amestecului ei nesolicitat şi trebuia să-şi arate recunoştința. Căuta numai forma sub care să-i dea cinci sute sau chiar o mie întreagă.

— Ce-ați face, doamnă, dacă... ați găsi acum câteva sute de lei rătăciți în vreun buzunar sau în vreun colț al poşetei ?

Doamna Fitil îşi upiplu gura de fum, îl trase cu nesaț în piept, îl evacuă forțat printre buzele moțate şi-şi privi musafirul cu ochii măriți şi mirați. Apoi, când pricepu sensul întrebării, îi micşoră, le dădu o nuanță de şire





tenie şi de cochetărie, îşi lărgi gura treptat şi izbucni într-un râs prostesc.

- — Mă întrebi ce aş face acum dacă aş avea câteva sute de lei ? E aşa greu de ghicit ? Mi-aş îmbrăca rochia peste capod şi aş rupe-o la fugă spre cazinou. În nerăbdarea de a ajunge cât mai repede^aş găsi forța necesară să strântesc oamenii care mi-ar ieşi în cale, să sparg uşile hotelului şi să împiedic două minute circulația din stradă. Ori, ca să nu mai cobor atâtea scări şi să mai dau de gândit servitorilor, m-aş arunca pur şi simplu pe fereastră. Crezi că aş .păți ceva ? De loc. Când eşti beat — do rachiu sau de fericire, nu simți nici o durere. Şi nici oasele nu ți se vatămă.

Şi iar se porni pe râs. De astă dată fals şi cobitor. Ca să-i curme chinul, Liță Soare scoase portmoneul şi-i oferi cinci sute de lei. Doamna Fitil avu parcă o clipă de ezitare, apoi apucă biletul cu.amândouă mâinile, îl privi cu lăcomie şi-1 vârî repede în poşetă.

— Mersi ! Sper că într-o jumătate de ceas s-o împuiez şi să ți-o dau înapoi.

— A, nu, îngână Liță Soare, neîndrăznind să-i spună că nu e vorba de un împrumut.

Dar doamna îl refuză net.

— Serios că ți-i înapoiez. Darurile făcute din câştig îți poartă adesea ghinios. Şi înțelegi că n-aş vrea să-ți meargă rău din cauza mea..

Apoi, văzând că minutarul se apropie de 4 scoase un „ah" ca şi când ar fi înțepat-o ceva la spate, şi se ridică să se îmbrace. Mai găsi însă vreme să fluiere un crâmpei dintr-un tango şi să se învârtească odată.

— Trebuie să mă îmbrac. Dar nu te mai dau afară. Stai pe loc, aşa cum te găseşti, că eu intru după paravan, în două minute sunt gata.

Soare n-avu nimic împotrivă. Îşi mai aprinse o țigară şi nu găsi că săvârşeşte o prea mare necuviință să privească albeața mâinilor gazdei care au ridicat capotul pe deasupra capului şi al paravanului. Şi fiindcă n-avea altceva de făcut şi nici tocmai ignorant nu era, îşi închipui ce' a *imas în urma capotului: vreo cămăşuță străvezie,





de mătase, o închizătoare — aşa de formă, pentru cele două pere delicioase, o centură-de prisos, căci corpu-l era destul de armonic, şi vreo urmă de chiloții care n-au nimic comun cu centura' de castitate. Dar doamna, ca şi când ar fi vrut să-i dovedească lipsa centurii, apăru brusc de după paravan,-să-i precizeze încă odată condițiile sub care acceptase biietul de cinci sute;

—■ Să ştii că e vorba de un împrumut pe care, sub o formă sau alta, ți-1 voi restitui negreşit. Nu vreau să-ți port ghinjon.

Apoi, văzându-şi în oglindă costumul în care ieşise din dosul paravanului, dădu- un țipăt şi, în graba cu care vru să se. ascundă, se împiedecă şi căzu cu paravan cu tot. Domnul Liță se zăpăci o clipă, apoi cuteză şi-i* sări în ajutor. Doamna Fitil se lovise la un cot şi se văita bâțâindu-şi picioarele, cu burta pe parchet.

Soare încercă mai întâi s-o convingă să se ridice singură, dar când văzu că nu e chip, dibui locuri acoperite — aşa ca să nu atingă cumva drepturile altuia. Cum însă tocmai punctele ascunse în dosul unei şuviţe de mătase constituie esenţialul într-un contract matrimonial, n-avu încotro şi o apucă de umeri. Doamna gemu şi-1 lovi cu picioarele. Părăsi cu regret umerii plini şi moi şi după ce contemplă o clipă spatele gol goluţ până la marginea chiloţilor, , o luă de subţiori. Doamna se gâdilă şi uitând durerile din cot, se întoarse brusc, şi râzând, cu faţa sus. Apoi iar îşi aduse aminte c-o doare undeva.

Liţă Soare îi privi dinţii mărunţi, jumătate de os, jumătate de aur, bărbia mică şi puţin ascuţită, făcută parcă s-o înghiţi dintr-odată, gâtul • perfect oval şi para din stânga ce scăpase din carceră, şi-i rânjea, obraznică, şi înghiţindu-şi energic omuşorul şi nodul lui Adam, încercă din nou s-o ridice. Şi tot de subţiori. Ca să-i uşureze sarcina, doamna îşi încolăci mâinile pe după gâtu-i, îşi lipi obrazul de al lui, mai scutură din picioare, oftă pentru încheiere şi se lăsă moale. Liţă Soare cedă în faţa primejdiei şi-şi amestecă gura cu a ei. Tocmai în momentul când doamna îşi aminti că jocurile vor fi început. Uitând c-o doare c itul, încercă să-1 depărteze. Cu acelaşi





rezultat cu care a încercat Sfântul Peţre să tragă ursul din scorbura cu miere...

r

— Ah! lasă-mă! N-am timp acum... Mă grăbesc... Diseară... Ori poate chiar peste un ceas... înţelegi, nu fii porc !

Dar Liţă Soare nu mai auzea şi nu mai înţelegea nimic. Uitase cu desăvârşire că e băiat cinstit şi respectuos de legi, şi năvălise cu toată impetuozitatea celor douăzeci şi şapte de ani în comorile imprudentului soţ al doamnei Fitil. Trecu de la gură la ochi, apoi la urechi, încercă şi gustul nasului şi dulceaţa gâtului, ca să se agaţe definitiv de vârfurile perei scăpată din robie, în timp ce mâna liberă pregătea terenul pentru lovitura de graţie.

— Ah, lasă-mă, nu înţelegi că mă grăbesc ? — gemu doamna* indignată că ruleta se învârteşte în. lipsa dumneaei. — Nu fii măgar, n-auzi ? Peste un ceas, două, ne Înapoiem...

Dar Liţă Soare, necăjit că nu izbuteşte să-i îndepărteze chiloţii, nu auzi nimic. Şi nici nu simţi durere când delicioasa-i amfitrioană îi înfipse mâinile în păr.

— Rupe-i dracului! îl deslegă ea văzând că nu e chip să scape. Liţă Soare execută ordinul şi-i şopti un cuvânt de dragoste. Doamna Fitil auzi glasul crupierului anunţând număru-i adorat: 23 — şi i se abandonă fericită.

## XI

Domnişoara Dorina Doru coborî sprintenă pe Aleea Mănăstirii, onoră cimitirul eroilor c-o uitătură pripită şi nu-şi încetini paşii decât după ce intră în parc. Nu ca să mai reflecteze asupra primejdiilor probabile, care o vor aştepta în cazino, ci ca să dea cu ochii de Liţă Soare.

Dar ochii ei, după ce cotrobăiră pe aleile şi pe băncile din apropiere, îşi aduseră aminte că sunt de poetă şi se ridicară sus, pe Pisc. Trecură în revistă câţiva brazi rătăciţi In massa de fag, făcură o vizită casei cu merinde



pentru drumeţi-şi se opriră îndelung la oile risipite ca nişte pietroaie albe pe poienile de pe culme. Până simţiră prezenţa insolentă a unui bărbat şi se coborâră grăbiţi şi bucuroşi că vor vedea poate pe cel dorit.

Acela însă era tânăr, năltuţ şi cu mustaţa tunsă ; acesta e scundac, ras tot, bătrâior şi cu monoclu,

— A... bonjur, duduiță ! se adresă el poetei, încli- nându-se exagerat şi stârcind geamul • între obraz şi sprânceană. Aveți, pe cât văd, o simpatie deosebită pentru munți şi pentru soare...

— A, nu... da... îngână Dorina după ce recunoscu pe domnul care o servise aşa de amabil la masa ruletei. Îmi place mult natura.

— La .vârsta dumitale — zise domnul potrivindu-şi monoclul — tot omul înclină mai mult spre cer decât spre pământ. Îi place să urmărească mişcarea norilor, să exagereze înălțimea munților şi verdeața ierbii, să vadă în nişte bieți brazi siliți de desime să se țuguieze fără crengi şi fără frunze — minuni ia care să-şi stâlcească gâtul şi ochii, şi să se oprească extaziat în fața unui izvoraş blestemat să şchioapete din piatră în piatră. Pe când mai târziu, după ce şi-a dat seama că şi norii şi munții şi copaci şi apa sunt lucruri statornice care a.doua oară nu mai clau emoții, îşi caută bucurii în viața însăşi.

Dar şi la o vârstă mai crudă, chiar înclinații artistice având, îndată ce ți se iveşte posibilitatea de a înlesni spiritului O' gamă de plăceri mai grandioasă, abandonezi fără regret şi stâncile pleşuve şi poienele cu oi- gălbeze şi cu ciobani nespălați.

Această posibilitate o avem la Sinaia. Şi cei mai tineri şi cei mai bătrâni. Ruleta ! Ah, ruleta ! Această roată genială! Angelică! Divină! N-am umblat pe'munți de gheață, n-am văzut Niagara, nu m am suit pe Himalaia, n-am coborât în fundul Pacificului, n-am asistat nici la izbucnirea Vezuviului, nu ştiu cum e un naufragiu, nici măcar un zbor pe furtună, cu aeroplanul, dar îmi închipui că jocul de ruletă e mai palpitant decât cea mai teribilă amenințare a elementelor naturii. Şi mai fermecător decât cea mai puternică deslănțuire a lor... E capabilă să-ți



arate de douăzeci de ori într-o zi drumul fericirii şi drumul spânzurătorii...

Îmi permiteți să mă prezint ?

— Mă rog...

—' Ovidiu Crepuscul, fost director al băncii „Solidaritatea[44], etc.

Domnul Crepuscul mângâie degetele ce î se întinseră, ca pe nişte fise de o sută şi de o mie, şi le sărută fără monoclu.

— Ah, ați avut azi o şansă rară. Una din acelea care te face să uiți toate mizeriile pe care ți le-a căşunat ruleta, ori să-i ierți anticipat toate capriciile pe care şi le va îngădui de aci încolo. Şi mă prinde mirarea că mai .găsiți acum tăria necesară să alegeți brazii din fagi şi măgarii din oi — în chiar fața cazinoului! La doi paşi de ruletă ! După ce s-a purtat aşa de frumos, mititica !

— Nu-i politicos, îl completă Dorina râzând ca de glumă.

— Parol că nu. E ca şi când ai zvârli cu pietre pe crucea bisericii după ce cu un ceas în urmă lăcrămaseşi la icoana Maicii Domnului. Cred însă că dumneata, admi-rând natura la doi paşi de ruletă, n-ai avut deloc intenția să jigneşti această hetairă fermecătoare, ci, instinctiv, să-ți iei adio de la lucruri cărora ochiul dumitale nu le va mai da de azi încolo nici o importanță.

E suficient să mai iei încă odată contact cu ruleta, ca să te îndrăgosteşti de ea în aşa chip încât să nu mai încapă nimic altceva în viața dumitale. Şi gândul şi faptele îți vor fi acaparate de această zână adorabilă care nu însuflețeşte decât glasul crupierilor şi nu-şi alege favoriții sau victimele după criterii statornice. Astăzi îşi plăteşte scump plăcerea de a se alinta în ^rațele unui cismar îmbibat de pap şi de vax, ori unui hodorog cu chelie şi cu dantura falsă, golind fără milă toate buzunarele donjuanului „irezistibil", pentru ca mâine sau mai pe seară să se dedea la perversități. Căci, notați bine, deşi e femeie, nu se îndrăgosteşte numai de bărbați. E o foarte pasionată discipolă a celebrei Sapho. Şi nici n-ar putea tk altfel, când e curtată de atâtea femei frumoase.

Eşti insă dispus să-i ierți şi această ticăloşie — m«i ales când se agață de grumazii unei fețişoare, dar îți vina să-i arunci cu scaunul în cap atunci când, fără pic de ruşine, îmbrățişează în văzul lumii vreo ciumă de babă surdă.

Roşu "de indignare, domnul Crepuscul îşi şterse monoclul cu batista şi-1 reaşeză enervat în rama fornaată prin îngăduința ochiului stâng. Apoi privi seducător şi mărinimos în fața speriată a fetei.

—■ O, mi se pare că pasiunea cu care v-am vorbit despre ruletă v-a pus pe gânduri. Vă asigur, duduiță, că nu sunt nici beat, nici nebun. Poate cam lung la vorbă. Dar nu întotdeauna. Numai când am de spus ceva.

Râse ceremonios şi iar îşi scoase monoclul, îl aburi, îl şterse şi-1 fixă cu mişcări voit elegante.

— Jucați în fiecare zi ? îl întrebă Dorina, după ce se convinse că într-adevăr nu e beat Şi nici chiar nebun.

Domnul Crepuscul îşi strânse geamul în ramă, îşi drese cravata tuşind a mândrie, îşi trase vesta de poale — şi-i răspunse ca un om mulțumit de sine.

— Absolut. Am de două şi trei ori- pe zi rendez-vous cu această mărinimoasâ doamnă — şi sunt foarte parolist.

Gestul cu care însoți ultimul cuvânt i se păru poetei atât de caraghios, că abia izbuti să-şi înfrâneze un hohot de râs. Îl reduse la unul mai prietenos şi vru să afle ce o interesa.

— În cazul ăsta...

— Ştiu ce vrei să mă întrebi, o întrerupse Crepuscul puțin cam îngâmfat. Că mărinimia ruletei trebuie să fi suplinit până acum şi pe unchiul din America şi pe mătuşa din țară şi pe socrul cu latifundii petrolifere. Ei, nu-i chiar aşa. Am fost la început amanți, apoi am rămas numai buni prieteni. Nu ne mai îmbrățişăm de multă vreme. O strângere de mână mai mult sau mai puțin afectuoasă, mai câte o ochiadă, mai o ciupitură, aşa ca relațiile între noi să rămână pururea la aceeaşi temperatură. Dar lasă că o să înțelegi dumneata cum devine chestia. Acum să mergem, că deja am întârziat. Jocurile au reînceput de un ceas şi şapte minute. Spune adio brazilor şi ciobanilor şi haidem în cazinou. Aci e ralul. Nu,



nici în vârful Bucegilor, nici în cer. Şi fiindcă eşti novice, îmi voi permite să-ți fiu — la început profesor, apoi, ca mai bătrân şi cu experiență mai multă, un bun şi sincer consilier.

Încep prin a-ți aminti această maximă care ar trebui să stea scrisă cu litere - de aur pe la toate răspântiile : Prudența est.e mama înțelepciunii Repetă-o când intri în cazino, când deschizi poşeta şi în momentul când vezi că Madame Ruleta îți întoarce spatele.

Mândru de oficiul pe care şi-1 asumase, domnul Crepuscul îşi strânse geamul între umărul obrazului şi sprânceană, îşi dibui cravata, îşi lungi sacoul, îşi dădu pălăria mai pe frunte, făcu o .temenea caraghioasă şi îşi invită eleva să-1 urmeze.

— Fără teamă. Tinerețea vă dă optimism, iar câştigul de azi dimineață o puternică bază de operații.

Bănuind în bătrânelul monoclat şi atât de îndatoritor un bărbat şăgalnic şi cumsecade, Dorina îi mulțumi prin- tr-un râs familiar şi-1 însoți fără să mai cerceteze zarea după mult doritul tovarăş din tren şi d^Tnoroc. Abia după ce urcă toate treptele îşi întoarse capul. Dar nu-1 văzu. Şi nu observă nici tristețea cu care o petrecură pe uşa cazinoului: soarele, brazii de pe Păduchiosul, fagii de pe Pisc şi turmele de pe creste...

XII

Trei din cele şase mese 'de ruleta sunt deja ocupate. De aceeaşi lume amestecată : doamne bătrâne care abia mai aud glasul crupierului, domni cu chelie şi cu mustăţi până la urechi, fanţi scoşi din cutie ca să fie şifonaţi de netrişte, cuconiţe încărcate cu bijuterii abia scoase de pe la negustori — sau în primejdie să dispară peste două ceasuri în buzunarele acestora, şi domniroare candidate la bao»4*ureat, care nu mai aşteaptă fericirea de la gin*



găşia farmecelor tinereţii-, ci de la învârtituriîe roatei miraculoase.

Prietenii noştri sunt toţi în pâr. Doamna Scripcă, îmbrăcată într-o rochie de voal imprimat, s-a răsturnat într-un fotoliu, de unde,.prin rotocoalele albastre deşirate dintr-o ţigară de marcă străină, priveşte canapelele vecine, îşi mai aruncă ochii şi în plafonul de sticlă şi pe ferestrele ornate şi pe parchetul mutilat de tocuri nesimţitoare, ca să-i oprească lung şi înţelegător la lumea îngrămădită in jurul meselor.

Priveşte adică însăşi viaţa. Căci pentru ea nu mai există nimic dincolo de cazino. Nici bărbat, nici casă, nici copii, nici soare, nici iarbă. Universul întreg s-a concentrat aci, adus de surâsul irezistibil al celei mai ispititoare şi mai puternice creaţii omeneşti : Ruleta. Tot ce mişcă în aer, în cer, în apă şi pe uscat, şi-a umplut buzunarele de bani, a părăsit cămin şi ocupaţie, şi-a lăsat pălăria şi bastonul la garderobă şi a intrat în cazino. Şi Tatăl şi Fiul şi Sfânta Fecioară —-,şi îngerii şi dracii, şi-au scos bilete de 40 de lei, valabile o^ zi întreagă, şi a păşit aci în sanctuarul Norocului, fără pompă şi fără intenţii în afară de protocol.,Ci numai ca să admire isprava călugărului care plictisit de rugăciuni şi de mătănii şi amărât de lipsa femeilor, s-a apucat să scormonească un lucru, care să fie mai ademenitor decât cei mai frumoşi ochi de Evă şi mai periculos decât celQ mai viclene curse drăceşti.

Au luat, fireşte, şi bani cu ei. Maica Domnului — din milioanele de sălbi dăruite de adoratoare bogate, Scara- oschi din'miliardele pe care furii şi tâlharii i le aduc în fiecare secundă, Domnul Hristos a făcut apel la Iuda cel purtător de pungă, iar Dumnezeu-Tatăl a împrumutat pe termen scurt de la--zarafii din Ceata lui Moise ori din Sânul lui Avraam.

Îi convine doamnei Scripcă să gândească şi să privească filosofic. Ieri 'îşi frământa mintea, cum să facă din 17 lei — 20, ca să mai încerce „măcar odată" po „măgarul", „îngeraşul", ^porcul" şi „adorabilul" de 8j aseară — vorba vine — s-a culcat cu ont mii de lei î& 6 — c. 740



poşetă, azi înainte de amiazi, rămăsese cu două, iar acuma era din nou poşeta veselă. N-a avut răbdare numere tot, dar e sigură că apropie cifra biblică de mii douăsprezece.

Şi e mulţumită' mai ales că a fost în stare să se retragă îndată ce norocul i-a întors din nou spatele. Făcuse pentru prima oară această vitejie şi se simte mândră de atâta forţă pe care o descoperise, într-un moment primejdios, în slaba ei făptură.

O, de s-ar fi putut stăpâni şi în alte dăţi,"când şi jucătorii şi crupierii şi ruleta. Însăşi îi făceau semne să se retragă, ar avea acuma atâţia bani că ar ponta numai cu plăci de-o sută şi de-o mie... Ar încărca pe 8, cu cai cu tot, pe 0, pe transversala 17 — 19 şi ultimul careu — cu maximum permis de patronii jocurilor de noroc.

E, s-a dus, s-a dus... Bine că a izbutit să facă un început. Şi nu e prea târziu. Până să împlinească o lună

— dacă cumva nu şi-o prelungi şederea la Sinaia — e vreme berechet să tot jQace şi să tot câştige...

Deschise fericită poşeta, detaşă din grămadă două mii

— Să le sacrifice sau să Ie înmulţească până în seară, şt se îndreptă senină, hotărâtă şi demnă către masa a patra unde era invitată de glasul piţigăiat al unui servitor galonat :

— Încep jocurile la .masa a patra. Poftiţi, domnilor, de ocupaţi loc la masa a patra.

Doamna Fitil joacă la masa a doua, între un consilier de la Casaţie şi o Săsoaică diformă, având vis-â-vis pe ţeapănul şi veşnic calculatorul profesor de matematici.

E radioasă. „împrumutul" obţinut de la Liţă Soare i-a fost cu noroc. Cum a venit, a tăbărât pe 23. L-a câştigat în plin, l-a luat şi cu careuri şi cu cai, a mai ciupit ceva şi de pe vecinii lui 0, a mai întins câte o undiţă şi pe ultima transversală.

În grămada de fise pe care o primeşte când cu ochi de <namăt când cu indiferenţă de falsificator, poate să fie o Rimă de trei până la patru mii de lei. Cu mari perspective |e înmulţire. Căci norocul e mereu prezent. Nu iese 23, ese un cal al acestuia sau primele patru, ori o transver



sală plină, ochită la întâmplare, şi grămada ^creşte încontinuu, Spre disperarea consilierului care „n-are nici o inspiraţie". Aruncă la întâmplare, şi parcă aruncă în Valea-Rea sau în poala deacului.

Nici profesorul de matematici „n-are şansă". Cu hârtia colorată dinainte, mereu examinând şi notând pe două coloane, pătimeşte întocmai ca teribilii carabinieri ai lui Offenbach. Mereu „iese" numărul pe care l-a părăsit ori pe.care a vrut să ponteze.

Săsoaica fără gât şi fără noduri la degete, e novice. Se miră şi când pierde, dar mai mult se miră când câştigă. E însă prudentă. Riscă un pol, pierde de patru cinci ori, apoi prinde o „şansă simplă", iar «.pierde, iar câştigă— şi îşi face astfel ucenicia mai mult roşind şi asudând decât pierzând.

Simpaticul şi amabilul domn Crepuscul se joacă cu monoclul desprins de la ochi" şi îşi începe cursul de... ruletologie.

. — Fetiţo dragă, ai avut o şansă extraordinară că m-ai întâlnit. Fără intervenţia mea, necerută şi nedorită, deci cu atât mai preţioasă, mai providenţială, nu câştigai atâtea miişoare fără muncă şi fără risc. E, un pol, doi, pierduţi, nu înseamnă o pagubă după care să oftezi, chiar dacă eşti sărac sau aşa de tânăr că abia ai renunţat la puşculiţă. Vorbesc eu drept ?'

— Foarte drept, recunoscu Dorina, cinstit. ;

Domnul Crepuscul o privi câteva clipe ca un creditor

Îndărătnic, apoi îşi agăţă monoclul unde se cuvcnefr, îşi vârî mâinile în buzunarele pantalonilor şi păşi marţial. Ca după un sfert de minut să-şi coboare iarăşi geamul şi să reia cursul de unde îl lăsase.

— Asupra acestui punct suntem vasăzieă de acord. Buun. Ai câştigat aproape zece mii de lei — bagă de seamă : ze-ce mii ! ■— graţie inspiraţiei pe care am avut-o să mă amestec, într-un moment criti-c, în afacerile altuia. Buun.

Dar tot la acest punct trebuie să adăugăm, aşa ca un alineat la un articol de lege, că norocul dumitale de a mă întâlni, în condiţii cu adevăr minunate; se măreşte încă



prin faptul că, în loc să pătrunzi în misterele acestei roate satanice care se cheamă ruletă, cheltuind bani în neştire, te apropii de ea în compania unui om care-i cunoaşte toate tainele, toate ţâfnele, toate şiretlicurile şi toate mârşăviile de-care e capabilă. De acord ?

— Fireşte ! aprobă Dorina râzând de bucurie cât şi de gesturile caraghioase şi definitive ale acestui bătrânel simpatic.

— Bun. Îmi pare bine că ți-am* descoperit până acum o calitate. Şi încă pe cea mai prețioasă : recunoştința. La care mai putem adăuga, tot aşa ca un alineat, încrederea. E mare lucru în ziua de azi să recunoşti binele pe care ți l-a făcut cineva într-un moment foarte important al vieții. Şi nu e puțin lucru nici încrederea pe care o acorzi unui necunoscut care s-a oferit — netam-nesam — să-ți fie călăuză competentă, sinceră şi dezinteresată.

Domnul Crepuscul repetă ultimul cuvânt apăsând pe silabe, apoi, mulțumit de sine, îşi luă eleva de braț şi o reeonduse la intrarea cazinoului.

— Dragă fetițo, s-o luăm;*aşa cum cere logica, de la a. Te rog să nu te superi. Poate să fie cineva burduf de învățătură şi totuşi silit să înceapă adesea cu prima literă a alfabetului.

Buun !

Ne găsim, aşa dar, la intrarea cazinoului. La poarta principală a sanctuarului în care oficiază zeița norocului.- La uşa fermecată pe care intri sărac şi ieşi. bogat; păşeşti milionar cu fruntea sus şi ieşi cu mâna pe revolver sau cu gândul la ştreang, Circulă pe aci şi Dumnezeu şi Satan.

Nu te înfricoşa şi nu râde. Jigneşti pe puternica zeiță şi într-un caz-şi în celălalt. Nu lua deci nici o atitudine. Fii calmăj atentă, stăpână pe nervi. Şi nu uita : ceea 'îe-ți spun odată nu mai repet.

Buun !

Mai departe

După ce îți procuri bilet de la ghişeul din dreapta, treci la garderobă să laşi, tot ce te-ar putea incomoda. E locul să-ți spun, ca simplă informație, că zeița Fortuna



nu ține la eticheta. Primeşte cu aceleaşi onoruri sau cu egală indiferență şi pe cel îmbrăcat după tipic şi pe călătorul care şi-a lăsat automobilul în drum şi vine plin de praf să-i aducă jertfe şi să i se închine.

Trecem mai departe.

Suntem acum în hall-ul cazinoului. Loc cu deosebire important pentru pasionații jocurilor de noroc. Înainte de-a intra în biserică, te opreşti puțin în tindă ca să te dezbari de gânduri profane şi iei primul contact cu cele sfinte închinându-te în fața apostolului Petru, care are de Ja Dumnezeu puterea să-ți deschidă Raiul ori să-ți dea cu cheia în cap. Iar dacă e şi vreun drac zugrăvit aci, faci comparație între obrajii lui ca focul şi cei sco- fâlciți ai Sfântului P^^vel, între ciocul impertinent al diavolului şi barba paşnică a filosofului din Thars. 'Apoi liber eşti să-ți alegi. .

În hall-ul unui hotel — aprinzi o țigară, aşa . ca şă te vadă şi alții cum scoți fumul pe nas, frunzăreşti o gazeta sau aştepți întoarcerea comisionarului, ori apariția unei femei care te interesează, .

Aici însă chestiunea devine mai serioasă. E în joc averea, reputația şi însăşi viața ta. Popasul este deci mai obligatoriu şi mai prețios. Ca să poți dugeta liniştit, te aşezi frumos. Într-un fotoliu, dar să nu aprinzi țigara. Fumul de tutun o fi servind poeților să scrie lucruri neinteligente ; unui jucător. Însă îi încurcă gândurile.

Să stai prin urmare liniştit şi să priveşti mai.întâi lumea care circulă. Ai să observi că figurile celor ce intră, nu arată la fel cu ale celor care ies. Cei care int-ră, chiar dacă au pierdut mult în ajun, afişează o-^uitare condamnabilă şi un optimism nesănătos. Iar cei care pleacă sunt palizi la față, cu privirea speriată şi cu mersul anormal.

Prima învățătură": să-ți dresezi nervii şi să-ți conduci jocul în aşa cel ca să,nu cazi niciodată în aceste extreme.

■Buun !

Şi nu uita să faci — ori de câte ori păşeşti aci, o recapitulare concisă şi justă a stării prezente. Cât ai pierdut sau cât ai câştigat şi cât ți-a mai rămas sau cât

Îți prisoseşte. Dacă joci cu sistem— jură că nu te vei abate până la urmă şi sub niciun motiv. Iar dacă ți-ai fixat o sumă maximă pe ;care s-o rişti în ziua aceea, sărută în gând Crucea Răstignirii şi icoana Maicii Domnului, ia de martor pe Dumnezeu şi pe sfântul Arhanghel, ori pe proorocul Ilie — de care te temi' mai mult, precum că orice s-ar întâmpla : ochii de ți-ar sări, arterele de ți s-ar rupe, inima dc-ar înceta şă mai bata — de buzunarul celălalt n-ai să te atingi.

Pune-ți înainte, tot aci în hali, şi urmările unei lefte- riri totale : apeluri umilitoare la prieteni şi la cunoscuți să te împrumute, ceas şi haine amanetate pentru un blid do mâncare, şi în ultima analiză — calea spre înşelăciune, spre furt şi spre sinucidere.

Zece minute îți sunt deaj uns ca să reflectezi serios la toate acestea — şi apoi păşeşti în templul celei mai capricioase divinități, senin şi încrezător în destinul tău.

Iată dar încă un punct ■— cel mai de seamă, elucidat. Acum ne putem permite să facem pasul decisiv.

Domnul Crepuscul îşi înțepeni ochiul de sticlă, îşi mută mâinile la spate, ridică fruntea la înălțimea calității sale de profesor şi de-ghid, şi, cavaler fiind, "făcu loc elevei şă treacă. Dar — eleva ca eleva. Înspăimântată de fondul tuciuriu pe care îşi brodase maestrul introducerea, înțepenise locului şi îl privea cu ochi mari. Domnul Cre? puseul zâmbi disprețuitor, apoi mărinimos şi a treia oară compătimitor. Când văzu că iata tot nu se hotărăşte*, îşi luă o poză marțială şi o dojeni ca un general amenințat să fie părăsit de ai săi.

— Dracu' e "negru, dar în toate timpurile s-au găsit oameni să i se împotrivească cu succes. Şi apoi — tinerețea nu ştie ce e, teama. Ea trebuie să fie numai curaj şi entuziasm.

Dorina îi privi mutra țeapănă şi 'nu-şi.mai putu ține râsul. Maestrul lăsă geamul să-i alunece pe lângă nas şi se molipsi de râsul elevei. Această familiaritate însă şi-o îngădui numai preț de un minut. Până trecură în altarul principal al templului şi se fixară într-un loc prielnic continuării explicațiilor. Aci îşi aplică din-nou



roata de sticlă' la ochiul favorit, îşi mută mâinile de iu spate în buzunarele pantalonilor şi urmă.

— Atențiune ! Ne găsim într-un templu care, deşi aparține unei zeițe îngrozitor de puternice, nu impune alte obligații afară de cele obişnuite unui musafir : să te porți cuviincios. Nu-ți pretind, preoții acestyi templu, nici lumânări şi lettirghii ca ai lui Crist, nici viței fripți ca ai lui Baal, nici aptitudini speciale ca ai lui Apollon. Şi numai în schimbul unei monede de douăzeci lei — adigă echivalentul unei tocane naționale — îți descoperă piatra filosofală după care au oftat atâția halucinați.

Sunt în această sală elegantă şi spațioasă şase mese destinate jocului de ruletă. Niciuna nu poartă noroc mai mult ca alta, şi niciuna nu e mai ghinionistă decât celelalte. Preoții care oficiază se numesc crupieri. Poartă haine negre, gulere tari, ochi ageri, mâini agile, şi au misiunea de-a interpreta exact capriciile zeiței.

Buun !

Acum să ne apropiem de una din mese şi >.ă continuăm cu explicațiile pe teren.

Roata din mijloc răspunde la numele de ruletă. Probabil fiindcă se mişcă. Rulează. Ci-că ar fi fructul ostenelii unui călugăr franciscan. De ce dracu' n-o fi inventat un leac pentru tămăduirea cancerului ori a ofticei şi d scornit tocmai drăcia asta — şi-o fi dat el seamă înaintea lui Dumnezeu şi a sfântului Francisc. Nu mai e nevoie "să-1 judecăm şi noi.

Suprafața acestei drăcii e împărțită în treizeci şi şapte de căsuțe. Treizeci şi şase ca să poarte numerele de la unu în sus, iar a treizeci şi şaptea destinate măgarului de zero. (Am să-ți lămuresc eu de ce zic aşa şi nu altfel.) Să ştii însă că numerele nu sunt aşezate la rând, ci într-o ordine — sau dezordine — care dă mult de furcă jucătorului în căutare de combinații mai fericite.

Culoarea căsuțelor alternează în roşu şi în negru. Ca şi când lumea care intră aci n-ar avea putința şi dreptul să vadă înaintea ochilor decât roşu şi negru. Adică — rău 8şa, rău aşa. . - . < .



Atențiune ! Numărul câştigător îl desenează rotoghila aia mică şi albă pe care crupierul o. trimite în sens invers după ce, cu cealaltă mână, a pornit ruleta. Unde cade ea — bila aceea — cade şi mila .lui Dumnezeu. Unde nu vrea, ea să cadă, nici Dumnezeu n-are drept să se amestece..

Buun ! •

După cum ți-oi explica, îetițo dragă, sunt treizeci şi şase de numere câştigătoare, plus măgarul de zero care îți bagă ceva în buzunar numai atunci când ai pontat pe el sau pe vecinii lui. Dacă ai pus pe culoare sau pe o altă şansă simplă, te-ai spălat pe mâini.

Atențiune !

Şansele simple, numite aşa fiindcă, nu-ți dau decât o singură posibilitate de câştig, sunt în număr de şase, fiecare încadrând jumătate din numerele ruletei : roşu, negru, pair, impair,' passe şi manque. Priveşte, te rog! în pair intră numerele cu soț, în impair cele fără soț, în manque de la 1 — 18 inclusiv iar în passe de la 19 — 36.

Dacă, de pildă pui un pol pe una din aceste aşa zise şanse simple, în . cel mai bun caz se dublează ; şi în cel - mai rău îți iei adio de lâ el şi arunci altul. Dacă vrei, dacă nu, pontezi pe o şansă multiplă sau te cari. După cum ți-e buzunarul şi dispoziția.

Şansele multiple$_9$ botezate aşa fiindcă nu sunt simple, spre deosebire de cele simple care n-au dreptul să fie -multiple, îți dau posibilități de câştig cu atât mai mari cu atât şansa de realizare e" mai' mică. Scoți să zicem un" pol şi-1 aşezi în plinul unui număr. Dacă bila te-a văzut şi i-au plăcut ochii tăi, ori' e cumva somnoroasă, cade în căsuța .respectivă şi-1 înmulțeşte de treizeci şi cinci de ori. Încasezi prin urmare lei şapte sute. Ține minte însă că bunăvoința bilei nu e întotdeauna curată. Are ea şi mo-mente când îți umple buzunarele fără intenții viclene, de cele mai "multe ori însă vrea numai să te amăgească şi apoi să.te curețe. N-ai idee ce lipsită de caracter este! Buun !

Să presupunem -însă că, deşi te-ar tenta câştigul, totuşi nu vrei ca riscul să fie atât de mare. Sunt prea multe



găuri ca să speri că bila va cădea tocmai în cea desenată de tine, pană a nu rămâne lefter. Şi atunci aşezi polul între două numere. Adică ă cheval. Sau cum s-ar zice pe româneşte : călare.[k]Dacă bila cade pe unul,din acesta numere pe care le-ai încălecat, polul face numai şaptesprezece pui. Iar clacă te mulțumeşti şi cu mai puțin, numai să iasă, ataci o transversală plină, adică o colpariă de trei numere. Câştigul e atunci numai de unsprezece ori. Ocupând un careu, adică punctul de rendez-vous a patru numere, primeşti de opt ori mai mult decât ai dat. Pe câtă vreme, încălecând o transversală dublă, adică două coloane de câte; trei numere, ți. se răsplăteşte curajul numai de cinci'ori. »

Atențiune !

După cum vezi, numerele de pe masă, dacă le pri- vqşti în curmeziş, formează o ceată de douăsprezece coloane ; iar dacă le priveşti în lungiş, alcătuiesc un grup

numai de trei coloane. În primul caz sunt botezate, după cum ți-am arătat, transversale şi tratate ca atare, iar în al doilea. — coloane pur şi simplu. Arunci polul în capul sau în coada unei din ele, adică pe douăsprezece numere care se succed din trei în trei, şi în caz de câştig primeşte doi în plus. Aceeaşi fericire te aşteaptă şi când ai pontat pe una din căsuțele aliniate în capul mesei, carie poartă numele de'duzini.

BuunJ,

Asta ar fi, carevasăzică, toată filosof ia ruletei. Treizeci şi şase de numere câştigătoare, un zero care simpatizează cu patronul, şanse simple şi şanse multiple. Rişti mult — mult câştigi ; rişti puțin — puțin culegi. Qui ne risqile rien$_y$ n$^9$a rien. Ca şi în viața de toate zilele. Când îți zâmbeşte zeița, îți umpli buzunarele ; iar când se în-cruntă,-îți pui în primejdie cămaşa de pe. tine şi însăşi pielea.

Acum^ dragă fetițo, nu-ți mai rămâne decât să joci, adică să rişti, fără să încetezi o clipă a repeta în gând : Prudența* este mama îhțelepciuniL

. Sau, dacă ți se pare prea lung, , repetă numai primul cuvânt : Prudența. Obişnuieşte-te. să-1 vezi imprimat pe



toate „şansele", pe ruleta, în dosul palmei .şi în fruntea erupierului.

Şi îneă un lucru. Se poate juca cu sistem şi după inspirație.. Un sistem implică întotdeauna un plan stabilit dinainte, de la care nu te poți. abate fără pericol" de a dărâma tot. ce-ai izbi'itit să clădeşti cu răbdare şi cu bani. Dar despre acest mod de a Juca vom mai vorbi. Şi-1 vei pricepe mai bine după ce vei căpăta puțină rutină. Poate că n-o. să-1 accepți niciodată. Depinde de temperament.

Eu joc numai după inspirație. Îl dau dracului de sistem. M-am săturat repede de fălci încleştate, de ochi injectați şi de respirație sufocată. Pe când aşa — mă las în «seama fanteziei. Mi se năzare la un moment dat că o să iasă numărul — să zicem 12 — arunc pe el. Câştig ? îmi pun banii în buzunar şi aştept o nouă învârtitură. Pierd ? Plec pe aci încolo ca să mă opresc la una din mese iarăşi, când dracul sau îngerul îmi va şopti alț număr, la ureche. În felul acesta nu sunt silit să mă înțepenesc pe un scaun, la aceeaşi masă, şi să notez cu creionul în mână, toate bâzdâcurile bilei. Şi slavă Domnului că nu prea am de ce mă plânge.

Vrei un exemplu ? La dispoziție.

Domnul Crepuscul îşi puse monoclul la ochi, îşi duse mâinile la spate şi-şi fixă privirea departe spre fundul plafonului. Fața-i, la început contractată, se destinse în-cet, încet, până căpătă o expresie fericită.

— Scoate repede un pol!

Dorâna, foarte emoționată, vârî mâna în poşetă şi-i dădu jaioned^ cerută, Ma^ştrul o apucă brutal şi o lăsă teâ'trakjsă cadă p& rombul colorat cu roşu. ,

— Zece —nnegru — pair manque ! Anunță crupierul, :spre dezolarea domnului Crepuscul. ' •

— Inspirația n-a fost bună, se scuză şi se eorisolă el, spre satisfacția poetei care cu greu se împotrivi poftei de ras. Să facem puțină mişcare.

Porniră alături, printre şirul de mese, se opriră o clipă lf intrarea bufetului şi se înapoiară, mereu tăcând, Lă colțul mesei a doua, domnul Crepuscul se înfrână brusc, strânse mâinile în pumni şi fălcile în dinți,



se roşi cât putu şi pe unde circula' sângele mai liber, apoi îşi scutura eleva de btaț :

— Repede una de o sută !

Dorina îl privi speriată şi-1 satisfăcu imediat. Maestrul îşi făcu loc cu coatele şi aruncă moneda în capul primei transversale, chiar în momentul când crupierul gliisuia formula — pecetie :

— Nimic nu mai cade !

Domnul Crepuscul închise ochii. Dorina şi-i fiixă în ceafa roşie a omului inspirat, şi aşteptară sentinţa în această poziţie.'

— Zero!

Dorina avu din nou poftă de râs, dar domnul Crepuscul, după o mică tresărire, dădu voie plămânilor să se aerisească şi sângelui să circulle, şi îşi anunţă drepturile.

' — Moneda de o sută aici.

Înşfacă lacom opt plăci de o egală valoare, preţul inspiraţiei, le lăsă să cadă pe rând în buzunar şi după ce le mângâie câteva clipe între degete, întoarse capul pe jumătate şi îşi lămuri eleva.

— A ieşit zero — adică primele patru — sau primul careu. Miza rămâne pe poziţie. Norocul, ca şi ghinionul, are adesea gust să se repete.

— Faceţi jocurile, domnilor !

— Şaptesprezece — .negru — impair — manque ! >

Domnul Crepuscul ridică neputincios din umeri şi-se

Întoarse mulţumit către elevă.

— Ai văzut ? Asta se cheamă inspiraţie hună*» după cum încercarea cu polul se numeşte inspiraţia»proastă. Şi acum am terminata Rămâne ca dumneata să^e^fdlo- seşti de lecţiile şi mai -ales de sfaturil^mele dtnpă cum vei crede de cuviinţă. La revedere, dragă fetiţo, şi îţi urez din toată inima noroc, prudenţă şi... numai inspiraţie bună. * - '"•;

Îşi puse sticla la ochi, săltă nasul deasupra capului şi se depărtă mângâind luciul plăcilor din buzunar. Dorina îl urmări cu privire simpatică, până îl pierdu în gloată, apoi, după ce rămase câteva clipe pe gânduri, îşi aduse aminte de Liţă Soare şi vru să iasă ca să-1 mai caute prin





parc. In hali însă renunţă-. Nerăbdarea de a experimenta cât mai repede procedeul după care Ovidiu Crepuscul încasase opt sute ele lei se dovedi mai tare.

Se reîntoarse dar în sala de joc, cu ambele mâini pe poşetă, forţat-ne atentă, păşind rar şi apăsat ca barza în urma plugului. În dreptul mesei a patra se opri brusc, îşi îndreptă privirea spre plafon, strânse din dinţi şi aşteptă să i se deseneze un număr în minte.,

În. acest moment, Liţă Soare se opri la spatele doamnei' Fitil. Hotărîse, după cum ştim, să nu mai dea ochi cu ruleta. Şi ca să fie consecvent cu sine, rezistase îndemnurilor doamnei Fitil şi rămăsese în parc. Cum însă simţea nevoie să se reculeagă puţin, părăsi repede aleile sulemenite şi intră la „Nea Nae". O litră de vin, o cafea turccascä şl patru ţigări „Bucureşti" îl ajutară să-şi regăsească linia de gândire şi să constate fericit că, cu toate plăcerile extraordinare din care se înfruptase, pe negândite, într-o singură zi, nu-şi pierduse capul şi rămăsese acelaşi . Liţă Soare de totdeauna : cumpănit şi incoruptibil.

Îşi mai dibuise de câteva ori buzunarul care .adăpostea portmoneul, mai recapitulase, printre înghiţiturile de vin şi de fum, scenele proaspete şi delicioase din odaia doamnei Fitil, zâmbindu-şi satisfăcut, şi senin, convins fiind că verigheta de la mâna dumneaei nu poate să-i tulbure conştiinţa. Păre o femeie dezlegată de toate barierele căsătoriei.

Ieşise apoi ca să urce spre mânăstire. Lucru foarte nefiresc în astfel de stări sufleteşti. Mai . uşor îţi merg picioarele la — şi spre schit — când eşti necăjit. Calci atunci în neştire şi apeşi pe fiecare pas ca şi când ai vrea să-ţi striveşti obida sub călcâie. Fiind în pace cu -toată lumea, cu Dumnezeu, .cu natura înconjurătoare şi cu tine însuţi, preferi un drum care să nu-ţi strice buna dispoziţie. Sâ nu-ţi ridice sângele la cap şi nici maţele şă nu le deplaseze din culcuşul lor. Întocmai cum sunt potecile din parc...

Revenise deci în grădina publică. Era absurd-să se împotrivească unui îndemn lăuntric când nu păgubea nimic.



Se oprise în fața cazinoului cu un aer indiferent, aproape dispreţuitor. Avea şi de ce : se simţea tare. Mai. tare decât toată lumea aceea care asudă acum la glasul crupi'erilor şi la huruitul bilei.

Apoi, mândru de sine, încercase să se depărteze. Nimic nu-i părea mai antipatic, mai de prisos, ca acest cazinou, trântit—. hodoronc-tronc — într-un cadru aşa de frumos, aşa de măreț, cum e natura , privită din față bustului prințului Ghica.' Dar o uşoară senzaţie de nelinişte simţită brusc în vine îl oprise locului. O găsi firească după ce posedase o femeie drăguță, bătuse o litră de vin şi fumase douăsprezece ţigări.

Şi fără să mai stea mult lă îndoială, se pomenise urcând treptele palatului în care intrau numai *oamerii aşa şi pe dincolo. De ce să se.teamă — odată ce e tare I Va da o raită printre mese, va mai arde o ţigară răsturnat regeşte într-un fotoliu şi se va amuza puţin de pasiunea cu care cele două cucoane cunoscute' v6r fi trăgând de pulpana Norocului.

Când văzu că doamna Fitil se găseşte în „serie proastă", căută pe doamna Scripcă..Negăsind-o — nici pe ea, nici pe Ungurul burtos, îşi aminti de scena din pădure şi simţind acru'în cerul 'gurii făcu o , vizită la bufet. Fără să consume ceva. În altă parte^ar fi luat un sirop sau îngheiată, aci însă nu voia cu niciun chip să mai. umble cu mâna în buzunar.

Când se. reîntoarse în sală, doamna Fitil îşi refăcuse dintr-o lovitură o parte din „capital" şi. jubila1 Tin fața grămăjoarei de fise. Îi arătă printr-o uşoară strângere de ochi că-i merge bfrie şi-1 invită din^buze şi din nas să iasă din pasivitate. Liță Soare se scuzâvtot cu nasul şi cu buzele, preferând să-şi țină banii în portmoneu, mintea în cap şi mâinile la spate.

În acest timp, doamna Sc.ripcă îşi părăsise meditațiile superoptimiste, de pe canapea, şi căuta un scaun vacant de unde să-şi pună la bătaie cele două mii pe care le rupsese din „câştig" şi le destinase sacrificiului. Îl descoperi tot la masa a doua, vis-â-vis de doamna Fitil. Îl pără



sise graomc un aomn care, după îmbrăcăminte, părea a fi în trecere pe aci.

— Noroc ! îi şopti Soare în loc de salut. ' >

— Sper că 'da, îi răspunse doamna printr-un zâmbet ce trăda o siguranţă absolută. Şi împodobi de îndată pe 8 cu cei patru cai ai domniei sale. Mai urmă o fisă — tot de un pol — pentru transversala 16 — 18, iar în ultimul moment pontă şi pe careul domnului Zero.

Doamna Fitil încălecă şi ea pe caii lui 23 şi, ca să nu se creadă că imită pe alţii, mai aruncă o şea şi pe roibul de la asfinţit mult simpatizatului 32.

Liță Soare le lăsă fără martor, ca să nu zică, în caz de pierdere, că le-au purtat ghinion, şi plecă în căutarea Dorinei, mirat şi necăjit că o dăduse uitării.

O găsi în colţul mesei a şasea, privind fix în marginea dinspre miazăzi a plafonului. Bănuind că a zărit acolo ceva demn de interes, îşi holbă şi el ochii, dar nu văzu nimic. Îi coborî mai jos, îi suci la dreapta, la stânga, cu acelaşi rezultat.

Dorina continua totuşi să privească un punct fix, până deodată tresări brusc, roşi în umerii obrajilor şi deschizând înfrigurată poşeta, luă o placă de o sută şi o aruncă în plinul lui 31. Dar fiindcă bila tocmai se pregătea să cadă, capul de * masă îi refuză categoric oferta. Ca în momentul următor să se mire şi el de anunţarea făcută ' de crypier ;

: -Treizeci şi unu — negru — impair — pase !

:.Busole Dorinei găsiră motiv să tremure, nasul să-şi .albeasqa,împrejurimile şi ipima să țopăie nepoftită. Juca- torii; observaseră refuzul reglementar al capului de masă, o compătimiră sincer. Treimii cinci sute de lei nu era o sumă 'derizorie. Dar Dorina nu se dădu învinsă. Mai scoase o placă tot de-o sută şi fiindcă inspirația se dovedise feri ci tă. o nsczâ tat.se 31

— Patru — negru — pair — manque f

, Dorina apucată aşa netam-nesam de tremuriciu, scoase din poşetă un bilei de o mie .şi-1 prefăcu în bucăți de câte <D sută. Şi pontă tot pe 31₁ deşi i se oprise?ă ochii pe 17o



— Şaptesprezece — negru — impair — manque !... Poeta îşi muşcă buza de jos şi miză acum pe 17, cu

toate că mâna înclina spre 31.

—■ Treizeci şi unu. — negru — impair — passe ! Foarte enervată că pierde mereu trenul, lăsă plăcile de o sută şi puse câte două de-un pol pe ambele numere : şi pe 17 şi pe 31.

— Trei — roşu — impair — manque ! Amintindu-şi de spusele lui Crepuscul, precum Gă şi

norocul obişnuieşte să se repete, nu numai ghinionul, întinse mâna să arunce o sută pe 3, dar îşi luă seama şi căşună tot pe 31. E prea problematică o repetire.

— 'Trei — roşu — impair — manque ! Repetiție. Dorinei i se urcă sângele la cap şi i se făcu a plânge,

Foarte enervată, aşa cum şade rău unei domnişoare de cfbuăzeci şi trei de ani, scoase trei oase de câte douăzeci •şi le aşeză 'cu necaz pe 3 pe 17 şi pe 31. Apoi închise poşeta cu energie, hotărâtă să n-o mai deschidă pentru ruletă, până în ziua de apoi.

— Nouă — roşu — impair — manque ! Domnişoara Pârvulescu se retrase pur şi simplu in-

iignată. Nouă se găsea, pe ruletă, vecin cu 31 !...

Liță Soare, martor ocular al derutei în care căzuse prietena-i necunoscută, era cât pe aci să încerce un rol de consilier. Dar cum încă nu făcuseră cunoştință, renunță, Părea surescitată, deci nu în stare să-i facă o primire dătătoare de speranțe. O petrecu din ochi cum, se* grăbea spre ieşire şi se bucură din tot sufletul — patcă i-ar fi fost prietenă bună, ori soră, că a renunțat la 'timi^sa^înai «joace. Apoi se întoarse la masa a doua ₍câ'să vadă în ce raporturi se mai aflâ cu norotul cele două cucoane cunoscute.

O găsi numai pe doamna Scripcă. Era în plină şansă. Şi afecta o indiferei>ță în izbitoare contradicție cu grămada de jetoane din fața-i. Nu-şi mai alegea numerele, nu lua de pe unul ca să pună pe celălalt, nu contrazicea regulile jocului, nu-şi ținea mâna la inimă când mergea bila şi nu tresărea când se oprea. Părea o arhimilionară



care-şi permite luxul să fie distrată chiar când riscă pro- pria-i pungă.

După evitări nejignitoare, binevoi să observe prezența unui cunoscut şi să-i arate, printr-un zâmbet de cadână, că se plictiseşte. Apoi, ca şi când ar fi fost singură şi s-ar fi jucat cu arşicele păstrate dirf copilărie, continuă să plaseze fise de • douăzeci şi de o sută, după cum ii veneau între degete, pe diferite „şanse". Simple,.multiple ; numere mici, mijlocii sau mari, după- cum avea mână poftă să se întindă. Şi să încaseze câştigul ca şi când fisele ar fi "fost într-adevăr oase ori caşcaval, n-ar fi prezentat valoarea scrisă pe ele.

Liță Soare îi admiră atâta stăpânirea de sine şi aclu- cându-şi aminte de cealaltă prietenă îşi întoarse capul s-o caute. Chiar în clipa, când maclam Fitil îl strânse cu putere de braț.

— Ah, Lițişor dragă, m-am curățat .Să vezi tu, ce ghinionul dracului. Îmi mergea minunat. Speram să niă refac complet şi s-o mai las păcatelor de ruletă. Măvar o zi, două. S-a apucat însă babornița aia de Săsoaică să mizeze pe- numerele mele. favorite şi să-mi poarte nenoroc. Ea nu se pricepe să joace şi văzând că eu câştig, m-a dat gata. Mizerabila ! Dracu' parcă o aşează lângă mine... ori pe mine lângă ,ea. Acuma — canei 1 Niciun pol măcar. Am nişte nervi, măi !... Dar tu o să fii drăguț, şi o să mă ajuți. Am presimțiri că iar se întoarce roata. Şi presimțirile, în materie de joc, nu te înşeală niciodată. Numai cinci sute, Lițişor. Şi tot cu împrumut... Ai avut ocazia să. mă cunoşti şi să te convingi că nu-mi place să fiu datoare... Haide repede, să nu fie prea târziu.

Soare înțelese că de primul. Împrumut s-^a achitat şi că pe al doilea îl va plăti cu aceeaşi monedă. Cam scump pentru buzunarul şi pentru obiceiurile lui, chiar excesiv de scump, dar fiindcă hotărâse deja sacrificarea unei hârtii albastre pe altarul recunoştinței, se bucura de favorurile tinerei doamne în mod cu totul gratuit.

Scoase un bilet de cinci sute şi i-1 strecură discret, dându-i'totodată să priceapă că încetează de a-i mai fi bancho?. Dar doamna nu înțelese altceva decât că are



iarăşi posibilitatea să înfrunte capriciile Fortunei, şi trase pe Soare după.ea până la masa a cincea. Schimbând locul, jucătorii speră să scape şi de ghinion.

— Am să. legumesc din ei ca să-mi ajungă cât mai mult. Între timp scap de „seria neagră" şi cad în şansă. Sunt eu şi prudentă, atâta că îmi amintesc de această calitate abia după ce nu-mi mai foloseşte la nimic...

Apoi îşi ciupi prietenul de braț, îi strânse degetul me-* zin, îl mângâie cu capu-i mic şi parfumat, pe piept — şi întinse hârtia capului de masă.

— Verzi şi numai de-un pol. Ba numai de o sută.

Către Soare, foarte iritată :

— Ştii ce, dragă ? O las dracului de prudență şi încerc o lovitură. Am presimțiri extraordinare. Ai să vezi cum încasez acu zece mii şi cinci sute. Nu crezi ?

Către capul de masă, cu hotărâre :

— Toți pe 23 cu cai.

— Merge cinci sute pe 23 cu cai !

— Jocurile sunt făcute ; nimic nu mai cade !

Bila scapă din mâna mecanizată a crupierului, se învârteşte de câteva ori prin capul şi pe inimioara doamnei Fitil, dar cade drept în gura cui nu se aştepta.

— Zece — ne gru — pair — manque !

Cel care nu se aştepta era însuşi Liță Soare! îşi călcase hotărârea şi aruncase un pol, la întâmplare, aşa ca să facă plăcere prietenei.

— Extraordinar ! exclamă doamna Fitil, foarte surprinsă, deşi era familiarizată cu fasoanele bilei. Privi cu obidă cum plăcerile dumisale iau drumul pribegiei, în loc să se înapoieze cu „zece mii cinci sute", dar se reculese repede. Decepții din astea mai avusese ea. Şi câştigase prietenul. Şi când câştigă prietenul...

Liță* Soare se uită mult şi gălbui la teancul de fise care i-1 întinse crupierul şi nu-1 luă în posesie decât la invitația categorică a... debitoarei de alături.

— Ei, nu ți se pare extraordinar ? zise ea oarecum individioasă. Am urmărit bila cu atenție — contrar obiceiului meu, căci prefer să aştept sentința cu ochii în-chişi, şi am văzut cum a încercat la un moment dat să

cadă pe 23. Şi-a curmat mersul chiar în dreptul lui a dansat puţin, apoi. ca şi când ar fi mişcat-o dracul cU degetul, a căzut pe 10 ! De, să nu turbezi ? Eram aşa de sigură că umflu zece miişoare şi jumătate, cum erai tu că pierzi un pol din complezenţă pentru, amantă. Vrei să cunoşti pricina ? Vino încoa.

Îl trase de mână într-o loc mai larg şi-1 lămuri. Nu mai înainte de a-i arăta dinţii, gropiţa din obrazul stâng şi imobilitatea ochilor mari şi verzi.

— Dragă, asta înseamnă că norocul tău e mai mare decât al meu. A fost din parte-ţi o concurenţă neleală. Dacă nu mizai, câştigam la sigur. Parol ! Acum eşti dator să împărţi cu mine. Zău, Liţă !

Îl mai strânse de degete, îi mai cochetă cu ochii, cu nasul şi cu dinţii, până îl convinse.

— Parcă ziceai că nu e bine să dai din câştig… Te paşte ghinionul…

— Adevărat! Ei, vezi că uitasem. Dar lasă că tu nu mai joci. Puritani de speţa ta socotesc imoral până şi -norocul. Iar dacă te… asimilezi, îi adăugăm şi pe ăştia la „ţărăncuţa" şi facem opt sute cincizeci. Dar fără dobândă… Şi într-o singură poliţă… Adică plătibili în bloc, nu în rate… Se aude ? Se aprobă ?

Liţă Soare îşi făcu, repede socoteala. Cinci „sute erau deja consideraţi ca pierduţi, iar aceşti trei sute cincizeci nu-i ieşeau din buzunar. Aşadar, putea să accepte condiţiile.

— Se aprobă.

— Dar nu ţi-i achit în rate, ţi-o repet !

—- Nu. În bloc.

Îi strecură trei plăci de o sută şi alte trei a douăzeci şi-i ură noroc. Apoi se depărta în direcţia bufetului.

Îşi pierduse calmul Câştigul de acum i se părea şi .mai extraordinar decât cel de dimineaţă şi începu să se gândească serios că poate avea noroc. Măcar aci la ruletă. Că mai înainte'de a călca în cazino nu avusese încă prilejul să-şi spună : am noroc. Se opri la masa a patra şi aruncă o fisă de douăzeci. Aşa ca să-şi verifice bănuiala.

Pierdu.



Mai aruncă una.

"Avu aceeaşi soartă.

— A treia — le urmă şi în burdihanul ruletei. A patra la fel.

Se depărtă nedumerit. Avea noroc sau n-avea ? Dacă avea — de ce pierduse de patru ori în şir ? Şi dacă n-avea — de ce câştigase atâtea mii de lei ?

Făcu o. mică promenadă prin spaţiul gol al cazinoului, fără să vadă pe Dorina când li se încrucişară drumurile. Şi nici ea nu-1 observă. Se înapoiase din hali şi era frământată de aceeaşi problemă : şre sau nu are noroc ?

După ce-şi mută mâinile de câteva ori din buzunare la spate şi viceversa, şi după ce îşi muşcă buzele rând pe rând, Liţă Soare luă o hotărâre eroică. Să-şi mai încerce trecerea pe lângă ruletă singură dată. Dar cu o sumă mai mare. O pierde — nu dă nimic din buzunar ; câştiga — ferice de el. Prin cazino însă nu va mai călca în niciun caz. Ştîindu-se capabil să ţină o hotărâre, scoase din buzunar toate jetoanele în valoare de lei trei sute patruzeci, şi le puse pe 10. Cum însă suma maximă admisă pe un număr e numai de două sute, crupierul împărţi prisosul între numerele vecine.

Treizeci şi trei — negru — impair — passe !

Liţă Soare îşi şterse palmele în semn de adio şi se depărtă satisfăcut. Era acum încredinţat pe deplin că n-are noroc. Dacă a câştigat în plin de două ori, a fost datorită întâmplării. Un accident. O confuzie probabil. A fost norocul altuia somnoros sau distrat şi a greşit adresa.

Se lăsă într-un fotoliu şi privind forfoteala atâtor oameni zăpăciți de mirajul câştigului, se socoti, „fără exagerare", cel mai solid la cap dintre cei de față. A încercat, a câştigat, a încercat din nou — aşa ca să nu aibă pricină de regret, şi-a dat seama că nu e rost de pricopseală şi s-a retras. Definitiv. S-o mai deschide el, portmoneul, la restaurant, la cofetărie, dar în cazinou niciodată.

Şi, ca să dea o mai mare tărie deciziei luate, nu mai deschise nici pachetul cu țigări, şi nici haina ca să cer-





ccteze ornicul. Se lăsă pe. spate, cu piciorul de-a călare şi cu mâinile în buzunar şi-şi îndreptă mintea pe alte cărări. La conferința dezarmării, la revoluția din Guba şi lâ raidul transoceanic al hidroavioanelor italiene.

Dorina îl zări şi încercă să-şi arate prezența, li trecu prin față, aşa mai pe departe, se înapoie cu un pas mal

{>e aproape, dar în zadar. Liță Soare asista la primirei riumfală făcută temerarilor aviatori de către oficialitatea şi publicul american.

Fata se aşeză atunci pe canapeaua din grupul vecin. Şoare o zări. la fereastra unui „zgârie-nori" şi-i făcu un Compliment. Tocmai în clipa când ei îi venise o... inspirație. Îi răspunse stângaci şi se ridică grăbită ca să se Îndrepte spre masa cea mai apropiată. Pe tânăr o să mai âibă prilej să-1 vadă, dar cu inspirația nu se mai întâlnea.

Intrigat de mutra supărată a Dorinei, Soare lăsă pe talieni şi pe americani şi se ridică s-o urmărească. Se ovi de madam Fitil care îl căuta cu gura căscată.

— Închipuie-țif dragă, iar am pierdut! — îi raportă ea luându-i amândouă mâinile. Ah, şi mi-e un necaz 4e-mi vine să crăp. Am rămas lefteră tocmai când să intru în serie bună. Dragă Liță, numai cinci sute. Şi toi cil împrumut...

Soare ridică impasibil din umeri.

— Îți dau cuvântul meu de onoare că nu-ți mai cer...

— Ai să-i pierzi şi pe ăştia şi tot fără bani o să fii.

— Imposibil, dragă! Măi, am acu o dispoziție de joc şi o siguranță de câştig ca niciodată...

— Dar n-ai bani.

Doamna Fitil îl strânse de deget, se vârî în el şi-i făcu du ochiul.

— Are Lițişor...

Lițişpr ridică nasul în semn de refuz.

—- Nu fii măgar ! Barim patru...

Liță mai saltă nasul cu un centimetru.

Eşti nesuferit. Hai, scoate repede trei sute. Şi cu opt fac unsprezece Pe onoarea mea dacă nu ți-i înapoi ez Numai dobânda ți-o achit... ştii cum.



Îl mai strânse de mână, îi mai dădu şi câțiva ghionți, U mai zâmbi, îşi mai frecă şoldurile de ale lui — clar în aeşert. Liță Soare nu mai deschide portmoneul în cazinou.

Văzând că are a face cu un fel de catâr, doamna Fitil întoarse şurubul. Suspină de câteva ori şi îl privi cu Ochi înlăcrămați.

— Măcar două...

Soare se înmuie — om eşti — şi-i mai „împrumută[44] două sute. Fără condiții. Doamna Fitil îi luă zâmbind cu recunoştință şi se repezi la masa a cincea. Liță se amestecă în buluc şi o urmări cu vederea. Prietena — sau datornica — îşi făcu loc cu coatele, înfrigurată, şi ca să nu piardă bila, care tocmai încetinise târcoalele, aruncă moneda de o sută în fața capului de masă stricând mizele pe pe 35 şi din capul coloanei mijlocii.

yr Douăzeci şi trei cu cai!

©omanda era aşa de categorică încât funcționarul ită că se anunțase închiderea şi trimițând moneda pe umărul dorit, repetă pe acelaşi ton :

tț- O sută pe 23 cu cai.

Văzând fața galbenă şi ochii injectați ai cucoanei, şeful ridică din umeri şi-şi dădu consimțământul.

— Merge o sută pe 23 cu cai.

Chiar în clipa când bila se clătina să cadă.

— Opt — negru — pair — manque ! anunță crupierul lipsit de omenie. Doamna Fitil tresări ca şi când ar fi pocnit-o cineva după ceafă şi se uită după Liță ca să-i brațe că „porcul de 23" e vecin cu „măgarul de 8[W]. Deci puțin a lipsit ca să încaseze două mii şasezeci de lei. fTevăzându-l, se împăcă cu soarta şi schimbă cealaltă sută. După multe ezitări miză, în cele din urmă, tot pe 23 cu cai. Şi ieşi 10, adică celălalt vecin al numărului favorit.

Privi melancolic cum se duc şi „ultimele" cinci fise, făpite de lăcomia ratou-ului, şi neavând cu ce să mai joace, dar nici voința să se depărteze, pontă... în -gând. Şi tot pe 23 cu roibii-respectivi.

Ieşi 22. Adică un cal. Doamna Fitil regretă după trei sute patruzeci de lei pierduți şi miză de data asta pe 13. Era sigură că o să iasă 23, dar avea gust să mai schimbe.



Aşa. Niciodată,- de când cunoştea ruleta, nu făcuse curte numărului fatal. L-a ocolit ca pe un ciumat.- Acum, ca şi când ar fi vrut să arate că nu e superstițioasă, îl onoră — în gând, bine înțeles — cu suma maximă : lei două sute.

Şi ieşi 13...

Doamna Fitil primi — tot în gând — dreptul cuvenit de lei şapte mii şi lăsă miza la loc. Mai ştii ? Poate să se repete.

...Şi iar ieşi 13.

Doamna Fitil, cu obrajii rumeniți şi cu ochii sticloşi, mai primi încă şapte mii. Patrusprezece mii de lei nu e fleac. Dar miza inițială tot n-o ridică. Deplasă numai o singură placă pe calul din jos, adică pe 10.

...Şi ieşi calul.

Incasă încă una mie şapte sute de lei, — mai bucuroasă acum de inspirația pe care o avusese, să treacă o sută pe 10, decât de câştig. Când ai încasat în zece minute patrusprezece mii de lei, o mie şapte sute nu mai contează mare lucru.

Acum transferă şi cealaltă sută. Şi pe drept cuvânt. Rândul lui 13 n-o să mai vie aşa curând. Dar nu pe vreun cal, ci pe transversala 16 — 18.

...Şi ieşi transversala. Adică lei una mie una sută..

Era momentul să dea o lovitură în plin. Un jucător experimentat profită de voia bună în care se găseşte şi riscă. Nu din buzunar, ci chiar din banii băncii.

După o scurtă raită prin cele treizeci şi şase de nu^: •piere, căşună tot'pe... 23. 11 acapară, cu herghelie cu tot, pe prețul maxim de o mie de lei, cumpără şi neutralitatea lui 0 cu alte două sute — şi aşteptă înfrigurată.

— Douăzeci şi trei — roşu — impair — passe !

Norocoasa doamnă tresări ca sub presiunea unui curent electric şi întinse mâna spre crupier. Dar aducându-şi aminte că mizase... în gând, îngălbeni şi şi-o retrase tremurând.

Liță Soare observă tragedia şi i se făcu milă. O strânse mângâios de mână şi-i mai „împrumută[44] o sută. Prietena îi mulțumi printr-un zâmbet acru şi-1 asigură din ochi că asta va fi nurtătoare de noroc.

O schimbă repede, ea să apuce lovitura, şi acapara o şerie de cinci numere : 5, 10, 23, 8 şi 30. Erau înşirate in această ordine pe ruletă şi unul din ele trebuia să iasă.

— Treizeci şi cinci — negru — impair — passe !

Amărâta doamnă nici n-auzi glasul crupierului. Îşi fixase ochii, din ce în ce mai mari, spre masa de vis-â-vi^ şi se părea că n-o mai interesează ce Se petrece pe-fi- ftroape.

— Lasă-te păgubaşă, o consolă Soare, regretând că o cunoscuse. Nu vezi că nu merge ?

— Desigur că nu merge ! îl apostrofă doamna indignată. Ai venit dumneata cu ghinioanele.

Şi întorcându-i spatele, îl lăsă mofluz şi se duse la masa a doua. Văzuse pe profesorul de matematici vârîna în buzunare plăci de câte o mie şi se apropie de el.

Liță Soare, socotind că e dator şă-i ceară scuze… pentru cei o mie şi mai bine de lei împrumutați, făcu $ mişcare s-o urmeze. Dar doamna îl ignoră şi se vârî în sufletul domnului care câştiga.

Prietenul nostru privi mai întâi nedumerit, apoi scârbit, cum îi face complimente, cum îi zâmbeşte ca o cocotă şi cum îi şopteşte la ureche. Bănuind ce o să urmeze, si depărtă cu inima pişcată de un purice. Dacă nu chiar de un şoarece.

Dorina tocmai trecea prin apropiere. Biata inima a domnului Liță o simți -şi se învioră din nou. Dar fata, care-1 văzuse stând tete-â-tete cu doamna aceea mignonă şi drăcoasă, schimbă şi direcția şi ritmul mersului, dând prin aceasta să se înțeleagă că nu e dispusa la… concesii… Liță nu pricepu şi o urmări de aproape. Zărind pe Ovidiu Crepuscul fumându-şi țigara într-un loc de unde putea să privească tot şi'să judece cu oarecare perspectiva. Dorina îşi găsi scăparea la el.

— N-am avut nici o inspirație bună, se tângui ea de la distanță.

Domnul Crepuscul trase prelung din țigara, răspândi fumul cu vădită satisfacție prin cutele bojogilor- şi îl scoase afară numai pe nas. Mai trase încă odată şi-1



slobozi printre buzele țuguiate ad-hoc. Apoi îşi potrivi monoclul şi binevoi s-o asculte.

— N-am avut deloc inspirație, se văicări fata-din nou, căsnindu-se să nu pară nefericită în ochii maestrului.

— Ba ai avut, îi imputā acesta după ce-şi vârî mâinile în buzunare, dar n-ai ştiut s-o sesizezi. Sau n-ai ales bine momentul s-o exploatezi. Te-ai grăbit cu un minut, ori ai întârziat cu două secunde şi a zburat, Pfiuiti! Văd că e nevoie, contrar celor hotărâte, să mai repetăm împreună. Şi poate că ai dreptate. Inspirația — profetica, nu poetică, — este starea sufletului după ce i-a şoptit Dumnezeu la ureche. Prin urmare — un lucru abstract. Care nu se poate vedea, nici pipăi. Necesită deci un studiu mai atent, mai aprofundat. Pricepi mata ?

— Pricep…

Domnul Crepuscul, mulțumit de răspuns, trase din țigară până îi ajunse focul la deget, lăsă mucul în scrumiera cea mai apropiată, îşi înțepeni monoclul, săltă capul, duse o mână la spate iar cu cealaltă îşi luă eleva de braț şi porniră în căutarea „lucrului abstract", ca să-1 mai studieze. Să-1 mai aprofundeze.

— Să fie tată-său, — nu-mi vine să cred, gândi Liță Soare de la distanță. Drept e că amândoi țin nasurile către tavan, dar altă asemănare nu au. El e scund şi cârn, ea dispusă să mai crească încă în sus şi în nas ; el, negricios la față ; ea — mai albă ca o hârtie velină. Mai degrabă ar putea să-i fie vreun unchi.

Şi-i urmări cu intenții neprecise, de spionaj.

După ce făcură un tur în jurul celor şase mese, o apucară brusc printre ele şi se opriră la rondul al treilea-

— Nu, nu ! făcu Crepuscul după un scurt popas cu picioarele şi cu mintea.

Ieşiră din rond, se înapoiară imediat, traseră o diagonală către masa a treia, şi când să facă la dreapta, către a patra, Dorina simţi o smucitură puternică de braţ.

— Repede, o fisă de-un pol 1

Cât ai clipi din ochi, fisa ieşi din poşeta fetei, trecu în mâna hrăpitoare a domnului Crepuscul şi se aşeză, cu modestie, dar hotărâtă, în capul transversalei 10 — 15.



— Patrusprezece — roşu — pair — manque !

— Inspiraţia a fost bună... dar jocul a fost prost, stupid, zise maestrul fără să se arate disperat. Trebuia să punem una de o sută.

Încasă micul câştig şi-1 vârî în buzunar, odată cu miza.

— Poate că nu e prea târziu să încercăm şi cu o sută. Câştigăm — e fain ; nu câştigăm — nici în pagubă nu suntem, căci nu dăm din pungă ci sfeterisim prima recoltă.

Stânjenită oarecum de lăcomia acestui domn, dar şi frapată de intuiţia-i ascuţită care-1 ducea direct la ţintă, îi dădu şi o placă de o sută.

— Treizeci şi doi — roşu pair —. passe !

Domnul Crepuscul îşi scutură palmele, în semn de nevinovăţie ; şi se mutară la altă masă. După o scurtă şî lacomă privire la grămezile de jetoane din jurul ruletei şi din faţa celor mai norocoşi, şi după o'mai scurtă adulmecare a infinitului — cu nasul în tavan şi cu ochii închişi, — inteligentul chibiţ mai ceru un pol şi îl plasă, — nesigur, pe transversala 16 — 18. Dorina, simţindu-se şi ea inspirată, sacrifică încă o fisă mică pentru un cal din grajdul lui 29.

— Douăzeci şi nouă — negru — impair — passe !

Fata se cutremură şi făcu o mişcare să-şi îmbrăţişeze

maestrul. Acesta o privi mirat peste umăr, apoi vârî în buzunarul doamnei sale câştigul de lei trei sute patruzeci, după care binevoi s-o felicite.

— Ei, bravo ! Eşti pe cale să-ţi întreci maestrul. In consecinţă nu mai e nevoie de asistenţa mea. Îţi urez din toată inima să ai parte numai de inspiraţii bune şi să ştii să le foloseşti. Nu uita : câteva secunde de grabă sau de zăbavă — şi ai scăpat norocul. Şi iarăşi: prudenţa este mama înţelepciunii. La revedere, fetiţo dragă.

Îşi întări monoclul, îşi pipăi, cravata, ridică nasul, îşi plasă mâinile la cureaua pantalonilor şi se depărtă grav şi ţeapăn.

Dorina pricepu în sfârşit că întâlnise un individ care trăieşte din expediente, dar nu-1 urî decât până îl pierdu



din vedere. Acum era dispusă să-i ierte iui Liţă Soare necuviinţa ce o săvârşise împrietenindu-se cu altă femeie, ^ând ştia prea bine că ea îl simpatizează, dar nu-1 mai Văzu. Amicul nostru observase cum domnul cu monoclu ponta cu banii ei şi cum confiscase câştigul — şi bănui lucruri nu tocmai curate. Ca să nu i se mărească de-cepţia prin certitudine, renunţase să-i mai observe, preferând o ţigară fumată în aer liber.

Dar, lucru curios ! Parcul nu păru de loc că se bucură revăzându-1. Nu-i mai arătă nici curăţenia, impecabilă £ cărărilor, nu-şi mai flutură nici frunzele copacilor, deşii âdia un -vântişor dinspre Valea-Largă, şi nu-1 mai invită şă se plimbe şi nici să se odihnească pe bănci. II primi, adică, cu o totală indiferenţă.

* Liţă Soare nu observă atitudinea schimbată a grădinii publice. Îşi lăsă fruntea în răsfăţul vântului şi păşi pe nobile cărări ca şi când ar fi păşit pe caldarâmul

cu hopuri al străzii Lăzureanu sau prin curtea zgrunțoasă â epanei Tincăi, mult stimata dumisale proprietăreasă.

Era preocupat de chestiuni cu mult mai importante decât calitatea pietricelelor bătătorite de pe poteci şi decât vşjdeața pomilor şi & ierbii. Ingratitudinea soției deputatului, legătura dubioasă dintre tânăra încă necunoscută

SI bătrânelul caraghios, şi mai ales capriciile curioase — oarte curioase şi demne de studiat, ale- ruletei.

Toate aceste chestiuni, mai noi şi mai de actualitate decât veşnicia naturii şi decât banalitatea unei grădin| cu poteci, cu iarbă şi cu brazi, se încrucişau acum, fâra porniri războinice, în, creişru-i obişnuit şi nărăvit să ; macine numai pe vreme senină.

Păşi greoi şi grav până în fa$_v$a hotelului Palace, se abătu pe la barometru — fără sâ-i consulte, apoi se îna- 6oie-mai grăbit şi se proțăpi în fața cazinoului. Se aprinseseră luminile, dându-i un aspect nou şi demn de luat țn seamă. Îl privi mult, în poziția dragă domnului Crepuscul, îşi închipui forfoteala. dinăuntru, în lumina revărsată cu dărnicie de policandre, dar rezistă ispitei de a se reîntoarce. Găsi mai nimerit să treacă şoseaua la debitul aln ajîtopiere, să-şi procure un pachet cu „regale", apoi



să se aşeze picior peste picior, aşa cum se cuvine unui vilegiaturist, pe o bancă din capătul aleii principale. Adică… tot în preajma cazinoului. Dar n-apucă să fumeze o țigară, că trecerea unei perechi, în care recunoscu pe profesorul de matematici şi pe madam Fitil, îi strică toată pofta de linişte şi de pace. Îi privi din urmă cum se depărtează grăbiți şi vru să se ia după ei, să vadă dacă au ieşit numai aşa să se aerisească sau intră în hotel. Dar renunță repede la această idee. Ce-1 interesa ? Nu-i e nici nevastă, nici amantă. Se ajutaseră întâmplător — şi acum erau chit.

Totuşi nu se putu stăpâni să rămână locului. Trupul gol, alb, fraged, puțintel şi parfumat al doamnei Fitil îi reveni în minte ca să-i tulbure sângele. Aprinse altă țigară şi plecă să se plimbe.

După o jumătate de ceas urca scările cazinoului. Îşi amintise de cealaltă cunoştință feminină : Doamna Scripcă. Dar n-o mai găsi. Căută pe Dorina, foarte pornit şi foarte dispus să intre în vorbă cu ea. Poeta însă se găsea în alte zodii. Cu fața aprinsă, cu buzele uscate şi cu ochii rătăciți, aştepta, rezemată de capul mesei a doua, sentințele crupierului. Soare, ghici că pierde şi regretă că nu s-a înapoiat mai curând, s-o oprească. Dorina' îi. bănui intențiile şi nu-i dete răgaz să -şi le traducă în fapt. Nu se simțea capabilă acum să lege o conversație cu un bărbat a cărui prietenie o dorea atât de mult.

Mări distanța ce-i despărțea, iar după ce crupierul anunță numărul — care nu era al ei, îşi strânse dinții ca să nu-i clănțăne şi plecă în graba. Soare înțelese că nu e momentul şi, de necaz, scoase un pol şi-1 aruncă pe masa verde. Ce nu face omul — cât de cumpănit — când îl sâcâie necazul ?

— Unsprezece —• negru — impair — manque!

Câştigase un cal. Îl încasă, uitând îndată pe câteşitrele femeile, şi se aşeză pe scaunul devenit vacant prin supărarea consilierului — hotărât să pună la bătaie întreaga sumă pe care o primise* Avea un curaj şl o poftă de joc, că se miră şi el.



La închidere, părăsi cazinoul cu un adaus la portofel de peste patru mii de lei…

XIII

Toacă…

Nu la cazino, ci în deal, la schit. Căci în acest oraş ițrtodern, care e Sinaia, se află şi un schit de călugări. Aşa cum în mijlocul unui jazz s-ar afla o chitară sau un

caval, într-un menu franțuzesc sarmale cu mămăligă şi la un ceai dansant o doamnă cu malacov şi cu izmenele până la gleznă.

Bineînțeles că nici mănăstirea n-a dorit vile împrejur şi cazinou cu ruletă şi cu bacara, la zece paşi de clopotniță, nici oraşul n-are trebuință să i se tragă clopotele de şapte ori pe zi şi să fie afumat cu tămâie de dimi- Jieața până seara şi de luni până duminica. S-au întâlnit tără să se caute şi fără să se dorească şi conviețuiesc fără fă fraternizeze, dar şi fără duşmănie. Călugării îşi păstrează portul cu care i-a găsit aci Spătarul Cantacuzino li mai apoi Vodă Carol, adăugându-şi numai gulere scro- Dite şi pantofi de chevreaux. Citesc tot pe cărți tipărite <*u secole în urmă, însă nu la lumânare sau la opaiț, cj îa lumină electrică. Au ocupații aidoma cu monahii din vechime. Părintele Macarie împleteşte coşuri, cuviosul Eftimie acrie psaltichie cu pană de gâscă, părintele Nico- dim ține socotelile obştei, iar prea cuviosul stareț citeşte Viețile Sfinților. Cu mici deosebire însă. Sfântul Sava îm~

!)letea boburi ca să uite foamea, pe când părintele Macarie mpleteşie ca să i se facă poftă de mâncare. Cuviosul 5olicarp, economul mănăstirii Neadormiților, tăia pe ră- )oj măsuri de orez şi de fasole, părintele Nicodim însemnează în reguli contabiliceşti tainuri de fripturi şi de pâine albă. Efrem Şirul şi Ioan î)amaschin scriau pe piej ăe animale, Iar părintțiş JSftijnie scriş pe hârtie ministe* Hală şi tu cafeluța dinainte. Starețul Gheorghe de îa Cer-



nica ot Căldăruşani şi marele Paisie de la lavra Neamțului, îşi chemau ucenicii cu clopote, legate de sfori, pe când Prea Cuviosul Serafim are sonerie electrică la capul patului şi deasupra mesei din sufragerie.

Când a sosit aci, întâia oară, Domnitorul Carol, cu teleaşca trasă de opt perechi de cai, călugării iubeau căpşunile şi busuiocul; de câțiva ani s-au îndrăgostit de rozete, de petunii şi de dălii.

Acestea însă sunt mici concesii făcute — nu din spirit de adaptare, ci mai ales din necesități misionare, înlesnesc legătura cu oraşul modern, fără să vatăme pravila călugărească. Nici Sf. Vasile, nici Antonie, nici Paho- mie n-au oprit folosirea gulerelor tari şi lumina venită pe sârmă. Dar Excelența Sa domnul X, sau prea venerabila doamnă Fix, bună creştină şi mare filantroapă, n-ar suferi să le intre în casă călugări cu gâturile roase de şaiac, cu cozile strânse în sfori de tei, fără galoşi şi cu aghiasmatarul înfăşurat în basmale de la morți săraci.

Serviciile bisericeşti se fac însă după tipicul milenar. Numai sărbătoarea, în biserica mare, încape excepție. Urechile de astăzi nu mai pricep nici Psaltirea, nu mal gustă nici muzica lui Pa-vu-ga.

Singură toaca răsuna la fel ca pe vremea spătarului- ctitor. E tot de fag, cu ciocane rotunjite tot din lemn, e purtată tot de un monah cu mătănii proaste şi e plim-bată cu aceleaşi onoruri în juful bisericii.

Şi toacă părintele Arsenie. Cu îndemânare şi cu evlavie. Sunetele — când întregi, când înjumătățite sau stâl- cite între ele de jocul distrat al ciocanului, n-au însă rezonanța de altădată. Ecoul lor, întretăiat de claxoane şi de mugete de motoare, nu se mai răspândeşte hăt departe, pe valea Prahovei, ci se îrinăbuşă între zidurile mănăstirii.

Sinăienii nu prea se înghesuiesc la biserică. Celor din vale le vine greu să, urce, iar celor din deal să coboare. Şi azi nu e nici măcar sărbătoare. O zi ca toate zilele. Din întâmplare, miercuri. Cuvioşii călugări însă slujesq Iui Dumnezeu fără înGetare. Ziua şi noaptea. Şi aunt tot



prezenți, mai ales de când s-a desființat popicăria din pădure. Dumineca şi de sărbători mai însemnate .— în biserica mare, pe cărți latineşti şi pe muzică vocală ; iar

peste săptămână oficiază în bisericuța din cetate, pe slovă veche şi pe muzica lui Anton Pann.

Astăzi e de rând părintele Nicodim, iar la acatiste părintele Grigorie. Primul pregăteşte în altar trupul şi sângele Domnului, pentru a le jertfi după "otpust, iar al doilea aşteaptă cu patrahirul de gât o creştină ca să-i ceară mijlocire către Sf. Fecioară.

. Dar oameni aşa de evlavioşi ca să se roage şi miercurea nu prea sunt mulți la număr. Mai ales că e şi de dimineață.

Abia mai târziu, după ce cuviosul Grigorie*şi-a'atârnat în cui — şi patrahirul şi nădejdea, şi şi-a agățat ochelarii ca să cânte Heruvicul, intră o țigancă, cjupă ce şi-a lăsat oalele cu smeură la uşă.

— Asta nu face acatiste, gândeşte Sfinția Sa. Şi inte- penindu-şi mai bine ochelarii, caută la glasul al 6-lea. E mai apropiat de vocea-i blândă şi mai potrivit pentru ceasuri triste. O doamnă tânără şi cunoscută aci pentru desele rugăciuni pe care le făcea, veni însă la timp să-i alunge melancolia.

Bucuros, protosinghelul Grigorie îşi drege" gâtul şi abandonează glasul al 6-lea. Prea e plângător. Al 5-lea e mult mai plăcut: şi să-1 cânți şi să-1 ascuiți. .

Dar. doamna — ați ghicit-o : Sripcă — era grăbită. Sărută cu vârful nasului o icoană, la întâmplare, apoi imediat mâna plină a preotului din strană. Sfinția-Sa o privi galeş — jumătate ironic, jumătate compătimitor — şi-i luă vorba înainte.

— Iar ați pierdut!...

— Iar, părinte. Dar Maica Domnului e bună....Şi Sfinția-ta ştii s-o înduplеci.

Părintele Grigorie îşi opri un zâmbet înainte de-a ajunge pe buze, dar ironia din ochii-i verzi-albaştri e o meteahnă din născare. Lăsă Heruvicul şi apucă 'Molif-telniciCfc



E în Bucureşti, o biserică foarte cunoscută, lft care aleargă-, între alta lume necăjită, şi foarte multe femei de trotuar. De toate neamurile şi de toate confesiunile. Şi îşi arătă pretențiile — plătesc doar ! — pe bilețele concepute în felul acesta : „Maria — sau Estera — Ilona — Nadia — Sily — Mimy, etc. — roagă pe Maica Domnului şi pe. Sfânta Vineri să se întoarcă cu milă şi cu îmblânzire asupra ei şi să-i trimită muşterii la prăvălie..." Preoți din Sinaia sunt solicitați să se roage pentru logodne, căsătorii, împăcări, judecăți, dar mai ales pentru „noroc şi câştig". Pe spinarea stăpânilor de la cazino, desigur.

Doamna Scripcă e scutită să mai scrie pe hârtie. Ne- cazurile-i sunt cunoscute aci, şi părinții improvizează rugăciuni mai bine decât se pricepe ea sa compună în câteva rânduri. Totuşi, fiindcă după ultima slujbă ii mersese deosebit de rău, implоră pe părintele Grigorie să se roage „cât mai cu evlavie". Lucru de prisos, căci Cuvioşia-Sa nu se roagă niciodată fără evlavie. Îşi aminti însă că rândul trecut, grăbit fiind, îi citise de unde nimerise. SL-se înnimerise tocmai la capitolul cu „Răgăciuni pentru vreme de ciumă". Dar fiindcă la jocurile de noroc nu s-au gândit cei care au alcătuit Molitfelnicul şi Aca- tistierul, deschise acum la glava intitulată : „Pentru vreme de foamete". N-ai noroc, sau nu ploua — tot una e.

„...Caută cu milostivire, Stăpâne, spre strigarea, plângerea şi suspinarea norodului tău şi să nu ne pierzi pre noi şi dobitoacele pentru păcatele noastre, ci să izbăveşti din moarte sufletele noastre şi să ne scoți din urgie şl clin foamete...

Cel ce te îmbraci *cu lumina ca un vestmânt şi întru cele înalte locuieşti şi spre cele smerite priveşti, caută cu milostivire spre roaba ta Lucreția, ce te-au mâniat şi iubirea ta de oameni au întărâtat, şi ca un milostiv şi lesne-iertător, îndură-te şi miluieşte-o ! Porunceşte norilor să sloboadă ploi eu «pace, îmbată brazdele pământului şi înmulțeşte rodurile lui — şi mântuieşte oamenii şi dobitoacele..."

Ca să dreagă lucrurile mai adăugă şi de la Sfinţia-Sa :

„încă ne rugăm pentru mila, viaţa, pacea, sănătatea şi ajutorul roabei lui Dumnezeu, Lucrcţia. Să-i ajute Maica Domnului întru împlinirea ^tuturor dorinţelor ei. Toate farmecile şi toţi duşmanii sa se depărteze de la casa şi din calea Lucreţiei. Dă-i, Doamne, sănătate, câştig şi supune sub picioarele ei pe toţi vrăjmaşii şi împotrivnicii."

— Părinte, am visat astă-noapte — de unde şi până unde — pe St Trifon. N-ar fi bine să-1 rugăm şi pe el, ce zici ?

— Bine e să te rogi de toţi sfinţii, că toţi au trecere la Dumnezeu, grăi popa, dar Sfântul Trifon se ocupă îndeosebi cu insectele şi cu zarzavaturile, aşa că...

Madam Scripcă nu insistă, mai ales că nu prea înţelesese ce-i cu ploaia şi cu foametea, şi se grăbi să plece. Era în pericol să se deschidă cazinoul şi să nu fie de faţă.

Imediat îşi făcu apariţia simpaticul şi cinstitul domn Liţă Soare. Cu uri pachet în braţe şi c-o sticlă în mână. Fiind fecior de popă şi deci cunoscător al rosturilor din bişerică, trase la uşa din stânga a sfântului altar , şi îşi arătă dorinţele protosinghelului Nicodim.

— Părinte, te-aş ruga să întrebuinţezi aceste făclii pentru policandru, pentru sfeşnicile împărăteşti şi pentru cele trei din altar. Iar untdelemnul numai la candelele împărăteşti, la cea a Răstignirii[1] şi la iconostas.

Părintele Nicodim, surprins de atâta evlavie la un ţanăr fercheş, îi primi lucrurile cu mulţumiri şi-1 asigură de întocmai executare. Nu-i refuză nici pomelnicul însoţit de două monede de argint:

„Ion, mulţumeşte lui Dumnezeu pentru ajutor şi-1 roagă pentru neuitare.[44]

Apoi, se închină — Ion — pe la toate icoanele mai de seamă, aprinse câteva lumânărele pe la sfeşnice şi plecă urrrţărit de ochii buni şi veşnic nedumeriţi ai părintelui Corni lie.

Îi plăcea lui Liţă Soare să stea ceasuri întregi în picioare 4» să asculte serviciul religios ; astăzi însă,[1] nu



era capabil să mediteze senin şi să-şi facă cruci drepte şi potolite.

Veni şi Dorina. Dar tocmai către sfârşit, când părintele stareţ îşi punea ochelarii să cânte însuşi imnul de laudă al Născătoarei-de-Dumnezeu.

E tristă şi palidă la faţă. N-a dormit bine. A avut, probabil, şi vise urâte. Şi-a făcut câteva cruci pripite şi s-a aşezat smerită, aproape posacă, într-un colţ din stânga. Priveşte în duşumea şi refuză să cugete. Abia peste câteva minute, când glasul unduios al arhimandritului urcă în vârful scării, săltă capul şi privi lung la venerabilul bătrân care interpretează cu fidelitate muzica greco-turcă a lui Macarie Ieromonahul. O mătuşă care se căsnea să aprindă o lumânare în sfeşnicul de la iconostas, îi aminti că şi ea avea acest obicei creştinesc — când era fetiţă şi mergea la biserică în tovărăşia bunichii. Dar fiind — pe de o parte sfioasă, pe de alta într-o stare sufletească opusă celei a lui Liţă Soare, sacrifică numai doi lei pentru două lumânărele. Una e când câştigi, alta când te părăseşte norocul...

Le aprinse şi le lipi singură, refuzând stângaci oferta amabilă a cuviosului Cornilie. Se închisă ceva mai lămu-r rit, se reaşeză într-un loc mai vizibil şi ascultă restul sfintei liturghii cu mai multă atenţie.

La plecare, se opri în curticica bisericii şi stătu puţin de vorbă cu şindrila scorojită de pe vechile chilii călugăreşti şi cu micile ronduri înconjurate de petunii, încinse cu călţuni şi cu rozetă şi gluguite cu un trandafir şi cu dalii.

Apoi, cu părintele Cornilie — custodele muzeului şi al bibliotecii şi cel mai îndatoritor călugăr de pe suprafaţa globului.

— Ați mai fost .în Sinaia, domnişoară ?

— Nu, părinte. E pentru prima oară când am prilejul să«-i admir frumusețile.

— Adevărat ? ! se miră părintele Cornilie mângâin- du-şi barba-i roşie, galbenă şi albă.





Apoi, după ce o privi o clipă îngrijorat :

— O, da, e foarte frumos la Sinaia. Să ştiți însă că sunt şi ispite multe. Unde-i place omului, e cu neputință să -nu-şi vâre şi satana codița. Uite aşa ca să nu-1 lase să guste în tihnă bucuria de a-şi răcori sufletul şi de a-şi mai odihni puțintel şi trupul. Abia ați sosit, nu ?

—■ Da… sunt numai de trei zile aci. ,

Părintele Cornilie făcu ochii mari şi aproape speriați.

— Cum se poate ? De trei zile în Sinaia şi încă n-ați vizitat sfânta mănăstire ? Fireşte, tânără şi neumblată, cum sunteți, v-ați grăbit să dați ochi mai întâi cu castelul şi cu parcul, fiindcă nu-mi închipui că diavolul a găsit deja vreme, aşa ocupat cum e,. să vă ducă la cazinou…

— A… încă…

— Să nu ziceți „încă" ! Să ziceți : Doamne fereşte ! Şi să vă faceți cruce ori de câte ori treceți prin apropiere. Fiindcă — vă rog să mă credeți — toâte drumurile din gară şi până la cazino sunt presărate cu diavoli. Nu sunt hamali şi birjari câți sunt ciraci ai lui Scaraoschi, cu poruncă din Tartar să amintească noilor sosiți că este aci un local unde poți să te îmbogățeşti într-o jumătate de ceas. Vă rog să vă feriți ca de ciumă şi ca de holeră. Dacă n-ați fost încă acolo, de bună seamă că dracii, prea Dcupați cu alții, v-au scăpat din vedere. Bine că v-a adus îngerul cel bun la sfânta mânăstire ca să aflați din rostul neu primejdia ce vă pândeşte…

Şi acum să vă arăt biserica mare şi muzeul. A, sunt lucruri pe care trebuie să le cunoască noul-venit din chiar prima zi. Întâi mănăstirea şi apoi celelalte. O fi el, castelul, mai frumos decât chilioarele noastre, dar tot Dumnezeu e mai mare în Sinaia. A !

Şi cu bunăvoința care-1 caracterizează, povesti părintele Cornilie, Dorinei, că viață pusnicească exista prin aceste locuri minufrate şi mai înainte de-a întemeia spă-tarul Mihai Cantacuzino mănăstirea. Călugării" dornici să proslăvească pe Dumnezeu în singurătate, plecau de la ochitul Lespezei, de lângă Comarnic, şi se pusniceau prin aceste părți — sălbatice pe atunci. Când şi când se îna- poiau la schit de se împărtăşeau cu Sfintele Taine şi-şi



mai luau câte ceva şi pentru-ale tRipului. Întâmpinând însă mari greutăți, din pricina depărtării şi a fiarelor, s-au chibzuit cu starețul lor să facă aci o bisericuță de lemn unde să slujească sfânta liturghie. Erau însă cu totul lipsiți de mijloace.

Auzind de strâmtoarea lor, un temut vătaf de tâlhari, anume Niculae Grozea, i-a ajutat cu bani de au ridicat o bisericuță în cinstea sfântului Nicolae şi câteva chilioare, la poalele muntelui Furnica.

Şi era tare adâncit în cele duhovniceşti bătrânul preot orânduit de către starețul de la Lespezi.- îşi făcea veacul meii mult în biserică, postind şi rugându-se. Numai în miezul nopții se cobora pe culmea dealului, unde este acum cazarma vânătorilor, şi multe rugăciuni făcea şi acolo,

Ci-că odată, în noaptea Adormirii Maicii Domnului, pe când se ruga el în vârful dealului, a fost ajuns de mare oboseală, şi a adormit. Când s-a deşteptat din somn, a auzit cântând în apropiere, şi privind cu spaimă în toate părțile, a văzut în locul unde se .află acum biserica veche — lumină mare şi două cete de tineri în veşminte

strălucitoare şi cu făclii aprinse. Cântau troparul Adormirii : „Intru naştere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu o ai părăsit...

. Auzind de această prea minunată vedenie, credinciosul şi mult evlaviosul spătar Mihai Cantacuzino, care tocmai dorea să zidească un schit în munți, s-a grăbit şi a ridicat biserica mică cu chiliile dimprejur.

Apoi, o conduse părintele Cornilie în biserica mare, zidită mult mai târziu, şi-i arătă dvera lucrată din. fir de aur de către răposata regină, precum şi alte obiecte de valoare. Iar în urmă ele tot îi înlesni sfinția-sa cunoştința cu oasele din muzeu cu cărțile mai rar din bibliotecă şi cu sala istorică unde s-a ținut, în 1914, consiliul de coroană care a hotărât neutralitatea.

La despărțire, cuviosul Cornilie, încredințat foarte că a. salvat un suflet, o sfătui să-mai dea din când în când pe lâ sfânta biserică. O lumânărică aprinsă în fața unei icoane, o cruce făcută cu toată evlavia şi o rugăciune



şoptită cu buze neviclene, îndepărtează pe satana şi ține judecata trează şi neclintită de amăgirile cazinoului.

Foarte mişcată de dragostea cu care o călăuzise şi o sfătuise bunul călugăr, Dorina îi sărută mâna şi o luă voioasă pe cărarea care merge o bucată paralel cu drumul jpre castel.

Plecase de acasă foarte amărâtă şi obosită trupeşte şi sufleteşte. Aşa ca după o noapte de nesomn precedată le o zi peripețioasă. I se uşurase mica-i avere' cu peste cinci mii de lei şi i se năruise vertiginos atâtea planuri pe care le făurise în zodia norocului.

A adormit greu şi a visat urât. Când s-a deşteptat, târziu, a avut parte să fie întâmpinată de un prieten cii multă trecere în lumea artiştilor : Soarele. Se urcase pe balcon şi de aci o mângâia cu razele calde pe mâini şi pe obraji. Foarte sensibilă la astfel de atenții, Dorina i-a zâmbit recunoscătoare şi s-a întins ca omul zăbovit în plapumă. Apoi şi-a adus aminte de necazul ce o pocnise tocmai când îi era lumea mai dragă şi şi-a stârcit picioarele ca să încetinească bătăile inimii. Razele soarelui au mângâiat-o atunci şi mai prietenos, pe ceafă, pe vârful nasului şi în ochi. Iar când i-au cuprins sânul scăpat din pijama, i-au adus din nou zâmbetul pe buze şi au ridi- cat-o din pat.

Dar oricât ar fi cineva de poet,,când îşi aducea aminte că a pierdut cinci miişoare, în loo să mai câştige zece, şau să le ție în buzunar si să le pape sănătos, nu se mai lasă alintat de o şuviță de soare şi nici chiar de globul întreg. În zadar a încercat fata să înghită tot aerul din balcon, că n-a izbutit să-şi alunge obida. S-a îmbrăcat atunci şi a plecat. În astfel de împrejurări tot mai bine e să-ți calci gândurile în picioare decât să oftezi şi să te laşi torturat de ele.

A înnemerit, după cum am văzut, la sfânta mănăstire. N-a dus-o nici evlavia, nici vântul, nici mirosul de tămâie, ci numai instinctul. S-a oprit la poartă, ca să privească în curte, a mai făcut câțiva paşi ea să vadă dş aproape brâul de petunii de lângă zidul stăreției, a citii inscripția de la intrarea gangului, a trecut pe aci îrt



vechea cetate şi, din ce în ce mai liniştită, s-a pomenit în biserică.

Acum pare împăcată cu sine şi cu soarta. Ca orice creştin care a aprins o lumânare în casa Domnului şi şi-a făcut o cruce şi o rugăciune. Ba chiar îi vine să râdă. Auzi.dumneata să te boceşti după nişte bani pentru care n-ai depus nici o muncă, şi care au avut plăcerea s-o ştergă aşa cum au venit şi de unde au venit. Ba să te miri că nu s-au dus toți şi n-au tras după ei şi pe ceilalți.

Urcă pe treptele ruinate din vecinătatea fostei cofetării „Riegler", mângâie cu ochii câţiva copilaşi ce se .jucau sub priveghere a bonelor şi se aşeză pe o bancă. Aer, verdeaţă, pădure, munte, lume, scaune fără plată — ce mai pofteşti ?

Păcat că nu-.'^i luase caietul ! în dispoziţia-i sufletească, la care contribuise deopotrivă vizita la biserică, amabilitatea părintelui Cornilie şi frumuseţea naturii, ar fi curs versurile ca din moară.

Lipsa caietului nu era însă un motiv puternic să dea cu piciorul inspiraţiei — de data asta poetică, nu profetică — ce o năpădea' din toate părţile. Pui mâna la falcă, închizi ochii sau priveşti numai caimacul naturii şi ticlu- ieşti stihuri pe care le memorizeze şi le transcrii acasă.

— Suişuri… Suişuri…

Nu-i mai conveni acest titlu. Nu se potriveşte cu ceea ce simţea acum. Prea miroase a sport.. A alpinism. Zburdălnicia drăgălaşă a copiilor, transportaţi de pe trotuar îiV iarbă verde, şi mutrele de mame sterpe ale bonelor i-ar putea prilejui o poezie pe cinste.

Se aşeză pe lucrul. Şi mai puţin de-o jumătate de ceas fabrică o strofă. Nu prea „înghite" pe Alecsandri, dar nici nu putea să-şi refuze plăcerea de a întocmi un pastel minumat numai din pricina antipatiei pe care o avea pentru opera bardului de la Mirceşti. Şi fiindcă în lipsa unui manuscriis, biografii de mai târziu n-ar avea cum să urmărească procesul de creaţie la o poetă decepţionată de ruletă şi redresată în biserică, însemnăm aci toată truda, toate sudorile la care a supus căpuşorul şi



talentul domnlei-sale, de când-şi-a ales obiectivul şi până ce ideea s-a cristalizat într-o formă definitivă.

Clar de cer, luciri de soare Şi verdeaţă cu lumină…

Clar ele cer, umbriri sub soare Şi verdeaţă în lumină…

Cer senin şi clar de soare.- „Pe poiana tăinuită[14]…

Schimbă măsura :

Pe poiana înverzită, mângâiaţi de blândul soare, Got copii asudă-n jocuri, cu lopeţi şi cărucioare…

Pe poiana înverzită, ocrotiţi de mândrul soare, Copilaşi asudă-n jocuri şi-n ciripituri uşoare…

„S-a dus zăpada albă de pe întinsul ţării"… Schimbă din nou macazul: S-a dus copilăria…

Prin crengi de fag şi cetini îmbătrâniţi de vacuri.* Străbat luciri de soare şi rămăşiţi de veacuri…

Prin crengile de arbori străbat luciri de soare. Ce-au coborît din ceruri pe raze verticale…

Prin crengi de brazi şi cetini străbat luciri de soare, Ce-au coborît din ceruri pe raze călătoare…

Copii lipsiţi de grijă… Copii neatinşi de criză..

Copiii zburdă-n iarbă — păpuşi însufleţite, Sub privegherea dârză a bonelor boite.

În fine :

Prin crengi de fag. şl cetini străbat luciri de soare, Ce-au coborît din ceruri pe raze călătoare ; Copiii zburdă-n iarbă, jos şuşuie izvorul, Ia,r sus, pe coama sură, ciobanu-şi cântă dorul.* .



Extra mulţumită de aşa inspiraţie, Dorina îşi strânse picioarele în pantofi, gura în dinţi şi a poşeta în mâini şi începu să îngâne pe nas un tango şi să-1 învârtească jumătate pe bancă şi jumătate în gât. Mai strângând odată poşeta, descoperi un colţ

mai solid şi îşi aminti că are acolo un carneţel şi un creionaş destinat însemnărilor fugare. Dar când deschise şi dădu cu ochii de banii ce-i mai rămăseseră-din câştig — patru bilete şifonate şi supărate foc că n-au profitat de ocazie să zboare şi ele, o părăsi toată voia bună. Sprâncenele i se încruntară, buzele se făcură moţ, picioarele piramidă, iar nările se lărgiră de la sine ca să împiedice o sufocare.

Scoase bancnotele la aer şi la soare şi vru să le in* tindă şi apoi să le întocmească mai 'cumsecade. Dar fiindcă nu mai erau nouă, ci patru, le mototoli şi mai rău, cu atâta energie că dacă ar fi fost de caş n-ar fi mai rămas în ele nici pic de zer.

Cine-o fi pus-o la cale să mai joace şi să piardă atâţia bani ? Cine altul decât vreunul din diavolii de care i-a vorbit cuviosul Cornilie? Ce n-ar fi putut, face cu cinci mii de lei? O toaletă elegantă — o lună în plus la Sinaia — un voiaj la Viena... Şi acum — de ce să-i mai bocească ? De-a surda ? S-au dus, s-au dus ! Nici mortul nu se mai întoarce de la groapă, nici banul pe care l-ai aruncat prosteşte nu mai revine în portofel.

— Bine că nu s-au dus toţi ! oftă ea de la ficaţi. Apoi netezi frumos cele patru mii obijduite, le îndoi in patru şi le făgădui un domiciliu forţat. Le va expedia chiar azi după, masă mătuşii Marga. Dar de ce după masă şi nu acum ! Ispitele de care i-a vorbit călugărul nu sunt-vorbe deşarte, ci realităţi care îţi ameninţă, aci la Sinaia, însuşi motorul vieţii : portofelul.

Însemnă în carnet cele patru, versuri şi plecă de-a- dreptul la poştă, cu oarecare teamă să n-o vadă călugărul şi să creadă că se duce la cazino.

Pe cale *îşi aminti şi de Liţă Soare — ii, aflase numele din gura doamnei Fitil, şi încetini pasul. Ce-o fi făcând r' ? O fi mai jucat? L-a văzut că se abţine, făcându-şi plăcerea din a asista la zvârcoleala altora. Dar o fi rezistat





el, aseară, până la sfârşit? N-o fi restituit, ca şi ea, măcar o parte din câştig? Dar dacă l-o fi mai înmulţit? Pare un om în stare să-şi înfrâneze pornirile spre rău.

Îi iartă încă odată necuviinţa ce săvârşise vorbind aşa de intim cu cocoana măruntă şi oacheşă — „ah/ ce nesuferită!" — când ştia bine că şi ea, Dorina, se află la faţa locului, şi îşi exprimă din nou — sie înseşi — dorinţa de a-1 cunoaşte.

Ca să ajungi la poştă, venind dinspre mănăstire, trebuie să traversezi parcul chiar pe dinaintea cazinoului. Dorina socoti că n-are niciun motiv să ocolească, şi urmă drumul cel drept. În faţa domiciliului cucoanei Ruleta, *însă, simţi că-i bate inima şi i se împiedică picioarele... Şi se opri.

Ce era să facă ? Să-şi vatăme inima şi să-şi pună nasul în primejdie*? încercă să-şi explice acest „gol de aer" uitându-se după Liţă Soare. Dar capul înclina mai mult la stânga, către cazino. Bănui care-i pricina, dar ca să se amăgească, gândi că tânărul dorit poate fi acum în sala de joc... D-aia îi bate inima... Şi întrerupându-şi drumul, urcă scările. „Numai până la intrare." Dacă pălăria, pe care i-o cunoaşte bine, va fi cocoţată la garderobă, cu siguranţă că e şi el-înăuntru...

Trage însă direct la cassă, îşi scoase bilet, la garderobă îşi pierdu memoria, nu mai zăbovi nici în hali — după prescripţia lui Ovidiu Crepuscul, ci merse direct în sala cea mare a jocurilor de ruletă...

## XIV

- Domnul Liţă Soare, fericitul norocos de ieri şi de alaltăieri, a'trecut la ofensivă. Aţe puţină experienţă şi multă încredere în. izbânda finală, dar nici* prudenţa-i firească nu l-a părăsit.

S-a aşezat comod la masă, ca un jucător mai vechi, şi a câştigat pe ultimile şase. I s-au arătat binevoitoare

la început şi a socotit că e bine să se țină de ele. Ocupă cu câte-un pol — când transversala dublă, când pe cea plină, când pe amândouă. După grămada de fise din tfață-i, ai fi dispus să crezi că n-a câştigat mai mult de cinci sute de lei, dar el, ca să nu-şi dea aere de om norocos, a mai băgat pe-atâtea şi prin buzunare. N-a câştigat prea mult, deşi dusese la biserică patruzeci de făclii; dar dacă s-o ține mereu la pas şi n-o porni în galop, are toate şansele să iasă mulțumit din cazinou.

Colț de masă — şi vecină cu el, găsim pe evlavioasa doamnă Scripcă. Are şi ea motive să fie satisfăcută de moliftele de la mănăstire. Nu slăbeşte pe 8 cu cai şi pe 32 — 35, cum nu slăbeşte satana pe călugărul cuvios. Se ține scai mai cu seamă de 8 şi de herghelia lui. Îl încarcă cu poli şi cu sute şi primeşte, la intervale mici, împătrit şi înzecit. Din această cauză a intervenit între ea şi vecinul din stânga oarecare animozitate. Când câştigă 8, adică doamna Scripcă, pierde ultima transversală, adică Liță Soare. Şi viceversa. Dacă bila îşi face câteodată ambiția şi cade mai des pe ultima sixtină, doamna Scripcă îşi invită vecinul să mai schimbe.

— Prea bați într-un loc. Mai îndrăgeşte şi duzina întâia.

Iar când norocul îşi aprinde luleaua în cartierul dumneaei, vine rândul lui Liță Soare s-a invite să se mute.

— Mai degrabă mi-aş părăsi bărbatul decât pe scumpul, pe magnificul, pe divinul 8…

Răspunsul e aşa de categoric, că Liță Soare nu mai insistă, dar îşi dublează miza.

Cealaltă prietenă a noastră', scumpa şi drăgălaşa doamnă Fitil, îşi făcuse intrarea împreună cu profesorul de matematici, cu un sfert de ceas mai târziu. El — mai înalt decât în ajun şi mai ofilit la față. Parcă ar fi stat toată noaptea.de caraulă.

Doamna Fitil, a strecurat lui. Liță Soare o hârtie de-o mie, cu aerul debitorului dubios care-şi plăteşte, o datorie trecută de creditor la pierderi, şi s-a aşezat pe scaunul de vis-â-vis. Matematicianul, cu sau fără regret că se desparte un moment de delicioasa cuconiță — în tot cazul



mai delicioasă decât o problemă de algebră, — a ocupat loc* lângă capu] de masă, pe unicul scaun care-şi lîiii aştepta stăpân.

Şi pierd amândoi. Nu de alta dar, ca să se adeverească vechea zicătoare că, „cine câştigă în dragoste, pierde în afaceri", şi viceversa. Acest porc de „viceversa" ar fi acum, după câte ştim noi, prieten cu Lită Soare ; şi, după cum vom afla, binevoitor şi față ak doamna' Scripcă. Pe el îl trădase madam Fitil, iar pe ea… Ovidiu Crepuscul. Îl făgăduise o întâlnire, şi nu se ținuse de cuvânt. Avusese probabil prilej să constate că e rea.de pagubă, şi renunțase. Când eşti om deştept şi prevăzător, preferi epitetul de măgar celui de orbeț.

Doamna Fitil a îmbrățişat pe scumpu-i 23 şi n-are de gând să se lase de el chiar de-ar fi să dea din nou faliment. Iar onorabilul domn profesor se ține de duzina mijlocie cu o linişte demnă de un matematician veritabil, Pontează amândoi, aşa dar, între raionul doamnei Scripcă şi cel al lui Liță Soare. Adică tocmai în raza pe care bila se încăpățânează mereu s-o ocolească.

Poeta,. zărind cassa dinăuntru, care schimbă banii în fise, uită c-a intrat după Liță Soare, şi se abătu de prefăcu şi ea o monedă de argint. Îşi călca hotărârea de a nu mai juca, dar numai într-o măsură nedemnă de luat în seamă. Nu e mare lucru o sută de lei într-un cazino cu jocuri de noroc. Când îşi văzu însă făt-frumosul în deosebită tandrețe cu vecina — care nu era măcar cea de ieri, dar nu mai puțin tânără şi frumoasă, simți un fel de greață urcându-se din stomac în cerul gurii şi se văzu •forjată să caute o consolare. Bunăoară, în societatea dezgustătoare a domnului Crepuscul. Dar „maestrul" bănuia că fata îi ghicise meseria ; şi mai ales ştia că pierduse şi că nu mai e rost de caşcaval. Încât nu-i răspunse la „bonjour". Îşi înțepeni

mâinile la spate, strânse geamul între obraz şi sprânceană, şi se depărtă cu nasul ţintă spre bufet.

Ce te faci într-o situaţie analogă ? Ieşi afară ? Dar parcă ai venit de sub pământ? Stai unde te găseşti şi cauţi un loc pe fotoliile rezervate celor ce încă se tem să



se apropie de mese şi celor ce reflectează asupra, mijloacelor mâi comode şi mai eficace cu care să treacă acolo „unde nu e durere, nici întristare, nici... ruletă". Şi dacă toate sunt ocupate ai să ieşi afară ? Nu. Când ţi-e sufletul abătut, găseşti o destindere mai degrabă în moară decât în cimitir. Mai curând în cazinou decât în parc.

Dorina nu e nici mică şi nici proastă ca să nu pri- ccapă astfel de lucruri. Şi chiar dacă, în tulburarea ce te-a cuprins, nu le pricepi, le simţi totuşi instinctiv şi te aperi inconştient. Prin urmare cauţi loc la una din mesele cu ruletă. Dacă nu pe scaun, te mulţumeşti şi în picioare. Iar dacă ţi-e lehamite să priveşti, n-ai decât să joci.

, Aşa făcu (şi Dorina: jucă. Un pol, doi, trei; o sută, două, nouă, până la închidere. N-o mai urni din loc nici foamea — jigneşti ruleta dacă ţi-aduci aminte de existenţa stomacului, — nici oboseala, nici pierderile, nici muzica din bufet care invită pe tineri la dans...

Dar parcă numai ea surzise ?...

Bilanţul acestei zile de mare însemnătate în viaţa Dorinei şi a lui Liţă Soare, se încheie cam după cum îşi închipuie cititorul. Poeta s-a curăţat şi de cele patru mii care-i mai rămăseseră din câştig. Ba a mai dat şi din capitalul de acasă vreo două sute. Doamna Scripcă, bine văzută de roata dracului până seară, s-a retras cu un ceas mai devreme după ce, bineînţeles, a dat cel din urmă pol. Aceasta dovedea că rugăciunile n-au avut puterea s-o susţină la infinit. O satisfacţie — mai mult sau mai puţin — tot a avut. S-a reîntors prietenul ungur cu portmoneul formidabil refăcut. Nădăjduise să petreacă un ceas şi chiar mai multe — cu Liţă Soare, dar fiindcă el nu-i dăduse prin nimic să înţeleagă că ar fi de aceeaşi părere, iar ungurul putea fi ocupat dintr-un moment într-altul de altă urgisită a norocului, uită dispreţul cu care îl izgonise când a rămas mofluz şi-i râse obraznic în nas.

Doamna Fitil s-a curăţat cam pe vremea toacei. A „împrumutat" cinci sute de la profesor — şi s-a cotorosit repede şi de aceştia. Un nou împrumut i-a adus mai mult noroc. S-a înduioşat şi 8 şi armăsarul dintre 32 — 35 şi



i-au făcut câteva concesii. Apoi iar s-a curăţat. Şi fiindcă matematicianul se curăţase cu zece minute mai înainte, şi-a îndreptat toată nădejdea către Liţă Soare...

— Ai văzut bine că nu sunt o datornică rea... Bar im cinci sute...

Şi i-a dat. N-avea niciun motiv s-o refuze.

În zece minute s-a spălat pe mâini şi de aceştia.

— Mai dă-mi cinci...

Şi i-a mai dat. S-a mai înduioşat o leacă şi norocul — încât a izbutit să joace până la închidere şi să se ridice cu circa două miişoare.

Curba trasă pe „Foaia de observaţie" a lui Liţă Soare, de către doctorul Scaraoschi, marele şef al clinicei, n-ar| oscilaţii prea mari şi nici prea multe. Dar tot cu tendinţa de urcare. A ridicat el de la cassă lei . opt mii trei sute. Bani câştigaţi mai mult cu răbdare decât cu noroc. Rezistase. cu eroism tuturor ispitelor. Şi doamnei Scripcă de alături care înnebunea văzându-1 atât de prudent, şj numerelor favorite care-1 îndemnau întruna să profit| de bunăvoinţa sau de toanele bilei. Altul mai curajos ar fi câştigat de cel puţin cinci ori această sumă, după cum s-ar fi putut şi

altfel. Adică... să-şi piardă şi pălăria. (La ruletă se pierde mai întâi capul şi apoi pălăria.)

Îi puse bine în portmoneu — portmoneul lui Liţă Soare e o adevărată temniţă — şi căută pe doamna Fitil. După atâta încordare de nervi, o alintare în braţele unei femei e .deosebit de necesară. O căută la bulă, la bacara şi o descoperi în restaurant dansând abandonată în braţ ţele unui domnişor cu monoclu — care nu era Crepuscul. O întrebă din ochi ce gândeşte şi ea îi răspunse dintr-un umăr că nu gândeşte nimic. De asta îi arde unei femei tinere când învârteşte un tango sau un vals ameţitor j

Ridică şi Liţă Soare din celălalt umăr şi plecă fără supărare. Câştigase la ruletă şi pierdea la femei.

Aerul răcoritor de afară îi dezmorţi stomacul şi-i îndreptă paşii direct lâ „Nea Nae". Nu băgase nimic îti gură de la 9 dimineaţa, când a luat o cafea cu lapte şi două cornuri.



## XV

În dimineaţa următoare s-a mutat la hotelul Carai- man. Dormise prost în vilă — şi apoi nu mai făcea să locuiască într-o odăiţă cu patul tare, acum când port-hnoneul stă doldora şi norocul i s-a dovedit prieten statornic.

Şi-a aşezat lucruşoarele la locul cuvenit, a învăţat cum să sune pe madamă şi cum pe londiner — şi a

Jeşit în terasă. Tocmai când soarele începuse să urce pe Păduchiosul, după ce coborâse lin de pe Pisc şi luase Cunoştinţă, în gară, de mersul trenurilor.

Tolănit cuviincios pe un scaun lung, Liţă Soare se lăsă alintat de razele ce scăpau anemiate dintre frunzele copacilor din parc, de ciripiturile copiilor care se jucau în apropiere şi foşnetul avuzului din faţă.

Şi începu să filosofeze...

Nu crezuse niciodată în ceea ce oamenii numesc noroc. Crezuse numai în muncă, în cinste şi în datorie împlinită. Aceste trei virtuţi pe care le poseda într-un grad înalt, nu-i aduseseră, ce-i drept, nici avansări, nici decoraţii, dar îl feriseră să aibă a face cu comisia de disciplină şi să-şi păstreze conştiinţa mereu netulburată. Acum însă avusese prilejul să se convingă şi el că norocul nu e o invenţie a leneşilor, ci o realitate care pare a avea comandamentul suprem al scurtei şi plăpândei vieţi omeneşti. Dădu dreptate celor ce se plâng la fiecare pas de lipsa lui şi-şi controlă trecutul să vadă dacă şi pe el l-a ocrotit de mic copil sau l-a luat în braţe abia acum la douăzeci şi opt de ani. Şi dovedi că a fost nedrept igno- rându-1.

S-a născut numai cu zece minute după ce mamă-sa a sosit cu poştalionul de la târg. Dacă venea sorocul pe drum — nu s-ar fi prăpădit şi el şi mama ? Aşadar, norocul l-a luat în primire cu zece minute înainte de a păşi pe lume.

De trei ani fiind, a încălecat pe un porc ce sta lungit cu burta la soare. Greoi şi leneş, Ghiţă n-a reacţionat imediat, dar şi când s-a ridicat odată brusc, parcă l-ar fi



muşcat ceva, a trântit pe micul Liţă într-o baligă uriaşă de vită cornută. Drept că s-a murdărit tot, pe mâini, pe faţă, pe rochiţă, dar dacă ar fi căzut în partea cealaltă, cu siguranţă că se tăia în spata care se tolănise şi ea, ca şi porcul, cu tăişul în sus ; şi astăzi n-ar mai sta cu buzunarul doldora pe terasa hotelului Caraiman. Nu se cheamă şi acesta noroc ? Ba bine că nu !

Când a îmbrăcat pantaloni pentru prima oară, avea şapte ani şi se găsea în a treia lună de abecedar. S-a bucurat, fireşte, când s-a văzut, ca oamenii mari, cu cămaşa în pantaloni, cu pantalonii în ciorapi şi cu ciorapii în cipici potcoviţi, dar şi mai mult s-a bucurat câncî, la întoarcere de la şcoală, a sărit un dulău şi l-a apucat

drept de turul gros al pantalonilor. Ce s-ar fi întâmplat dacă-şi punea nădragii cu o zi mai târziu — e uşor de închipuit.

La vârsta de nouă ani a vrut să vadă cum e mersul de-a călare. Era toamnă şi se găsea cu slugile la cules de porumb.. Caii, legaţi de căruţă, ronţăiau alene ştiuleţi de neleapcă pe care-i dodeau prins cocenii de dinainte. Profitând de neatenţia celorlalţi, s-a urcat pe loitră, a încălecat pe deşălate şi a dat drumul roibului. Dar roibul, simţind cu cine are a face, a scuturat din şale şi l-a aruncat între un dovleac şi un fost cuib de porumb. Ce-i drept, l-a durut zdravăn şezutul, dar dacă se întâmpla să cadă în ciompurile ascuţite de strujeni sau în coada ţepoasă a dovleacului, a doua zi i-ar fi cântat tată-său aliluia.

Altădată era să fie omorât de limba clopotului care găsise de cuviinţă să-şi roadă ultima rămăşiţă din curmeiul cu care era priponită — tocmai în noaptea Paştelui, când ii făcea cinstea s-o bălăbănească Liţă al popii. I-a atins însă numai botul pantofului şi s-a rostogolit pe podea.

Şi câte alte prilejuri nu i-a oferit viaţa ca să observe că norocul se găseşte pururea în preajmă-i, dar el mulţumea numai întâmplării care l-a favorizat. Câteodată şi lui Dumnezeu. A scăpat cu o muche de cuţit să nu fie strivit de tramvaie şi de automobil, să nu se umfle cu apă de mare şi de Dunăre, să nu împrumute microbi de la



ofticoşii cu care a venit adesea în contact şi de la plăcerile pe care Creatorul le-a lăsat într-un scop, iar bracul le foloseşte în altul.

Prin urmare norocul există. Şi el, Liţă Soare, feciorul popii clin Codăeşti, n-are motive să se vaite că-1 ignorează.

Se uită la ceas : zece şi jumătate. Ar putea să plece la cazino. Dar fiindcă simţi o nelinişte în suflet şi un imbold de ducă numai ce-şi aminti de. ruletă, se hotărî să reziste. Nu se temea de nimic — îşi verificase doar trecerea pe care o are pe lângă zeii de acolo — dar numai aşa ca să-şi dovedească precum că ispita, chiar când nu prezintă pericol, e mai slabă decât voinţa lui.

Fixă durată rezistenţei la o jumătate de oră, apoi o dublă imediat. Jocurile continuă până spre miezul rîopţii, deci timp suficient să înfrunte iarăşi cei treizeci şi şapte de ochi misterioşi ai ruletei.

Coborî în parc şi se pomeni pe cărarea care duce spre templul Fortunei... Râse ca de o şotie şi se îndreptă spre o bancă din apropierea avuzului.

Fire puţin visătoare, dar oricum sensibilă, la ceea ce place ochilor făcuţi să deosebească frumosul şi să se alinte fără să oblige capul a potrivi versuri şi sunete, privi câteva minute la jocul apei forţată să facă tumba în. faţa guvernantelor şi a pasagerilor de la „Caraiman", se opri alte câteva, la razele ce se trudeaif să se împli-nească cu stropii de sus şi cu burburucii de jos, la cerul care se coborâse printre copaci şi se aşternuse cu nori cu tot pe fundul eleşteului — ce. gust ! — şi lăsă urechilor toată libertatea să se distreze cu foşnetul 'apei, cu ciripiturile copiilor şi cu sunetele unui marş ce răsufla prin instrumentele .soldaţilor din parc. Gându-i însă izbuti repede să se descătuşeze de ochi şi de urechi şi s-o şteargă englezeşte la cazino. Din această cauză figurile făcute în apă de ţuţuroaiele coborâte din înălţime luară alte forme şi se colorară în diferite nuanţe. Toată suprafaţa bazinului se prefăcu într-o masă enormă, acoperită cu postav -verde şi numerotată de la 0 la 36... Avuzul prinse a. se învârti la comanda unui domn în negru, iar . copiii şi bonele de



pe margine începură să arunce fise de-un pol şi de-o sută...

— Treizeci şi doi — treizeci şi cinci!

— Primele patru. " ^

.— Ultimele careuri.

— Opt cu cai...

Făcu ochii mari să vadă pe doamna Scripcă şi dân- du-şi seama că e distrat, se ridică şi porni spre cazino. La ce bun să mai reziste ?

În dreptul muzicii, însă, poposi din nou. Îşi fixase un termen de împotrivire şi dacă l-ar călca fără un motiv puternic, şi-ar da singur certificat de slăbiciune. Se aşeză pe bancă şi numără muzicanţii. Găsi douăzeci şi trei. Exact numărul favorit al doamnei Fitil. Le citi numărul de pe şepci şi de pe epoleţi : 35. Îl încadră repede între 34 şi 36 şi formă transversala care-i purtase mult noroc în ajun. Apoi închise ochii şi se lăsă condus de urechi.

Muzicanţii tocmai începură un potpuriu naţional. Liţă Soare îşi sili gândul să-1 transporte în satul natal, în curtea cârciumii lui Costică Neacşu, apoi la nunta veri-şoarei Miţa, unde jucase pentru prima oară. Auzi chiote de flăcăi iulDiţi şi de oameni prostiţi de rachiu, văzu hora învârtindu-se în jurul lăutarilor, în admiraţia bătrânilor şi a copiilor. Apoi — hora — luă o formă nebuloasă, lăutarii înţeleniră în mijlocul ei, iar lumea de pe margine întinse mâinile şi azvârli cu pietre... Când îşi ridică pleoapele, muzicanţii intraseră fiecare într-o căsuţă colorată cu roşu^sau cu negru şi se învârteau de zor în jurul dirijorului...

Se scărpina după ureche şi râse de unul. Era şi de râs. Dar la cazino tot nu plecă. Îşi mută oasele pe altă bancă, în- dreptul barometrului, şi căută o întrebuinţare celor douăzeci de minute ce-i mai rămâneau din ora de răbdare la care se condamnase singur.

Avea în buzunar circa douăzeci şi trei de mii de lei. O sumă importantă pentru un om sărac, dar nu prea mare ca să-i permită planuri îndrăzneţe. Existau însă perspective fantastice de înmulţire. Câştigase în prima zi, aşa, din mila Domnului, aproape opt mii de lei, căşti-



gase a doua zi alte opt şi mai bine — tot; din mila Domnului, dar şi cu contribuţia nervilor dumisale! Dacă norocul s-ar menţine — şi e imposibil să nu se menţină, atunci când ştii să te stăpâneşti, şi ar adăuga zilnic un minimum de cinci mii de lei, ar însemna să câştige până la sfârşitul sezonului cel puţin trei sute de mii de lei...

Se scărpină după ceafă şi îşi muşcă buza de jos.

Trei sute ele mii de lei!

O sumă pe c,are n-a agonisit-o părintele Ghiţă Soare, tatăl său, deşi slujeşte Domnului şi la patru sate — de treizeci şi unu de ani...

Ce nu poate face un om cu trei sute de mii de lei J

Se aşeză mai comod pe bancă şi căută o întrebuinţare banilor. Deşi are rude sărace, se gândi mai întâi la cucoana Tinca, minunea lui de proprietăreasă. O va ajuta cu yreo trei mii ca să-şi dreagă învelitoarea casei, cu vreo mie ca să facă în curticică un caldarâm mai de Doamne-ajută, iar de vreo două, trei, îi va aduce târguieli de pe Lipscani. O pereche de pantofi, o jumătate de duzină de ciorapi, o pălărie şi niscaiva materie pentru o rochie şi un capot. Ba şi o pereche de papuci. Poartă, săraca, nişte rupturi de la încheierea armistiţiului.

Popii din . Codăeşti, adică tatălui său, îi va face un rând de odăjdii ca să nu-1 mai vadă la sărbători mari slujind în straie slinoase şi destrămate. Şi un culion nou. Are Sfinţia Sa.' popa Ghită, unul tocit pe margine şi trecut prin diferite culori. L-a cumpărat când s-a hirotonisit şi-1 pune numai în Vinerea Patimilor şi la a doua înviere.

Cucoana preoteasă are nevoie de o scurteică nouă şi de o reparaţie radicală a danturii. O să-i facă gura numai şi num ni* de aur.

Lui Moş Cristei, dascălul, drept recunoştinţă că l-a învăţat să pună tămâie în cădelniţă şi să citească pe slovă veche, îi va aduce de Crăciun o pereche de cisme de to- val — altă piele nici nu cunoştea el, — o pereche de ochelari cu ramele de nichel şi. vreo două clondire de trăscău.





Toate aceste cheltuieli s-ar ridica la vreo cincizeci de mii de lei. Exact câştigul din zece zile... Poate chiar din cinci...

— Hm ! Cc Înseamnă să ai noroc! îşi grăi eroul nostru, nu fără puţină îngâmfare. Stai zece, ori cinci, ori numai două zile ,1a masa verde, te amuzi pe socoteala altora, dormi şi mănânci Ia hotel şi restaurant de primul rang şi-ţi plăteşti datorii de onoare la care nu te-ai gândit niciodată şi la care nu te obligă nimeni.

I-ar mai rămâne circa două sute cincizeci de mii...

Îşi schimbă poziţia picioarelor şi căută şi acestora o destinaţie. Mai întâi însă îşi imagină cum ar fi o grămadă de un sfert de milion, în pachete de bilete mari — ar arăta nobilă dar... prea mică; în pachete de „ţărăncuţe" ar fi mai mare, dar parcă ar avea miros de percepţie ; în sute de argint e impozantă şi strălucitoare, mai ales dacă toate monedele ar fi veritabile, dar cu astfel de grămezi şunt obişnuiţi mai ales brutarii şi cârciumarii...

Negăsind o soluţie care să-i împace gustul şi demnitatea, îi consemnă la Casa de Depuneri. Dobândă mică dar lo_c sigur. Nu însă pe toţi. Când îţi pică din cer o astfel de pleaşcă, eşti obligat să sacrifici măcar o cincime ca să treci graniţa. Ce minunat ar fi un voiaj în Apus ! Budapesta — Viena — Berlin — Paris ! Geneva — Veneţia — Roma — Neapole!... Vedi Napoli, e poi maori /...

Sau unul în Orient. Constantinopole — Atena — Alexandria — Cairo — Ierusalim !

Ori unul mai lung : în Extrcmul-Orient. De pildă în Indii sau în Japonia. Ori şi în Indii şi în Japonia. Şi când eşti în Indii sau în Japonia, poţi să pui un picior şi în China. Măcar la Shanghai, dacă n-ai curaj sa mergi şi la Peking...

Iar' când te găseşti la Paris sau în Elveţia nu te opreşte nimeni să vizitezi Nissa şi să-ţi încerci norocul şi la Monte-Carlo. S-ar putea să te uşurezi cu câteva mii de franci, dar dacă eşti prudent şi ai şansă, n-ar fi de mirare să faci tot voiajul pe socoteala cazinoului de acolo...



— Extraordinar ! Ce ţi-e şi cu norocul când năpădeşte pe capul unui om ! exclamă Liţă Soare plin de încredere şi de entuziasm. Să pleci clin Bucureşti hotărât să nu înghiţi nici măcar un pahar de lapte sau un coşu- leţ cu smeură, peste cheltuielile mai dinainte şi îndelung cântărite, să te cocoţezi la mansarda unei vile, să mănânci ce-e mai ieftin pe listă şi să tragi fum do tutun numai de două ori pe zi, — ca apoi să te pomeneşti cu "buzunarele pline, cu pensiune la „Caraiman" şi să guşti din plin farmecele cu care domnul Fitil şi-a lăsat nevasta la Sinaia !...

Teribil!

— Dar unde o fi acum diavoliţa aia? — se întrebă Soare puţin contrariat. Cu profesorul desigur că nu. Mai degrabă cu domnul monoclat care a distrat-o aseară la cazino.

La gândul că intimităţile delicioasei cuconiţe stau la dispoziţie amatorilor — cu pungile pline, ca micile gustări în rafturile unei bodegi, simţi un val de silă şi de tristeţe coborându-se din creştet pe beregată, pe piept şi înfăşurându-se în jurul buricului. Iar când intimităţile doamnei Fitil îi veniră în minte — de la umerii cămăşii şi până la hăţurile burtierei de prisos ; de la 'mugurii veşnic obrăznici ai sânilor şi până la singurul punct care l-a interesat mai mult pe Adam când şi-a descoperit

jumătatea lângă el, valul — de silă şi de... gelozie — se urcă din_nou în creştet, se revărsă* prin fălci şi se lăsă vertiginos în călcâie.

Unde să fie ea acum ? La hotel sau la cazino ?

Când îşi aduse aminte de cazinou, se vindecă fulgerător de gelozie şi se uită la ceas : unsprezece şi jumătate. Depăşise deci termenul ce-şi fixase pentru încercarea răbdării...

Se ridică repede şi speriat, ca un călător în primejdie să rămână în reştaurantul gării, şi plecă într-un suflet — fără să se mai gândească la infidelitățile prieteniei de-o noapte şi fără s| mai consulte barometrul.



Avu totuşi răbdare să citească numărul şi data biletului de intrare, să-şi memoreze — pentru orice eventualitate — cifra de pe cartonul de la garderobă, ba încă. să-şi mai dreagă şi frizura.

Apoi păşi încrezător în sanctuarul puternicei zeițe a norocului. Cumpăr^ jetoane mici, de cinci sute de lei, şi se îndreptă înfrigurat spre mesele de joc. -îşi dădu însă imediat seamă că e condus mai mult de picioare decât de cap şi-şi puse membrele' inferioare la locul lor.

Mândru de sine, îşi căută discret cunoştințele şi, după co se convinse că nu lipseşte nimeni, luă loc la masa a patra, cu mutra omului care ştie ce face.

Sub îndemnul ochilor care se lipiră imediat de „ultimele şase", mâna se introduse în buzunarul cu fisele. -Dar stăpână-său, mereu în gardă,'îi reproşă graba şi o sili să_iasă deşartă Iar ochii să facă mai întâi cunoştință cu jucătorii de la aceeaşi masă şi cu dispozițiile ruletei. La fel procedează şi un comandant de unitate. Cercetează terenul, dispozițiile văzduhului, ia contact cu patrulele inamice, îşi îmbărbătează soldații şi însuşi pe sine, şi "numai după aceea porneşte la bătaie.

De altfel, se .pare că şi ceilalți jucători au bune noțiuni de strategie, căci niciunul nu luptă pe front. Războiul de guerilă e în mare cinste — spre necazul bilei care porneşte enervată din mâna crupierului şi se aşează şi ea — aşa de necaz, fără nicio noimă. Când pe 7, când pe 15,'când pe 24, când pe 0. Sare neastâmpărată dintr-o duzină în alta, ca să-şi hărțuiască, la rându-i, jucătorii , şi să-şi bucure stăpânul.

Şi toată lumea de la această masă riscă numai fise mici. Singură doamna vârstnică, pe care am întâlnit-o, pontează câte o placă de > sută şi numai pe primele patru numere. Probabil fiindcă duce dorul tinereții- şi sunt mai aproape de locul unde se află aşezată. Şi poate şi pentru faptul că tot.pe ele a jucat şi ieri. Dar nici ea nu pune mai mult de o sută. O tânără gingirlie de alături, de la care aflăm că o cheamă Madam Krater, încercă "timid un rol de consilieră. Însă fără succes. Madam Krater



pare că dă mai multa atenție lorni^tei decât rulotei şi decât vecinei din stânga.

— Marcați jocurile, domnilor !

Liță Soare socoteşte termniate exercițiile de autostă- pânire şi lasă mâna să scoată două fise a un pol, din care aşează una, grijuliu, pe ultimele şase.

Iese 35.

Încasează cinci poli şi regretă că n-a pus două fise. Lasă miza al loc şi mai aruncă un pol peste placa doamnei Krater.

Se repetă 35. '

Se scarpină după ureche şi dublează miza inițială.

Iese 2.

Pune doi poli pe ultimele trei, dafr iese 32.

Regretă că a părăsit sixtina-i favorită şi acum, ca să-şi scoată paguba, marchează ultimele două careuri.

Iese 26.

Se enervează şi vrea, să acapareze pe 32 cu. cai. Dar se stăpâneşte la vreme şi nu mai mizează deloc.

Iese 32…

Scoate un „ah" din fundul gâtlejului şi rămâne cu gura căscată. Pierduse.— adică îi scăpase din mână, suma frumuşică de douămii şaizeci de lei. Şi fiindcă bănui că după 32 are sa iasă 0, aşa ca un .bun vecin, îşi luă inima în dinți şi comandă pentru patru poli un zero cu cai.

Iese din nou 32,!

Liță Soare îşi muşcă limba şi se hotărî să nu mai părăsească „ultimele şase", care-i dovediseră de atâtea ori că-i sunt bune şi credincioase prietene.

Schimbă un bilet de o mie, în fise mari şi mici, şi căşună pe 31 —. 36. Bila însă găsi tocmai _acum momentul să pună capăt tribulațiilor şi să se instaleze în prima duzină. Fie că nu suferă oamenii încăpățânați, fie Ca să facă plăcere doamnei Krater care remarcă imediat că e favorizată în detrimentul tânărului, şi se. amuză discret.

Om hotărît, prietenul nostru- nu se lasă intimidat de duşmănia bilei şi continuă să marcheze cu plăci de ambele





calibre — când ultimele şaSe, când ultimele careuri. Iar diavolița de bilă, pentru aceleaşi motive — ori sătulă de zbenguială, refuză şi ea să treacă în domeniul celei de a treia duzină.

Jucătorii „cu sistem", observară duelul la vreme şi câştigară sume frumoase. Iar venerabila doamnă Krater părăsise şi ea indiferența aristocratică de până aci şi mângâia, zâmbind uşor, grămada ce creştea mereu dina- inte-i.

Când schimbă a patra mie, Liță Soare tfădu semne de mare enervare. Şi cum omul într-o astfel de stare nu mai e stăpân pe actele lui, începu să se „lanseze". Aşeză câte o placă de o sută la capătul ultimelor două transversale duble, cu una 6cupă prima-duzină şi/cu alta transversala plină de 16 — 18. Risca dintr-odată - patru sute de lei. Ca să facă cinci, aruncă în ultimul moment o placă pe 23, în plin, dar repede îşi aduse aminte că acesta e numărul favorit al doamnei Fitil şi o împinse cu necaz pe 20 de. alături.

— Douăzeci şi trei — roşu — impair — passe !

Liță Soare primi sentința crupierului ca o lovitură de măciucă şi îngălbeni până în "vârful urechilor. Dăduse cu piciorul la trei mii cinci sute de lei! Ca un adevărat ne-rod ! Ce are a face bila şi cu mila ? Jucătorii şi. gură- cascâ-1 priviră cu "reproşuri şi-cu compătimire, silindu-1 să schimbe galbenul feței în roşu, dar şi să-şi. micşoreze necazul.

Acuma — o luă din nou cu mărunțeaua. Cine pierde cinci sute dintr-odată, nu e om normal dacă nu face apel la prudență.

Aşeză un pol pe ultima sixtiriă şi câştigă o sută de lei. Dacă miza ar fi fost de cinci ori mai "mare, îşi scotea măcar cele cinci plăci aruncate nebuneşte…

. Se scărpină după ceafă şi triplă miza.

Iese 26…

Făcu un act de voință şi lăsă să treacă o învârti tură fără să ponteze.

Iese 31. Adică ultimele şase,* -



Îşi muşcă buzele şi împroşcă pe masă toate fisele pe care le mai avea, hotărât să plece imediat şi definitiv. Puse pe 1, pe 8, pe 14, pe 1(3 — 18, 23 şi, fireşte, pe ultimele şase. li mai rămăsese un pol şi vru să-1 dăruiască lui 0, clar îl scăpă pe 35 şi-1 lăsă acolo. Nu trebuia sâ mai repete greşeala pe care o făcuse când abandonase pe 23.

■f- Zero !

Liță Soare gemu înnâbuşit şi se ridică să plece. Destul. .Când îşi .vâri insă mâinile în buzunare, din obişnuipță sau ca să- n-aibă mutră de om nenorocit, dădu peste o monedă de argint şi o puse cu amară jenă înaintea capului de îrfasă :

— Ultimele şase.

Slujitorul ruletei înțelese însă de-a-ndoaselea şi o trimise, ca la rişca-, crupierului, cu poruncă în limba de la Monte-Carlo :

~ — Premiers quatre !

Lilă Soare dădu omului, în gând, calificația cuvenită, dar lăsă greşeala să se consume. Când te-a părăsit norocul, e tot un drac dacă joci pe-premiers sau pe derniers.

Privi impasibil în nasul strangulat la rădăcină, al doamnei Krater, reținându-şi mintea de la orice comentarii sau prognosticuri.

— Unu — roşu — impair — manque ! Primele patru !

— Extraordinar ! exclamă Soare aproape înspăimântat, şi aminti capului de masă că suta de argint îi aparține.

După ce încasă opt sute de lei, uită tot ce pierduse, uită şi hotărârea de a nu mai juca şi-şi reluă locul pe scaun, refăcut sufleteşte în două secunde şi plin de speranțe.

Norocul însă nu rămase. Îl atinse c-o aripă/ în trecere, şi se poticni în brațele slăbănoage ale unui omuleț care pierduse o avere de dragul culorii roşu.

Se scutură repede de cele opt sute câştigate... din greşeală, şi de alte două mii din buzunar. Când se pregătea să mai scoată una, muşcat de viermele îndoielii şi al neputinței de a ieşi din passa neagră în care căzuse, fu



zgâlțâit de umăr, de mâna delicată a clocimr,oi Scripcă. Crezând că vrea sâ-i ccară vreun „împrumut", îşi înfunda nasul între buze şi r.e făcu că n-o vede. Doamna Scripcă venise cu scopul să-1 salveze şi izbuti să-1 -scoale de pe scaun.

— Aproape să nu te mai recunosc, domnule Soare, îi reproşă ea râzând, după ce ieşiră dintre mese.

— Adevărat,' confirmă el,„ ştcrgându-şi sudoarea de pe frunte. E fcuarte antrenant jocul acesta. Scoți banii din buzunare parcă ai scoate semințe de dovleac.

Râseră amândoi : Liță acru, doamna acrişor.

— Pierzi mult ? . "

— A... Propriu zis nu pierd nimic. Mă distrez din câştig. .

— ...Un câştig pe care îl'ataşaseşi la capital şi-î în- cuiaseşi cu nouă lacăte...

Liță Soare îşi muşcă buzele. . -

— Curios! Aici, in localul acesta, vâloarea banuluf e foarte depreciată.

— E egală cu zero, confirmă doamna strâmbând din nas. Se petrece cu jucătorul de ruletă acelaşi fenomen care sş petrece cu bolnavul anesteziat : simte durerea abia după operație. Acum te,consolezi la gândul că pierzi din câştig, dar îndată ce-i ieşi pe uşă, ai să simți arsuri la ficați... Spune sincer cât pierzi ?

Liță Soare, după ce -se gândi puțin, apreciă paguba ca la şase, şapte mii lei, pronunțând cifra cu groază pe buze. Doamna Scripcă moțăi din cap şi-1 privi jalnic.

— Dacă te-aş fi rugat să-mi împrumuți cinci sute, sunt sigură că m-ai fi refuzat...

— Ce vă face să fiți aşa de sigură? se miră Soare amintindu-şi de uşurința cu care înlesnise de atâtea ori, doamnei Fitil, reluarea raporturilor cu ruleta. Dacă aveți nevoie...

— Acuma, nu, îl refuză- doamna strângându-i brațul. Ai deja ghinion şi n-aş vrea să ți-1 mai măresc şi eu. De altfel nici nu sunt în lipsă. Aseară, rămăsesem în pană, dar azi m-am refăcut...

— Am înţeles.

Doamna îl lovi cu cotul -şi-1 trase spre ieşire. Când să treacă însă în hali, zări figura lăbărţată a ungurului prieten care tocmai îşi aprindea o ţigară de foi şi îşi desfăcu repede braţul.

• x— Eu mai rămân. Du-te la aer şi ţe desmetîceşte. Te aştept diseară la unsprezece, pe banca'a treia sau a patra de pe aleea principală. Şi vezi să nu mai joci.

Soare înţelese c-a avut motive puternice să-1. lase singur şi se depărtă repetându-şi .în gând locul indicat pentru întâlnire. Când să prezinte însă numărul la garderobă, îşi luă seama şi se înapoie. Tot îp parc o să-şi facă veacul...'

Intră în closet şi-şi cercetă portmoneul şi buzunarele. Rezultatul fu dezastruos : lipseau şapte mii cinci sute de lei. Îşi alungă moartea din suflet printr-o sforţare eroică şi plecă cu paşi mari, hotărît să-1 dea dracului de cazinou. Pentru totdeauna.

La uşă însă fu nevoit să aştepte intrarea unui grup mare de excursionişti şi deci să mai reflecteze. -

— Foarte bine ! Să renunţ definitiv la acest fel de noroc, îşi zise el când îi veni rândul să iasă, dar tocmai pentru acest motiv sunt dator să mai fac o încercare. Numai cu cinci sute. Dacă le pierd — ducă-se ! S-au dus şi altele. Iar*dacă se -întoarce norocul, îmi refac suma cu care am intrat astăzi aici, mă mut iarăşi la mansardă şi-mi reiau viaţa liniştită de până alaltăieri.

Intră din nou în closet şi deplasă... o mie din grămada respectabilă.. Q prefăcut în fise şi-şi căuta loc la una din mese.. Era liniştit şi împăcat cu sine. De altfel n-avea motive serioase să se creadă nenorocit. Intrase şi el aci ca orice muritor care dă cu nasul prin Sinaia, sacrificase câţiva poli ca să facă plăcere unei fete dragi — „unde o fi ea acum ?" — şi se pomenise cu buzunarul plin fără vreo vină şi fără răspundere. Apoi, ca un om cu judecată, mai încercase şi mai câştigase. Norocul acesta nepoftit şi deci neaşteptat, îl scoase brusc din linia dreaptă a vieţii lui — cine ar fi putut să se împotrivească ? — şi-1 silise să-şi facă planuri ca un nebun din balamuc.

Acuma,.după ce s-a convins şi-el ca atâţia alţii că norocul e o himeră şi ca numai banul agonisit cu sudori îţi ţine de cald, şi-a revenit în fire şi e dator, pentru aceasta, să dea slavă lui Dumnezeu. Mai ales că... tot a rămas cu vreo zece miişoare.

. Îşi puse mâna pe inima şi îşi făgădui, fără jurământ, că are să-i băşcăluiască pe cei cu care venise de acasă şi să-i cheltuiască numai cu femei. Nici nu merită mai multă onoare. # .

Profitând de răgazul pe care^i-1 da pacea încheiată eu sine însuşi, Liţă Soare nu se aşeză imediat la masa verde, ci îşi plimbă simpatica-i persoană -printre grupurile de .jucători şi prin spaţiile rămase libere* Avea aerul elevului care a izbutit să obţină menţiunea maximă fără ajutorul manşetei sau al colegului din spate.

Cercetă cu milă amestecată cu puţină mândrie feţele îngrijorata sau anormal înveselite ale jucătorilor şi se miră că se găsesc oamenii care se laşa ademeniţi la infinit de această morişcă a lui Satana. Încerci odată, de două ori, hai şi de trei, şi vezi că nu merge, ce te mai ţii scai de ea ? Vrei să rămâi de bună voie muritor de foame ?

Îşi căută apoi cunoscuţii. Silueta lungană şi osoasă a profesorului de matematici n-o zări. Îşi închipui că motive serioase l-au ţinut astăzi departe de cazino şi-1 căină, iertându-i cu un gest creştinesc imprudenţa de a fi făcut cunoştinţă, om în etate şi poate tată de copii, cu intimităţile doamnei Fitil.

— Dar unde o fi această parşivă adorabilă ?

Până s-o găsească, dădu cu ochii de figura costelivă a matroanei care-i făcuse concurenţă şi pe care bila proastă şi oarbă o găsise demnă să-i acorde, timp de peste

trei ceasuri, toate favorurile. Tocmai îşi strângea jetoa- nele în poşetă. Ii stabili dimensiunea nasului antipatic, îi numără cele, câteva fire îndrăznețe care încercaseră să-i încherbeze o mustață, îi găsi urechile cam mari şi cerceii prea mici pentru ele, dar îi plăcii fruntea şi bărbia ovală şi. fără negi. Îi examină şi estimă fără pretenții de cu-noscător, bijuteriile cu care îşi împodobea mâinile pistru



iate şi urechile şi ghici că joacă numai ca să-şi întcr- buințcze timpul şi să-şi alunge urâtul bătrâneții.

Doamna Krater îi bănui gândul şi-i -zâmbi afirmativ. Apoi îşi arătă, prin ridicături din umeri şi din sprâncene, regretul că norocul a favorizat-o de data aceasta numai pe ea. Liță Soare îi răspunse prin aceleaşi mişcări că nu e primejdie de faliment, — şi plecă după madam Fitil. Se împiedecă, în drum, de Ovidiu Crepuscul. Sta țeapăn* cu mâinile în buzunarele pantalonilor, cu geamul suspendat si cu nasul deasupra ochilor. Cum "era şi firesc, Soare îşi aminti îndată de tânăra domnişoară, de care era dispus să se amorezeze, si pe care, grație, ruletei, o uitase cu totul.

— Ce ar putea să fie comun între acest măgar şi între ființa aceea aşa de cuminte şi de distinsă ? — se întrebă el examinând „măgarul" dintr-o parte. Apoi zări pe doamna Fitil şi se îndreptă alene spre ea. Şedea în poziție decentă pe un fotoliu şi privea sec în intervalul dintre capetele mulțimii şi plafon. Era trasă la față, cu cearcăne mari în jurul ochilor — şi tristă. Parcă se afla într-o cameră mortuară.

Imediat Liță Soare se uită. după fantele cu care o văzuse aseară şi nevăzându-1, nu-i trebui multă bătaie de cap să priceapă motivul melancoliei neastâmpăratei cucoane. Îşi pierduse probabil şi. banii şi memoria/

0 "salută simplu şi o întrebă din ochi.

1 se răspunse priritr-iih zâmbet timid şi printr-o ştergere uşoară a palmelor. Adică : ' .

—. M-am ras.

— De tot ?

— Pfiu !

— Fără speranță ?..'. " ■ ' -

Doamna Fitil îl-privi "răutăcios cu'coada ochiului. -

— Fără. : . - ' ׃. Soare. Înțelese'că. s-3 pus rău şi cu. profesorul şi cu

tânărul monoclak

— Parcă te-am văzut cu...

— Radu l-a chemat



Liță Soare îi privi ochii ca de câine bătut şi buzei* livide — gata să plângă şi ele, şi-i iertă păcatele...

— Acuma — ce gândeşti să faci ?

— _Acuma ? ! Reflectez asupra unui mijloc de sinu-- tidore...

Asta n-o cred.

— De ce ? N-ai mai auzit de oameni care s-au sinucis In Împrejurări analoage ?

— Bărbați şi femei bătrâne... Cele tinere şi frumoasq hu se sinucid... Cel puțin la propriu...

Doamna Fitil îl ciupi de braț.

— Eşti un porc... mic.

— Măgar mi se potriveşte mai bine. Pierd şi'eu...

Doamna Fitil bulbucă ochii şi rămase o clipă cu gurâ

căscată.

— Tot ?...

— O, nu. Dar destul ca să merit orice calificativi măgar, catâr, prost, tâmpit..

Doamna răsuflă uşurată şi-1 corectă cochet :

— Măgăruş.

Râseră amândoi.

— Sunt îngrijorată că ţi-am rămas datoare, oftă ea, după o mică pauză, cu ochii închişi pe jumătate. .

— Eu nu mă tem că rămân păgubaş, o linişti el călcând-o stângaci pe picior. Ai dat dovadă că eşti solvabilă chiar când te găseşti în vrajbă cu ruleta...

' — Hai şi nu mai fii^ răutăcios, îl admonestă doamna clipind provocator din ochi. Mai bine mi-ai da un pol să înghit o cafea cu lapte. Sunt leşinată de foame.

Soare o privi nedumeriţi

— Parcă spuneai că ai pensiune plătită la hotel.

— Întocmai, dar am uitat să-i oblig pe ăia de acolo şă se ţină cu mâncarea după mine... De câteva ori arii yrut să ies şi mi-a fost imposibil. Dragostea pentru ruletă e mai tare decât urgia stomacului...

Soare se uită la ceas : 6 I Apoi lung şi gânditor la această, femeie atât de pasionată pentru jocurile de npl foc. Ba urmâ îşi aduse aminte că... nici el n-a mâncat şi se lovi peste obraz.



— Haidem la bufet. Şi mie mi-e foame.

. Doamna îl apucă de braţ şi-i şopti aproape de ureche :

— Iar pe urmă... aş vrea să mă achit — măcar de dobândă...

— Ca sa ai curaj să mai soliciţi un împrumut...

— Poate.

Când vru să ocolească pe Crepuscul, care ocupa acelaşi Joc, în aceeaşi poziţie de sfinx amorezat de propriu-i nas, jîoamna Fitil observă la pantalonii chibiţului un nasture aescheiat — şi o fulgeră o idee. Sau — fiindcă ne găsini In cazino — o inspiraţie.

— Dă-mi un pol I Repede, repe'de !

Şi fără să mai aştepte îşi vârî mâna în buzunarul prietenului şi şterpeli o fisă mică. Într-o secundă fu lângă ţnasa cea mai apropiată şi o aruncă emoţionată sub ochii trupierului: —: Unu, în plin !

...Şi ieşi unu. Spre marea surpriză a celor care ironizaseră graba şi, hotărârea cu care tânăra doamnă pontase pe primul nufnăr..

Roşie de emoţie, doamna Fitil încasă şapte sute de lei, satisfăcându-şi deopotrivă şi sufletul şi stomacul..

— Ai văzut ? se împănă ea în faţa... creditorului care râdea de aşa întâmplare. Acuma du-te şi mănâncă singur, că mie nu-mi mai e foame.

Şi fără altă explicaţie îi întoarse spatele şi se aşeză la masa verde. Soare îi dădu pace şi se duse singur la bufet îşi'cinsti stomacul cu unt, cu lapte, se trată şi pe sine cu o savarină, aşa fiindcă. revenise la cuminţenie, afumă şi gâtlejul cu o ţigară de lux — şi numai după aceea îşi aminti că a hotărît să mai jertfească încă cinci, sute de lei de dragul şi din darul zeiţei Fortuna. Nu se grăbi însă. Până să ajungă*la mesele de joc, găsi destul timp să numere ferestrele şi policandrele cazinoului şi să-şi resfire de,câteva ori fisele din buzunar al căror luciu îl pipăia „pentru ultima oară". Privi o clipă peste umerii datornicei care căşunase pe 1, fără ââ neglijeze •23, apoi îşi căută loc şi se aşeză şi el la alta masă. Lucid, liniştit şi hotărât. Nu mai ţintea vreun câştig, :ci saţiş-



lac.ia unei porunci lăuntrice pe care o cunoaşte orice jucător care s-a decis să pună capăt aventurii.

Scoase o fisă de un pol şi o aruncă la voia întâmplării. Iar ea se opri drept în căsuța lui 17. Soare zâmbi îngăduitor şi, ca să-şi mărească plăcerea, mgi aruncă una. Aceasta, după ce se învârti puțin în preajma celei dintâi, ca dulăul ce-şi pregăteşte culcuşul, încăleca, pe liniuța care desparte pe 17 de 14 şi rămase acolo.

Liță Soare se felicită că scutise pe crupieri de osteneală şi privi compătimitor la jucătorii care,- cu riscul de a-şi scăpa ochelarii şi de a-şi atrage reproşuri din- partea celor deranjați, țineau morțiş să marcheze singuri numerele pe care calculele lor neobosite le desenau a ieşi victorioase. _ ;

— Şaptesprezece — negru — impair — manque !. anunță crupierul tocmai în momentul când Liță Soare, privind mâinile fine ale unui domn de alături, îşi amintea, dințr-un articol publicat de I. G. Duca, pasajul în care se vorbea de mâinile lui Take Ionescu. . '

Rămase de lemn. Câştigase^ fără nici un calcul, fără; nici o speranță, fără nici. o pretenție, cu ambele fise. Adică exact una mie patruzeci lei. Se miră, dar nu-şi. pierdu cumpătul. Mai văzuse şi mai auzise el de astfel de minuni. Hotărîrea rămâne valabilă. Cu o mică schimbare însă. In loc să sacrifice cinci sute din portmoneu,- va jertfi acum această mie câştigată pe negândite.

Băgă în buzunar cinci plăci de câte-o sută şi continuă jocul mai departe. Nu ca să câştige, ci ca să execute o hotărîre. Pontă pe 17, pe ultimele şase, pe primele patru, pc 14 şi pe unde nimerea. Ca unul pe care nu-1. mai interesează ce o să se întâmple.

Timp de un.sfert de oră nu mai câştigă absolut nimic. Nici măcar o transversală oarecare. Când rămase lefter; se ridică brusc, şi îşi şterse palmele pentru a lua toată lumea act că... Radu îl cheamă, şi se duse direct la casier, să schimbe cele cinci plăci din buzunar. Până să ajungă însă la cassă, îşi luă seama. De ce să le mai schimbe Când le dăduse odată o destinație precisă ? Plecând cii* ei', ar avea în urmă motive de căință şi poate chiar un



pretext de a se mai reîntoarce. Mai bine ducă-se de unde âu venit.

Făcu stânga împrejur la masa din fața casierului şi, fără să mai stea la gânduri, puse" toate plăcile pe 23 cu' cai. Risca pentru prima oară o sumă aşa însemnată pe o şansă minimă, dar vrea să piardă tot dintr-odată şi să plece. O prelungire a jocului şi mai ales un eventual câştig l-ar fi antrenat din nou la masa verde. Şi pontă pe 23, numărul îndrăgit de madam Fitil, pentru că îi venise primul în minte. O zărise o clipă printre jucătorii de la masa vecină, şi când o vede pe ea, vede şi pe 23~cu cai.

— Douăzeci şi trei — roşu — impair — passe ! Plin şi cai ! strigă crupierul în momentul când Liță Soare, sigur că pierde, se îndrepta, fericit, 'spre hali...

Când îşi auzi numărul, simți în cap o lovitura mult mai puternică decât cele pe care le primise când îl urmărea neşansa. Se clătină o clipă pe picioare, dar nu căzu. Scăpă repede şi de clapa care-i astupase beregata şi se înapoie să-şi încaseze câştigul de lei zece mii cinci sute... Şi să continue jocul cu toată încrederea pe care ți-o re-aduce un astfel de capriciu al hazardului.

După" „ultimele trei lovituri", schimbă la cassă jetoane în valoare de douăzeci şi una de mii de lei! îşi scosese paguba şi în plus o*sumă cu care putea să se facă hagiu. Dar şi nervii îi erau extrem de încordați. Jucase nouă ceasuri în şir7 aproape nemâncat, şi trecuse prin atâtea emoții î

Găsi pe doamna Scripcă la locul convenit. Cu nervii țipând de încătuşare, uită că e cavaler şi că n-o cheamă Fitil, şi o trase aproape brutal de mjină.

— Mergem la hotel !

Doamna Scripcă mai cunoscuse bărbați scoşi din fire de oboseala jocului şi nu se formalizăm îi aminti însă că e... măritată şi-mamă a doi copii, că un astfel de pas o femeie cinstită nu-1 face aşa cât ai bate din palme, ca la urmă să admită o mică

concesie. Să-1 conducă, adică, până în fața hotelului în care el găzduia. „Iar mâine vom mai vorbi…[44]

Plecară strâns lipiți, pe cărări secundare. Boarea răcoroasă c£ abia adia din față încercă să alineze neastâmpărul din carnea lui Liță. Soare, dar moliciunea caldă şi ^parfumul tare ce icnea din corpul femeii care se abandonase la brațul lui vânjos şi înfrigurat, îi tulbura mai rău circulația sângelui- şi-i sufoca respirația. Când ajunseră în marginea pustie a avuzului, "se temu că' n-o s-o poată convinge să se urce în hotel şi o trânti pe banca ce aştepta parcă într-adins la umbra sălciei.

— Ah-!… îmi împrumuți cinci sute de lei ?

- Da. v .

La hotel îl aştepta madam Fitil să-i plătească datoria şi să mai solicite un nou împrumut. >

XVI

Omul fericit, ori măcar mulțumit, suferă de o meteahnă : nu mar cugetă. Gândul lui nu zboară, nici se afundă. Pluteşte ca frunza pe luciul apei liniştite sau alintate de zefir, şi vegetează ca o pisică hrănită bine, ori ca luleaua în gura unui pensionar. v

Atâta pagubă ! va exclama cel ce-şi pune zece' probleme pe ceas ca să rezolve una în cinci ani. Atâta pagubă !• vom zice şi noi. E o aşa lipsă de seriozitate în această viață, pe care Dumnezeu a creat-o după ce a obosit făcând la pământuri şi la stele, încât idealul ar fi ca pe umerii bieților oameni să stea cocoțat un dovleac în loc de cap. N-am mai avea, e drept, nici radio, nici tramvaie electrice, dar nici' nebuni. Ar fi un cap universal, «care nu-şi va mai dogi pereții să afle cât atârnă un metru cub de aer şi ce o să se întâmple cu lumea peste trei miliarde de ani; câte mațe are un țânțar, câte vămi întâlneşte sufletul până la rai şi ce o să se aleagă de Pământ şi de Saturn când s-o răci Soarele sau când sd va întuneca din pricina răutății oamenilor: pe care îi hrăneşte si-i încălzeşte.

Păcat! Dacă în loc de creier am avea semințe de dovleac, nu ne-ar mai trebui, desigur universități, dar nici tancuri; n-am mai crede în fericirea vieții viitoare, dar nici nu ne-am înfricoşa de cea de aici. Ne-am naşte, am trăi şi am muri fără stare civilă şi fără sens. Aşa cum fără sens a fost gustul lui Dumnezeu când a creat totodată Viața şi Moartea.

Avem însă cap, nu dovleac, cu toată maşinăria necesară de a gândi şi judeca. Şi dacă nu suntem siliți să punem în mişcare toate şuruburile acestei maşinării — cu atât mai bine. Nu pierdem nimic de vreme ce nu putem dobândi singurul lucru care ne-ar interesa : veşnicia vieții de aici.

Sunt însă unii indivizi obligați prin însăşi menirea lor din născare să gândească. Capul acestora nu trebuie stabilizat ca o valută, ci lăsat pradă fluctuațiilor care sparg o bursă şi halucinațiilor care surpă bolta cerului şi topesc scoarța pământului.

Pentru aceasta ei trebuie să sufere. Fără mari şi îndelungate suferinți n-ar fi ajuns la impontanța pe care le-o dă istoria — nici Beethoven, nici Michel-Angelo, nici Dostoevschi, nici Eminescu.

Domnişoara Dorina înțelese că marile creații' sunt mai totdeauna legate de depresiuni financiare şi sufleteşti, de egale proporții, abia acum când mai toate miişoa- rele îi zburaseră din poşetă odată cu atâtea iluzii prilejuite de un noroc trecător şi trădător, şi când dragostea ce-i încolțise în suflet pentru Liță Soare se vedea şi ea decepționată şi silită să-i roadă bojocii şl să-i lungească — Doamne fereşte — fața şi nasul.

Viața ei se desfăşurase de pe ghem într-un ritm domol şi egal. De aceea şi versurile făurite până aci n-aveau nimic comun cu Simfonia a IX-a şi cu-cupola bisericii Sfântului Petru. Cântau adierea unui vântişor prin trandafiri, sau plângeau neputința unei musculițe de a răpune animalul în care totuşi a avut îndrăzneala să-şi înfigă ciocul.

Acum, odată cu golul ce-1 simțea în inimă, în poşetă şi în suflet, simți şi-gândul cum se urcă tot mai sus, spre 10 — c. 740



zări necunoscute, dincolo de Păduciiiosul şi de strato- sferă, ca un balon ce şi-a aruncat sacii cu nisip şi vrea să încalce hotarele zeilor. Îşi descoperi spiritul cotorosit de flecuşteţele zaharisite şi dornic să cuprindă universul, să-1 stoarcă întocmai ca pe o lămâie, dar nu deasupra unei salăți sau maioneze, ci a filelor albe care vor avea să suporte de acuma urgia unei penițe transformată în stilet şi în bisturiu...

— Citi — pentru a câta oară ? — titlul volumului de debut şi strâmbă din nas. Parfum de brazi! Hm ! Parcă ar fi un Alecsandri oarecare...

Măreț e bradul munților
Ce-n codru înverzeşte
Şi pe noianul mărilor
Ca uriaş pluteşte...

Suişuri! Hm ! Parcă ar fi un biet măgăruş sau o călăuză. Să te sui, nici vorbă, că d-aia eşti poet, dar nu la Sfânta Ana şi la stâna regală, ci dincolo de nori şi de stele! '

Reciti şi strofa comisă în prezența „bonelor boite" şi o pufni râsul.

Prin crengi de brazi şi cetini străbat luciri de soare,
Ce-au coborît din ceruri pc raze călătoare !... >

Poftim ! Au coborît lucirile din soare pe raze care călătoresc ! Voiajează mă rog ! Hm ! A trebuit să piardă unsprezece mii de lei şi speranța de a lega prietenie cu bărbatul care i-a căzut mai cu tronc decât alții, ca să-şi dea seama ele gafa enormă ce ar fi săvârşit debutând cu un volum de versuri carc miroase a naftalină..

Tăie titlurile şi versurile însăilate până aci, în aşa fel ca să se cunoască, după ce manuscrisul va intra în posesia Academiei Române, schimbarea colosală care a -intervenit, în răstimp de douăzeci şi patru de ore, %în sufletul şi în concepțiile ei de poetă şi de visătoare. Şi ca să nu existe vreun dubiu în privința cauzei care a



determinat această subită metamorfoză, însemn^ cu îngrijire dedesubtul celor patru versuri spintecate ;

Sinaia 10—11 August, 1933. Soare frumos... Suflet cernita. Inimă grea şi mohorîtă...

Apoi, întoarse fila următoare, muie tocul în sticluța „Pelikan Fiillfedertirite" şi-şi rezemă bărbia în podul palmei.

Vru să privească şi să gândească dincolo de ceea ce văd bieții ochi trupeşti, dar nu izbuti să depăşească muntele Păduchiosul şi robota salahorilor de la vilele ce se construiesc peste Valea Căşăriei.

Sălta capul spre cer şi nu reuşi să frământe în căpis- terea minții decât cocă obişnuită.: „cer senin" — „albastru clar" — „văzduh cernit" — şi „soare mândru" — sau cald.

Ca să facă pe Erato să-i înțeleagă mai bine intențiile, fixă un titlu — cu ajutorul lui Ovidiu :

Nil homini certum est!

Ca imediat, părându-i-se prea lung şi, probabil, prea lat, să-1 înlocuiască cu un altul mai scurt, mai dulce la pronunțare şi mai în acord cu starea-i sufletească :

Melancolie.

Şi închise ochii. Un amănunt pe care îl ignorase. Căci un poet, un cugetător, nu poate să vadă clar decât cu ochii închişi. Apoi, pentru mai buna pregătire a -atmosferei, căută să ia contact cu Schopenhauer, marele fabricant de pesimism, dar la urmă preferă pe Eminescu. Nu din spirit şovin, nici colegial, ci pentru că o femeie — şi încă fată — preferă să i se vorbească în versuri : şi de dragoste, şi de viscol, şi de războiul troian, şi de înțelepciunea filosofiei.

Vremea trece, vremea vine,
Toate-s vechi şi nouă toate.
Ce e rău şi ce e ,bine —
Tu te-ntreahă şi socoate.
Nu spera şi nu ai teamă :
Ce e val ca valul trece.
De țe-ndeamnă, de te cheamă.
Tu rămâi la toate rece...




— Aşa e! exclamă aproape tare, Dorina. Toate-s vechi şi noi sunt toate ! Niliil novi sub sole. Ce-a fost o să mai fie şi ce-o mai fi a mai fost. N-au început necazurile cu Sofia Pârvulescu şi nici. n-o să se termine cu ea. Au suferit regine şi prințese — şi chiar împărătese. Şi nu pentru un pumn de bani, ci răpiri, surghiunuri şi decapitări.

Şi... „ce e val ca valul trece" : Desigur. Şi necazurile şi bucuriile se succed în viața omului ca valurile pe întinsul unei ape : când mai line, când mai aprige. După puterea vântului şi după adâncimea apei. Dar valurile trec, se topesc, pe când apa rămâne până în ziua când va dispare şi ea în virtutea legilor naturii

Trec peste capul omului şi necazuri şi bucurii, dar omul se încovoaie şi se ridică, se întristează şi se înveseleşte, până în ceasul când va cădea şi el potrivit aceloraşi rânduieli ale firii.

Aşa dar — de ce... melancolie ? De ce să bâzâi pentru un necaz pe care mâine, poimâine, îl vei fi uitat ? Dje ce să-ți faci singur umbră sufletului când şi aşa are el destule ocazii să se întunece ? Azi eşti amărît, mâine poate ai o bucurie. Apoi iar o să te superi şi o să te înveseleşti. Căci aşa e viața. Îşi schimbă cămaşa ca măgarul culcuşul.

Multe trec pe dinainte, în auz ne sună multe... • Cine ține toate minte Şi ar sta să le asculte ?

Absolut! Multe îi e dat omului să vadă, să audă şi să tragă, Dacă şi-ar deschide inima la toate, ar zdrobi-o, sărmana, zadarnic şi înainte de vreme. Să primeşti senin şi calm tot ce-ți oferă viața. Şi când îți dă un pocal cu nectar şi când îți întinde otravă.

De le-ndeamnă, de te cheamă, Tu rămâi la toate rece...'

Rece cum sunt serile de August la Sinaia. Ca gheața ar fi imposibil, căci eşti om cu toate simțurile şi cu toate




facultățile. Dar la plus 16 grade e cu putință. La această temperatură nu îngheți şi nici nu te topeşti. Îți cade pe cap o bucurie ? Scoți un ah ! din gâtlej şi s-a terminat. Te izbeşte un necaz ? Dai drumul unui of ! din capul pieptului, ca să te uşurezi mai repede, şi treci mai departe. Nu gândi şi nu raționa mai mult ele două secunde. Nu îngheța şi nu te încălzi.

De bucurie că a descoperit minunea a opta, Dorina şuşui melodia unui şlagăr, se mai sâcâi puțin pe scaun, apoi muie tocul şi scrise pe caiet titlul la care se va opri definitiv :

Linişte !

Îl sublinie de două ori, îl uscă bine cu sugătoarea şi-1 stâlci între filele caietului. Ca să cânți frumusețea munților eşti obligat să te urci măcar pe o stâncă,

dacă nu pe două ; ca să plângi durerea marinarilor amenințați de naufragiu trebuie să fi suferit măcar de „mal de mer" ; iar ca să arăți în versuri seninătatea unui suflet abia împăcat, este absolut necesar să laşi vremea subconştientului să lucreze. Între timp îți îndestulezi stomacul şi mai faci o plimbare.

Şi fiindcă âra vremea, poeta înghiți cu poftă o aripă de găină şi un pahar cu lapte — şi ieşi la aer.

În poartă se opri, nehotărîtă. Să meargă în sus — e prea târziu ; să coboare în parc — se teme să nu-i dea |arăşi palpitații apropierea cazinoului şi o eventuală întâlnire cu Liță Soare. Aşa că decise o mişcare în jurul mănăstirii.

Ați văzut o noapte cu lună, la munte ? Se deosebeşte şi de cea de la mare şi de cea din câmpie. La mare, luna fctă sus, la domiciliu, trimițându-şi să se scalde numai copia şi razele. Se teme probabil de acest lac imens care, sub cerul înstelat, pare şi mai gigantic şl mai monstruos aecât îl arată lumina zilei. Când priveşti de pe țărm cum valul cel mai anemic e în stare să mişte cerul cu toate podoabele lui, te pătrunde o groază de moarte şi dai slavă lui Dumnezeu că te afli pe uscat.

La câmp, luna nu-şi trimite prin porumb şi prin mirişti decât vârful r zelor. Se fereşte de noroi, de țepi şi





de colb. Iți arată drumurile şi lanurile, dâr şi pustiul singurătății. Când priveşti marea, te înspăimântă imensitatea ei, însă ştii că nu poate să-ți facă rău dacă n-o provoci; şi nu te temi. Dar singur într-o câmpie luminată de lună, după ce ți-ai îndestulat urechile cu țârâitul greierilor, începi să vezi dihănii apărând din negura tarlalelor de porumb. Şi se pare că micile căpițe de fân s-au transformat toate în măgăoi şi s-au luat după tine. Şi ai vrea atunci să fie noapte — nu numai fără lună dar şi fără stele şi chiar fără cer. Să te chirceşti la douăzeci de paşi de drum şi să aştepți cu inima cât un purice un călcâi de măgăoaie sau zorile izbăvitoare.

La munte, o noapte cu lună se înfățişează altfel — şi altfel te impresionează. Acolo, cerul nu te priveşte de la milioane de kilometri. Se coboară jos, aşa de jos că aproape nu-ți vine să crezi când vezi nori şi stele ameste- cându-se printre brazi şi însăşi bolta sfâşiată de colțul vreunei stânci uriaşe. Nu cântă nici greieri, nu urlă nici valuri. Nu te temi şi nu cauți să fugi. Dimpotrivă. Ai vrea să-ți piară somnul ca să admiri până la ziuă această impresionantă prietenie între cer şi pământ.

La Sinaia, o noapte senină, cu lună împrăştiată prin brazi şi prin cerdacuri are un farmec deosebit. Dorina s-a oprit în şoseaua dintre mănăstire şi castel. Priveşte şi ascultă. Luna s-a lăsat deasupra cazărmii vânătorilor şi de acolo luminează ca ziua Piatra Arsă şi Valea Peieşului. Nu uită nici turlele aurii ale mănăstirii, nici turnurile ascuțite ale castelelor regeşti. Arată o egală dragoste pentru brazi pentru fagi, pentru penajul vânătorilor, pentru culionul călugărilor, pentru puterea regală şi pentru cea a lui Hristos.

Po'eta îşi rătăceşte ochii pe creste şi pe turnuri şi ascultă cu nesaț murmurul Peieşului din vale, uitând şă rămâie „receu", după cum o sfătuise Eminescu. O ceată gălăgioasă de excursionişti o readuc pe pământ şi o silesc să-şi mai mute picioarele.

Trece prin curtea mănăstirii unde, impresionată de atâta lumină ce scaldă în plin biserica, chiliile, rondu- Istele de flori şi curtea albă ca varul, îşi aruncă ochii pa



cer şi văzu că soarele de noapte, a plecat de deasupra cazărmii şi se ține după ca.

Vru să coboare în parc, dar se împiedică de două perechi de amorezați ce-şi şopteau minciuni de dragoste pe tceptele micii scări de aci. O luă pe terasă şi se aşeză pe banca din colț. Acum avea luna în față, sus, pe cer, luminând de departe

bulevardul Ghica, Piscul-Câinelui, Valea-Rea şi Valea Prahovei — până dincolo de fabrica de var.

Îşi rezemă coatele de balustradă şi încercă să viseze. Aşa- cum ar fi făcut în mijlocul acestei feerii, din paradis până şi omul cel mai lipsit de gust pentru frumos şi pentru vis. Dar nu izbuti.să_se depărteze de Sinaia, de parc şi de... cazino. Perechile întâlnite pe scară, altă pereche ce se aşezase pe banca de jos, din drumul clopotniței, îi arătară locul liber de lângă ea şi o siliră să se gândească la dragoste, aşa cum stă bine unei fete tinere când admiră luna plină...

Din compania de bărbați care ii făcuseră curte — vreo câțiva şi... casă — nu reținu decât pe un profesor de la Litere, om în etate dar foarte simpatic, şi pe un tânăr dar stricățel tenor de la Opera din Bucureşti. Dacă ar fi profesorul în Sinaia, ar delecta-o cu spiritele-i pline de savoare, dar lângă cei cincizeci şi. şapte de arii ai lui s-ar simți şi ea îmbătrânită cu vreo douăzeci...

Dacă ar fi tenorul, i-ar* cânta arii din . Boema —. se înnebuneşte după Puccini, — ar simți lângă el toată vraja tinereții, dar, pe de altă parte, firea lui afemeiată ar face-o să sufere.

Dacă ar fi amândoi... Unul să-i povestească adecclote, iar celălalt să-i cânte... Unul s-o sâcâie la zero grade cu bărbița lui firavă ; celălalt, plin de vigoare, dar uşor ca fluturele, să-i ridice temperatura la 40... Apoi — primul să i-o reducă... Şi secundul iar să i-o ridice...

...Dar nu e Hiciunul," necum amândoi. Şi nici mu vor veni. Profesorul e familist şi va fi şi el dus cu nevasta cine ştie pe ce meleaguri cu brazi şi cu fagi. Iar tenorul e plecat de doi ani din țară...



Şi nici nu i-ar vrea pe amândoi... odată. .Dorina suferă de romantism numai când are gust şi când visează, clar firea ei e moderată. În gând îşi permite toate extravaganțele. Îmbracă toalete de • regină, după ce a aruncat fotele cusute cu arniciu, îşi umple bravele şi gâtul de bijuterii, pune diamante pe frunte sau busuioc în cosiță şi schimbă bărbații la fiecare minut. În realitate însă, e modestă, timidă şi serioasă. .

Şi încă n-a iubit cu tot sufletul ei. N-a întâlnit bărbatul pe care îl tot caută de pe când era într-a şasea de liceu. Drept e că nici ea nu s-a fixat încă asyipra unui tip. Când cugetă cu ochi' deschişi, nu e aşa pretențioasă : l-ar Vrea cu un decimetru mai înalt decât ea, cu cincisprezece ani mai în vârstă, cu mustața tunsă, cu ochelari şi de meserie profesor. Dar când visează l-ar dori înalt, de treizeci de ani, fără mustață, crai şi, duelist de forță, călăreț şi erou, cu monoclu şi de profesie tenor sau ministru-plenipotențiar. Ofițerii şi popii nu-i plac — nici când visează, nici când e trează. Odată însă ce-a acceptat prietenia unui bărbat, o păstrează până la ultimele consecințe. Nu caută variații' decât în vis — şi întotdeauna antipodul celui din plapumă.

Această dublă existență a scutit-o de suferințele dragostei, dar i-a interzis să cunoască marile emoții ale pasiunii. De aci şi neputința ei de a cultiva în versuri ne-buniile lui Cupidon şi necesitatea, nefirească la o poetă de douăzeci şi trei de ani, de a căuta subiecte în natură şi în filosofie.

Câteodată, conştientă'de această carceră organică ce-i paralizează orice tendință de descătuşare largă a simțurilor şi de expansiune a sufletului, cade în disperare. Nu se gândeşte la sinucidere, nici la greva foamei, dar plânge. După cum i se întâmplă adesea,' ca oricărei naturi emotive, să plângă şi degeaba.

Acuma încă n-a început.. Şi-a luat adio de la profesorul universitar pe care nu l-a mai văzut de la ultimul examen, de la tenorul nestatornic care. va fi încântând cu vocea-i caldă cine ştie ce femeiuşcă de 'sub soarele Italiei, a înlăturat şi posibilitatea unei revederi surpriză

cU vărul care şi-a luat de curând un post la legaţia din Cairo — ce gust, pe Căldurile astea ! — şi s-a fixat asupra aceluia care de cinci zile îi tulbură gândurile şi pe care în zadar încearcă să-1 evite : Liţă Soare.

Nu-i cunoaşte timbrul vocii, dar îşi închipuie că trebuie să fie metalic. Iar gradul de intelectualitate stă scris pe fruntea-i lată şi în ochii mari, miraţi- şi buni. N-are idee dacă cultivă vreuna din artele nobile, dar e sigură că nu-i străin nici de literatură, nici de muzică, nici de plastică. Însurat nu e, frumos e, bogat n-o fi, dar lipsă nu duce, cochet nu e, dar simţit este, — iar de obârşie, ce-i pasă ?

Şi nici vicios nu pare. Asupra acestui punct s-a convins încă din tren. Tot drumul de la .Bucureşti la Sinaia nu şi-a întrebuinţat ochii decât afară din vagon. A ignorat complet vecinătatea unei semiduzini de femei, interesându-1 numai. filmul ce se desfăşoară în goană de-a-lungul drumului de fier.

Şi totuşi, pare c-a îndrăgit şi el ruleta. — Ah, dacă n-ar fi existat, aci în Sinaia, această roată mizerabilă, această cocotă vicleană, — chiar ! — locul al doilea de pe bancă n-ar mai fi vacant. Ar sta acum alături ; el, cu mâna strângându-i mijlocul; ea, cu capul tolănit pe pieptul lui, ar privi luna şi şi-ar grăi versuri de amor...

Acum ţi-i inima fierbinte,
Frumoasă eşti, iubită eşti...
Ce mai aştepţi aşa cuminte
Şi-n taină singură tânjeşti ?
Nu simţi cum prinde să te-mbete
TăHa-nfrântelor dorinţi ?
Nu vezi cum arzi de sfânta sete
A sărutărilor fierbinţi ?...

Deşi nemulţumită că-i veniseră în minte versuri slabe din Vlahuţă, un poet pe care nu-1 iubea, izbucni totuşi într-un plâns reţinut, deci cU. atât mai lăcrămos şi mai dureros. .0 pupătură zgomotoasă a perechii din apropiere^ se adăugă colac peste pupăză să-i despice pieptul şi să-i sfâşie inima.



Se ridică ferm hotărită să-1 întâlnească şi să-i vorbească. Ori măcar să-i înlesnească un schimb bana] de cuvinte. Aşa se face cunoştinţă şi se leagă prietenii. Iar ei deja sunt prieteni. Se doresc reciproc, se caută şi se evită când cred că au motive să se îmbufneze. Nu mai încape niciun pic de îndoială că şi el o simpatizează. Îi citeşte gândul în ochi.

Ceasurile zece şi jumătate.

Coborî în grabă printre cele două perechi care tot se mai giugiuleau pe scară — pesemne că toate băncile din parcul mănăstirii erau ocupate — şi păşi sprintenă şi optimistă la vale, drept spre cazino. Era dispusă să-i ierte — fără să-i mai tolereze şi de aci înainte — relaţiile cu cele două cucoane şi decisă să-i interzică a mai intra în cazino. Sunt aşa de frumoase împrejurimile Si- naiei ! Şi aşa de tineri şi de setoşi de viaţă amândoi ! Ce mai trebuie cazinou — şi ruletă — şi bacara ? Unde e tinereţe şi dragoste nu încape plictiseală. Nu se ştie ce e aia monotonie.

Când să se apropie de cazino, Liţă Soare tocmai convinsese pe doamna Scripcă... să-1 conducă până la hotel şi plecau amândoi la braţ. Dorina simţi un şoc în respiraţie şi o lovitură peste genunchi. Vru s-o ia razna, dar amintindu-şi de intenţiile generoase cu care coborîse, înfruntă urgia şi-1 privi prietenos drept în ochi.

Surprins c-o vede la o oră oarecum târzie, venind grăbită în parc, Soare îşi închipui că are un rcndez-vous —^ probabil cu chibiţul acela agasant şi antipatic, sau că faptul s-a şi consumat pe la vreunul din hotelurile apropiate. Şi, cu toate că nu era nici în drept, nici în situaţie să-i arunce piatra, îi arătă dispreţul lui printr-un gest potrivit — şi strânse pe madam Scripcă de mijloc.

Dorina, care nici gând nu mai avea să intre în cazino, odată ce-1 văzuse pe el ieşind, urcă scările în fugă, scoase bilet şi-şi lăsă pardesiul la garderobă, într-o stare aproape inconştientă. Şi nu-şi regăsi plămânii ca să respire lung şi adânc decât în braţele primului fotoliu pe care-1 întâlni în hali.



Toate iluziile, toate planurile, se prăbuşiseră în baltă. Şi ce baltă !...

Ce-i de făcut acum ? Să mai construiască alte planuri ? Să-şi mai ajusteze iluziile pentru .a se acomoda unei stări de tranziţie-? Să facă puţină filosof ie ?

— Mizaţi, domnilor !

Îşi întoarse brusc capul spre fundul hall-ului şi văzu lume îngrămădită.

— Ce-o mai fi şi acolo ?

Ştia că ruleta se învârteşte, numai până la lOVis, şi acum e 11.

Lâ gândul că jocurile de noroc continuă, simţi un neastâmpăr în sânge şi roşeaţă în obraji. Înţelese pricina şi încercă să reziste. Dar nu izbuti. Era prea slăbită sufleteşte. Uită ca prin farmec tot răul pe care i-1 făcuse infidelitatea făt-frumosului şi îşi cercetă conţinutul poşetei. Pe lângă nimicurile atât de necesare unei femei, descoperi şi comoara — multă, puţină, cât mai rămăsese : o mie opt sute în cap. Trei sute poate săjnai piardă fără primejdie de faliment. Pensiunea era plătită, iar biletul de tren bun şi pentru înapoiere.

Se juca bală. Tot un fel de ruletă, dar mai domoală, cu numere mai puţine şi cu bila bună de bătut oina. Dorina schimbă înfrigurată o monedă de o sută şi aruncă un pol pe 3. Bila — sau bula — intenţionă să se oprească pe 7, apoi pe 4, iar când toată lumea era convinsă că o să rămână pe 5, făcu o mişcare înapoi şi căzu pe 3...

Poeta încasă pe nepusă masă una sută patruzeci lei şi respiră uşurată şi fericită.

Glasul crupierului o salvase la timp.

XVII

...Şi numai aşa a putut să adormă şi să doarmă, Liţă Soare. Adică graţie celor două frumoase şi solvabile datornice care l-au ajutat să-şi repună sistemul nervos la locul cuvenit. Ba, madam Fitil, ca o debitoare mai veche.



cu două poliţe neachitate şi cu alta albă în poşeta, l-a frecţionat cu colonie pe la tâmple şi pe lângă nas, i-a cântat un „Nani, nani" ca unui copilaş răsfăţat, iar la plecare — hăt târziu — a controlat ferestrele cu grijă mare să nu pătrundă vreun curent de pe Valea-Rea, i-a strâns plapuma bine pe lângă -el ca să nu-1 ia vreo ră-ceală pe dedesubt, l-a muşcat de urechi şi de vârful nasului şi i-a urat cu cel mai delicios glas din Sinaia :

— Somn dulţe, puişol. Să nu te coli până mâine la 9. Auzi ? Până mâine la 9 să nu deschizi v-un oqhi că te bat.- Atunci vine mămica şi-ţi dă cafiaua şi te îmbacă mumos şi mergem la — „Rien ne va plus /...". Da, măgălus ?

— Da.

— Ţine ale guliţă dulţe? MţupJ Ţine ale ochi mu- moşi ? Mţup !

— ...Ţine ale bani ?

— Eşti un neruşinat. Un mizerabil. Noapte bună. Mâine la 9 să te găsesc în plapumă, că altfel — ai a face cu mine.

Totuşi, Liţă Soare n-a respectat porunca „mămicăi[44]. S-a deşteptat pe la 6, adică numai după vreo trei ceasuri, şi şi-a recapitulat în minte — şi în plapumă — toată activitatea din ajun : ruletă — cu peripeţii ca fn pweşti, o femeie pe banca din parc — ca derbedeii, alta in hotel — ca un om din „lumea bună", — năduşeli, bucurii, căinţe şi şaizeci de ţigări cu diferite firme...

Simţi că i se încruntă părul în cap.

Când pipăi însă portmoneul, păru se îmbuna şi s'e întinse la loc. Acea aproape treizeci de mii tle lei...

— Extraordinar !

Îşi lipi şi o palmă de obraz, apoi privi lung şi mirat la mulţimea bancnotelor care, la rândul lor, îl priveau şi ele aşa de lung şi de mirate. Soare bănui că-1 privesc în batjocură. Ca şi când i-ar fi spus : — Nu te bucura prea mult, că suntem pasări călătoare. Cine ştie unde ne vom odihni în noaptea care vine...

Se ridică în capul oaselor şi se scărpină peste tot, deşi nu-1 mânca pe nicăieri. I-ar fi părut nespus de rău să-1 părăsească în bloc şi -aşa de repede...



Se scărpină în cot — ca o prevestire rea — şi le privi galeş...

— Dar dacă se vor înmulţi ?...

Se scărpină pe burtă, ca în faţa unei bucurii şi le adulmecă lacom... Treizeci de mii L. Şaizeci de mii... 6 sută de mii... Un milion...

Şi se apucă să danseze în jurul unui scaun cu toate că picioarele-i nu prea sunt dedate cu acest nobil sport.

Dar dacă...

Dar dacă... ar pleca ? Experienţa i-a dovedit că nu în toate zilele găseşti norocul în toane bune. S-ar putea foarte bine ca diseară să piardă tot ce-a câştigat cu atâtea emoţii şi cu atâta sudoare.

Dar dacă...

Avu senzaţia că se despică în două — din creştet şi până la prostată. Oftă pe nas şi scoase capul pe fereastra care da spre par*c. Nici o mişcare omenească. Nici bone cu copii, nici perechi care proiectează copii, nici muzică, nici măcar soare. Şi nici vânt. Toate cărările pustii, toată frunza amorţită. Dorm şi oameni şi natura. În marile staţiuni climaterice se mai molipseşte şi ea de la muritori. Niţică boierie — o lună, două pe an, nu strică nimănui. Sau poate îşi prelungeşte somnul din deferenţă pentru cei ce şi-au părăsit case, afaceri, familii şi prietenii abia închegate şi au venit să-i laude frumuseţea şi* să-i admire măreţia.

Soarele a răsărit, e drept, dar numai pentru ciobanii de pe Piscul Câinelui. În Sinaia se arată şi el mai târziu. Când ştie că poate să mângâie un păr zbârlit în fereastră, şi o chelie sau un căpuşor de copil, în parc.

Din odaia lui Liţă Soare se vede mai întâi avuzul — fără admiratori; apoi dacă ridici nasul cu un centimetru, zăreşti crucea de pe biserica mare a mănăstirii. Iar dacă îl mai salţi încă pe atâta, descoperi Vârful cu Dor, pleşuv şi singuratic, crescut ca un cucui în coama muntelui Furnica.

Liţă Soare făcu — vreme de un sfert de oră — naveta din parc şi până acolo unde se împreună cerul senin cu pământul bubos şi somnoros — şi fu cuprins de re-





muşcări. Venise la Sinaia să cutreiere munţii, să guste din toate izvoarele, să bea zer de pe la stânele cu ciobani care habar n-au de rotaţiile pe care le face pământul în jurul soarelui, să citească tolănit pe iarba necălcată de om sau de vită. şi să mediteze în faţa stâncilor uriaşe şi a brazilor din leatul lui Ştefan cel Mare... Iar acum — îşi frământă capul cu probleme pe care marea de cetină şi susurul izvoarelor scăpate din stâncă nu le simpatizează.

Cine dracu* l-a dus la Cazino.— chiar din prima zi ? Din primul ceas ?

Trase un sac de aer în plămâni şi se întoarse scărpi- nându-se după ceafă. Era dispus să trateze un armistiţiu cu pofta de bani care pusese stăpânire pe el. Dar când dădu cu ochii de şirul bancnotelor — un pluton întreg — îşi luă mâna de la ceafă şi îşi mângâie mustaţa... Apoi iar şi-o duse la ceafă, iar o aduse la gură, iar la ceafă, iar la mustaţă, până o strânse enervat şi îşi pocni un pumn în frunte.

— Ia să fac bine şi să plec, hotărî el în sfârşit, fără prea multă convingere. Mă duc la Constanța sau la Herculane.

Îşi scoase pijamaua în grabă şi se apucă să se spele. Mai avea trei sferturi de oră până la primul tren.

Apoi îşi aduse aminte că şi în cele două localități balneare sunt jocuri de noroc şi rămase în fața oglinzii cu gura plină de pastă.

— Mai bine rămân pe loc.

Îşi curăți gura şi se aşeză pe scaun. Se uită lung după \m servitor care ieşise din hotel şi traversa parcul — probabil cu aceeaşi indiferență cu care ar fi mers pe un drum prăfuit, de câmp, sau pe coridoarele hotelului. Apoi iar îşi admiră tezaurul...

Treizeci de mii !...

Dar dacă i-o pierde ?

Dar dacă i-o îndoi — împătri — înzeci ?...

Dar dacă...

Dar dacă...



— Plec la Bucureşti ! — decise el cu glas tare ca să se convingă de necesitatea unei înapoieri subite.

Şi se apucă să se îmbrace.

Într-un sfert de oră era gata de plecare. Când să strângă însă şirul de bilete albastre.,, simți din nou mân- cărime după ceafă.

Dar clacă...

Se gândi şi la eventualitatea unui noroc nesecat, cugetă — nu mai puțin — şi la cele două cucoane tinere care-i dăduseră clipe ce nu se pot uita în câteva ceasuri...

Dar dacă...

E drept că le plătise. Nu cu bani munciți, dar cu banif totuşi.

Îi veni să râdă. Niciodată nu cheltuise cu o femeie mal mult de o sută de lei ; iar acum devenise atât de galanton!...

— Ce înseamnă banul câştigat fără sudoare ! reflectă el în fața oglinzii. Şi perspectiva unei vieți uşuratice îi făcu să se cutremure.

Adună banii, cu dispreț, îi îndesă în portmoneu, cinsti pe oamenii care îl serviseră, achită portarului datoria — şi plecă la gară.

Până la sosirea trenului mai era un sfert de ceas. Timp suficient să mai cugete şi la tainele ruletei şi la carnea celor două doamne şi la eventualitatea unui dezastru... Lupta fu mai aprigă când acceleratul se opri în fața peronului. Să plece ?... Să mai rămână ?

— Poftiți în vagoane, domnilor !

Se urcă 111 ultimul moment, mulțumit că a izbutit să învingă duhul cel rău al lăcomiei.

Din locul pe care îl ocupă în compartimentul gol, rezervat parcă într-adins pentru el, mai aruncă o privire perfidă spre cazino, cu alta îmbrățişă Sinaia întreagă — cu madam Scripcă şi cu madam Fitil, şi râse din tot corpul satisfăcut şi mândru că a regăsit pe Liță Soare cel de acum cinci zile.

Primi, bine dispus, defilarea fabricilor „Costinescu", a pădurilor de peste Prahova şi a ultimelor case din



mahalaua „Izvor". Şi tot aşa apariția soarelui la uşa compartimentului, şi jos în apa sprintenă a râului.

Îşi mai aruncă ochii spre Vârful cu Dor care dispăru îndată în dosul unei familii de fagi — şi se minună de frumusețea firii, la munte. Aşa de măreață şi atât de variată. La şes — e urât în acest anotimp... Cald... Praf... Uscăciune... Mai ales în

Bucureşti ! O zăpuşeală teribilă. Când ai bani însă, poţi să te mai răcoreşti şi în Capitală... La „Cărăbuş"... La un restaurant cu grădină... Şi lui — slavă Domnului că-i dă mâna să înghită, timp de-o lună, în fiecare, seară, câte-o revistă, câte-o friptură la grătar şi câte-o halbă de bere.

Scoase portmoneul şi-şi mai. pipăi bogăţia. Apoi o scoase la vedere.

— Berechet!...

O vârî la loc, cu mândria celui ce s-a dovedit mai presus de ispitele teribile ale ruletei şi privi iarăşi pe fereastră.

Valea Largă...

Posada...

— Comarnic, două minute !

— Poftiţi poame, conaşule. Mere, mere ! Sâmburi de nucă.

Soare vru să cumpere din toate, dar la urmă se mulţumi c-un cornişor de nuci. Numai aşa ca să nu-şi scadă nota la purtare.

Matei Basarab...

Breaza...

Munţii cei falnici de la Sinaia se tot lăsaseră şi ei la vale, odată cu trenul şi cu apa Prahovei, încât nu mai rămăsese decât un şir de dealuri mari şi împădurite, gata să dispară şi ele cât mai repede în faţa câmpiei, a prafului îngrămădit de secetă şi a căldurii înnăbuşitoare...

— Ce trebuie să fie acum la Bucureşti! — îşi repetă Liţă, deşi nu lipsea decât de cinci sau şase zile.

Compară o plimbare pe strada Lăzureanu cu una pe bulevardulGhica, una la şosea cu alta pe drumul ce duce de la mănăstire spre castel, un scaun din Cişmigiu cu o bancă din faţa hotelului Palace, o excursie la Băneasa

CASINO VICTORIA

cu una la casa de pe Pisc sau la stâna regală, un urcuş spre Antrepozite cu unul. către Vârful cu Dor... si se scărpină după ureche.

De ce s-a grăbit să plece ? Putea foarte bine să ră- mâie în Sinaia şi să nu mai joace. Îl ducea cineva cu sila la cazinou ? !

O râpă urâtă, cu-n prunişor strâmb şi idiot ce se mai ţinea în două rădăcini pe parapetul ei, rânjiră la fereastră şi-1 siliră să se scarpine şi .după-cealaltă ureche...

— Cine rămâne la Câmpina...

Dar dacă s-ar înapoia ?* Ce să caute acum la Bucureşti, când abia l-a părăsit ? Ce vor zice prietenii ? Ce mutră o să facă cucoana Tinca

Dar dacă l-o îndemna necuratul să intre iar la ruletă ?...

— Câmpina, două minute !

Acceleratul se opri lângă personalul de Bucureşti care aştepta să i se libereze calea spre Sinaia, unde trebuia să ajungă la 10 precis, cu noutăţi pentru localnici şi pentru sezonişti... Chiar la ora când se redeschide cazinoul şi încep jocurile... Mizaţi, domnilor !...

— Poftiţi în vagoane, domnilor !

Într-un sfert de minut, Liţă Soare îşi făcea loc pe culoarul înţesat al vagonului de vis-à-vis. Cu riscul de a plăti amendă. Îşi închipuie că a câştigat câteva sute de lei- mai puţin — şi basta.

breaza...

Comarnic...

Valea Largă...

Pe măsură ce se apropie de Sinaia, Liţă Soare îşi dă tot mai lămurit seama că nu-1 mai interesează munţii ci apropiata revedere a ruletei. Şi că nu teama de căldură şi de gura prietenilor l-a întors din drum, ci ora magnetică a reînceperii jocurilor de noroc.

Conştient de primejdia ce-1 aşteaptă, încercă să se apere. Are de unde să piardă, e drept, dar pentru care motiv să piardă ? Numai fiindcă a câştigat ? E aceasta o judecată sănătoasă ?

...Dar dacă o să mai câştige ?





Dar dacă...

Când trenul trecu podul de la Izvor, hotărîrea era luată ; se va duce direct la Braşov. Şi acolo' sunt munți, şi acolo sunt brazi şi stânci. N-or fi ca la Sinaia, în schimb lipseşte cazinoul. Nu e ruletă. Nu e rost de îmbogățire, dar nici de sărăcie. Se va coborî repede şi, în cele câteva minute cât se odihneşte locomotiva, îşi scoate bilet.

— Sinaia, cinci minute !

Liță Soare se coborî, într-adevăr, dar... cu geamantanul într-o mână şi cu pardesiul în cealaltă.

Îşi pierduse memoria...

Ca s-o regăsească în hall-ul gării.

— Trebuie să fiu nebun ! Zăpăcit! Tâmpit ! De ce să mai rămân la Sinaia ? Ca să plătesc azi o mie de lei câteva minute de dragoste, iar mâine să n-am ce mânca ?

Se repezi la cassă... Se reîntoarse spre ieşire... Apoi iar la cassă — dar era prea târziu. Trenul plecase.

N-avea decât să aştepte altul. Ori să plece c-o maşină. Ce contează câteva sute de lei pe lângă primejdia ce-1 aşteaptă la cazino ?

Află de la portar că are tren spre Braşov abia peste două ceasuri. Iar de la un şofer că un taxi l-ar costa trei sute de lei, pe câtă vreme un loc în autobuzele care fac cursa între Sinaia şi Braşov, numai optzeci de lei.

Renunță şi la taxi — de ce să nu aştepte trenul ? Are reducere şi deci îl costă de trei ori mai puțin. Iar autobuzele se răstoarnă cam des pe şaselele înguste şi cotite de la munte. Două ceasuri trec repede. Mai face o mişcare prin parc, mai controlează barometrul, mai citeşte o gazetă...

Se uită la ceasornic : zece şi jumătate... Au început jocurile... Dădu înfrigurat bagajul la păstrare şi plecă direct la cazino...

— Ce-o să se întâmple ? — judecă el. Pierd — în cazul cel mai rău — o mie de lei şi, în schimb, mă vindec pentru totdeauna de acest început de pasiune pentru ruletă.



## XVIII

Ora 11. Liță Soaie e în câştig cu aproape două mii de lei.

Ora 14. Liță Soare pierde peste patru mii de lei. Mai schimbă o mie. „Ultima". Apoi pleacă la Braşov...

Ora 19. Liță Soare mai are — din tot câştigul — şapte mii şi ceva de lei. Atât cât i-ar ajunge să-şi facă concediul la Sinaia pe socoteala ruletei.

Ora 20. Liiță Soare îşi numără banii, în closetul cazinoului. I-au mai rămas şase mii trei sute de lei. Adică suma cu care venise de acasă .şi trei sute în plus...

Îi vine puțină amețeală dar se înviorează repede. La urma urmei, bine că a scăpat de ei. Erau bani nemunciți, care te scot din fire şi te împing pe făgaşuri necunoscute şi osândite cu asprime altădată. Ducă-se şi cele trei sute. Rămâne cu toate iluziile sfărâmate dar chibzuit şi cuminte — cum a fost de când l-a născut cucoana preoteasă din Codăeşti.

Întocmeşte frumos cele şase mii şi le pune în port- moneu cu grija cu care punea altădată, când era copil, anafură — în hârtie albă sau şervet, ca să ducă maică-si acasă. Iar cu restul se reîntoarce în sala jocurilor.

Ora 20,30. Liță Soare sporeşte banii blestemați — de la trei sute la patru mii două sute. Şi este ferm decis să-i sporească până la şase mii ca să-şi realizeze ceea ce dorise cu două ceasuri în urmă : ambiția de a trăi o lună la Sinaia pe cheltuiala cazinoului.

Ora 22. Liță Soare mai dispune de o singură hârtie albastră… în schimb are… febră. Îi zvâcnesc tâmplele, îl loveşte cineva cu un corp tare după ceafă şi peste genunchi, îl usturā ochii, nasul, i s-a uscat gura până dincolo de faringe, iar creierul s-a prefăcut într-o morişcă ce huruie în surdină şi se izbeşte de pereții scăfârliei…

Simte nevoie să fugă, să țipe, să bea ceva, în fine să se certe cu toată lumea.

Izbuteşte cu greu să-şi ducă o țigară la gură şi să-şi țintă capul fix până i-o aprinde un servitor. Izbuti , să



se depărteze şi de mesele de joc, cu gândul să intre în bufet şi să se răcorească cu un pahar de sirop.

In dreptul unei mescioare se abătu să scuture țigara — şi îşi văzu mutra în oglindă. Părul răvăşit, nodul de la cravată scăpat de sub guler şi ochii bulbucați şi roşii ca la un bolnav de lingoare neagră.

Îşi drese cravata la iuțeală, puse şi în cap puțină rân- duială, apoi, speriat de sine, se întorsese spre ieşire. Se găseşte sirop şi afară din cazinou. S-ar fi eăzut să-şi ia rămas-bun de la madam Fitil care joacă la vnasa a cincea, de la cealaltă madam care juca la masa a doua, să salute, aşa în treacăt şi de la distanță, pe „domnişoara aceea" care-şi făcuse apariția — cam între trei şi jumătate-patru şi de atunci n-o mai văzuse, — dar cine se mai gândeşte la astfel de obligații în aşa împrejurări ? Şi — ce să le spună ? Că s-a curățat şi că se întoarce sărac şi curat la cucoana Tinca, în str. Lăzureanu 113 bis? Dar pe cine interesează aceste banalități, în toiul jocului ? Şi la ce bun ? Cine o să-1 ajute ? O, de-ar fi femeie — măcar aşa ca Scripcă şi ca Fitila — s-ar schimba chestia…

Ieşi din sala cea mare, vădit transfigurat de hotărîre, dar în hal… i se muiară picioarele. Ca să nu se împleticească şi să cadă, se opri şi făcu o împărțire dreaptă a miei din buzunar. O sută şaptezeci şi cinci trenul (accelerat cl. Tl-a, 50%), o sută de lei o masă bună — era lihnit sărmanul, — optzeci lei un pachet „Ferdinand",— azi nu mai era loc pentru economie, — cincisprezece lei taxa coletelor depuse în gară şi cincizeci maşina din Gara de Nord şi până la domiciliu. În total lei patru sute două zeci. Mai adăugă-optzeci pentru „cheltuieli neprevăzute" — câte nu se întâmplă pe drum ? — şi făcu cinci sute în cap. Îi mai prisosea aşa dar restul de cinci… Se scărpină după ureche.

La Bucureşti mai are ceva bani, dar sunt depuşi la Casa de Economie. Până să-i scoată, nu poate să rabde de foame. Aşa că mai rupse încă trei sute. Îi mai prisoseau două… — Marcați jocurile$_{t}$ domnilor I



Se reîntoarse in sală şi miză cinci poli pe 17 cu cai, numărul fatal care-1 lăsase sărac (după ce tot el îl pricopsise),, doi poli îi aruncă pe u+timele careuri, unul pe 0 şi cel din urmă pe 10. Îşi aminti că acest număr i-a făcut cândva o mare surpriză şi — mai ştii ? — poate că şi acum e dispus să-i mai facă una.

— Cinci — roşu — impair — manque !…

Îşi vârî mâinile în buzunarele pantalonilor, îşi luă aer de om… lichidat dar încă în situație să mai mănânce o dată şi să-şi plătească trenul spre casă — şi ieşi cu fruntea sus…

Pierduse. Ei şi ? Săvârşise o faptă care urma să fie pedepsită de vreo lege ? Trebuia să dea vreo socoteală cuiva ? Furase ? înşelase ? Nu.

Pierduse banii lui. Ştia el şi cu Dumnezeu. E drept ca-i pierduse la ruletă, adică cu bună ştiinţă. E responsabil însă numai faţă de sine. E pasibil şi de pedeapsă. Şi-o va acorda după merit. Exemplară. Ca să se înveţe minte şi că să-şi... recupeieze paguba. N-a stat o lună la Sinaia ? Are să vie la anul...

— Faceţi jocurile, domnilor !

Invitaţia crupierului il ajunse pe la jumătatea hall-ului. Se opri în loc şi se scărpină după ureche. Apoi... făcu o nouă repetiţie a banilor din buzunar. Luă o sută din cei destinaţi a-i întreţine stomacul până va face rost de alţii, patruzeci din cei optzeci sortiţi să-i ţină tovărăşie la drum şi şaizeci de la masa pe care urma s-o ia imediat. Cu patruzeci de lei se poate mânca destul de bine... când n-ai mai mult în buzunar.

Şi iar se înapoie la ruletă...

Şi iar îi miză pe toţi...

Şi iar ii pierdu Ia o singură învârtitură...

Urmă pe loc o nouă şi rapidă ajustare a socotelilor. Se poate călători destul de bine şi cu clasa a treia, iar pentru acasă nu trebuie să duci atâta grijă. Ceri proprietăresoi două sute de lei şi ai rezolvat problema.

Şi iar pierdu ..

De unde să mai ia ?





Renunţă la „cheltuieli de drum", renunţă şi la automobil — parcă cu tramvaiul nu mergi tot aşa de bine ? — iar pentru cină opri numa* zece lei. Mănânci un sandwich, la rigoare două-trei cornuri, şi ţi-ai amăgit stomacul.

Şi iar pierdu.

Renunţă la tramvai şi la mâncare şi mai încropi un pol.

— Zece în plin !

— Treizeci şi cinci !...

Dar nu plecă... Poate că tot o să câştige. Aşa e norocul ; revine în ultimul moment. Când crezi că eşti iremediabil pierdut. Dacă n-ar şti... Iar dacă nu mai revenea — îşi vinde ceasul şi în Sinaia tot nu rămâne.

Peste zece minute mai avea două fise de câte un pol. Le oprise ca să-şi scoată lucrurile din gară şi ca să îmbuce ceva.

— Faceţi jocurile pentru ultimele trei lovituri !

Aruncă una din fise. Cu cealaltă îşi va scoate numai
pardesiul şi va mânca ceva.

O pierdu»

Aceeaşi soartă o avu şi cea din urmă pe care o aruncase inconştient.

— Mizaţi, vă rog, pentru ultima lovitură. Jocurile reîncep mâine dimineaţă la ora 10.

Dar prietenul nostru nu mai auzi nimic. Toată sala de jocuri îi intrase în cap, după ce se învârtise o clipă în rjuru-i,- şi acum încerca, cu larmă şi cu lovituri, să-i crape văcălia sau să iasă prin urechi, prin ochi şi pe nas.

Se desmetici repede şi ieşi cu înfăţişarea unuia carc s-a trezit puţin din beţie.

Afară era senin şi nu prea răcoare. Luna se cocoţase tocmai în Vârful cu Dor şi privea de acolo, înjumătăţită şi gata să se pituleze, în groapa imensă cu arbori, cu vile, cu oameni şi cu ape, dintre culmea Furnicei şi creasta Piscului.

În parc — aproape pustiu. Pe o bancă din apropierea cazinoului, un bărbat priveşte atent spre Vârful cu Dor, căznindu-se pesemne să priceapă ce s-a făcut cu cealaltă jumătate a lunii, iar pe o altă bancă, vis-â-vis, moţăie



o femeie tânără — probabil nevasta unui crupier în aşteptarea soţului.

Ce să facă Liță Soare ?

În alte condiții, şi-ar fi vârît mâinile în buzunare şi ar' fi admirat cerul, dar acum ? Flămând, fără adăpost, fără o para chioară, obosit trupeşte şi deprimat sufle-teşte...

Ca să nu dea ochi cu cele două cucoane, se îndreptă repede spre cimitirul eroilor şi se rezemă de grilaj. În fața mormintelor însă nu poți cugeta decât senin la suflet fiind, de aceea reveni în parc şi se aşeză pe o bancă ascunsă într-un cerc de castani. De-ar fi avut baremi un pol să-şi scoată pardesiul din gară şi să înghită o chiflă, două... Dar n-are nimic. Nici măcar un leu. •

Îşi mai scutură buzunarele, îşi mai dibui căptuşeala — doar, doar va fi scăpat ceva. pe undeva, dar rezultatul fu negativ.

Îşi strânse tâmplele ca să nu plesnească, şi îşi vârî o mână sub curea ca să dea stomacului impresia că e o halcă de carne friptă sau o felie de pâine cu unt...

— Ce nebunie !... Ce tâmpenie... Ce groaznică păcăleală — a cui ? A Norocului ? A Soartei ? Ce-or mai fi şi bazaconiile astea ? Aseară — bani, femei, hotel şi masă de primul rang; după douăzeci şi patru de ore — vânt în buzunare, pustiu în stomac şi o . bancă în grădina publică...

Ieri — iluzii şi planuri de milionar, acum — ce delicioasă ar fi o bucată de pâine cu ceva slănină, şi ce minunat un pat de campanie într-o mansardă săracă...

Oftă lung şi scrâşni din măsele ca să interzică ochilor să plângă. Dacă i-ar fi fost cu putință şi-ar fi luat capul de pe umeri şi l-ar fi izbit de toți pomii din juru-i. Prea amarnic îl trădase. Prea se încrezuse în soliditatea lui ca să-i ierte aşa uşor nebunia pe care o săvârşise.

De ce s-a mai înapoiat din Câmpina ? Izbutise să plece cu o sumă destul de frumuşică pentru un funcționar sărac. Săvârşise deci un act de două ori eroic : întorsese spatele rul'etei, cu buzunarele pline.





De ce s-a coborît In Sinaia şi nu şi-a continuat drumul spre Braşov, aşa cum hotărîse în tren ?

De ce nu s-a retras în momentul când a văzut că a pierdut tot câştigul şi e amenințat să rămână şi fără banii de acasă ?

De ce a mai schimbat şi ultima mie ?

De ce nu şi-a oprit măcar pentru tren ?

De ce n-a plecat baremi c-un pol ca să-şi scoată pardesiul şi să mănânce o bucată de pâine şi cincizeci de grame de parizer ?... .

— Cine-i de vină ? Dumnezeu ? Satana ? Ori dobitocul ăsta de cap ?... Ah !...

Se lovi cu „dobitocul[44] de pomul de alături, de spatele băncii, îi mai dădu şi câțiva pumni, mai scrâşni din din-i, mai bâțâi din picioare mai oftă... până se obişnui cu soarta. Şi încercă să găsească o soluție.

Îi trebuiau bani: să mănânce, să-şi scoată bagajul — măcar pardesiul, şi să doarmă sub acoperiş. De plecat — până dimineața nu mâi era chip. Toate trenurile avuseseră grijă să se scurgă de vreme spre Bucureşti.

Dar de unde să facă rost ? Să ceară celor două prietene ? Foarte uşor... şi foarte greu. Amândouă îi erau datoare, însă nu în sensul bancar al cuvântului.

Îi rămânea ceasul. Dar cui să-1 vândă, în miez-de- noapte ? Şi ce o să prindă pe el ? E „Omega[44], e de argint, nereparat încă, dar cine să i-1 cumpere ?

— Uff ! Dracu* m-a îndemnat să viu la Sinaia, j

De-ar fi avut cel puțin pardesiul ! Se.ciuciulea într-un

colț şi-şi făcea acolo vacul până la răsăritul soarelui. N-o vrea omul din gară să i-1 dea şi fără bani ? Rămâne geamantanul şi umbrela destulă garanție.

Se ridică şi luă drumul gării. Dar magazionerul plecase la culcare,

Îşi aduse aminte de negustorul care împrumutase doamnei Scripcă o sută de lei, în schimbul verighetei, şi îşi îndreptă picioarele într-acolo. Dar şi acesta trăsese obloanele.

Bunătăţile din restaurantul lui Nea Nae îi făcură cu ochiul şi-1 îndemnară să încerce .aci. Ce o să piardă dacă



n-o izbuti ? Mai ales o farfurie de icre proaspăt prepa-. rate şi un purceluş fript, c-o ramură de pătrunjel în dinţii rânjiţi, îl trăgeau parcă de haină şi de guler si-, lindu-1 să intre de-a-dreptul prin.fereastră...

Îşi scosese ceasornicul din buzunar, îl mai privi, îl mai cântări, dar nu îndrăzni să deschidă uşa restaurantu-. lui. Ce-o să spună ? Cum o să-şi justifice apriga-i sără-cie ? Că 11-a avut cap şi şi-a lăsat banii la cazino?

Îşi puse ceasul la loc şi se hotărî să facă mucenicie în noaptea asta. N-o să moară nici de foame, nici de frig. E, acolo, un mic guturai şi o slăbire de circa două sute de grame. În schimb — o lecţie care îi va Sluji mult în viaţă.

Mai dădu o raită prin parc, mai privi languros la pachetele cu ţigări ce-şi aşteptau muşterii în fereastra debitului „Munteanu", se reîntoarse pe Spătarul Cantacuzino ca să mai adulmece purcelul de la „Nea Nae", urcă prin spatele vilei „Ungarth", făcu un drum până la castel, poposi câteva minute pe podul de peste Peleş, bucuros că mai există cineva — fie şi un pârâu — care n-are unde să doarmă, apoi se coborî spre mănăstire şi se chirci obosit, flămând şi friguros pe banca de pe terasa muzeului...

— Doamne, mai sunt eu Li ţa So,are, tânărul aşezat şi cumpănit .în toate actele şi în toate gesturile lui?... Ce s-a întâmplat cu mine ?... Ce înseamnă această schimbare teribilă în firea mea ?... Prin ce minune a intervenit ? Numai ruleta să fie pricina — ori au contribuit şi alte elemente de care n-am cunoştinţă ?...

Erau numai patru-cinci săptămâni de când îşi făcuse analiza sângelui, cu rezultat negativ; dar fiindcă chicr doctorii se îndoiesc de sănătatea pacientului atunci când reacţiunea Wassermann este negativă, se cutremură la gândul că boala se găseşte deja în faza terţiară şi s-a urcat din sânge la- creier...

Apoi îşi aduse aminte de păţaniile celor două prietene care, căsătorite fiind, probabil că n-au sifilis — nici în sânge, nici 1a cap, şi se mai linişti. Nu e sifihs, cK pasiune pentru ruletă. O boală care se poate vindeca printr-o



reacţiune puternică a voinţei. Deci, fără analize, fără injecţii.

■— Bietele femei ! — gândi el, căielnic, le-am judecat aspru şi le-am condamnat în. loc să le compătimesc.

Şi venindu-i în minte înţelepciunea Talmudului, acolo unde zice : „Nu judeca pe nimeni înainte de-a fi fost însuţi în situaţia lui", iertă din tot sufletul şi pe cele două doamne — şi pe profesorul de matematici — şi pe ungurul chefliu — şi pe toată lumea care a căzut şi va mai cădea în patima jocurilor de noroc. Dacă ar fi femeie, desigur că şi el şi-ar înşela soţul sau amantul, ca să nu tremure flămând pe această bancă atât de puţin ospitalieră...

A mai aţipit, s-a mai deşteptat, iar a mai aţipit, până ce lumină s-a făcut.

A dat slavă lui Dumnezeu că n-au mai venit asupră-i şi alte rele, şi-a dres părul, cravata, şi-a refăcut cât de cât moralul şi a plecat în căutarea unui muşteriu pentru ceas.

L-a oferit unor şoferi, unui plutonier, a intrat în vorbă şi cu un pădurar şi cu un negustor ambulant de bricege şi de butoni, dar n-a găsit amatori. Toţi aveau ceasornice în buzunar. Abia mai târziu se gândi la un ceasornicar şi plecă spre piaţă să-J găsească.

În drum se întâlni cu madam Fitil. Vru s-o evite, dar era prea târziu.

— M-ai înşelat, mizerabile ! Te-am căutat aseară două ceasuri... să-ți plătesc datoria — şi dumneata... spune drept unde ai dormit ? La Scripsa ori la baba aia bogata ? Hei, n-auzi ? Cu care m-ai trădat ? Că nu te-o fi îndemnat Aghiuță să te aventurezi prin speluncile alea din piață...

Apoi, văzându-i mutra atât de amărâtă, cravata şifonată, hainele prăfuite şi mototolite, se porni pe râs.

— Lițişor dragă, ce s-a întâmplat cu tine ? Eşti bătut... ori plouat ?

Soare râse sec şi ridică din umeri. Doamna făcu gura mare şi se lovi peste obraz.

— Liță, tu ai pierdut tot! Tot, măi ?



— Tot.

— Tot, tot ?

— Absolut.

— Treizeci de mii de lei ? !... Tu ăla... prudentul cumpănitul, moralistul!...

Şi făcu un haz care molipsi şi pe bietul Soare.

— Ei, ai văzut ce drăcie e ruleta ? Să ai acum nas să mai osândeşti pe alții ! Hm ! Liță dragă, te pomeneşti că ți-o fi şi a mânca !

Liță lăsă ochii în jos.

— A... nu...

Madam Fitil îi dădu o sută de lei şi-1 încuraja întru răbdare.

— Şi eu m-am înapoiat aseară fără niciun leu. Acu luai două sute de la administrația hotelului şi mă duc la cazinou. Dacă-i înmulțesc, îți dau mia împrumutată — plus o guriță gratis... Hai şi nu mai fi amărât. N-ai idee ce mutră caraghioasă faci.

Şi ca să-1 mai-înveselească, îl apucă de braț şi-1 mângâie cu căpuşoru-i bălai şi gingaş, cântându-i aproape tare

Nu mai plânge, Baby,

Că-ți dau ciocolată...

Bucuros că şi-a salvat ceasul şi că doamna aceasta uşuratică nu e totuşi lipsită de suflet, Liță Soare înghiți un ceai cu patru cornuri, la lăptăria de lângă hotel Regal, apoi... plecă la cazino. Nu ca să joace, ci ca să-şi supravegheze prietena. Măcar până i-o înapoia mia de lei. Şi... ca să mai privească. E aşa de amuzant!...

Dar prietena — filosofa smerită într-un colț de canapea. Soare înțelese că s-a lefterit şi simți un nod în gât. Nu se arătă — la ce bun? — ci se amestecă printre gură-cască din jurul mesei a doua.

Descoperi aci pe profesorul de matematici şi pe madam Scripcă. Primul — slăbit, neras şi... „în şansă". Secunda — cu ceva fisc dinainte, fără verighetă, dar cu acelaşi aer distins şi nepăsător de totdeauna.



— Tot la ceas e nădejdea, gândi Soare, adoptând şi el atitudinea doamnei Scripcă.

— Mizați, domnilor !

Liță îşi mângâie părinteşte cei doi poli care-i mai rămaseră după ce-şi plătise biletul de intrare şi se mută la altă masă.

— Faceți jocurile, domnilor !

Ii mângâie din nou, de data aceasta mai puțin părinteşte, şi... trecu la masa a treia.

— Mizați, vă rog !

Simți că-i tremură capul şi picioarele — şi frecă cele două monede, una de alta, aproape să le şteargă efigiile. Apoi scrâşni din m|sele şi aruncă una pe 32, supărat foc că n-a pus-o pe 10.

Iese 16...

Îşi vărsă necazul pe cea rămasă — strângând-o între degete şi zgâriind-o cu unghiile. Apoi încercă să se depărteze. Cu douăzeci de lei îşi scotea pardesiul din gară, cumpăra un jurnal şi mai înghițea vreo două cornuri şi un fum de țigară. Dar picioarele refuzară să se supună, invocând un argument foarte, temeinic : şi cu acest pol în buzunar şi fără el, ceasul tot trebuie vândut.

Oftă anticipat şi-1 aruncă pe 10...

— Zece — negru — pair — manque — anunță crupierul într-un ton pe care Liță îl găsi batjocoritor. Dar nu se formaliză. Încasă şapte sute de lei — chiar în momentul când începu să vadă iar lămurit şi să simtă pământul din nou sub picioare.

Avea acum bani suficienți să plece cu rapidul, să ospăteze în vagonul-restaurant, să călătorească din Gara de Nord până în strada Lăzureanu cu o limuzină şi să înapoieze şi suta doamnei Fitil.

...Dar nu făcu aşa. Era cu putință ?

Se aşeză la masa verde şi într-o jumătate de oră rămase iar tinichea.

Îşi vându ornicul unui ceasornicar, pentru patru sute de lei. Putea să mănânce, să-şi scoată bagajele, să plece



cu acceleratul şi să ducă şi Coanei Tinchii un bibelou sau o colecție de vederi din Sinaia. Dar... un om ajuns în halul lui se mulțumeşte şi c-un loc, în picioare chiar, la clasa a treia... Aşa că economisi vreo două sute de lei şi se întoarse la cazino.

Iar peste o jumătate de ceas se înapoie la ceasornic şi îşi vându lanțul de argint, pentru, o sută cincizeci de lei...

După o scurtă luptă cu sine, luă drumul spre gară, să-şi libereze pardesiul. Dar din dreptul poştei nu izbuti .să mai înainteze...

Recunoscu definitiv că nu-1 mai cheamă Liță Soare — şi se întoarse la cazino. Aci găsi totuşi voința necesară să intre în closet şi să ascundă un pol în ciorap. Încă o noapte fără pardesiu, în aer liber, l-ar da gata.

Găsi pe madam Fitil tete-â^tete cu un tip lung şi blond pe care nu-1 mai văzuse până aci, şi înțelese că prietena îşi face rost de franci. Iar madam Scripcă îşi rodea unghiile într-un fotoliu. Pricepu că nici ea nu mai are lei, nici ce amaneta — şi i se făcu milă. Masa celeilalte e asigurată, dar a ei nu. Şi mai are şi doi copii cu ea. Dacă i-ar ajuta Dumnezeu să' câştige, i-ar da şi ei fără nici o altă intenție.

Dispitne de şase poli. Îi împărți în şase porții egale şi-i pierdu la şase tururi...

Ce te mai faci, Liță Soare ? N-ai decât să liberezi pardesiul şi să-1 amanetezi ca să poți pleca la Bucureşti după bani.

Se înapoie în closet şi scoase moneda care se oprise aproape de călcâi; dând slavă lui Dumnezeu că tot nu e aşa de sărac.

Când reveni în hail, numără, involuntar, fotoliile, şi găsi... zece cu toate. Numără şi degetele de la mâinile unei duduițe — şi găsi tot zece. Le numără şi pe a!e lui, numără şi picioarele celor cinci persoane intrate în grup, socoti şi urechițe acestora — şi dovedi tot zece. Află din gura unui domn că ceasul e 2 şi 10, înțelese din conversația unor doamne că una din ele a pierdut zece mii, — -şi nu mai fu chip să plece. Acest zece îi striga în



urechi, i se aşeza înaintea ochilor, îl pocnea în tâmple, peste genunchi, după ceafă, îi astupă respirația, — până izbuti să-1 urnească din loc şi să-1 împingă iarăşi în salonul Madam Ruletei.

Se opri la cea dintâi masă şi observă şi aci că toţi jucătorii au câte zece degete la mâini, că cinci oameni posedă laolaltă zece ochi şi că numărul 10 de pe masa verde e mult mai mare decât celelalte..

— Mizaţi, vă rog !

Ca să scape de această groaznică obsesie, scoase unica-i monedă şi o aruncă pe 10.

— Zece — negru — pair — manque ! — anunţă şi crupierul după câteva secunde.

Din grămăjoara de fise câştigate, Liţă Soare înstrăină două mici pentru pourboire, apoi rămase nehotărît. Să mai joace ? Să plece ?

Doamna Krater, care era prezentă în colţul mesei, îi înţelese repede situaţia şi-1 încuraja din ochi să rămână. Soare îi răspunse printr-un gest imprecis, apoi, văzând în atitudinea ei un interes ce depăşea relaţiile dintre doi oameni ce nu şi-au dat încă mâna, nu-i fu greu să priceapă că şi bărbaţii tineri şi fercheşi au posibilitatea să se salveze din grele impasuri. .

O privi mai atent şi citi în oclii-i verzi-spălăciţi exact ceea ce bănuise. Îi răspunse afirmativ şi luă loc la masă. Matroana surâse satisfăcută şi pontă cu plăci de-o sută pe toţi caii lui zero. Soare adăugă patru fise mici pe caii lui 10 şi, până să cadă bila, găsi răgaz să mai reflecteze.

Deviase, într-adevăr, din linia dreaptă a vieţii lui, dar nu căzuse. Pierduse propria-i pungă şi altceva nimic. Nu' furase, nu înşelase, nu minţise, nu iscălise poliţe. Situaţia lui morală nu e ştirbită prin faptul că şi-a vândut ceasul şi a plătit scump îmbrăţişările unor femei — ce-i drept măritate, dar care nu prea mai au legături cu căminul conjugal. Ca să se vândă însă unei babe care-şi poate permite, cu bani, dezmorţirea unor simţuri care i-ar fi recunoscătoare dacă le-ar da pace, asta nu e posibil. Mai ales că bani pentru drum are acum. Şl



chiar de n-ar avea, şi-ar vinde pălăria, pantofii, un rând de. haine,-dar pe el însuşi — nu.

— Unu — roşu —. impaic — manque !

Doamna Krater, contrar obiceiului ei, se arată vădit satisfăcută de câştigul unui cal de-o sută, dar nu pentru cei o mie şapte sute de lei ce-i primea, ci ca să arate tânărului o mai bună dispoziţie. Acesta o felicită respectuos printr-un zâmbet uşor, îşi înclină puţin şi capul — şi plecă hotărît la gară. Avansurile matroanei produseră în sufletul lui un reviriment în stare să-1 descătuşeze din braţele atât. de seducătoare ale ruletei.

În trecere prin parc zări figura palidă şi visătoare a Dorinei pe aceeaşi bancă unde o întâlnise în dimineaţa când tăia filele unui roman, — şi făcu doi paşi spre ea. Dorise atât de mult s-o cunoască şi nu se cădea să părăsească Sinaia fără să-i sărute mânuşiţa albă şi fină pe care o admirase în tren şi la prima revedere în cazino. Dar... se răzgândi. Cum o să-şi justifice plecarea? Orice minciună i-ar spune, nu l-ar crede. Când vii în Sinaia cu cogeamite geamantan şi pleci după cinci zile, chiar dacă pricina ar fi alta, lumea tot ruleta o s-o găsească de vină.

Nu era deci momentul.

O salută cu repetiţie, mulţumindu-se, din partea ei, cu un surâs deosebit de graţios, şi îşi văzu de drum cu speranţa că se vor regăsi la Bucureşti. Se întâlneşte munte cu munte, dar-mi-te om cu om.

— Da de ce o fi aşa tristă ? se întrebă el îngrijorat. Nu cumva o fi rămas şi ea fără leţcaie ?

Bănuise întocmai adevărul. Dorina câştigase cinci sute de lei la bulă, ca să se curăţe, în ziua următoare, de ultimul ban, la ruletă. Acum — oftează după o bomboană şi caută un alt titlu pentru prima poezie. Linişte nu mai merge...

XIX

Strada Lăzureanu No. 11$ bis, sectorul VI, Bucureşti.

Doamna Ecaterina Neagu a aşezat ibricul de cafea, şi-a pus ochelarii pe nas şi citeşte pentru a şaptesprezecea oară epistola primită.de la prea cinstitul chiriaş al dom- niei-sale.

Dragă cucoană Tincă,

Află că am ajuns cu bine la Sinaia.

P~aici e lume multă şi aleasă. Munții sunt grozavi şi aerul e minunat. Stau la hotel de primul rang. Am dat p2ste un noroc de care o să te miri şi dumneata când ți-oi povesti. Cred că o să mă reped în curând pentru o zi, două, şi atunci am să-ți fac o mare bucurie.

Cum te afli dumneata ? Eşti bine sănătoasă ? Dar cu Mila cum te mai împaci ?

Sărut mânuşițele

Liță Soare

„Caraiman", Sinaia

Cucoana Tinca îşi ridică sticlele peste sprâncene şi-şi şterse o lacrimă care se pregătea să plece pe lângă nas la vale.

^ — Bietu domnu' Liță ? ce mai băiat de treabă ! Cum îmi scrie el — întocmai ca la o mamă bună. Că sunt munți grozavi — cum să nu fie la Sinaia ! Că e aerul bun — cum n-ar fi dacă e la munte ! Şi că a mai dat şi norocul peste el. Doamne, ce s-o fi întâmplat ? Să ştii Că s-a găsit cu vreo domnişoară frumoasă şi bogată. De n-o fi aşa, îmi pui gâtul. Las' că merită. Ce mai băiat învățat şi sănătos la minte !

Auzi că şade la hotel mare! Caraiman ! Doamne, da ce l-o fi silit să facă atâta lux ? Să ştii, Tincuțo, că tot aşa e. A dat peste una cu avere mare. Bravo, domnule Liță ! Să-ți ajute Dumnezeu şi Maici Domnului, că meriți. Ăla care o zice că nu meriți, nu ştie ce vorbeşte.



Ci-că o să-mi facă şi mie o bucurie ! Ii crez, cum să nu-1 crez. Odată ce zice el un cuvânt, e zapis cu pecete. Poate şi niscai pantofi… Să-i ajute Maica Domnului !

Dacă ar fi fost în casă, i-ar fi luat fotografia şi ar fi şters-o de praf; dar fiindcă se afla în bucătărie, se mulțumi să mângâie pe Mița şi să-i comunice că şi de ea s-a interesat Domnu' Liță.

Apoi îşi luă ochelarii şi suflă în foc. O scânteie avu obrăznicia să sară din surcelele uscate de fag şi să i se lipească lângă negul de sub bărbie.

— Hâu, îmi «vine musafiri! exclamă coana Tinca speriată.

Umplu ceaşca şi îşi aprinse o țigară. Până să se mai răcească băutura preparată turceşte, vru să mai silabisească odată adresa. Nu izbutea să-şi memorizeze numele hotelului. O gâdilitură neplăcută însă o sili să-şi vâre mâna în sân.

— Hâu, îmi vin musafiri! A sărit şi scânteie din foc, mă mănâncă şi buricul. Doamne, da cine să fie ! Domnu* Liță — nu cred, că de abia a prins şi el gust de Sinaia.

Ca să se convingă şi mai bine că scânteia şi buricul nu glumesc, întinse cărțile. Şi cum le întinse se şi tăiară.

— Doamne sfinte, da cinesă vie la mine ? !1

Le mai întinse odată şi ieşi asul de caro.

— Hâu, veste !

Mai întoarse una şi se întâmplă tocmai 7 de treflă.

— Hâu, cu lacrimi! Veste cu lacrimi. De la cine oare ? Mamă n-am, iar de frați şi de surori nu mai ştiu —nici dacă mai trăiesc, nici pe unde or fi mai trăind. Atunci de unde dar ? Hm, o veni cu poşta ori o vor aduce musafirii ? ! Hm, poate o fi domnu[1]

Liță. Aş, da de unde ! Nu-şi lasă el logodnica să vie aşa repede la Bucureşti. Şi apoi, după cum cântă scrisoarea, el o să vie cu bucurie, n-o să vie cu întristare.

Şi fiindcă n-avea altceva de făcut, strânse car.i le ca să le mai amestece şi să le mai consulte odată. Tocmai când „mosafirul* intră pe poartă cu geamantanul într-o mână şi cu umbrela în cealaltă.

— Sărut mânuşițele, coană Tinco.





— Hau, domnu' Liță ! El e — exclamă ea foarte bucuroasă şi mândră că n-au înşelat-o nici cărțile, nici buricul» Da ce s-a întâmplat, măiculiță ? Că văz că te întorci cu totul...

— Mi-a păpat ruleta banii, mărturisi el fără nici o codeală.

— Ruleta ? ! Aşa o cheamă ? De ce neam al dracului o mai fi de-o cheamă aşa ? Şi zici că ți-a tocat banii ? Dumitale să-ți mănânce banii o femeie ? Ferească-mă Dumnezeu ! Nu crez, să-mi pui foc în cap. Şi eu care socoteam că... de, după cum mi-ai scris... că ai dat peste una putredă de bani!... Doamne fereşte !

— Ei, lasă, nu te închina, că nu s-a făcut gaură in cer. Mai bine ai pune de-o cafea. O să-ți explic eu cam ce fel de drăcie e ruleta aşta.

— Aha, vasăzică nu e femeie ! E altă drăcie. Te crez. Că nu se strică el un om ca dumneata, aşa cu una, cu două.

— Şi totuşi se strică, gândi Liță Soare clătinând amă- rît din cap.

A doua zi şi-a retras de la Casa de Economie micul capital pe care-1 înmulțea din când în când cu câte-o mie de lei. Se făcuseră unsprezece mii. N-avea trebuință de toți, dar ce să ia şi ce să mai lase !

De la bancă s-a dus direct la un magazin de ceasornice, iar de aci la un laborator pentru a i se examina sângele... îşi reconstituise în minte toate peripețiile prin care trecuse la Sinaia şi ajunsese la concluzia că s-a deplasat un şurub din maşinăria, până mai ieri atât de solidă, a capului. Un om cu mintea în perfecte condiții de funcționare, nu pleacă la munte pentru o lună, ca a doua zi să-şi piardă banii la cazino şi să doarmă rebegit şi flămând ca un câine vagabond, pe o bancă, în aer liber, amenințat din clipă în clipă să fie înhățat de-un gardian şi dus cu alai la poliție.

Apoi. dispunând de timp — era doar în concediu — s-a apucat să studieze... ruleta, surprins şi revoltat că nu şi-a dat la Sinaia această osteneală. Poate că n-ar fi ajuns. În sapă de lemn.



In acest timp, cucoana Tincă făcea cafele şl da cu cărțile.

— Iar îți cade drum ! Ba încă drum lung şi peste apă, că mereu iese 10 de pică.

— Aş, drum ! De data asta nu se potriveşte. Nu mă gândesc, să mai plec, cum nu te gândeşti dumneata să te tnai măriți.

— Păi cum, o să mă mărit! Mărita-m-aş la gurgu- ia ta. Altă vorbă nu găseai ? Dar drum îți cade. Uite, stai să pleci. Şi mă mir de ce nu spui. Parcă o să te duci şi n-o să ştiu eu ? !

Multă bătaie de cap .nu' i-a trebuit lui Liță Soare ca să-şi dea seama că născocitorul ruletei a combinat cele treizeci şi şase de numere cu atâta măiestrie, că oricâte calcule ar face — cel mai inteligent dintre jucători, s-ar dovedi zadarnice. Totul stă în puterea hazardului. Jucătorul nu se poate folosi decât de voință şi de nervi. Prudența valorează aci mai mult decât inteligența.

In lumina acestor concluzii, studie din nou şansele minore şi descoperi totuşi, aşa crezu el, un mijloc de a câştiga — nu cu grămada, dar sigur — riscând aproape numai puterea de rezistență a sistemului nervos.

Pui o piesă pe manque şi una pe duzina a treia. Sau una. pe passe şi alta pe duzina întâia. Ai acoperit, în felul acesta, treizeci din cele treizeci şi şase de numere. Iese duzina — câştigi două mize şi pierzi una; iese manque sau passe, pierzi' una şi câştigi tot una. Prin urmare pierderea reală ar fi numai în cazul când bila cadc pe zero sau pe unul din cele şase numere rămase libere. Lucru ce nu se poate repeta aşa des.

Se felicită din toată inima pentru această minunată descoperire, mirându-se că de atâta vreme de când există cazinouri cu ruletă, nu s-a găsit un om, unul singur, care să observe că o spărtură se poate face totuşi în combinațiile diabolice ale inventatorului.

— Iar mi-a ieşit 10 de treflă ! Drum lung şi peste apă. De n-ai pleca* să ştii că mă las de meserie. Le bag în foc şi nu mai crez în cărți câte zile oi mai avea.



Liță Soare o privi admirativ şi începu să râdă. Tocmai la drum — lung şi peste apă — se gândea şi el. O descoperire atât de importantă nu poate rămâne neexploatată.

— Ai dreptate, coană Tinco.'.. Plec iar la Sinaia...

—- Treci şi peste vreo apă ?

" — Trec — şi peste Ialomița şi peste Prahova., , -— Ei vezi ? Să mai zici că nu spun cărțile drept. N-or fi spuind care n-or fi spuind, dar ale mele...

Liță Soare controlă Mersul Trenurilor. La 20 ar avea un accelerat spre Sinaia. Acum e 19.30. Geamantanul e neatins, bani are. Numai să-şi lege cravata. Cu un taxi ajunge la gară tocmai la timp.

Apoi se răzgândi. O să fie în Sinaia pe la 23. Adică după ce s-a închis ruleta. Păcat... Dacă ar fi apucat măcar c-o jumătate de ceas mai înainte...

Să plece dimineața, la 9. La 12 e în Sinaia. Tocmai când jocurile sunt în toi.

Controlă din nou Mersul Trenurilor şi descoperi un accelerat care pleacă la 23.35. Minunat. Îl ia pe ăsta ca să poată fi la cazino de dimineață, de la începerea jocurilor. Ajunge pe aproape de 3...

Se scarpină după ureche.

La ce bun să mai plătească hotelul pentru câteva ceasuri când — slavă Domnului — nu-1 zoreşte nimeni şi nimic! Cazinoul q deschis până la sfârşitul lui Septembrie. Prin urmare tot mâine la 6... Ba mai bine acu. Nu apucă, ruleta, dar mâine dă ochi cu ea odihnit şi bine dispus, nu obosit după drum.

Până la ora 22 şi jumătate, oră destinată plecării de acasă, avu timp să mai judece şi altfel. Dar dacă prevederile lui nu se vor realiza şi pierde din nou ? Pe bănci n-o să mai doarmă, afară de cazlil când ar înnebuni •de-a-binelea. Când o mai rămâne cu o mie de lei în buzunar, nu-1 mai reține în cazinou nici magnetul tuturor ruletelor din Europa.

A, nu... E imposibil să piardă. Sistemul descopcrit de el nu-1 poate duce decât la rezultate bune. Poate chiar strălucite. Răbdare să aibă.

Dar dacă...



A, nu !

Şi totuşi...

Imposibil!

Ceasul plecării il găsi într-o luptă teribilă. Să se ducă ?... Să nu se mai ducă ?... Da de ce s-ar mai duce ? N-a văzut el cu ochii ce înseamnă să te pasionezi, pentru jocurile de noroc ? Să mai ajungă din nou în situația de a-şi vinde ceasul de buzunar ca să mănânce ? Ori să accepte propunerile doamnei Krater ?...

— Bruh ! Nu mă duc. Coană Tinco, să ştii că te-au mințit cărțile.

Dar cucoana Tinca nu se mai găsea pe aceste tărâmuri.

— Şi dacă...

Şi totuşi..

— Ei, şi care-i pricopseala dacă dau o lovitură ? Sa colind toate cazinourile din lume şi să plătesc mii de lei ca să înghesuiesc pe alde madam Scripcă într-o grădină publică şi să mai adaug câte-o pereche de coarne tuturor domnilor Fitil, pe ale căror stimabile soţii le voi întâlni în calea mea ? Nu e mai înţelept' să aştept schimbarea soartei de la munca şi de la meritele mele de slujbaş conştiincios ? Voi ajunge şi şef de serviciu şi subdirector, poate şi director... Iar acum ce-mj lipseşte ? Am şi casă şi haine şi cu ce *să-mi îndestulez un pârdalnic de stomac. In plus — trăiesc liniştit, fără alte emoţii decât cele pe care Ie găseşti în cadrul unei vieţi normale...

Dar dacă...

Se scărpină enervat pe toată suprafaţa împădurită a capului.

— Uff !...

În cele din urmă, ca să scape de coşmar, căzii la o tranzacţie. Să se înapieze la Sinaia dar numai pentru o zi. Şi numai ca să facă o încercare.

— Prin urmare mâine la 9, cu o mie de lei în buzunar şi fără nici un fel de bagaj.

După câteva minute însă, lăsă o hârtie albastră în servietă, ca s-o găsească la întoarcere, luă geamantanul aşa cum se afla — şi pe-aici ţi-i drumul.



— Poate că m-am. amorezat de tânăra aceea, îşi zise el, pe când zbura spre gară, ca să nu se îngrozească de pasiunea cea adevărată.

*
* *

...Şi drept la „Caraiman" s-a dus. Cam scump hotelul, dar el o să câştige... Şi chiar dacă ar pierde — ce contează câteva sute când şi aşa tot le dai la ruletă ?

Dar n-a fost chip să doarmă. Îl frământa — pe de o parte nerăbdarea de a-şi experimenta sistemul descoperit de el; pe de alta teama că din atâtea milioane de oameni care au cunoscut capriciile ruletei, se vor fi mai găsit şi. alţii tot aşa de deştepţi care să fi căutat şi să fi dovedit acest modest mijloc de dirijare a hazardului.

Totuşi a rămas în pat până la 9. În. plapumă se scurge timpul mai iute decât hoinărind prin parcul fără copii şi fără muzică. Un ceas, cât te mai desparte de începerea jocurilor, îl poţi topi şi în aer liber, fără să te îmbolnăveşti de nervi; dar un interval mai marc pune răbdarea jucătorului la grea încercare. Dar şi ceasul acesta i se păru nesfârşit de lung. Îşi făcuse planul s-o ia mai întâi pe bulevardul Ghica, până la piaţă, apoi pe str. I. Brezeanu, spre mănăstire, şi apoi la vale. Să intre in parc exact la ora când se . deschide templul Fortunei. ■Nu izbuti însă a părăsi parcul. Şi nici pe cărările de aci să se mişte cu gândurile slobode. Mereu se uita la ceas — şi tot aşa de des să vază dacă lumea a început să urce scările cazinoului. Poate că ceasul lui nu merge bine... Sau că astăzi încep jocurile mai devreme...

Şi în mintea lui, atât de cuprinzătoare altădată, tot spaţiul era ocupat de aceste infailibile şi obsedante reţete : manque — duzina a treia ; passe — duzina întâia... Nu mai găsiră un colţişor — nici splendoarea firii, nici ma- dam Fitil, nici Scripcă, nici Krater — şi nici măcar „dom- ' nişoara aceea". Abia târziu, când o siluetă sveltă de femeie tânără, apăru în apropierea statuii, îşi aduse aminte de aceasta din urmă şi încercă să imprime gândului o



turnură mai... sentimentală. Să se convingă măcar cât de cât că această revoluţie în viaţa lui n-a fost stârnită de (jocurile de noroc, ci de o femeie. Ar avea astfel o cât de mică scuză faţă de cunoştinţa-i care-1 presează în aceeaşi măsură ca şi vraja roatei «misterioase. Dar nu mai avu răgaz. Uşile cazinoului începuseră să funcţioneze.

XX

— Jocurile încep! Mizați, vă rog, pentru prima lovitură.

Liță Soare e fericit. Bani ai-e, secretul de a-i înmulți la infinit îl deține numai el, e prezent la „prima lovitură", iar mediul a început să-1 flateze. Lux şi eleganță peste tot — de la portarul cu mustața în furculiță şi cu cărarea impecabilă, până la crupierul cu aere de maestru de ceremonie ; de la casierița cu părul chinuit după metodele Inchiziției, până la aceste doamne de alături şi de vis-â-vis, care poartă pecetea aristocrației celei mai autentice — chiar şi în gesturile involuntare provocate de câte-o ieşire grosolană a ruletei. Iar în sala mare şi elegantă ar putea şi Liga Națiunilor să țină şedințe.

— Mizați, domnilor !

Din zece învârtituri, Liță Soare pierdu una şi câştigă cinci, iar patru nu-i făcură nici cald, nici rece. Aşadar, sistemul lui e minunat. Câştigi încet, dar sigur. Numai răbdare şi timp să ai. Şi el are. Până la capătul concediului mai sunt douăzeci de zile. Să tot joace şi să tot câştige.

— Faceți jocurile, domnilor 1

O mână foarte delicată lăsă cinci plăci a o sută în fața crupierului, fără să-şi arate dorința. Acesta, care probabil i-o cunoştea, le împărți în egală măsură între 32 şi vecinii lui: 0, 15, 26 şi 19. Soare avu impresia că a mai văzut această mână, şi îşi ridică ochii. O tânără de-o asemănare uimitoare cu „fata aceea". Şi ochii şi nasul şl gura, şi bărbia şi îmbrăcămintea la fel cu ale ei,





numai părul îl are blond. Aceiaşi dinți albi şi poate cam mărişori, cu caninul din dreapta aurit, dar sprâncenele sunt falsificate la coafeur, pe când ale celeilalte sunt aşa cum le-a lăsat Dumnezeu. Şi fumează. Pe cealaltă n-a văzut-o niciodată cu țigara în gură.

— Poate că or fi surori.

Abia mai târziu, când tânăra răspunse unui salut slugarnic al lui Crepuscul, înțelese că tot ca e. Şi rămase cu gura căscată.

Ce se întâmplase într-un răstimp numai de două zile ? De ce această schimbare ? Şi-a oxigenat părul I Fumează ! Şi-a înlocuit timiditatea cu o morgă care n-o aranjează de loc. Şi nu-i fu tocmai greu să priceapă că fata stă excepțional de bine cu ruleta. Şi... poate şi cU dragostea. Dar nu era momentul — şi nici locul să reflecteze mai mult. La masa de joc nu-ți este permis să te ocupi de femei. Îl jigni puțin faptul că-1 ignorează complet — şi puse" punct.

Hăt, târziu, se arătă şi doamna Fitil, cu cearcăne mari în jurul ochilor şi cu fața exagerat de vopsită.

Îl ignoră şi ea. Dar nici el nu căzu de pe scaun.

La ceasurile 2, când jocurile fură întrerupte din lipsă de jucători, Dorina schimbă la cassă fise în valoare de aproape şase mii de lei, iar Liță Soare numai de patru sute şaizeci. Dar nu fu gelos. Câştigul ei provenea din grația norocului — şi se va evapora tot prin această grație ; al lui e fructul unui stpdiu şi nu i-1 va mai scoate nimeni din portmoneu.

- Doamna Fitil nu jucase. N-avea chef. Şi nici timp suficient să se antreneze. Fumase trei țigări „Ferdinand", răsturnată pe-o canapea, mai făcuse vreo două tururi prin sală şi pe lângă mese — şi abia acurm, la închidere, îşi[y] aminti că Soare lipsise două zile din Sinaia, şi se îndreptă spre el să-1 întrebe de pricină. Dar Liță se făcu că n-o vede şi ieşi grăbit. Din experiența făcută cu noul său sistem de joc putea să câştige maximum o mie de lei pe zi, deci nu-i mai da mâna să aibă relații cu femei „cinstite", căci sunt prea scumpe. Şi-ți răpesc vremea. Şi te inoportunează în timpul jocului. Observă lumea.

Personalul hotelului. Aude soțul... O profesionistă e mai de preferat. Oricât te-ar costa, tot e mai ieftină. Această părere a avut-o de altfel şi Horațiu...

De la cazinou, prietenul nostru porni de-a-dreptul la hotel Palace. O aşa încordare de nervi cere vieții variație. Dormi la Caraiman, mănânci la Palace sau la „Nea Nae" şi faci dragoste la piață. Fără să cheltuieşti mai mult de jumătate din câştig.

' In alte împrejurări, modestia şi timiditatea lui l-ar fi oprit la uşa restaurantului marelui hotel; acum însă, mai familiarizat cu luxul şi cu „lumea bună" şi mai încrezător în posibilitățile-i de asimilare, pătrunse în sală fără să i se înmoaie picioarele şi se aşeză la o masă fără să se împiedice de vreun scaun.

Din lunga listă a bucatelor gătite şi botezate franțuzeşte, comandă garsonului care aştepta încovoiat, următorul

D&JUNER :

Tzuica de Văleni Caviar frais Homard en belle vue Chand-froid de chapon - Chevreuil des Carpathes Salade de Cresson Fruits rafraîchies Château-Lafitte Cafe turc

După puțin timp apăru pe uşa restaurantului şi figura şuie şi forțat aranjată a fostei viitoare mare poete. Fără să vadă pe cineva, deci nici pe viitorul fost prieten, se aşeză întâmplător la o masă de vis-â-vis. Menu-ul poruncit de ea fu ceva mai... subțirel. Nu-şi uitase încă sexul, n-o părăsise nici gustul pentru delicatețuri.



Bouillon froid
Petits pois ă la franşaise
Poalet de grain ă la broche
Salade verte
Glace citron
Champagrie

Când se descoperiră, se priviră întâi mirați, apoi ironic şi imediat rece şi absenți. Îşi cunoşteau reciproc modestia cu care începuseră vilegiatura, şi prezența de acum în cel mai luxos local din Sinaia îi făcu să-şi schimbe părerile bune ce le aveau unul despre altul şi să se deteste reciproc.

„Parvenit" ! —'fu cuvântul pe care Dorina îl înghiți în loc de tzuica. .

„Stricată" ! — fu complimentul pe care Liță Soare îl amestecă în al doilea pahar cu vin.

Se reîntâlniră la masa verde : el — încrezător în nou-i destin ce şi-1 crease, dar fără poză ; ea — cu țigara între dinți, sfidând ruleta, plafonul, pe puternica zeiță a norocului, pe toate muzele de la curtea lui Apollon şi pe însuşi fiul lui Joe şi al Latonei.

Joacă amândoi. El, cu poli pe .duzina a treia şi pe manque : ea, cu plăci de-o sută pe 32 cu cai şi pe primele patru.

Şi amândoi câştigă. El — câte douăzeci de lei : ea — cu sutele şi cu miile. El îi admiră norocul şi se teme să n-o părăsească ; ea îi persiflează prudența excesivă, caraghioasă chiar, ca mai la urmă, când norocul începe s-o trădeze, să-i remarce puterea cu care rezistă ispitei de a se „lansa". .

După aproape două ore de joc neîntrerupt, Dorina nu mai trimite fumul din țigară în cerul cazinoului şi nu mai sfidează Olimpul. E foarte neliniştită. Se sâcâie pe scaun, trece repede de la roşeață la gălbenare şi înapoi, mâna cu care pyne mizele şi-a pierdut siguranța, iar majestatea^cu care primea sentința crupierului e înlocuită prin tresăriri şi gesturi demne de atenția unui psihiatru. Schimbă o mie, o pierde şi se ridică să plece. Apoi iar

se aşează pe scaun, mai scoate o mie din poşetă, o pierde şi se ridică din nou înfuriată. Schimbă altă bancnotă, pontează din picioare, hotărîtă să-şi curme calvarul. O pierde şi pe aceasta, dar tot nu plecă. Se lasă pe scaun şi iar mai preface un bilet în fise.

Liţă Soare continuă să rămână fidel sistemului drag, iar „sistemul", mişcat de atâta dragoste ce i se arată, continuă să-i fie recunoscător. L-a răsplătit cu aproape o mie de lei. Adică mult mai presus de previziunile lui. Are deci tot dreptul să se bucure şi chiar să fie mândru. E îngrijorat însă de soarta Dorinei. Îi pândeşte mereu privirile — când disperate, când rătăcite — şi ori de câte ori i le întâlneşte o îndeamnă discret să se retragă. Ea apreciază interesul ce i-1 arată tânărul şi face sforțări supraomeneşti să plece sau măcar să întrerupă jocul, dar nu poate. Voința îi este paralizată. Picioarele refuză s-o detaşeze de masă, iar mâinile s-au rupt din corp şi au pus stăpânire pe poşetă. Ele schimbă, ele mizează.

Văzând c-a pornit cu dreptul, Liţă Soare încearcă o mică aventură. S-o potrivi — bine; nu s-o potrivi — atâta pagubă. Şi într-un caz însă şi în celălalt se va re-tranşa din nou în sistemul manque — duzina a treia, passe — duzina întâia. Miză adică cinci poli pe primul careu.

— Unu — roşu — impair — manque !

Primi opt sute de lei exact în momentul când Dorina, curățata complet, părăsea în fine masa verde — palidă, cu buzele tremurând în colțul gurii şi abia ținându-se pe picioare. Vru o clipă s-o urmeze ca să-i facă puțin curaj, dar… nu izbuti să se ridice. S-ar putea să se repete 1 sau să iasă alt număr din primele patru. După căderea bilei îşi va lua un mic concediu de la ruletă şi o va căuta ca s-o consoleze.

Într-adevăr, bila îşi face loc tot în domeniul primului careu. Şi Liţă Soare încasează alți opt sute de lei. Echilibrul din cap însă i se deranjează. Bun o fi sistemul cu combinația celor două şanse simple, dar prea multă răbdare se consumă, în raport cu beneficiul. I-au trebuit două ceasuri ca să agonisească o mie de lei, pe când aşa





— a luat aproape îndoitul aceste sume numai în ca te va minute.

Uită să mai alerge după tânăra fată ca să-i mai ridice moralul cu o vorbă prietenoasă şi începu să se lanseze. Mizează — plăci şi poli — pe primele patru, pe ultimele şase şi pe iubiții de altădată 10 simplu şi 17 cu cai.

Şi norocul îi surâde…

Apoi îi pune mâna în cap — şi mai pe urmă îi îmbrățişează cu atâta afecțiune că era gata, gata să-1 sufoce.

După vreo două ore de joc plin în toată puterea cuvântului, apreciază el ca la patruzeci de mii valoarea fiselor ce-i umpleau buzunarele. E în culmea fericirii. Dar pierde cu desăvârşire noțiunea banului. Plasează în dreapta şi în stânga, la două. mese odată, plăci de o sută, de cinci sute şi de o mie, în admirația cucoanelor ce s-au strâns în jurul lui şi-1 sorb din ochi… cu buzunare cu tot.

Riscă două, trei şi patru mii de lei de lovitură. Dintr-o parte pierde, din alta câştigă, şi nivelul buzunarelor pare că se menține. Când simte că scade ar vrea să se retragă. Ai câştigat patruzeci de mii de lei — ce mai aştepți, omule? Dar nu se îndură. Prea e frumos jocul. O mie, două, dacă mai pierde nu se face gaură în cer…

Şi mai pierde o mie, apoi două, încă una şi incă altele — până mai rămâne cu unsprezece plăci ■mari în buzunare…

Dezastrul e teribil, dar nu-1 simte în aceeaşi măsură. Parcă pierduse bani ? Ia, colo, nişte oase fasonate… Se întorseseră de unde veniseră — şi basta. Tot buni sunt şi aceştia unsprezece mii de lei.

Se duce la casă şi preface zece plăci în mii veritabile, iar a unsprezecea în fise de câte un pol. Vrea să se mai distreze cu sistemul pe care-1 abandonase.

După două, trei lovituri însă, bagă de seamă că nervii nu-1 mai ajută. Iar buzunarele îi stau căscate şi flămânde înaintea ochilor. Nu-i mai rămâne decât să se cotorosească repede de fisele pe care le are şi să plece. Se va reîntoarce mâine cu puteri înnoite.



Dorința i se împlineşte în grabă. Îşi curăța buzunarul de „oase", mai scoate şi un bilet de o mie, apoi încă unul şi altele după el.

— Faceți jocurile pentru ultima lovitură !*

Mai scoate o mie şi o trânteşte întreagă pe 17, ca pe tejgheaua unui negustor hapsân.

— Şaptesprezece cu cai — câte două sute !

— Zero !

— Eşti un prost I — îl felicită madam Fitil,, dându-i şi un ghiont între coaste. Apoi se lipi mai strâns de iu- bitu-i bărbățel care abia sosise şi se depărtă fără să-1 onoreze măcar c-o privire.

— Ba prost mare ! — recunoscu şi Soare moțăind din cap în urma ei.

*

* *

Îi. mai rămăseseră cinci mii şi vreo trei sute. Dar nu din câştig, ci din capitalul cu care plecase de acasă...

— Eh, nu-i nimic, se consolă el ajutat şi de aerul rece de afară. De mâine îmi voi relua sistemul meu blagoslovit — cu jurământ că nu-1 voi mai părăsi. Îmi voi scoate şi paguba şi cheltuielile făcute pe aci — şi poate să mai duc şi acasă ceva.

...Totuşi nu era rău să aibă acum, în portmoneu, cincizeci de mii în loc de cinci.

Îşi dădu un ghiont în pălărie,[x] aşa ca să nu cadă toată vina numai pe cap, şi privi duşmănos, apoi languros, spre Palace...

N-are ce mai căuta acolo... Nu face nici de punga şi nici de nasul lui. La „Nea Nae" e mai potrivit pentru unul care nu-i deprins să mănânce franțuzeşte şi să plătească boiereşte.

Dar nu intră nici la „Nea Nae". Rezistă eroic invitației insistente a rățoiului ce făcea sânge rău trecătorilor, din culcuşu-i de varză, şi plecă mai departe, până se pomeni într-un birt din piață. Simțea nevoie de ceva cât mai național, cât mai în contrast cu luxul de la amiază.



Şi găsi cu vârf şi îndesat. Podeaua scorojită în mijloc şi putredă pe lângă pereți, mese şchioape, fețe de masă neschimbate probabil de la deschiderea sezonului, muşterii cu chef de -laudă şi de ceartă, apoi un scripcar şi un țambalagiu deopotrivă de ruinați: ei şi instrumentele,

Un chelner murdar şi nedus la biserică i se prezentă după zece minute şi-i comunică pe nerăsuflate bunătățile localului :

— Borş cu "perişoare, tuslama regală, purcel cu varză-, văcuță cu castraveți, fleici naționale şi mititei extra.;.

— O fleică la grătar.

— Ceva de băut? Avem „Văduviță", „Profiriu", „Negru-turbat", „Alb-cristal" şi „Roşu-bătăios...".

— Văduviță... o juma'... cu sifon.

Şi se simți mai bine decât la Palace,. Poți să tragi din fleică şi cu dinții şi cu mâinile, fără teamă că strici cuiva pofta de mâncare.

. Şi se potrivea cu starea lui de oboseală — trupească şi sufletească. Cântă oribil aceşti bieţi ţigani zdrenţăroşi şi răguşiţi, dar îi poate suporta, ceea ce n-ar fi fost posibil cu jazzul de la cazinou.

Lăutarii, surprinşi la început de apariţia acestui tânăr elegant pentru prăvălia lorr îi bănuiră gândurile şi-şi puseră toată arta la mijloc...

Mândr-ai fost la mă-ta, .faată, Leano :
Mândră-e-heşti şi mărita-hată, Leanooo

Ii place şi face haz. Şi nici „Văduviţa" nu e rea... Nici fleica... Mai comandă mititei, mai cere încă o jumătate — şi gustă mai cu poftă urletele ţiganilor.

De-o vrea puica, de n-o vrea,
Diseară mă , duc la ea...

...Dar „puică" — ioc I Unde-o fi Scripcă de nu se
■mai vede ?...



Ostenit si plin de ci pa,
Haoleu, daoleo L. Numai s-o sărut odată,
Haoleo, d-aoleo } Ostenit şi plin de apă,
Of şi d-aoleooo ! Numai s-o sărut odată...

O „fată" ciufă şi buzată apăru la pont în dosul „orchestrei" şi-i trimise un pupi plescăit şi respingător. În stare normală — Liţă Soare ar fi dus batista cu amoniac la nas, dar acum... te pui cu „Văduyiţa" ? — îşi aduse aminte de preferinţele lui Horaţiu, şi-i surâse (puicii) promiţător. Simţi, ce-i drept, şi un pic de greaţă, dar numai când îi zbură gândul, '6 clipă, către cele două doamne măritate...

...Şi a plecat să imite şi el pe celebrul autor ai ~Ode"-lor şi al „Satire"-lor...

XXI

Cam în acest timp, Dorina a încetat plânsul şi a rămas numai cu sughiţul. Mai liniştită oarecum de lacră- mile pe care le vărsase din abundenţă pe mormântul în care îngropase „de veci" vreo treizeci şi cinci de mii de lei — şi atâtea iluzii, a izbutit să înghită un pahar cu lapte, mulţumită că a plătit pensiunea înainte, şi să adoarmă fără să mai gândcască şi fără să mai viseze cu ochii deschişi. Era pentru prima oară în viaţa ei când creierul nu-i mai funcţiona.

Se trezeşte abia către zecje. Şi nici acum nu mai rămâne în plapumă să-şi prelungească visele şi să cugete, îşi simte capul refractar oricărei încercări de a-1 pune la lucru — şi-i dă bună pace.

Când se ridică şi îşi vede în oglindă părul ca de capră roş-galbenă, îi vine să râdă. Apoi să-1 jumoale şi să-1 arunce în sobă. Nu făcu nici una, nici alta, ci se aşeză oftând pe marginea patului.



La ce a venit ea în Sinaia ? Să facă cunoştinţă cu munţii şi să compună treizeci de poezii în treizeci de zile... Şi care e, mă rog, bilanţul unei săptămâni de şedere în acest ora ? A văzut — măcar aşa de la două sute de metri — cum e o stâncă ? A compus barem un vers dacă nu o poezie

Nimic. Dar absolut nimic. S-a urcat până la castel, pe .şosea bătută, şi a mâzgălit în caiet o duzină de titluri, încolo — cazino şi ruletă...

.— Poftim ! Pentru cazino şi pentru ruletă am venit eu la Sinaia !

Avu poftă să ţipe, să spargă ceva, să se bată cu cineva, dar se mărgini numai să-şi zgâlţâie puţin părul şi să bâţâie de câteva ori din picioare.

— Uff!

Şi care e brânza de la cazinou ? A câştigat, a pierdut, iar a mai câştigat, apoi a rămas fără un leu, şi-a vândut o brăţară ca să aibă pentru mărci, pentru ziare şi pentru cofetărie, s-a dus din nou la cazino, a câştigat aproape treizeci de mii de lei, s-a

zăpăcit la cap de atâta bănet şi şi-a oxigenat părul, a început să fumeze, a mâncat la Palace, deşi gazda o aştepta cu masa plătită şi a făcut o excursie cii automobilul până la… sanatoriul militar şi îndărăt. Apoi, a pierdut tot — şi acum n-are un leu. Şi s-a dus să nu mai vie brățara pe care o avea amintire de la vărul plecat în Egipt…

Ii venea să urle, să-şi mute fălcile cu pumnii şi să-şi spargă capul de pereți. Noroc că tocmai intră gazda cu laptele.

— Azi mănânc acasă, madam Cireş.

Madam Cireş luă notă, cu ochii bulbucați, şi ieşi încredințată că s-a întâmplat ceva.

— Ori a lăsat-o amantul şi acu n-are cu cine să mai mănânce pe la restaurante, ori s-a curățat la cazinou. Ce mai stricată, Matei ! Şi unde o vedeai, atunci la început, ce smerită, ce ochi în jos şi ce citanie pe ea…

Domnul Matei ridică indiferent din umeri şi strâmbă dispreţuitor -din nas :



— Zi-i poamă de Bucureşti şi dă-i pace.

În răstimpul cât îşi bău laptele, Dorina se mai împăcă şi cu soarta. Ce era să mai facă. S-au dus, s-au dus. Să-i servească de lecție pentru viitor. Bine că n-a rămas muritoare de foame în Sinaia.

Îşi scosese caietul din dulap, îl mângâie pe coper^i şi-i făgădui mai multă considerație — pe viitor.

Apoi se îmbrăcă şi ieşi ia aen întâi în balcon — şi după zece minute în sus, pe Furnica.

E cald, senin şi văzduhul în stare să răscumpere toate nemulțumirile pe care le întâmpini eventual în acest colț de țară — ce nu e lăsat a fi şi colț de rai.

În dreptul grajdurilor regale îşi aminti de primul salut pe care îl primise de la Liță Soare, atunci când şi-au încrucişat drumurile chiar în acest loc… Se opri ca într-o pioasă reculegere şi privi tristă spre turnulețele clădirii din față-i. Îl văzu la masa de joc — modest şi mereu în gardă, făcându-i semne ca unei surori sau ca unei prietene dragi, să se retragă… Ce rău a făcut că nu l-a asculr tat. Tot mai avea acum câteva mii de lei în poşetă. Ce suflet bun trebuie că are… Şi ce calități de adevărat prieten…

Oftă lung, pe gură, apoi mai scurt; pe nas, şi porni -domol pe şoseaua care duce la . castele. Coti la stânga după un grup de excursionişti minoritari şi se opri la podul „Principele Carol". Aci, luă cunoştință de pe tabela indicatoare în câtă vreme se poate ajunge la Sf. Ana, la Stâna Regală, la Poiana Reginei, la Vârful cu Dor, la Peştera Ialomicioarei, etc., 'etc., — şi-i veni din nou gust de plâns…

Ce a văzut ea din toate acestea ? Nimic. Şi ce mai poate să vadă acum când bate vântul în poşetă ? Te prinde foamea pe drum, setea, ai nevoie de călăuză, poate şi cle-un cal — cu ce să faci față când scăperi de sărăcie ?

Nu şi-a găsit măcar un prieten, o prietenă.

A avut dreptate părintele Cornilie când a prevenit-o că între gară şi cazino mişună o. mulțime de draci care n-au altă treabă decât să îndemne pe cei slabi de înger să-şi lase banii şi capul la ruletă… 13 — c. 740 •



Şi nici 11 iac iii* acoju, 111 cazinou, nu şi-a adus aminte — măcar aşa între două schimbări de mese, că "e fată tânără, că în bufet cântă jazzul şi că alte fete dansează şi flirtează… Ba şi-a adus, dar n-a ajutat-o voință să se sustragă măcar o jumătate de oră din plasa nevăzută — deci atât mai tare, a ruletei.

— Uff !…

Mai citi odată rândurile de pe tablă şi iar i se zbârliră nervii Dacă nu le ieşea ruleta în cale, ar fi, la vremea asta, cii merindea în spate, urcând amândoi spre Vârful cu Dor… Sau tolăniți în* Poiana Reginei… Ori bând lapte bătut la stâna regală…

Îşî luă inima în dinţi şi plecă_ singură. Dar nu la dreapta, pe cărarea strâmbă şi umbrită, cum o îndemnau ochii, ci la stânga, pe şoseaua bătută şi cu trecători. Se va opri tocmai la Sfânta, Ana. Sau dacă va vedea că întârzie pe drum, se va mulţumi şi cu popicăria. Mâine o să plece mai de dimineaţă — cu caietul pentru caz de inspiraţie şi cu merinde pentru caz de flămânzire.

' Dar n-ajunse nici la Sfânta Ana, nici la popicărie. Dorul de ducă .pc drumuri cu brazi şi cu stânci se răci repede. Şi la popicărie — cam ce ar putea să vadă ? Şi să facă?...

Se răsni ca ia două sute de paşi de drum şi se aşeză pe un buştean doborî t de vânt şi de bătrâneţe. Obosise... Pentru întâia oară urca pe munte... Şi singură... Şi în aşa stare de suflet...

Încercă o înviorare forţată. Respiră aerul cu gura căscată, privi în vârful brazilor cu ochii holbaţi, ascultă foşnetul pârâiaşului care trecea la zece paşi, cu urechile dublate, dar nu izbuti să se entuziasmeze de nimic. Parcă trăise la munte de când lumea... Dorea altceva : vale, parc, ruletă... Nimic nu mai cade !... Ce-o fi acum la cazinou !... Şi ce bine te simţi în sala aia vastă, luminoasă şi luxoasă... Să ai însă bani... şi noroc. Dar şi un pic de minte... Să n-arunci nebuneşte... Să te mulţumeşti şi cu mai puţin . Faceţi jocurile, domnilor ! Jocurile sunt făcute... Nimic nu mai cade

— Uff !



Meii făcu o sforţare din toate puterile ei, să-şi re.inu gândul aci unde se află cu trupul. Exagera grosimea^ şl înălţimea copacilor, verdeaţa ierburilor de prin rărişuri, murmurul apei, faţa soarelui scrijelită de cetină... încercă să-şi transpună aceste imagini în versuri. Apoi în proză. Dar mintea îi scapă ca argintul viu printre degete ,şi se opri tocmai în sala cea mare a cazinoului^.. Nimic nu mai cade î... *

— Plec ! strigă ea disperată şi obosită. Şi riclicându-se brusc de pe buştean, porni val-vârtej înapoi, ca să prindă primul tren care trece spre Bucureşti.

XXII

Liţa Soare s-a cuicat mai târziu. Cu stomacul îndopat de fleici, de mititei şi de „Văduviţă" şi cu nasul încă îmbibat de parfum de ţigancă sulemenită.

Şi tot în pat. Dar peste noapte a visat că se rostogoleşte de pe o stâncă şi s-a lăsat jos, pe covor. Apoi a visat că se înneacă şi s-a răsucit cu picioarele sub pat şi ca capul la gura sobei. Iar când a visat că-1 loveşte un harap cu un, bulgăre de zgură în tâmple, a mutat capul sub pat şi picioarele lângă sobă.

Şi tot un vis l-a deşteptat. Se făcea că s-a aplecat într-o fântână să bea apă, căci tare mai era însetat, dar în loc de apă a .dat peste un nămol împuţit şi nu putea să-şi mai scoată capul din .el. Atunci a fost nevoit să se reîntoa.rcâ în lumea pe care o părăsise ; altfel ar fi pierit sufocat de duhoare...

Respira lung şi repetat, dând slavă lui Dumnezeu că s-a deşteptat la timp,, apoi vru să afle cât e' ornicul. Se temea să n-o fi început ruleta să se învârtească în lipsa lui. Dar când să se ridice — constată cu uimire.;;, şi- cu durere, că .tavanul s-a lăsat în jos... Gaţa-gata să^ dea mâna cu pardoseala.

Ce să fie asta! Tot mai visează? Nu s-a deşteptat?



Îşi mişcă răşchitoarele, mai dibui cu mâinile, îşi mai holbă şi ochii, până izbuti în fine să se orienteze. Se găsea carevasăzică sub paţ...

Ieşi cum putu, şi numai după ce se văzu în picioare, la loc larg, socoti cu cale să se mire. Şi t chiar să râdă o leacă. Dar când îşi zări mutra, în oglindă, socoti, pe bună dreptate, că s-a cam grăbit cu hazul. Părul sburlit şi plin de praf, ochii umflaţi şi roşii, iar- în jurul gurii — până sub bărbie şi pe vârful nasului — o listă întreagă de bucate...

Trase patul la o parte şi când văzu locul unde-l odihnise capul, dădu dreptate celor care cred în vise. Dar nu se scârbi, nu se indignă, nu căută să descopere ori- ginea acestei stări ciudate, decât în clipa când, spălân- du-se, descoperi o mică jupuitură în mijlocul nasului şi una mare în colţul stâng al frunţii.

— Pesemne c-am înnebunit... Doamne Dumnezeule, ce e cu mine ? Cine m-a adus în halul ăsta ? Dracu' ? Sau eu însumi ?

Se lăsă oftând pe pat şi nu-i fu greu, mai ales că-şi răcorise capul cu apă rece, să-şi reconstituie în minte aventura de aseară.

'...O masă şchioapă şi murdară, doi lăutari zdrenţăroşi şi răguşiţi... Fleică cu sânge... Apoi, o vioară dogită şi un ţambal spart şi dezacordat. O jumătate de vin... Mititei ardeiaţi... usturoiaţi.. şi roşii la mijloc... Arii şi romanţe naţionale...

Mândr-ai fost la mă-ta, fată... - Mândră eşti şi măritată...

Mai cere o jumătate, mai dă şi prin mititei...

Îşi opreşte respiraţia • şi se repede după sticla cu colonie.

Apoi... apoi...

— Uff! Am făcut eu asta?... Eu, Liţă Soare?!...

Simte cum măruntaiele au pornit de prin toate colţurile şi vor Să iasă la aer. Îşi apăsă o mână în capul pieptului şi cu cealaltă ţinu colonia la nas. Apoi, dintr-o săritură, fu la fereastră. O deschise cu cotul şi cu capul



— Şi c-o singură respiraţie îşi primeni aerul din plămâni şi-şi trimise maţele la urmă. ^'

. Apoi... O. femeiuşcă apare de după un colţ şi-i face semne..-. Se ia după ea... Urcă pe-o scară strâmtă, la etaj... Fhoe câţiva paşi pe-un coridor îngust... Femeia deschide o uşă şi-1 pofteşte înăuntru... Un miros greu îi izbeşte .nasul şi nu poate să intre decât sub protecţia fumului de tutun... Un. pat de fier, cu saltea de paie şi cu cearcea.fi murdar. Un lighean şi o oală de noapte pline de lături lângă o masă cu mezeluri, cu pâine, cu tutun, cu mucuri, cu scrum, cu...

Simţi că iar i se urcă maţele spre gură — şi aspiră un nou stoc de aer, de afară. >

Apoi... femeia s-a dezbrăcat şi s-a lungit în pat. El o vrecf goală^ Ea s-a executat... Parcă o vede : nişte ţâţe ca două ulcioare nesmălţuite... Ba nu : ca două sidile cu caşul incă moale... O tăietură în cea din stânga... Ba în cea din dreapta... O piele vânătă... Cam alburie... Negi

— Umflături — cicatrice.

...Dar n-a imitat pe' Horaţiu. I-a plătit „deranjul" şi a plecat.

De bucurie că aşa băut şi cu nervii prăpădiţi, a lost totuşi în stare să fugă din faţa unui pericol mai mare decât'o sută de rulete la un loc, îşi iertă escapada —.se întâmplă oricui odată în viaţă — şi. se hotărî să purceadă fără zăbavă la o serioasă examinare a situaţiei.

Pentru care motiv a .venit el la Sinaia ? Să-şi petreacă vacanţa. De ce nu s-a dus, mă rog, în altă -localitate ? De pildă la Breaza, la Braşov sau la Vidra. Fiindcă Sinaia e perla Carpaţilor, reşedinţa de vară; a Regelui, oraş admirat şi dorit de toată suflarea românească. Prin urmare l-a împins aici şi un sâmbure de vanitate. Trebuia, mă rog, şi un şef de birou la Sinaia ! Ce, numai parlamentari, numai generali, diplomaţi şi miniştri ?

Iată un punct lămurit.

Şi... ce-a făcut la Sinaia timp de o săptămână ? S-a căţărat pe stânci ? A sărit peste păraie ? A mâncat zer şt eaş pe la stâne ? S-a urcat în Vârful cu Dor ? A fost

măcar odată la casa de pe Piscul-Câinelui ? A citit vreo carte ? A făcut cunoştinţă cu vreo fată ? Că doar e măgar mare, de însurat, de aci încolo.

Nu. A văztit' castelul — noroc că s-a grăbit în prima zi — şi s-a închinat o singură dată în biserica mică de lâ mănăstire. Încolo — ruletă, femeî, bani pierduţi şi nervi nenorociţi.

Ba îşi mai vându şi ceasul ! Mai scoase şi economiile depuse! ^ «

Şi s-a îmbătat ca un porc... Ispravă pe care n-o mai făcuse din ziua când a primit Popa Ghiţă rangul de sachelar. Dar atunci mai mult s-a ameţit de miros de ţuică fiartă. Şi n-a dormit pe sub pat. Şi n-a pus ţigăncile să se dezbrace în faţa lui. Era şi mic, nu-i vorbă. Abia trecuse în clasa a doua de seminar — şi se găsea acasă, în vacanţa cea mare.:

Va să zică aceasta e situaţia. Nici excursii, nici lectură, nici fete, nici măcar un trai boieresc. A mâncat azi la „Nea Nae", '-mâine la Parc-Hotel, poimâine din buzunar, prin dosul copacilor, apoi la Palace — te joci ? — şi imediat la „Fetiţa dulce" — ptiu ! —: fleică, mititei şi „Văduviţă"... \

A dormit şi Ia mansardă — şi la Caraiman —r şi în aer liber, la fel cu cel din urmă vagabond.

S-a înfruptat din toate bunătăţile doamnei Fitil şi ale doamnei Scripcă — încă nu le cunoaşte numele de botez, a fost ameninţat şi de bunătăţile (?) doamnei Krater, ca să sfârşească beat, adulmecând, într-un hotel împuţit, formele unei prostituate importată parcă din Congo sau din Sumatra... _ r '

— Bruh!

Ei, ş-acum ? Acum — ce-ai de gând ? Să continui pe această cale ? Să pierzi şi bruma de bani ce ţi-a mai rămas ? Să mai ajungi iar să dormi pe vreo bancă, ori să-ţi mai vie gust de fleici şi de... numere, senzaţionale ?

;— Trebui să fiu nebun ! Smintit! Scrântit! — îşi zise el îngrozit de cee$ ce a făcut, şi tot aşa de cele ce i s-ar mai întâmpla.



Ca sa-şi formeze o bază de orientare, socoti banii. Mai găsi — mari şi laţi — cinci mii şi trei sute. Îl mai costase deci ruleta încă vreo sase mii de lei...

— Uff ! . " '

Revenise in Sinaia* să experimenteze un sistem care-i inspira multă speranţă. Şi într-adevăr acest _sistem s-a dovedit mai presus de aşteptările lui. De ce l-a părăsit ? Fiindcă lăcomia a fost — şi la el, ca la toată lumea — mai puternică decât prudenţa.

A Câştigat apoi mult. Atât de mult că putea să plece la San-Remo şi la Monte-Carlo să-şi încerce şi acolo norocul. N-a avut însă voinţă suficientă să se retragă la vreme. S-a duş dracului şi câştigul şi capitalul jumătate...

Şi... care ar fi acum lucrul cel mai buh de făcut ? Să plece imediat. Ba... să rămână până îşi scoate paguba. Ba să plece ca să nu piardă şi ce i-a rămas...

Ba să mai rămână...

Ba să plece...

In cele din urmă se hotărî să- părăsească Sinaia cu acceleratul de 4. Între timp va da o raită până la „Sfânta Ana". Să vadă şi el măcar acest punct nelipsit din pro-gramul celor ce dejugă aci, ca să aibă ce povesti pro-

f>rietăresei şi colegilor mai curioşi. După ce se îmbrăcă nsă, simţind că-1 trage aţa .tot spre cazinou, renunţă la Sf. Ana şi-şi strânse lucrurile pentru plecare. Avea un personal peste un sfert de ceas. Dar în ultimul moment reveni la prima hotărîre. Ce dumnezeu ! Doar e om, nu e mămăligă. N-are să mai intre în cazino — şi s-a terminat comedia.

Fiindcă era tocmai timpul de reînceperea jocurilor, ca să se pună în gardă, nu mai trecu prin parc, ci luă drumul ocolit cărte bulevardul Ghiea —. Lascăr-Catar- giu — grajdurile regale.

La poarta principală a parcului însă îşi modifică itine- rariul. De ce atât$ deal ? Pe la mănăstire şi pe la caste? e mai plăcută calea.

Şi intră în parc...



* : *

In fața cazinoului îşi încetini pasul, Jucătorii se adunau din toate vânturile... îşi cumpără bilete, lasă pălăriile la garderobă, apoi se''aşează la masa de joc... E aşa de dulce, ruleta, dimineața... Lume puțină^ şi selectă, sala aerisită, capul odihnit şi lucid... Mizafi, domnildr !

Cc-ar fi dacă ar. intra şi el ? Să rişte cele trei sute care trec peste cifra rotundă... Unde s-au dus atâtea mii, pftt s4 se mai ducă .şi câteva sute... Ba n-o să se ducă de. fel... O să se încăpățâneze în combinația manque- duzinja a treia, sau passe-duzina întâia şi n-are. a se teme de .nimic...

Făcu zece paşi spre cazino şi se opri.

...Dar dacă lăcomia îl va birui din nou ?

Se înapoie'către ieşire. În poartă însă ezită să treacă mzi departe.

Dar dacă...

Apoi ieşi. Cu mare greutate însă. Cineva îl împingea de la spate şi alt cineva din față. Până ..să se urce sus la schit, s-a întors de vreo patru ori spre cazino şi tot de atâtea ori a renunțat. Numai când văzu banca pe care rebegise o noapte întreagă, găsi voința necesară să continue drumul început.

Admiră din nou mănăstirea, şoseaua spre castel, pârâul Peleş, reşedința regală. Dar la podul „Principele Carol" i se răci plăcerea-cu care urca. E convins că.nu-mai «la o masă se jo'acă... Abia- de aci încolo se adună lumea... Madam Fitil e desigur tot în pat... De, i-a venit bărbățelul... Dar Scripcă unde o fi? N-a zărit-o deloc de când s-a înapoiat- de la Bucureşti. Nici pe profesorul de matematici, nici pe ungur, nici pe doamna- Kfater... Or fi piecdC ? S-or fi dus în excursie pe munți ? Sau pe la Braşov ? Faceți jocurile, domnilor !'... Jocurile sunt făcute... Nimic nu mai cade !...

Oftă lung şi se înapoie. Ce-o fi o. fi. Nu poți, om fiind, să lupți cu imposibilul. "

După douăzeci de paşi se opri.

Dar dacă..>

Şi, iar porni în sus.

Dincolo de pod se opri din nou.



Dar daca... .

Îi veni să plângă — şi-şi tränti .un pumn zdravăn în dovleac.

— Na ! Cap mai e ăsta ori pepene ? /Doamne, -ce e cu mine ? Am căpiat? Nu mai sunt eu Liță Soare ăla.,care credea că niciodată n-o să-1 pasioneze vreun viciu ? Ce s-a întâmplat? Cine m-a adus aici? De ce am. mai revenit odată ce plecasem — aşa cum plecasem ?

Îşi mai trânti un pumn şi o luă" forțat şi.gemând în sus. Nu ,văzu nici copaci, nici oameni, se împiedică de pietre şi era mereu în primejdie să-şi rupă picioarele prin gropi.

Trecu prin dreptul buşteanului pe care tocmai se chinuia cealaltă victimă' a Norocului : Dorifta Doru, fără .s-o vadă şi fără să fie văzut. Şi, pe măsură ce înaintează, se simte tot mai descătuşat dei spița jocurilor. Începe să zărească în juru-i. Îi ies în cale brazi seculari, stânci pline de iscălituri, cete vesele de excursionişti. O bancă aşezată în fața unui parapet de piatră îi face semn să se odihnească. El se teme

însă că i se vor întoarce gândurile iarăşi către cazinou şi îşi urmează' urcuşul gâfâind şi leoarcă de năduşală.

Întâlneşte o căsuţă cu două mese în curticică, c-o droaie de căţei şi c-un - ţambal agăţat de-un stâlp. Îşi închipuie că ar putea găsi aci o limonadă sau un pahar cu bere ori cu lapte, dar nu se abătu. Urca mereu înainte spre „Sfânta Ana", care parcă se tot îndepărtează.

Când ajunse, osteneala şi... curajul îi sunt cu prisosinţă răsplătite. Mâna omului a săpat uri drum şi a mâzgălit stâncile cu toate uneltele imaginabile': cuţit, cuie, dălţi, creioane, pensule : dar Dumnezeu a pus aci multă artă. Dacă te uiţi în sus, ochiul se împiedică de înălţimea care trece de soare ,a stâncilor : dacă însă priveşti în jos — o perspectivă rară . Îţi înviorează toate simţurile şi-ţi îndoieşte plăcerea de a trăi. Oraşul a rămas în fundul unui găvan Uriaş, aşa de jos că te miri când şi cum"ai făcut atâta urcuş. Peste tot numai pădure,* numai verdeaţă, din locul unde te afli până în împărăţia



oilor de pe Pisc, pana in creasta Păduchiosului, până departe pe Piatra-Arsă.

Castelul Peleş — cu poiana din jurii-i, mănăstirea cu turlele aurii, mulţimea vitelor presărate printre brazi, casa de pe Pisc, ruina unui chioşc din vârful ascuţit ce se ridică în dreapta, altă ruină chiar lângă tine, conformaţia variată şi curioasă a pământului — cu văi line sau prăpăstioase, cu ridicături drepte ca lumânarea sau ondulate ca o pânză întinsă pe poloage de fân, — îţi dă senzaţia unui vis frumos, aroma unui basm care îţi ţine mintea încordată cu minunăţiile lui.

...Până se apropie o pereche, cu dragostea pe care şi-a jurat-o în valea copleşită acum de dragostea firii; sau o ceată de plimbăreţi care au lăsat acasă şi pe drum, tot ce e de natură să falsifice viaţa şi umblă cu picioarele goale, cu piepturile desfăcute, ţipă, zbiară, de bucurie şi de plăcere. Atunci îşi dai seama că nu e nici vis, nici poveste, ci o realitate pe care nu poţi s-o ignorezi fără a te dezonora pe tine, animal născocit într-adins ca să admiri şi să stăpâneşti această întrecere de sine a Crea- ţiuriii.

Liţă Soare, profund impresionat de fermecătoarea panoramă, căreia li preferase jocul' de ruletă — cu bani pierduţi, cu nervi tociţi şi cu aventuri care degradează pe un om cinstit, se simţi aşa de micşorat în proprii lui ochi, şi aşa de vinovat faţă de tot cel înconjoară —de la coama însorită şi plină de stânci a Piscului până la pinul acesta jigărit care, deşi a răsărit în piatră seacă, e totuşi mândru că face,parte dintr-un ansamblu al cărui pitoresc n-ar fi complet fără el, — încât îi veni (lui Liţă Soare)-' să-şi spargă dovleacul de stânca din spate-i.

Şl, Doamne ! câte ar fi putut să mai vadă într-o săptămână pierdută la cazinou ! Câte surprize ca asta şi poate mai minunate nu ascunde muntele. Ar fi vizitat stâna regală — oi vor fi acolo sau vaci? — Poiana Reginei, Cuibul Prinţesei, Stânca lui Frantz-Iosif. Apoi, după ce făcea cunoştinţă cu toate aceste locuri mai apropiate de oraş, s-ar fi aventurat pe Pisc, pe -Vârful cu Dor — şi mai departe spre Omul şi spre Peşteră. Doar în acest scop



şi-a economisit ban cu ban ca să vie la Sinaia.

— Uff! ,

Se ridică silnic şi porni fleaşcă la vale. Ar fi urcat el mai departe dacă n-ar fi fost ceasurile 2 şi stomacul hămesit.

În curtea căsuţei din cale, ţambalul pe care îl văzuse în cui zbârnâia acum de zor pe genunchii unei biete femei, ţinând hangul scripcei chinuită de-un omuleţ pir-piriu şi nemâncat poate de-un secol.

Cântă de inimă albastră, unui.domn scund şi gras, ca de vreo treizeci şi cinci de ani, care-i savurează cu ochii umezi în fața unei sticle de bere...

Dealu-i deal şi valea-i vale, Leano...

Tabloul, prin simplitatea şi rusticitatea lui nu strica nimic- din sălbăticia naturii. Liță Soare sesiză imediat acest caraghios intermezzo în uriaşa simfonie a Marelui Meşter şi luă loc la masa liberă.

O strachină de. mămăligă cu brânză,'un pui fript şi* o sticlă de bere, consumate ca pe vremea haiducilor, i se părură mult mai gustoase ca bucatele rafinate servite la restaurantul cel mai de lux din Sinaia. ÎDâr îi -reaprinseră necazul împotriva lui însuşi. Apoi a întregii lumi care nu cunoştea acest oraş decât din cazino$_{v}$şi din hotelurile din parc.

.Ce poate fi mai plăcut — emoționant de plăcut, pentru un bucureştean de pildă sătul de restaurante şi de jazz-uri, decât un ospăț pe această masă scorojită de ploaie, cu aceşti lăutari întârziați c-un veac, în mijlocul celei mai ademenitoare naturi !

- Devoră ultimul picior de pui, mai înghiți o sticlă do bere — şi simți că mintea a revenit definitiv la locul ei. Nu mai există cazino, nici sete înverşunată — ah ! — de pricopseală rapid,' nici dor de aventuri cu nevestele altora sau cu prostituatele, hâde de la hanul în care rătăcise seara trecută.

Prin urmare nu mai bate câmpii.





Ar putea deci să mai ramând vreo .săptămână, tară teama de-o nouă scrânteală. Ce o să-1 mai coste ? Două mii de lei n-are pe ce-i cheltui.

Ce minunat ar fi ! Să-ți iei cafeaua la gazdă — s-ar muta imediat de la Caraiman, apoi să rătăceşti ceasuri după ceasuri pe munte şi să prânzeşti la aceşti creştini, pe care Dumnezeu i-ci îndemnat să-şi facă cuib în calea drumeților flămânzi... Şi să-ți cânte aceşti sărmani lăutari, aşa cum în alte vremuri, tot unii ca ei, mai încălzeau sufletul asprit de ură şi de privațiuni al unui Miereanu sau Iancu Jianii...

Se ridică complet, refăcut sufleteşte şi porni vesel la vale. Era Liță Soare în carne şi în oase. Aşa cum îl cunoscuse el de la vârsta de cinci ani şi până in clipa când a dat cu ochii de ruletă.

Dar buna dispoziție şi hotărîrile^unui om cu capul atât de hârjonit, nu poartă pecetea durabilității. Mai ales că drumul e mai lung la vale decât la deal... Ai urcat în necunoscut, cu ochii mereu după surprize noi,, dar acum nu te mai interesează ceea ce ți-a plăcut odată. Stomacul plin şi cu puțin danf de „Azuga" nu contribuie cu nimic întru păstrarea optimismului, mai ales clacă s-a ridicat şi soarele deasupra copacilor şi te arde — când în ceafă, când în față, iar un automobil apare de la cotitură să te umple de praf şi de fum întocmai cu pe-o şosea mizerabilă de câmp. - *

De la pod, drumul coboară mai lin. Nu-ți mai zdruncină nici mațele,, nici creierul. Picioarele se mişcă în voie, lăsând,ochiului libertatea să circule prin rărişurile din dreapta şi pe valea lungă şi largă din stânga. Şi iar te mai întremezi. Iar îți place umbra de brad şi hoinăreala prin munți...

Pe aproape de mănăstire, Soare îşi consultă ornicul : 4 şi jumătate. Călugării trebuie să fie la vecernie. Numai bine îi găseşte pe la jumătatea slujbei. Nițel duh bisericesc dacă ar mai lua şi' el nu i-ar strica deloc.

...Dar la ora aceasta şi cazinoul e deschis. Acolo e mai. larg, mai agreabil... Nu se cântă pe nas, nu se citeşte cu



limba împiedecată, nu miroase a tămâie... Faceți jocurile, domnilor !

Totuşi intră in vechea bisericuță a mănăstirii. Nu vede nici o cunoştință. O babă, o doamnă mai tânără şi două fetişcane ascultă stihirile de la stihoavnă, cântate cu evlavie de cuvioşii părinți Eftimie şi Neofit.

Nu-i place... El, Liță Soare, care obişnuieşte, în Bucureşti, să se închine numai în bisericile vechi şi afumate, fără cor şi fără lumină electrică, se simte aci foarte strâmtorat. În cazino e altfel... Poți să te plimbi cu mâinile la spate... Să fumezi, tolănit într-un fotoliu larg de piele... Să priveşti la forfoteala din jurul meselor... Mi-zați, domnilor !...

Îşi dădu seama că iar i se încâlceşte dreapta judecată ; şi i se umeziră ochii. Oftă cu capul în pământ, şi se rugă lui Dutnnezeu să-1 ajute. Aprinse şi două lu-mânări. Dădu şi un pomelnic : „Ion, pentru ajutorul lui". Apoi, când înțelese* că toți sfinții şi toate sfeşnicele şi candelile din biserică îl sfătuiesc să-şi facă degrabă bagajul şi să se întoarcă la ceaiul şi la clanța Coanei Tinchii, se bucură şi ieşi împăcat.

Trecu prin parc fără să-şi mai arunce ochii spre cazino, deşi inima îi bătea cu putere, şi nu se opri decât în camera iui de la hotelul Caraiman.

Îşi strânse locurile, privi o leacă pe fereastră şi, cu toate că mai avea un ceas până la plecarea trenului, hotărî să aştepte în gară. Mai ia o cafea în restaurant, piai găseşte la chioşc un ziar proaspăt, mai zgâieşte ochii pe Piscul-Câinelui şi pe Valea-Rea... — Ce trebuie să fie acum la cazino... îşi goli buzunarele ca să pregătească bacşiş pentru personalul hotelului, apoi îşi goli şi portmoneul ca să ştie absolut exact cu cât are să se întoarcă acasă. Poate că n-o fi numărat bine şi o fi vreo miişoară în plus.

Găsi în total cinci mii două sute treizeci. Şaptezeci îi chcltuise la casa de sub „Sfânta Ana" şi treizeci în biserică. Vreo opt sute o să-1 coste hotelul şi bacşişul, o sută până să ajungă acasă, aşa că-i mai rămâne vreo patru mii şi trei sute. Leafa o încasează peste douăzeci de zile. Până



atunci arc deci cu ce să trăiască. Şi încă prea mult. Mai ales că chiria şi-a achitat-o pe două luni înainte. Ar putea să mai rişte vreo cinci sute la ruletă... Unde s-au dus atâtea mii, se mai pot duce şi câteva sute... Nu se ştie... Dacă norocul e orb, cum se crede, şi mai dă peste el odată — aşa de plecare, s-ar putea întâmpla să-şi scoată pârleala din. două lovituri. Oricum, să nu regrete că n-a mai încercat odată.

Îşi puse biletul destinat ruletei, başca de ceilalți bani si plecă voios spre cazino. Cum ajunse, îl prefăcu în sute şi încercă, fără zăbavă, pe 17 cu cai. ...Dar ieşi 32.

Îşi ştersd palmele şi plecă. Dar în loc să iasă . pe uşă, se abătu la cassă şi mai schimbă unul tot de cinci sute. Şi iar pierdu. -

Se enervă şi mai schimbă unul, cu ceasul în mână ca să nu scape trenul.

Îl pierdu şi pe acesta. Totodată şi calmul. Şi voința, încercă să oprească ultima mie, dar nu-i fu cu putință. O schimbă şi pe aceasta — la două minute după Dorina, care . schimbase şi ea două sute obținuți de la proprie- tăreasă pe o pereche de pantofi.

Se reîntâlniră, ruşinați — ei de ei — fa aceeaşi masă. Şi, bine-nțeles, nu-şi vorbiră. Nu era momentul...

Şi se curățară amândoi, desigur fără să se consoleze. Liță Soare ieşi împleticindu-se ca un om beat. Exact la ora când trece trenul spre Bucureşti...

Ce să facă? Ce a mai făcut. Îşi vându ceas\il, dhr fiindcă suma obținută nu era suficientă să achite nota de la hotel-, se reîntoarse la cazino s-o mai... înmulțească. După un sfert de oră ieşi din nou la aer. Şi tot lefter, îşi vându o pereche de pantofi aproape noi, care-1. costaseră o mie de lei/pe trei sute în cap. Şi fiindcă nu-i ajungeau, intră iarăşi în cazino.

Dorina, care mai rămăsese — aşa ca să caşte gura, pricepu din gesturile-i dezordonate că se află în mare primejdie şi, uitând că nu se cunosc decât din vedere, îi pândi privirile şi-1 imploră, ca, pe un frate bun, să se



retragă. El îi mulţumi, foarte mişcat, dar... rezistă pe poziţie.

Şi iar pierdu.

Căută un muşteriu pentru un costum de haine şi nu-1 fu greu să-1 găsească. Îl costa, patru mii şi-1 vându pe una singură... Avea deci şi pentru hotel şi pentru bacşişuri. Dar era aşa de îndârjit împotriva ruletei... că se reîntoarse la ea, în cazino.

Câştigă câteva sute de lei, apoi iar se curăţă. Dacă ar fi mai fost Dorina de faţă, poate că-1 îndupleca să plece cu mia, dar ea ieşise de mult. În acest moment se pre- găteşte ' de plecare, bocindu-şi banii, brăţara, pantofii, mintea, necazul ei şi necazul lui Liţă Soare.

Ce să mai vândă amărîtul nostru prieten ? Cărţile ? N-o să găsească muşterii. Şi lucru mare n-ar prinde* pe ele.

...Şi-şi vându cămăşile.

Dar înainte de a se reîntoarce la ruletă, dându-şi seama de halul în care se găseşte, se rezemă de-un pom şi se luă cu mâinile de păr.

— Doamne Iisuse Hristoase, ce s-a întâmplat cu mine ? Visez ? Sunt pe cale să înnebunesc ? Sau am înnebunit de-a-binelea ? Mă pasionează ruleta atât de grozav încât să-mi dau şi câmaşa de pe mine, ori...

Îşi aduse aminte că şi-a lăsat sânge pentru analiză — şi într-un minut fu la poştă.

— Allo L Acolo laboratorul „Popescu & Scărlătescu" ? Aici Liţă Soare. Aş vrea să cunosc rezultatul analizei... Onorariul e achitat...

— A, da... Un moment... Allo! Reacviunea Bordet- Wassermann — negativ. Reac';iunea Meinike — negativ.

— Mersi.

Răsuflă uşurat. Are boala ruletei, care nu se poate tămădui, ca şi dragostea, decât mărind distanţa între el şi locul unde s-a molipsit. Cum o ajunge la Bucureşti — parcă i-ar fi luat-o cu mâna. Slavă Domnului că nu e sifilis. Adică nu e... în sânge. Dar dacă o fi în creier?..;

Oftă lung — si se înapoie la cazinou.



Peste o jumătate de ceas schimbă la cassă fise în valoare de paisprezece mii de lei... Vreo mie cinci sute le oprise ca să mai joace. Ţinea să-şi refacă întocmai capitalul şi garderoba şi să-i mai rămâie de tocat vreo două luni prin grădinile de vară ale Capitalei. Apoi — adio, cucoană Ruleta ! Măî vezi de alţii.

Peste altă jumătate de ceas îşi completa' cu vârf şi îndesat suma dorită... dar uită să plece. Luat de iureşul norocului — ponta, fără niciun calcul, la două mese deodată. Şi i se umplură, mări Doamne, şi buzunarele pantalonilor.

— Felicitările mele ! îi şopti la ureche o gură de femeie, odată cu un ghiont plasat în spate.

Era... madam Fitil.

Soare o privi mirat că nu e cu soţul, şi-şi văzu înainte de joc.

— Nu fii măgar ! îl înghionti prietena din nou. Ri- dică-te puţin că vreau să-ţi spun ceva.

Liţă se supuse nemulţumit că-i întrerupe jocul şi-i luă înainte.

— "Un „împrumut"...

— Ah,s Liţişor dragă, am o inspiraţie... Uite, lăsai pe bărbatu-meu singur în bufet şi venii după tine... Am o presimţire grozavă că iese acum 23... Dragă, numai .una de-o sută...

Soare zâmbi dispreţuitor şi-i dădu fisa cerută. Dar nu ieşi 23, pe care miză doamna, ci 17 cu cai, pe care pontase Liţă.

Madam Fitil îi trânti un ghiont pe la spate — să-şi rupă degetele.

— Tu eşti de vină c-am pierdut. Dă-mi şi mie cinci sute. .

— Du-te la lunganul ăla de profesor...-

— Eh ! A şfers-o de alaltăieri. Şi-a pierdut un costum de haine, pardesiul, pantofii, ceasul, şi de teamă să nu-şi piardă şi minţile a plecat să nu mai vie...

. Vestea îl bucură pe Soare. Vasăzică se zăpăcise la cap până şi omul acela atât de calculat şi cu aproape douăzeci de ani mai în vârstă decât el... Şi-au mai vândut



şi alţii hainele şi pantofii...

De părere-de-bine dădu prietenei o fisă de cinci sute.

— Poftim, dar să nu-mi mât ceri că nu-ţi mai dau.

— Ba o să-mi mai dai... Că Scripcă s-a dus... A luat-o bărbat-său Vai de capul ei... Şi soţul meu pleacă mâine... Şi iar rămâne Monica singură...

— Aşa te cheamă ? Bine că aflai şi cu.

Monica pufni pe nas, dispreţuitor, apoi miză toată placa pe 23 cu cai. Nu era vreme de jucat cu mărun- ţeaua căci o aştepta bărbatul în bufet.

— Zece — negru — pair — manque ! •

— Liţişor dragă, mai dă-mi una. Acuma iese cu siguranţă. Am o presimţire teribilă.

— Nu-ţi mai dau nimic. Du-te la bărbat-tu, că l-ai lăsat ca pe-un caraghios, şi dă-mi pace. .

Monica îl înghionti cu necaz sub coastă.

— Nu fii idiot, că doar nu mi-i dai de pomană...

— Plec chiar astă-seară.

Monica îngălbeni. Dacă se duce şi el, — rămâne, până la noi cunoştinţe, numai cu două sute de lei pe zi pentru cazino. O adevărată nenorocire.

Îl smuci de mânecă.

— Adevărat ? Pleci ?

Soare îşi încasă câştigul de la două careuri şi apoi îi răspunse răstit:

— Adevărat.

— Atunci.-., dă-mi p mie.

— Dacă ai fi din Bucureşti...

— Nu sunt, dar viu des. Să-mi laşi adresa.

— N-o"ştiu#nici eu... fiindcă am de gând să mă mut în curând. Uff, uite am pierdut patru mii .de lei. Du-te şi mă lar4 în pace.

Monica îl strânse cu putere de mână şi-i şopti aproape de ureche :

— Mergem în closet... N-o să bănuiască nimeni. Numai dă-mi o mie de lei.

Li^ă Soare., cu tot vârtejul jocului în care era prinsf găsi răgaz de-un moment să înmărmurească. Auzi dum-





neata, să meargă în closct!... Soţie de deputat... Şi soţul numai la zece paşi... x îi dădu o placă de-o mie şi-i întoarse spatele. Madam Fitil o luă ca pe-o relicvă sfântă, o vârî repede în poşetă şi plecă veselă spre bufet.

În acest scurt răstimp, cât îl cicălise ea, Soare pierduse zece mii de lei. Dar buzunarele erau încă pline.

Iat-o şi pe doamna Krater. Cum s-a aşezat pe scaun şi-a luat în primire pe iubitul domniei-sale zero. Dar cum pune, aşa pierde. În vreme ce Liţă Soare începe iarăşi să câştige pe scumpul lui prieten : 17.

Apoi — norocul se suceşte. Îi place variaţia. Îl lasă pe Soare şi îmbrăţişază pe baba cu zero. Soare observă şi îşi pierde calmul. Aruncă acum la întâmplare, pe două mese. Şi-a propus să joace până o rămâne numai cu cele paisprezece bilete din buzunar. În tot cazul până la 9 şi jumătate, căci la 10 avea tren spre Bucureşti.

Mizează câte trei şi patru mii de fiecare învârtiiură. Şi buzunarele se golesc văzând cu ochii. Dar nu se opreşte. N-a terminat nici fisele, nu e nici nouă şi jumătate.

Apoi — termină şi fisele. Dar nu pleacă. Nu e 9 şi jumătate. Îl tot sileşte stomacul să facă o vizită la closet, pesemne că mămăliga cu unt şi brânză, din pădure, n-â fost tocmai de bună calitate. Dar rezistă. Hai să mat schimbe o mie. Una singură.

— Şaptesprezece cu cai — câte două sute !

Doamna Krater îi ghiceşte starea sufletească — şi-i

zâmbeşte. El roşeşte, apoi dă în gălbenare. Dar n-are teamă. Buzunarul îi e plin — şi se găseşte pe picior de ducă.

— Zero !

Doamna Krater încasează opt mii trei sute, iar Soare pierde o mie. Baba îi dă curaj din priviri, el îşi strânge fălcile... şi picioarele. Acum ar vrea să plece dar nu poate. Stomacul a luat ofensivă straşnică.

Mai scoate o mie.

— Şaptesprezece cu cai — câte două sute !

— Trei f...



Doamna Krater mai încasează o mie şapte sute. Iar Liţă s-a mai curăţat de-o mie. În schimb, stomacul i se mai astâmpără, însă cu condiţia să... traverseze repede hall-ul. Soare nu pricepe şi mai schimba o mie.

— Şaptesprezece cu cai, câte două sute !

— Zece !...

Pierd amândoi. Dar matroana nu se sinchiseşte şi-1 onorează mereu cu aceiaşi ochi verzi-spălăciţi, dar foarte binevoitori. Situaţia lui e acum de plâns. Atitudinea bătrânei a început să-i producă greaţă, m-aţcle huruie a revoluţie, iar norocul nu-1 mai vede, nu-1 mai aude.

Mai scoate o mie. Ultima.

—■ Şaptesprezece cu cai, câte două sute !

Până să se facă jocurile şi să cadă bila/Soare priveşte mai atent persoana doamnei Krater şi se pune în situaţia mai mult decât probabilă de naufragiat fără putinţă de salvare prin el însuşi... Are cap simpatic, păru-i alb e moale şi frumos, riduri — mai mult în preajma ochilor. Dar pielea gâtului.e.lăbărţată ca o guşă de curcan... Poate ceafa să se prezinte mai bine...

Apoi îi scoase rochia şi cămaşa. Şi văzu ţâţele mici şi obraznice ale Monicăi... Apoi pe cele uriaşe şi oacheşe ale femeii din dirciumă... Dădu la o parte o bucată mare de, vată şi avu în faţă două fleici anemice atârnate de-un piept sec şi osos...

Dar nu le "examină mult căci se ivi, nepof tită, burta albă şi gogoneaţă a Monichii. Apoi cea neagră, cu buricul ca o măciucă, a prostituatei.*. Apoi iar a Monichii... Se arătă şi a babei — creaţă şi lipită de şira spinării...

Picioarele se iviră câte-şi şase deodată. Două scurte, rotunde, albe şi negre, să muşti bucată din ele... Două butucănoase, negre, pline de gâlme, de bube şi de cicatrice... Apoi alte două — aidoma cij.ale scheletului j>0 care 1 a văzut în muzeul zoolojiic.

— Nimic nu rexai cach J

Odată cu ruleta şi cu bila începură să i se învârtească şi mațele. Când în direcția luată de ruletă, când invers în sensul bilei. Totodată şi burțile celor trei femei. Vârful axei pe care se răsuceşte ruleta ia — pe rând — forma celor trei burice respective...

O parte din mațe ar vrea să iasă pe jos, iar o partş în sus, pe gâtlej. Ii vâjâie şi urechile, îi urlă şi capul, îi tremură şi mâinile — şi buzele — şi picioarele.

— Trei — roşu — impair ^— manque !

Doamna Krater mai câştigă un cal. El mai scoate o mie,

— Şaptesprezece cu cai — câte două sute !

Doamna Krater se crede acum mai aproape de izbândă

şi zâmbeşte numai pentru ea. Soare.!, o cuprinde de mijloc, o aşează în pat, îi sfâşie rochia, cămaşa, chiloții, trage de guşă, o muşcă de nas, vrea să-i prindă țâțele, o strânge de-i pârâie oasele — şi-şi lipeşte -gura de buzele-i sta- fidite...

Simte sub limbă ce Va amar şi bălos — şi-i vine să debordeze. Dar nu poate să plece. Stomacul s-a înfuriat şi izbeşte cu toată puterea în poartă. Ca să-1 țină în frâu şi-a încleştat picioarele şi fălcile.

— Zero !

Doamna Krater încasează opt mii trei sute de lei. Liță Soare e complet epuizat.^ Se lasă pradă stomacului şi se duce, cu dinții strânşi, drept la closet.

Odată întrerupt contactul cu ruleta, îi vîne uşor acum să-şi ia pălăria de la garderobă şi s-o zbughească fepre hotel cu şase mii de lei în buzunar.

Îl salvase stomacul...

Achită într-un suflet nota, dădu bacşişuri cui se cuvine — mai mult decât se cuvine, îşi luă geamantanul şi fugi la gară.



Dorina tocmai îşi vizase biletul. Când se văzură, se priviră întâi cu mirare, apoi îşi zâmbiră ca doi vinovați II îşi întinseră mâinile ca doi prieteni buni care ae certaseră pentru nimica toată...

— Soare.

— Pârvulescu.

— Mizați, domnilor!...

SFÂRSIT